כ"ב אלול תש"ם, 3.9.1980 מיספר 2244 72 עמודים המחיר: 6.5 שקלים (כולל מע"מ)

העולמיה

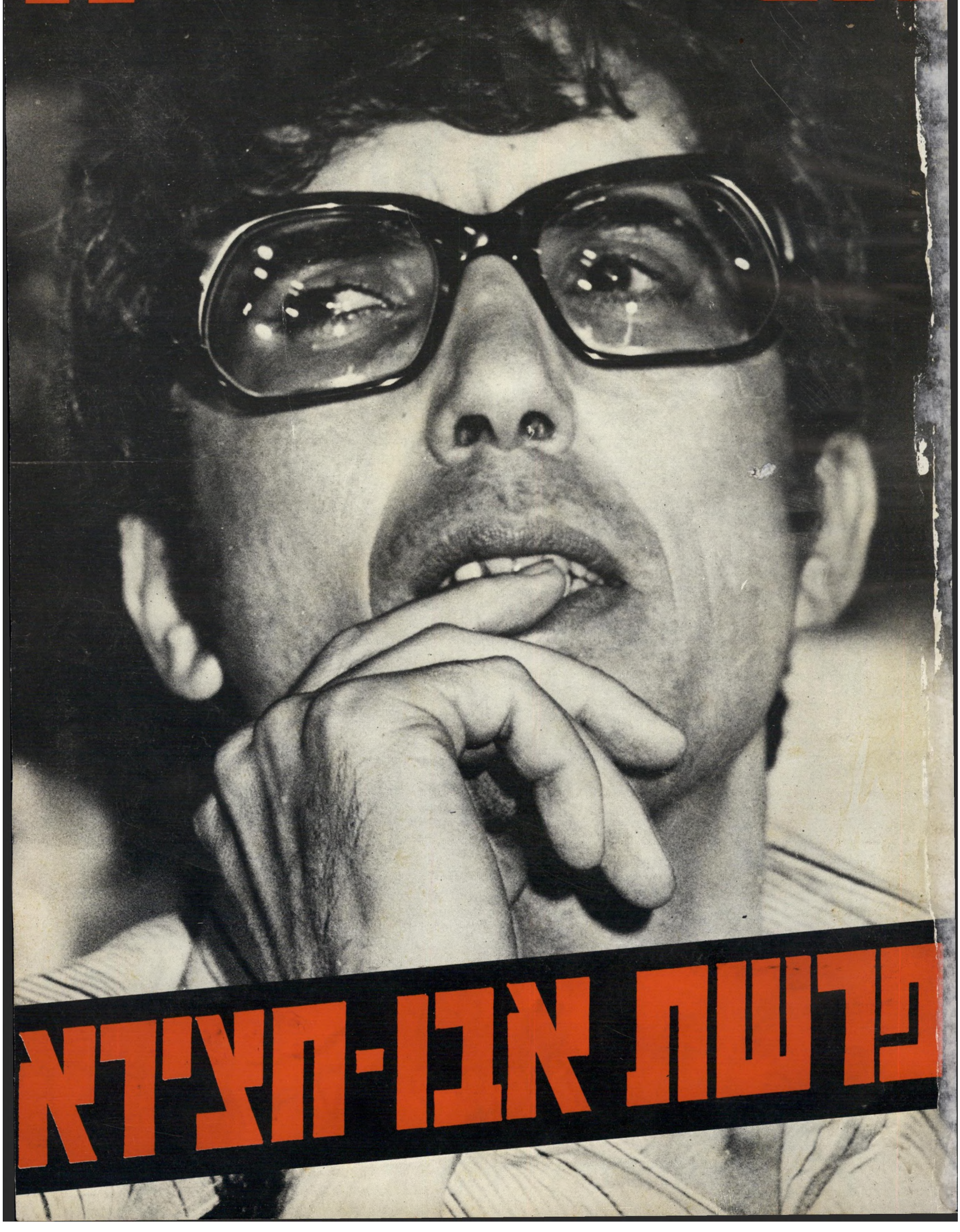

פרשת אבנו-חצירא

חדש. חדש. חדש. חדש. חדש. חדש. ו
גומי לעיסה
מנטה x2
ללא

הבלעדי הבקיע את מגיני
הגן של הפאנק
על מסכים בשני-שלבים!

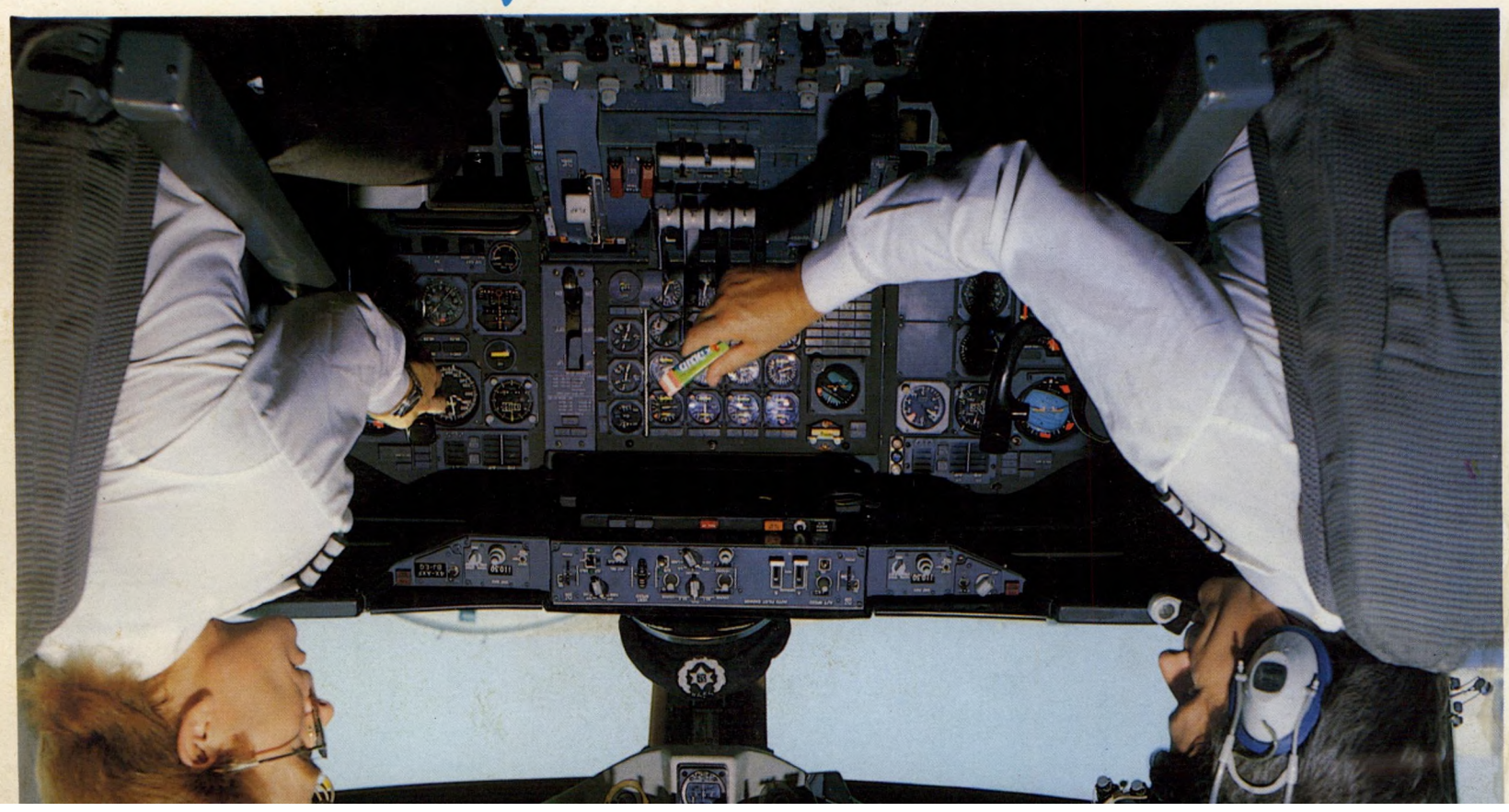

נלחמים

הגליון הבא של

השולם הזה

יוקדם ביומיים, לרגל החגים. הוא יופיע ברחבי הארץ ביום השני בבוקר, ויהיה מצוי אצל מוכרי־העיתונים בתל־אביב כבר ביום הראשון בערב.

על שער גליון־הענק יופיע דיוקנו של

איש השנה תש"ם

המשמש מוקד לכתבה השנתית הממצה של אורי אבנרי, שבה יגבש את תמונת תש"ם על כל היבטיה, ינתח את האירועים שהעניקו לשנה זו את דמותה המיוחדת, יקבע מי לא זכה בתואר ומדוע, ויביא את הנימוקים לבחירת אנשי־תש"ם בעולם, במרחב, במדינות, ביהדות, בכנסת, בדת, במישפט, בכלכלה, בביטחון, בעיתונות, בטלוויזיה, במדע, ברפואה, בתיאטרון, בספרות, באמנות, בספורט, וכן האשה והצעיר של השנה.

זוהי הפעם ה־30

שבה בוחר „העולם הזה" באיש־השנה — בחירה שנתית הזוכה בתשומת־לב לא רק בארץ, אלא גם בעולם.

רכוש את הגליון בהקדם!

איש השנה תשי"א
העולה החדש האלמוני

איש השנה תשי"ב
מבקר־הסוכנות שמוראק

איש השנה תשי"ג
יועץ־מישפטי כהן

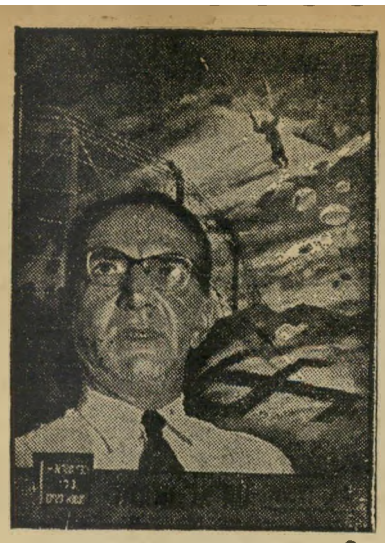

איש השנה תשי"ד
עסקן־שואה קסטנר

איש השנה תשי"ט
סופרת דיין

איש השנה תש"ך
רכז־שואה אייכמן

קריא יקר,

הגליון הבא של העולם הזה יביא, על שערו, את איש־השנה ה־30 שנבחר על־ידי העולם הזה — חוליה נוספת במסורת מיוחדת־במינה, המאירה את חיי המדינה כימעט מאז קומה, על הישגיה וכישלונו־תיה, שמחותיה ויגונותיה, עליותיה וירידו־תיה.

29 אנשי־השנה, המופיעים בעמודים אלה, מהווים את תמצית תולדות המדינה.

רק אחד מהם היה אלמוני — העולה החדש האלמוני שנבחר בתשי"א, פועל בכביש סדום, עיקבותיו נעלמו מאז.

11 מאנשי־השנה כבר אינם בחיים בסוף תש"ם. אחד מהם הוצא להורג (אדולף אייכמן), אחד התאבד (רוברט סובלן), אחד נהרג בקרב (אריק רגב), ואחד נרצח (ישראל קסטנר). השאר מתו מוות טיבעי, רובם בשיבה טובה.

רק פעמיים במשך 29 השנים נבחרו נשים: יעל דיין וגולדה מאיר.

כמה מאנשי־השנה עברו בינתיים הסבה, ובולטים במדינה על רקע שונה מזה ש־הביא אותם למיגוי. חיים כהן, שנבחר בשל הצעות־חוק שנויות־במחלוקת שהציע כיועץ המישפטי לממשלה, בולט כיום כ־שופט ליברלי ביותר בבית־המישפט ה־עליון. לעומת זאת, שמואל תמיר, שנבחר כפרקליט צעיר הלוחם, הלוחם במימסד, הפך — אחרי דרך זיג־זאג ארוכה — נציג כמה מן התכונות השליליות ביותר של המימסד. משה דיין, שנבחר פעם כרמטכ"ל של מיבצע־סיני ופעם כשר־הביטחון של ששת־הימים, פרש השנה מתפקידו כשר־החוץ. חיים בר־לב, שנבחר כרמטכ"ל מיב־צר־ישראל, הוא מזכיר מיפלגת־העבודה.

מי יהיה איש־השנה תש"ם? האם יהיה חייל או פוליטיקאי, מדען או איש־רוח, ישראלי או זר, חיובי או שלילי?

הגליון הבא של העולם הזה יביא את התשובה.

שלמי שפיגל

איש השנה תשכ"א
מודח לבון

איש השנה תשכ"ז
כלכלן ספיר

איש השנה תשכ"ז
שר־ביטחון דיין

איש השנה תשכ"ח
לוחם־בפידאיון רגב

איש השנה תשל"ג
מקים־ליכוד שרון

איש השנה תשל"ד
מסדיר־ביניים קיסינג'ר

איש השנה תשל"ה
ראש־ממשלה רבין

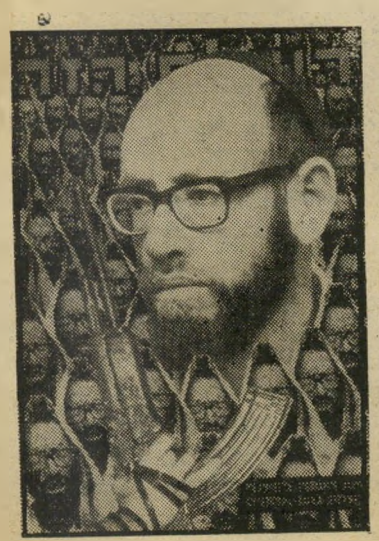

איש השנה תשל"ו
מנהיג „גוש אמונים" לווינגר

איש השנה תשט"ז
פרקליט תמיר

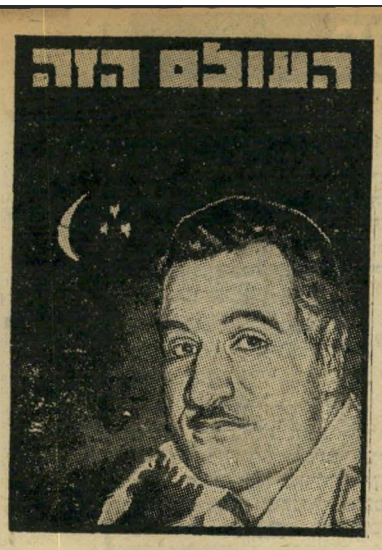

איש השנה תשט"ז
נשיא־מצריים עבד־אל־נאצר

איש השנה תשי"ז
מצביא־סיני דיין

איש השנה תשי"ח
חתן־תנ"ך חכם

איש השנה תשכ"ב
קורבן סובלן

איש השנה תשכ"ג
מתפטר בן־גוריון

איש השנה תשכ"ד
יורש אשכול

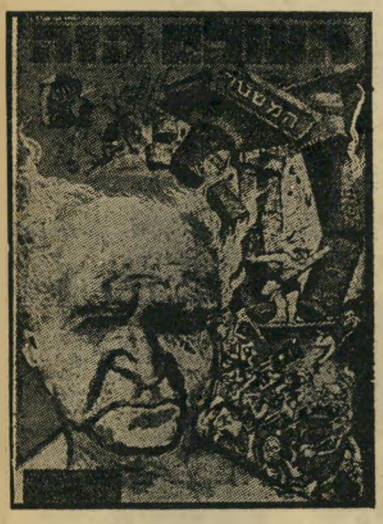

איש השנה תשכ"ה
מפלג־מפא"י בן־גוריון

איש השנה תשכ"ט
מפקד מיבצר־ישראל ברלב

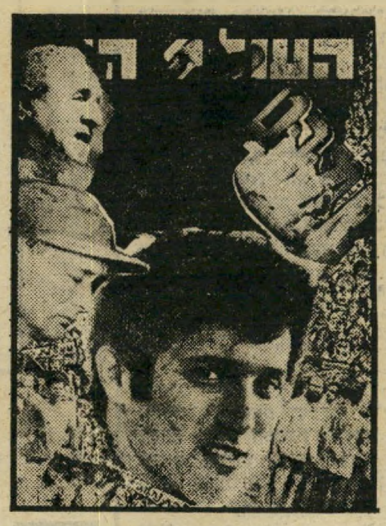

איש השנה תש"ל
לוחם־שלום דיין

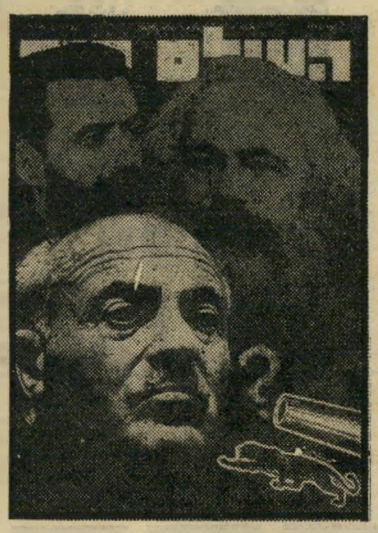

איש השנה תשל"א
מזכיר־הסתדרות בן־אהרון

איש השנה תשל"ב
גולדה המלכה

איש השנה תשל"ז
ראש־ממשלה בגין

איש השנה תשל"ח
שר־הביטחון וייצמן

איש השנה תשל"ט
מהפכן חומייני

איש השנה תש"ם
מי ?

מיתוס CLUB

מיתוס

הדיסקוטק

שישנה את חיי הלילה באילת

מיתוס — זה שמו של הדיסקוטק שייפתח בחודש ספטמבר במלון "קיסר" המפואר באילת.

מיתוס — דיסקוטק כמו בחו"ל, המצוייד במיטב שכלולי האלקטרוניקה; חקליטיה מעודכנת, מערכת סטריאו משוכללת ועוד. בתחרות למתן שם לדיסקוטק לא נבחר שם מתוך ההצעות שהוגשו. לפיכך החליט חבר השופטים להגריל גם את הפרס הראשון בין המשתתפים — ולהלן התוצאות:

פרס ראשון: —.10,000 ל"י
בקשי חגית, אבן גבירול 37 בני ברק.

בסופי שבוע זוגיים במלון "קיסר" זכו:
1. דורית פרץ, פרבשטיין 6, ירושלים.
2. דהן מלכיאל, לוי אשכול 111, קיראון.
3. מירה גוריני, ד.צ. 02366 צ.ה.ל.

תודה לאלפי המשתתפים ולהתראות ב"מיתוס".

מיתוס

אגדה של דיסקוטק. במלון "קיסר" אילת.

אכרסטון

מפעל „סטריאופון" מודיע:

פתוח כמוצ"ש מ־17.00 עד 21.00 וכימי חול מ־8.00 עד 18.00

* **מערכת בחיקים** הכוללת מגבר 2×30W + פטיפון מקצועי + זוג רמקולים 2×40W. **השבוע רק 12,300 ל"י**
* **מערכתמקצועית** הכוללת רסיבר 2×30W + פטיפון מקצועי + זוג רמקולים 2×40W **השבוע רק 16,100 ל"י**
* **זוג רמקולים** 40W רק 2,590 ל"י * זוג רמקולים 70W רק 6,490 ל"י * זוג רמקולים 50W רק 4,290 * זוג רמקולים 90W רק 8,900 ל"י.

* השוה מחירים ותיווכח שאנו היצרנים הזולים ביותר
* תעודת אחריות לשנתיים על כל מוצרינו

כתובתנו: רחוב שוקן 27 תל־אביב, (סוף רח' עליה) קומה 10. **להתראות.**

מכתבים

אנשי השנה

אין כמו מנחם בגין, המייצג את רוחה ואופיה של ישראל. הוא נע בקביעות בין אופוריה לדיכאון, בין הגיון צרוף לעירפול מיסטי, בין הפגנת־כוח לגילויים של חולשה, בין בריאות לחולי.

הוא איש השנה... וחבל.

חנה ודן בראלי, תל־אביב

למרות שאני בעל נטיות שמאליות־ליברליות, יש לדעתי לבחור מישהו מן האגף הימני של החברה הישראלית: מנחם בגין, או אריק שרון, או גאולה כהן... הם מובילים את כולנו בדרכם המטורפת, ומושכים אחריהם באף את האופוזיציה הרשמית, בהנהגת המערך.

הימין נותן את הטון, ולו מגיעה

ח"כ גאולה כהן
אשה

התהילה. השמאל חסר־אונים, ולו מגיעה רק בוז.

משה אור, תל־אביב

...אורי אבנרי, שכל תחזיותיו השחורות נתאמנו לדאבוני.

גילה פלג, ירושלים

מקווים שעדיין לא מאוחר, כדי להציע לכם את איש השנה: אשר ידלין. מבוני המדינה וממעצבי דמותה, שידע להפיק ממנה את מלוא ההנאות האישיות ושעזבה לאנחות בשעותיה הקשות, כדי לפתוח בקאריירה כ„נפולת של נמרשות" בארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות.

דן ארנון ויוסי מרן,
משוחררי צה"ל
המשוטטים באירופה

איש העולם: רוגלד רגן; איש המרחב: בסאם שכעה או כארם חלף; איש הכנסת: ח"כ שמואל פלאטו־שרון; אשה: ח"כ גאולה כהן; טלוויזיה: חיים יבין; ספרות: דן עומר; תיאטרון: עומרי ניצן.

י. ג., כרמיאל

איש המישפט (או, ליתר דיוק: איש המישפח) הוא לא אחר מאשר שמואל תמיר, שהוריש לנו, טרם עוזבו את מישרד־המישפטים, צרור חוקים דראקוניים — למזכרת.

ח. נסים, ירושלים

איש השנה: יאסר עראפאת — מראשי „המדינה שבדרך". אתם יודעים שאני צודק, אבל חסר לכם האומץ להנציחו בשער הצבעוני של גליון השנה. או, שמא תפתיעוני.

יאיר קופפרמן, פתח־תיקווה

...עומרי פדן, כנציג האופייניי של תנועת שלום־עכשיו.

ציוי קפלן, תל־אביב

איש השנה: היורש המשוער, שר־החוץ יצחק שמיר.

איש העולם: ג'ימי קארטר, חרף הביקורת העזה שמותחים עליו בארצות־הברית.

איש המרחב: ההרפתקן שכירחרב סעד חדד.

איש המדיניות: משה דיין, שסייע לטיהור המדיניות מנוכחותו המאסיבית בה.

איש המישפט: השופט העליון חיים כהן, בזכות הגנתו האמיצה על שילטון החוק.

איש הכנסת: אין אפס! כל אחד מ־120 הח"כים ראוי לתואר זה.

איש הכלכלה: שימחה ארליך. אתם זוכרים עדיין את הימים הטובים ההם, כאשר כיהן כשר־האוצר?!

מיכל ושימעון הירש,
תל־אביב

איש הביטחון: עזר וייצמן. מאז הסתלקותו אני מרגישה חוסר ביטחון הולך ומעמיק. בעיקר כשאני חושבת על כל אחד מיורשיו הפוטנציאליים...

דיתה פימר, לונדון

איש השנה הוא היורד האלמוני. בצעד שנקט, אחרי שהחליט לנטוש את הארץ, חרץ את גורלה יותר מכפי שעשו זאת אותם המנהלים את המדינה בפועל.

יורם ל', חיפאי לשעבר, ניו־יורק

איש הספורט: מנחם בגין, שסילק את ישראל מאולימפיאדת מוסקבה 1980.

עלי זוהר, נצרת עילית

● ● ●

ראו הזהרתם!

תיקון חוק האזרחות סכנה לדמוקרטיה ופגיעה בזכויות האזרח.

בין שאר התיקונים שהוכנסו בחוק־האזרחות, בתום מושב הקיץ של הכנסת, נכלל תיקון שהוצע על־ידי ח"כ דב שילנסקי (חרות) והנוגע בביטול האזרחות. בתיקון, שאושר ברוב קולות, ניתנו לשרי הפנים סמכויות נרחבות לבטל אזרחותו של אדם. בתיקון נאמר:

(א) אזרח ישראלי שיצא מישראל שלא כדין לאחת מהמדינות הערביות, או רכש את אזרחותה,

ח"כ שמואל תמיר*
הפרת־אמונים

יראוהו כמי שוויתר על אזרחותו הישראלית והיא תתבטל מיום יציאתו מישראל; ביטול אזרחותו הישראלית של אדם לפי סעיף זה, מבטל גם את אזרחותו הישראלית של ילדו הקטין שאינגנו תושב ישראל.

(ב) שר־הפנים רשאי לבטל את אזרחותו הישראלית של אדם אשר עשה מעשה שיש בו משום הפרת אמונים למדינת־ישראל.

(ג) שר־הפנים רשאי לבטל את אזרחותו הישראלית של אדם אם הוכח להנחת דעתו שהאזרחות

(המשך בעמוד 8)

* בשער האחורי של **העולם הזה** (2240).

למישהו מיוחד, משהו מיוחד...

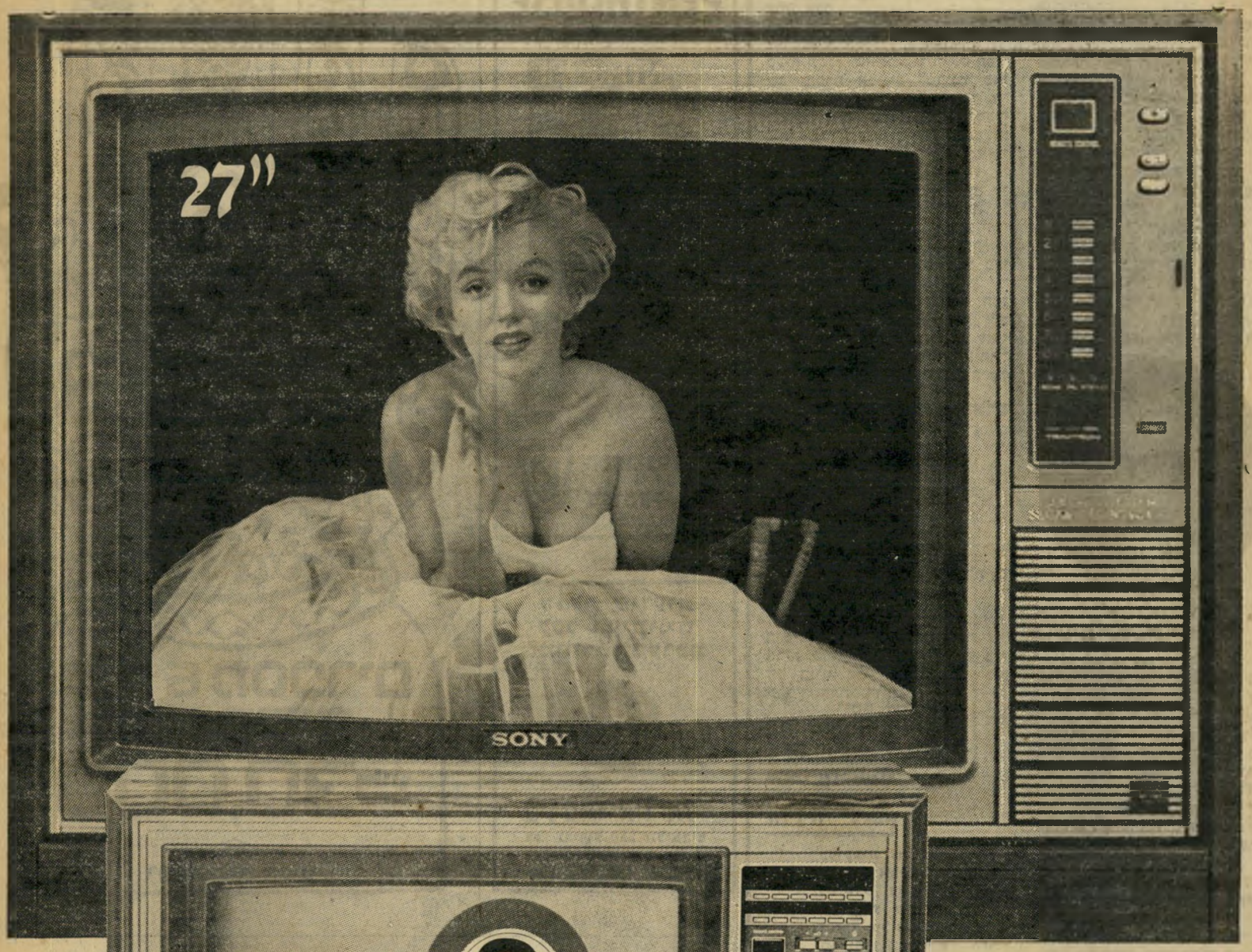

רק בטלויזיות הציבעוניות של SONY תמצא את TRINITRON, השיטה הבלעדית המקרינה את התמונה בעזרת תותח חד־קנה וטכניקת מסך משוכללת, המאפשרת קבלת תמונה חדה ובעלת בהיקות גבוהה בצבעים טבעיים.

לבחירתך מספר דגמים חדישים בגדלים שונים ובעיצוב מרהיב:

CVM-2711 PS-27"

- 3 שיטות צבע:
  PAL/SECAM אוטומטי
  NTSC אוטומטי להקרנת סרטי וידיאו מארה"ב בשילוב מערכת וידיאו ביתית SONY דגם Betamax SL-T7
- יחידה בקרה משוכללת.
- בורר מתח אוטומטי למניעת קצר.
- כניסות ויציאות וידיאו ואודיו.
- מגבר פנימי בעל עוצמה של 8 ואט המאפשר חיבור רמקול חיצוני.
- יחידת בקרה מרחוק רב־תכליתית, בעלת אפשרות לקליטת 12 תחנות, צבע, בהירות, עוצמה, השתקת קול, כיוון אוטומטי, הדלקה וכיבוי.

KV-2032 ME-20"

- 3 שיטות צבע: PAL/SECAM/NTSC אוטומטי.
- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- בורר מתח אוטומטי למניעת קצר.
- רמקול Two Way
- יחידת בקרה מרחוק רב־תכליתית.

KV-2020 ME-20"

- 3 שיטות צבע:
  PAL/SECAM – אוטומטי, NTSC – ידני.
- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- בורר מתח אוטומטי למניעת קצר.

KV-1842 E-18"

- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- אפשרות התאמה אוטומטית של בהירות המסך בהתאם לתנאי התאורה בחדר בו נמצא המכשיר.
- יחידת בקרה מרחוק.

KV-1400 E-14"

- מכשיר נייד.
- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- אנטנה VHF/UHF

בוא לראות ולשמוע הדגמה באולמי התצוגה של סוני:
תל־אביב: מגדל שלום, רח' אחד העם 9.
חיפה: קרית אליעזר, ככר מאירהוף 35.
ירושלים: קרית משה, רח' ימין אבות 6.

Trinitron
Sony Color TV

... אין כמו סוני.

כיסום מרקין | רפאלי

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

נרכשה על יסוד פרטים כוזבים, ורשאי השר לקבוע שביטול האזרחות יחול גם על ילדו הקטין של אותו אדם.

כל שלושת הסעיפים הם מסוכנים, אולם המסוכן שבהם הוא הסעיף השני, שאינו מגדיר את המושג „הפרת אמונים למדינת־ישראל" ומשאיר לשר־הפנים את הסמכות לתת הגדרה כזו; הסעיף נותן לשר־הפנים את הסמכות להחליט לבדי על ביטול האזרחות, ובכך הופך את העניין לכמעט־מינהלי לחלוטין, מבלי לאפשר לבית־המישפט להתערב בגידון.

ועד הליגה לזכויות האדם והאזרח מוחה נמרצות נגד התיקון הזה בחוק־האזרחות, רואה בו סכנה לחרויות האזרח בישראל, וקורא לחברי־הכנסת להציע הצעת־חוק לביטול התיקון הזה. ועד הליגה מביע סיפוק והערכה לאותם חברי־כנסת ולאותם עיתונאים, אשר הביעו התנגדות לתיקון חוק־האזרחות.

הליגה לזכויות האדם והאזרח, תל־אביב

● ● ●

מאינפנטיליות לסניליות

על תהליכים ממשלתיים וכל השאר...

ממשלתנו באמת יחידה־במינה. היא עברה מן האינפנטיליות של אריק שרון אל הסניליות של מנחם בגין, בלי לעבור כלל את תהליך ההתבגרות.

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

אימרות־שפר וחידודי־לשון

בעיקבות מיכתבה של הקוראה אביטל דלוגוף מניו־יורק, על ראשי הערים הערביות שגורשו מן הארץ ועל מסעם בארצות־הברית („העולם הזה" 2240).

אכן, מצבנו די עגום. אך לא עד כדי כך, שגברת נכבדה מניו־יורק תייעץ לנו בפני מי להתנצל ואת מי להוקיע. מדינתנו התקיימה ומתקיימת תודות למעשי תושביה — העולים למדינה, העוסקים במלאכת פיתוחה והעושים למענה. הזכות — ואולי החובה — של כמה אנשים, הרואים עצמם כידידינו, לייעץ לנו כיצד לנהוג בארץ לא להם, גובלת ממש בחוצפה...

אשמח לשלוח לגב' הנכבדה כמה מאימרות־השפר וחידודי־הלשון שזכינו אנו בישראל לשמוע מפיהם של שלושת המגורשים, כדי שהיא תוכל להשוות ולשפוט — האם באמת זקוקים הם להתנצלותנו.

יוסי אבני, חיפה

● ● ●

אל מלא רחמים

הקורא מסיס מבקש את חגנת האלוחים מפני בשר ודם.

האל שבשמיים הוא גדול ורחמן — זאת אנו יודעים עוד מגן־הילדים בתל־אביב, ירושלים או חיפה. לא היינו זקוקים לשטחים שמעבר לקו הירוק, כדי לדעת עד כמה גדולה השכינה האלוהית, מלוא כל הארץ כבודה.

שמואל תמיר הוא בן־אל — לא היינו זקוקים להתפטרותו הצדקנית כדי לדעת שהוא אחד מל"ו הצדיקים, שרק בזכותם לא החריב עדיין האלוהים את העולם כולו, מעשה סדום ועמורה, רחמנא לצלן.

שר־המישפטים בדימוס נזקק תמיד לשם האלוהים בדרכו הפרליטית העקלקלה. תמיר התפרסם בקריאת־התגר שלו, אל בריוני תנועת־החירות שבאו לאסיפת־היסוד של מיפלגתו דאז, המישטר־החדש, כדי לפוצצה: „ירחם עלינו האלוהים אם מנחם בגין יגיע לשילטון."

האלוהים לא ריחם עלינו ומנחם בגין הגיע לשילטון — בזכותו של שמואל תמיר, שדחף את מפלגתו, עם 15 חברי־כנסת, לחיקם של בגין והליכוד, תחת כיפתם של בורג והמר וצדקנותם המופלגת של שרון, הורביץ וחבריהם.

עכשיו אנו זקוקים לרחמי האלוהים, כדי שיגן עלינו מפני תעלוליו הבאים של הפרקליט המלומד, אביר־צינעת־הפרט, מונע־הטירור וגיבור מילחמות־ישראל (מילחמות הכיסאות) בכל מערכות הבחירות לכנסת, מאז 1965 ועד הבחירות לכנסת, מאז 1965 ועד ה־

אלכם מסיס
„בקשו רחמים עלי..."

מערכה הבאה עלינו לטובה, ב"ה.

רק האל יודע מה זומם עתה שמואל תמיר: להצטרף לליכוד, בראשם של עקיבא נוף, שלמה אליהו ושאפיק אסד? להתרפס בפני עזר וייצמן ולקסום לו בלשונו המתגלגלת ושכלו החריף? לחזור אל המקורות, לתנועת־החירות?! אם האתיקה הפוליטית והציבורית אינה מאפשרת כל אלה, יבוא הישפטן המהולל ויוסיף עוד חוק אחד, שדגל שחור יתנוסס מעליו, כדי להכשיר את הטרף בשם האלוהים וטובת הפרט.

העם בישראל צריך לשנן את דברי המשורר, חיים נחמן ביאליק: „שמיים — בקשו רחמים עלי / אם יש בכם אל / ולאל בכם נתיב / ואני לא ידעתיו..."

שמואל תמיר יודע את הנתיב בו יחזור לכנסת ולזרקורי הציבור. אם יש אל בשמיים, והוא רחמן — ימנע זאת מאתנו.

אל מלא רחמים — ואם לא: יתקדש ויתגדל שם... אמן.

אלכם מסיס, תל־אביב — ניו־יורק

שחמט או שח־מת?

על ח"כ גוסטאב בדיאן, כפי שהוצג במדור אח"ם („העולם הזה" 2240).

ראשית, לדעתי יש לכתוב שחמט ולא שח־מת, כפי שאתם נוהגים לכתוב. אמנם ניתן למצוא הצדקה לשונית לשימוש באות ת"ו (שח־מת), אך השימוש באות סי"ת (שחמט) הוא הנפוץ והמקובל. ושנית, ח"כ בדיאן מועמד בכיר לאמן ולא מועמד בכיר לתואר רב־אמן, כפי שכתבתם. וההבדל בין השניים הוא משמעותי ביותר. ושלישית, לסקר בחיפה הוא מועדון שחמט ולא חוג לשחמט.

ח"כ בדיאן מופיע בערך במקום ה־80, אבל לא ב„חוברות של שחמטאים ישראליים" אלא בפירסומים רשמיים של האיגוד הישראלי לשחמט, המופיעים מדי פעם בירחון שחמט והמתייחסים לדירוג השחמטאים על־פי מד הכושר שלהם. דירוג זה משתנה מדי חודש, בהתאם לתוצאות משחקיו של כל שחקן.

ואפרופו שחמט: השחמטאים,
(המשך בעמוד 10)

הגיע
ונמצא למכירה
PENTHOUSE

גליון חודש ספטמבר
1980
★ Special Anniversary Issue.
הפצה בלעדית
סטימצקי

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת
פידסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

גלה 6 מספרים וזכה מיד ב־ 30,000 ליי
רפעל הפיס

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור
קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור,
הוצאת שיער בשעווה
* הכנת כלות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •
תל־אביב יזרעת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת־גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

דרושה
פקידה / מזכירה
עם ידע
בהנהלת חשבונות
להתקשר לטל. 03-232262 לחנה

שיטות לגילוי העתיד
1. קלפים עם הסברים בעברית —200 ל"י.
3. שיטה מצרית קדמונית באמצעות קוביות דומינו —200 ל"י.
3. שיטה צוענית באמצעות קלפים רגילים —100 ל"י.
4. שיטת נרעיני התירס (צוענית) —250 ל"י.

תוך שלושה ימים מקבלת התשלום תשלח אליך הסחורה בדואר רשום.
גל־אור, ת"ד 37612, ת"א

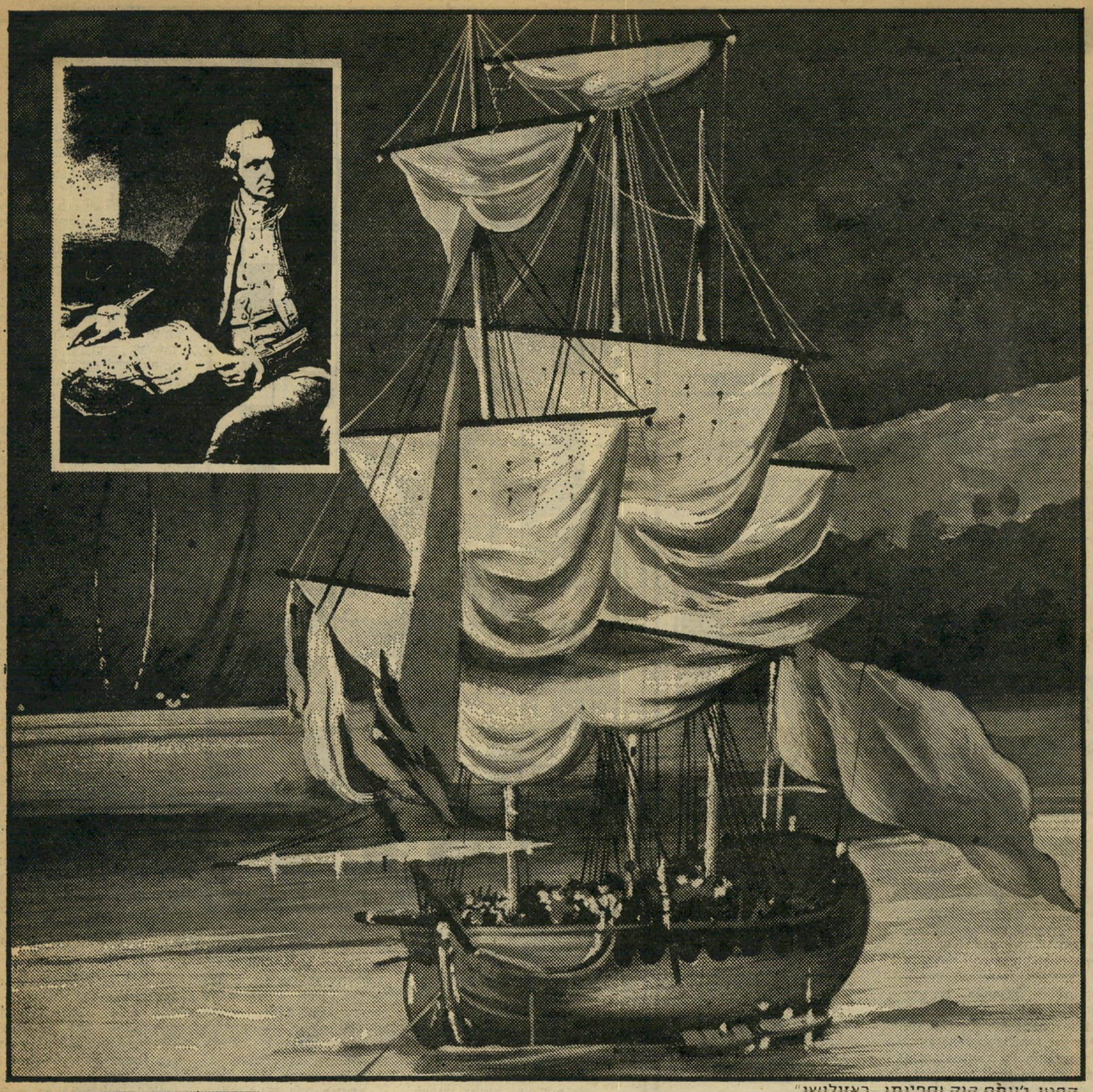

קפטן ג'יימס קוק וספינתו "ראזולושן"

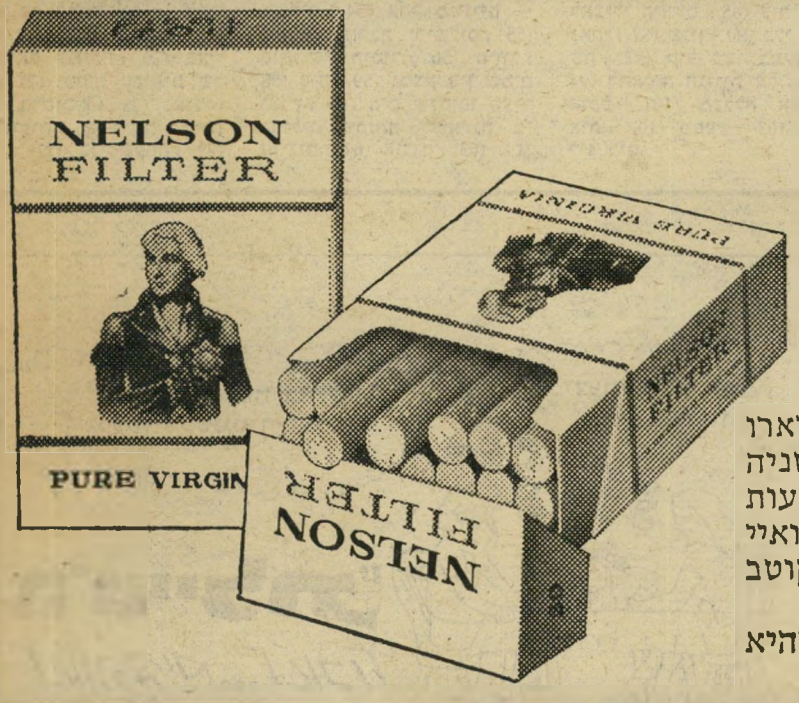

NELSON FILTER

Virginia

בני תקופתו של קפטן ג'יימס קוק (1728–1779) תיארו אותו "הימאי האנגלי הגדול ביותר שידעה בריטניה מעודה", ולא לחינם; קפטן קוק גילה, בשלושה מסעות שערך סביב העולם, את אוסטרליה, ניו-זילנד ואיי הוואי, וחקר את האוקיינוס השקט ואת חוג הקוטב הצפוני.

כשאתה מעשן נלסון פילטר וירג'יניה, זה הסיפור שהיא מספרת לך. קח אחת....

נלסון פילטר וירג'יניה - הטעם הנועז של המרחבים הגדולים...

תשבץ העולם הזה 2244

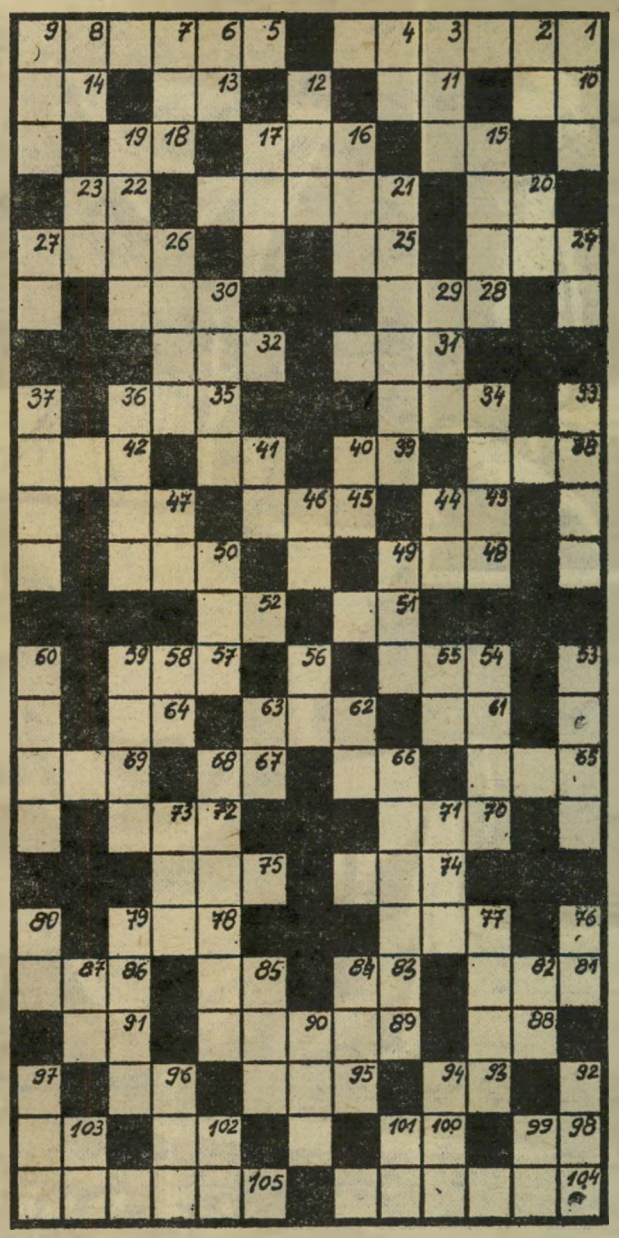

מאוזן:

1) אבי־שושלת עמי־ערב; 5) בת לעם נוודים; 10) קיבוץ בדרום; 11) רוח־אימים; 13) עוף טרף; 14) מאור קטן; 15) פחד; 16) הוציא ממעמקי הים; 18) פרשן מדיני בטלוויזיה (ש"מ); 20) שירו הידוע של ר. קיפלינג בשמו העיברי; 21) מסגד בעל מיבנה מיוחד במיזרח הרחוק; 22) ידית; 24) כתובת־קעקע; 25) אביון; 26) השנה העברית הבאה; 28) מאכל שנפלט לאחר שנאכל; 30) שמש; 31) קרוב קרבת־דם; 32) נהר ברוסיה; 34) עזרה; 35) חרון; 38) יתד המחוברת לרסן; 39) החומר הממלא את חלל הגולגולת; 41) משקה שמוצאו מסין; 42) חברת ספנות ישראלית (ר"ת); 43) עמוד זכרון; 45) רעדה, חלחלה; 47) מזדקר בפנים; 48) הארץ אליה גורש קין; 50) מידה — נוגדת למידת הרחמים; 51) מורה כיוון; 52) קידומת לשמות בורמזיים; 54) רב ראשי באי"; 57) הוטל ע"י רבנו גרשום מאור־הגולה; 61) כך פונים לאדון; 62) קרש בשיפוע המשמש לעליה או ירידה; 64) נוכרי; 65) מרגל, היה האיש שלנו בקאהיר; 66) כלי־עבודה בגינה; 67) אחיהם של שם ויפת; 69) היכה בחוזקה; 70) מעסקני "המערך" (ש"מ); 72) סמיכות, הערכות דברים אחד אחרי משנהו; 74) חטיבה; 75) בי"ס לבנות בירושלים; 77) הוא הביא את הגיס החמישי לטרויה; 78) גיס; 81) שעת־לילה; 83) נמצא; 85) פעוט; 86) אנשים חשובים מאד (ר"ת); 88) הגבר בבקר; 89) קומפלימנט; 91) איבר בגוף האשה — גם הוא מן האיברים הזוגיים; 93) להבה בעת שריפה; 95) "שמור מכל מישמר"; 96) תו בסולם התווים; 98) שוהה במשך הלילה; 100) בבקשה; 104) ריקוד איטלקי; 105) שלוש אחיות סופרות אנגליות (ש"מ).

מאונך:

1) מושב בדרום; 2) בן־אדם; 3) מטיל, גוש; 4) הבל העולה מנוזלים; 6) קידומת הולנדית; 7) שילטון, ממשלה; 8) מטבע יפני; 9) הפסק! 12) מס; 15) חלק מועגל בגוף; 16) נקודה בתוך אות — לחיזוקה; 17) שלח, הושיט ידו; 19) שואל שאלות; 20) באיטיות; 21) יצירה ספרותית של א. ד. ברקוביץ; 23) נאיבי; 24) פעוטות; 26) מקום מכרות נחושת; 27) בן־משפחה; 29) הצלה, עזרה בצרה; 30) כתב־התקשרות, הסכם, בכתב; 33) סגן מפקד חטיבה (ר"ת); 34) בגד צבאי; 36) מכשיר למצית כיוון; 37) מזון; 40) נקי מחשד; 41) מידה — בעיקר בפרסות; 44) שניים; 46) שם אלוהים; 47) יבשה סובבת ים; 49) מצוקה; 50) דין וחשבון (ר"ת); 53) ניתנת כאישור לתשלום; 54) אחד משניים — שעליהם חרבה ירושלים; 55) סוף של הימור; 56) תיווך; 58) סוד; 59) נמצא בין שמים וארץ; 60) הים שלחופו העיר בפולין, שהיתה לאחרונה בחדשות; 62) אגודה; 63) מתכופף; 66) היהודים שהמירו את דתם מתוך כפייה בימי האינקוויזיציה בספרד; 68) הינק הישן שנת חורף, עד בוא האביב; 71) בתוך; 73) עליו הוקע ישו הנוצרי; 76) אדון פולני; 77) איש הספר (אר־מית); 79) מאכל מבושל באדים; 80) לא כאן; 82) אומן הבישול; 84) השקע שמתחת לאצילי הידיים; 85) עיר במנאקו; 87) שנון; 90) כלי להגשה; 92) קול נשי במקהלה; 94) לתאורה חגיגית על שולחן אוכל; 101) מכללה אמריקאית; 102) מחפש; 103) מפליג בים.

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

רובם ככולם (והמדובר הוא באלפים רבים), משתייכים, בהתאם לסקרים שלכם, על ציבור קוראי העולם הזה. לכן יש מקום, ולו רק מבחינה זו, לתת סיקור מינימלי על המתרחש בשטח השחמט בארץ ובעולם. יהודים — ובשנים האחרונות גם ישראלים — תפסו ותופסים מקומות נכבדים בצמרת העולמית, תוך הנחלת כבוד לעם ולמדינה. תיקוותי היא, שמיכתב זה יתרום במשהו לשינוי גישתכם לשחמט.

משה כנען, אמן שחמט, רמת־השרון

● ● ●

אקדח בגם

קריקטורה שפורסמה ב־יומון מפ"ם „על המשמר", הועתקה בירחון אגודת־ישראל — „בית יעקוב".

קריקטורה שלא נס ליחה. שהרי אחרי פגרת הכנסת יתבעו אנשי אגודת־ישראל את תיקון החוק השישים והשבעים). מה שהוא פירסם והיה העתק של הדוקטורט שלו. אם כל דוקטור או דוקטורנט יפרסם את חיבורו בתור ספר — תיפול עלינו מגיפה של מחקרי־זבל או תולעי־מדע (ראה דן עומר).

לעומת צרפתי וחבריו, שאינם יודעים אף שפה שמית אחת, היה באוניברסיטת בר־אילן מרצה שלימד חמש שפות שמיות: (1) ארמית ארץ־ישראלית וארמית בבלית; (2) אוגרית; (3) סורית עתיקה; (4) סורית חדשה („כורדית"); (5) חבשית. שמו — דויד כהן ז"ל, ואפילו דרגת מרצה לא נתנו לו (נדמה לי שהיה מדריך ואחר־כך מורה). (אגב, בערב ראש־השנה ימלאו חמש או שש שנים למותו). גם אצל מרצה אחר, ד"ר עידו אבינרי, למדתי כמה שפות שמיות: ארמית מקראית, סורית עתיקה, סורית חדשה וערבית (כמובן, לבד מעברית לתקופותיה). בעצם, כהן אבינרי והפרופסור יעקב פולוצקי הם, למעשה, שלושת המומחים היחידים בארץ לשפתם של יהודי כורדיסתאן. בכל העולם יש אולי עוד שלושה.

מועצת גדולי־התורה ב„עד המישמר"
מיהו יהודי?

„מיהו יהודי" ואת הסדרת ניתוחי־המתים וכו'. אכן, האקדח הרי מאיים פועל שוב.

יהודה לוי, ירושלים

● מועצת גדולי־התורה כופה את דעותיה — בקריקטורה של על המישמר (ראה גלופה).

● ● ●

„עולם תחתון" בעולם האקדמי

בעיקבות פירסום במדור „אנשים" („העולם הזה" 2240), שולחת קוראה העתק של מיכתב שכתבה לאחד החוקרים הגדולים במיקצוע הלשון העברית.

במדור אנשים הנ"ל סופר שסטודנטית לשעבר באוניברסיטת בר־אילן אמרה על ראש החוג ללשון עברית, הפרופסור בן־עמי צרפתי: „היה לנו קשה מאוד איתו. שנה שלמה עברה עד שהצלחנו ללמד אותו עברית."

גם אני הייתי סטודנטית בחוג זה, ואני יכולה להעיד שפרופסור בן־עמי צרפתי היה מהיר תפיסה יותר. הוא לא הצטרך לשנה שלמה כדי ללמוד עברית מפי תלמידיו — חצי־שנה הספיקה לו לכך. אגב, מה שלא צויין — וזה הבדל קטן אך חשוב — הוא ששם החוג באוניברסיטת בר־אילן איננו „לשון עברית" (כמו בירושלים, למשל) אלא „המחלקה ללשון עברית ולשונות שמיות". וצרפתי זה (כמו מחליפו, הפרופסור מנחם צבי קדרי) אינו יודע שום שפה שמית!

צרפתי לא פירסם שום ספר מדעי (על כל פנים, לא עד התקופה שבה למדתי באוניברסיטה בשנות

זאת ועוד: צרפתי וקדרי הנ"ל לא פירסמו שום מחקר או מאמר מדעי בחוץ־לארץ או בלועזית בכלל. ואילו דויד כהן — ולא אחר — נבחר לכתוב את הערך החשוב סורית חדשה („כורדית") במהדורה האחרונה של האנציקלופדיה יודאיקה. אבינרי אף הוא פירסם, כמדומני, כמה מאמרים בחוץ־לארץ בצרפתית ובאנגלית. והנה, לתדהמת כל הסטודנטים בחוג ללשון עברית, החל ראש החוג לשעבר לקצץ בהדרגה במישרתו של כהן. כהן חלה, אך אנשי בר־אילן המשיכו בהתנכלויותיהם לו, ולבסוף הוא מת. ואחריו סולק אבינרי מהאוניברסיטה.

מגוחך הדבר שאדם כצרפתי, שתרומתו לשפות השמיות היא אפס, ולעברית — 0.001%, הוא ראש החוג ללשון עברית, ואילו אדם כאברהם אבן־שושן (ויש עוד), שחולל מהפיכה בהתקדמות המחקר של הלשון העברית, ואין שום בלשן עברי יכול לעסוק במדע הלשון בלי להשתמש במילוניו ושאר ספריו — הוא אינו אפילו מרצה קטן באיזו אוניברסיטה! דן עומר כבר חשף יותר מטפח מהשערוריות באוניברסיטת תל־אביב. כדאי שימשיך ויחקור עד הסוף מה נעשה בבר־אילן ובכל האוניברסיטות האחרות.

אני חותמת בלי לציין את שמי, את כתובתי ואת מקום עבודתי (אלה שלוחים לכם בנפרד). אני שייכת בסך־הכל לסגל הכי זוטר באחת המיכללות, ומי יודע מתי אזכה לקבל קביעות. לפרופסורים מאוניברסיטת בר־אילן יש יד ארוכה, והם יכולים להזיק בכל מקום אקדמי בארץ.

סטודנטים לשעבר באוניברסיטת בר־אילן

פעמיים תפוח בכוס!

Appletiser

100% טבעי, בלי סוכר ובלי חומרים משמרים.

אפלטייזר – הסיידר בפחית הירוקה.

"הילדים גונבים לי את ההצגה"...

... ולזה אני קוראת נחת,
כי מי יכול להתעלם מ"יצירות אורפז"?
הדגמים השובבים, הבדים העליזים
והאיכות הגבוהה - כל אלה גורמים
הנאה גם לילדיך וגם לך.
להשיג באירופה, ברשתות השיווק הגדולות
ובחנויות ההלבשה המובחרות
בכל רחבי הארץ.

יצירות אורפז
אופנת ילדים ונוער

רח' ריבל 4 תל-אביב
טל. 330227

מרים בונימיני

מיקצועות אהובים על בני המזלות השונים

מזל בתולה מציין את חבית השישי בגלגל המזלות, ומתייחס למחלות, שי־רותים, ועבודה. מכיוון שבית זה מסמל, בין השאר, גם את העבודה, אתאר ב־קצרה מהם המיקצועות שבהם אוהב לעסוק כל אחד, בהשפעת המזל השולט בו.

בתולה

מיספר עקרונות מנחים יליד בתולה כאשר הוא בוחר לו מיקצוע לחיים. רא־שית, הוא אוהב לשרת את הציבור, או את הפרט — תדגש על מתן שרות. שנית, הוא אוהב עבודה שבה יוכל לתת חשי־בות לפרטי פרטים, להקפיד ולדייק, וב־עיקר להוציא עבודה מושלמת מתחת ידיו, כי בפחות משלמות אינו מסתפק. הבית שמציין את המזל שולט בבריאות, לכן נמשכים בני המזל לכל המיקצועות הקשורים לרפואה, רוקחות, או מחקר רפואי. גם המדע המדוייק מושך אותם, וכמובן בהשפעת מרקורי, השולט במזל, הם נמשכים לעסוק בהוראה, עיתונאות ויחסי ציבור. הכושר הטכני המעולה, והסבלנות האין סופית, מפנים אותם לעסוק במלאכות־יד עדינות, מורכבות ומסובכות שאיש מלבדם לא מוכן לעסוק בהן, וכן מכניקה עדינה, או כל עבודה הדורשת סבלנות, אחריות וידיים טובות.

מאזנים

ילידי מאזנים נמצאים בבעייה ברגע שהם מגיעים למסקנה שעליהם לבחור להם מיקצוע לחיים. הם אינם מסוגלים להחליט מה מתאים להם, ואינם מוכנים לקבוע מה מושך אותם במיוחד. אם מצאו סוף סוף תשובה לכך, מיד יופיעו עוד כעשרה מיקצועות אחרים, שגם הם מעניינים אותם באותה מידה. לכן כדאי להם להתרכז במיקצועות שיש בהם קשר עם קהל. היכולת הדיפלומטית, והטאקט הרב שבו־ניחנו, מכשירים אותם לעסוק כמעט בכל שטח שבו נחוץ להשפיע על אנשים שינהגו כרצונם. לכן יעסקו ב־דיפלומטיה, עזרה סוציאלית, פסיכולוגיה, עריכת־דין ופוליטיקה. ונוס, השולטת ב־מזל, משפיעה עליהם לעסוק באמנות או במיקצועות הקשורים ליופי. כגון: סיפ־רות, איפור קוסמטיקה. חלקם אף מת־פרסמים בתור זמרים, נגנים, ציירים, סופרים ומשוררים.

עקרב

למעשה, אין צורך לייעץ לעקרבים ב־מה לבחור, את זאת הם יודעים יותר טוב מכל אחד, עקרב חש בתוכו במה מתאים לו לעסוק. ואם הוא לא שייך לסוג העקרבים שמישהו דאג להוציא מהם את כל הכוחות הטמונים בהם, הוא אף ימצא את עצמו במקומו בשטח העבודה. הצורך לחקור, האחריות, ה־אינטואיציה, והחוש לראות מתחת לפני הקרקע, או לראות מבעד לדברים או לאנשים, מנחים את העקרבים לבחור להם מיקצועות כגון — רפואה, או רפו־אה וטרינרית, פסיכולוגיה, מחקר מדעי, מודיעין או משטרה. פלוטו, השולט במזל, משפיע עליהם לעיתים לעבוד במקומות אפלים מתחת לפני הקרקע, או במקומות הקשורים למים, מכיוון שהעקרב מזל מיימי. מכיוון שהם לא עוסקים רק במיקצועות יפהפיים, יתכן שיעבדו גם בתור אינסטלטורים, או בהשפעת כוכב מרס במיקצועות הקשורים למתכות, מכונאות, מסגרות ומכניקה. האהבה ל־סיכונים מושכת אותם להרחיק נדוד למקומות נידחים ומבודדים, כדי לחקור את המתרחש שם.

קשת

קשת מוכן לעבוד, אך בתנאים מסו־יימים, ובוודאי שלא בכל עבודה שהיא.

חשוב לתת לקשת חופש פעולה, לא להכריח אותו להסתגל לשום מיסגרת, ולא להגביל אותו בשעות עבודה קבועות כי מיסגרת כלשהי נותנת לו תחושה של סגירות, כפייה ולחץ, מורידה את ההספק שלו, ומשיגה תוצאות הפוכות. הקשת אוהב טבע, חיות, ספורט, או כל מיקצוע אחר שיש בו הרבה תנועה. מבין החיות הסוס, אהוב עליו יותר מכל, אך בימינו אלה רבים מבני המזל החליפו את הסוס באפניים, אופנוע, מכו־נית או מטוס. נהגים, טייסים, ספור־טאים, ביאולוגים וזיאולוגים משתייכים למזל זה. יופיטר, השולט במזל, משפיע על נטיותיהם לכיוון־פילוסופיה, מישפ־טים, חינוך, הוראה באוניברסיטאות, עי־סוק בדת, או נסיעות לארצות אחרות, וכמובן, מיקצועות המתאימים לנטיות אלה. קשתים רבים עוסקים בשטחי אמ־נות שונים, ריקוד מוסיקה, כתיבה, פי־סול, ובעיקר גרפיקה וציור.

גדי

גדי ועבודה קשורים קשר בל ינתק, כל מי שמתמצא מעט באסטרולוגיה יו־דע, שגדי הוא העובד הרציני, המסור והאחראי מכולם. במידה וניחן בחוש־הומור, אפשר להתבדח איתו על כל נושא שבעולם, פרט לבדיחות בענייני עבודה, הוא לא יבין ולא יצחק. הגדיים יכולים לעסוק בכל שטח שאליו הם נמשכים, אך לפני שהם מתחילים לעבוד הם לומדים ביסודיות את כל מה ש־קשור לעבודתם, ולא פוסחים על שום פרט גדול או קטן. הם עובדים בחריצות וביעילות, ומתרגזים על כל ביזבוז, אם בכסף או בכח אדם, הנעשה במקום עבודתם. גדי מזל אדמה, ואוהב את ה־דברים הארציים והאמיתיים. לכן יעסוק במיקצועות הקשורים לקרקע — אגרו־נום, גיאולוג, מהנדס, או קבלן־בניין. גדיים רבים נמשכים למיקצועות אמנו־תיים, בעיקר מוסיקה ופיסול, על הצ־לחתם בשטחים אלה אין צורך להרחיב את הדיבור, כבר נאמר שכל דבר בו הם עוסקים סופו להצליח. סטורן, השולט במזל גדי, מלמד אותם מישמעת, ומש־פיע עליהם שידאגו לביטחונם הכלכלי, ולמעמדם החברתי. הם מוכנים לסבול על־מנת להתקדם בעבודתם, ובזכות כי־שוריהם, מסירותם ושאפתנותם מגיעים לעמדות רמות, ומצטיינים בכל מקום בו הם עובדים.

דלי

לעולם אי־אפשר לצפות מראש איזה מיקצוע יבחר לו יליד דלי. גם אם ילמד את המיקצוע המשעמם מכל, יתברר כעבור זמן שהוא הפך אותו למשהו אחר מהמקובל, ורחוק משיעמום. לילד דלי נחוצה חברה בעבודה, הוא אוהב את האנושות, לכן יעבוד במקומות ש־בהם יש צורך לבוא במגע עם קהל. אם

(המשך בעמוד 45)

לטלאים עומס עבודה וזמן מועט למנוחה. לא רק במקום העבודה דורשים מכם לעבוד יותר מן הרגיל, גם בבית אינכם מוצ־אים מרגוע, גם שם מבקשים עזרה. יש לשמור על קור־רוח עד כמה שאפשר, הנטייה לפזיזות מתגברת, יש לנהוג בהתאפקות, ו־להזהר מתאונות בעבו־דה או בדרכים. כספים של קרובי־משפחה יגי־עו לידיכם, ותצטרכו לנהוג בהם בזהי־רות. בילויים מחוץ לבית יביאו הקלה.

* * *

נסיעות קצרות, וטיולים במרחבי־הארץ ינערו אתכם מהשיגרה האהובה עליכם. השוורים, שעדיין לא מצאו להם שותפים רו־מנטים לתקופה זו, עלולים לפגוש אותם דווקא בנסיעות. אלה שיתעקשו להשאר בבית יוכלו להנות מחיי חב־רה, הם יארחו ויתארחו אצל ידידים. החיים ית־נהלו בנחת ובנעימים. אלה שאינם יודעים ל־החליט אם להמשיך קשרים או להפסיקם, זה הזמן „להניח את הקלפים על ה־שולחן", ולהציע הצעות רציניות יותר.

* * *

זמן ומחשבה מוקדשים לבית ולמישפחה, חושבים על שינוי במקום המגורים, וב־נושא זה יתכנו חילו־קי־דעות עם אנשים אחרים במישפחה. כדאי להתייעץ עם ה־צעירים דווקא, ולהת־חשב בנוחיותם. מרץ וכוח תשקיעו בימים אלה בעבודה המתחד־שת, תפגינו שוב זרי־זות, חריצות ותושייה מהירה, ותזכו לשבחים לא מעטים. חלק מכם נמשכים בתקופה זו דווקא למיקצועות הקשורים לרפואה.

עדיין צפויות הפתעות בשטח הרומנטי, אך מתפתחת נטייה לייצב את הרגשות. תיתכן ידידות עם אדם הרבה יותר מבוגר, זאת יכולה להיות ידידות רומנטית, אך לא בהכרח. תקופה מצויינת לבסס עיסקי כספים, ולדאוג שיקיה בסיס שאפשר לסמוך עליו. חשוב מאוד לע־סוק בפעילות גופנית, כדאי להפנות את ה־מרץ המתגבר לפעילו־יות ספורטיביות, או לטיולים שיש בהם קורטוב של סיכון. אך אל תגזימו בזה.

* * *

בשבוע זה תהיו חשופים להתפוכות קי־צוניות במצב־הרוח, מרוגז לשימחה והת־להבות, וחוזר חלילה. נסו לשמור על השקט הנפשי, ולהתרכז בעבו־דה או בלימודים. מצ־בכם הרגיש יכול לה־ביא אתכם לידי מרי־בות עם בני־המיש־פחה, חסר רק ניצוץ קטן כדי להדליק מרי־בה גדולה, שקשה יהיה לכבותה מבלי שתשאיר כוויות. לפחות אל תריבו על ענייני כספים, כיוון שהמצב הכספי יש־תפר, בזכות רעיונותיכם המבריקים.

* * *

תקופה מצויינת ללימודים או לתיכנון דרך חדשה הקשורה גם לנסיעות. כדאי לחשוב על לימוד שפה חדשה. אלה המחזיקים בעט סופרים, יוכלו לכתוב בקלות רבה, כושר הרי־כוז יהיה טוב, ורעיו־נות חדשים יצוצו ב־שפע. יחסים מעורערים ניתנים לתיקון בתקופה זו, אך יש להזהר מלתת אמון בידידים חדשים. הביקורת שלכם, כלפי כל אחד לא תטעה אתכם בשלב זה, ובכל זאת עדיף לא להשמיעה בקול רם.

בתקופה זו עליכם להיות זהירים ביחסי אנוש, ולא לזלזל בעצות או אזהרות של קרובי־משפחה. ידי־דים, קרובים, הרגילים לסלוח ולחייך לשגיו־נותיכם, עלולים לפעול בסתר נגדכם, לדבר מ־אחורי גבכם, ולהוציא את כעסם המצטבר מבלי שתדעו על־כך. יש להאזין לשותפים בעבודה, הם עתידים לעזור לכם בשיפור ה־מצב הכספי. בעניינים רומנטיים צצים מיכשולים ועיכובים בלתי־צפויים השבוע.

* * *

דפוסי־מחשבה חדשים יעזרו לכם לקדם ענייני קאריירה, אישיותכם תתבלט ב־מיוחד בימים אלה. ה־יוזמה והמרץ שתשקיעו בעבודה יזכו להערכה. אתם מכירים בערך עצ־מכם, לכן אל תוותרו על רעיונותיכם, ועל גישה חדישה, שאותה התכוונתם להכנים ל־מקום עבודתכם, ועד עתה נתקלתם בהתנג־דות של אנשים המקנ־אים בכם. המין השני ער למגנטיות ולקסם האישי הטמונים בכם, התנהגו אליהם ב־עדינות ותוכלו להעמיק את קשריכם.

* * *

שביעות־רצון, שאננות, ושלווה עלולים לגרום להפתעות בלתי־נעימות, במיוחד במקום בו אתם עוב־דים. יש לגלות ערנות, ולא לשקוע בחלומות שאין להם אחיזה ב־מציאות. לעוסקים ב־שטח אמנותי כלשהו תתווסף השראה, ב־ימים אלה יוכלו לפנות לכיוון חדש לגמרי, ו־אף להצליח. בני־חזוג או ידידים קרובים יע־ניקו מתנות באופן מיקרי, ויגרמו ל־שיפור מצב־הרוח, ולתוספת ביטחון.

ידידים או קרובים שהתארחו אצלכם לא שוכחים את אדיבותכם, ומתכוננים לבק־שכם להתארח אצלם, או אפילו לחיות תקופה מסויימת לידם. הצעה מסוג זה עשויה להכניס אתכם לתקופה של הת־לבטויות, כדאי לחכות מעט, תוך מיספר שבו־עות תדעו בביטחון מהי דרככם. בני המין השני מתנהגים בעדינות וב־חיבה, ומצפים לאמון מלא מצידכם, אל לכם להטיל ספק, הם אכן מתכוונים לכל מה שהם אומרים.

* * *

מצב־הרוח קצת ירוד, ונוסף לכך אנ־שים קרובים אליכם גרמו לכם לאכז־בות, אחת אחרי ה־שנייה. אינכם חשים עצמכם בתקופה זו. חפץ חשוב שאבד, ו־כבר ויתרתם עליו ב־מחשבתכם, יימצא לפ־תע ויוחזר לכם. יש להשגיח על הבריאות, לנוח, ולא לעבוד מעל הכוחות, אולי כדאי אף לגשת לבדיקה שי־גרתית אצל רופא. על הצעה להמשך לימודים בארץ זרה, כדאי להשיב בחיוב.

* * *

היחס שבני־זוגכם זוכים לו בזמן ה־אחרון הוא קפדני, ביקורתי, ורחוק מ־סלחנות. דיבורים ורמ־זים, שהגיעו לאזניכם על התנהגותם, מכוונים מראש, מישהו מתכנן לגרום לבילבול בחיי־כם. יש לשמור על ה־שקט והשיגרה, ולא לתת להתקפי קינאה ל־הנחות את ההתנהגות. בקרוב תוצע לכם נסי־עה נוספת לחוץ־לארץ, שבה ישולבו הרפתקות וסיכונים שיוסיפו עניין, ועשויים אף לשנות את השקפותיכם.

בעולם, ובדניש פלוס.

יש בעולם כל כך הרבה דברים יפים שאין בידינו להגיע אליהם. ובכל זאת... תמרה טולמן הציבה לעצמה כמטרה להביא לישראל מהדברים היפים והחדשניים ביותר בעולם, והיא עושה זאת בהצלחה.

היום, תמרה מציגה תפישה חדשנית בעריכת השולחן. לראשונה מערכת מושלמת מדגם FAGOTTELLO המשלבת כלי אוכל וקפה עם קנקן יין וכוסות מותאמות.
מערכת בת 26 חלקים
5,300.- ל"י.

אם גם את רוצה להנות מהדברים היפים שבעולם, בקרי באחד מסניפי דניש פלוס.

לקראת ראש־השנה תוכלי גם להנות מהנחות גדולות של עד 40% על מערכות אוכל ואביזרי בית אחרים.

ביקור בדניש פלוס – חויה מהנה וגם כדאית.

צלחת אומנותית מקריסטל בעבוד יד להגשת פירות, עוגיות וגבינות. המחיר
750.- ל"י.

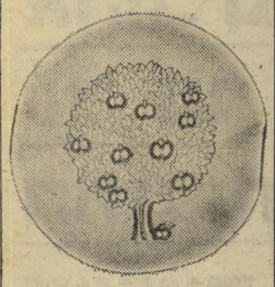

LA DONNA פסלון מ"אופלין" בעבוד יד, משמש גם כמעמד ספרים.

..מהדברים היפים שבעולם

מערכת "אופלין" (OPALINE) להגשת פונץ, פירות ולפתנים, וגביעים על רגל ליין אדום ולבן, בסגנון הארט נובו.

שרון והריטז' מערכות האוכל הקלסיות של וודגווד אנגליה. תוכלי להרכיב מערכת בכל כמות שתרצי.

עם הדברים היפים שבעולם

שנה טובה
מתמרה טולמן

סידרה מהודרת דגם PAOLINA בת 4 כוסות על רגל גבוהה מזכוכית קריסטל מעובדות אחת אחת בניפוח פה.

DANISH PLUS

רמת גן, ז'בוטינסקי 104.
תל־אביב, ככר המדינה, רח' ה' באייר 62.
ירושלים, רח' הסורג, מול בנק ישראל.
חיפה, אחוזה, רח' חורב 53.
כפר שמריהו, מרכז.

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

סחיטה אמיתית

אחד הדברים שמשמש הרגיזו אותי בזמן האחרון זה העלאת מחירי היינות, ה־ווּדקה והברנדי. אינני יודע מה יחסכם אתם לנוזלים הללו, אבל לי יש אליהם יחס ממש אוהד. עוד לא הגעתי לזה שאני לא יכול בלעדיהם, אבל אם ה־ענייניים יימשכו כמו שהם נמשכים, גם זה יבוא.

מה קרה? באו גם השנה עושי היינות מהיקבים השונים, והעלו בעשרות אחוזים את מחירי המשקאות החריפים. למה? בגלל שמחירי הענבים עלו השנה, כך הם אומרים. אבל את היינות והברנדי שמוכרים עכשיו הרי עשו מענבים של שנה שעברה, אז למה בכל זאת? ומה, אני זוכר שבשנה שעברה גם כן העלו את המחירים, בגלל שאמרו שהענבים ביוקר. ככה הם מרוויחים כפול כל שנה, ולי זה נמאס.

אני לא מאלה שרק מדברים על מזג־האוויר ולא עושים כלום, אם להשתמש באימרה מקובלת. בעלי היקבים ומייצרי האלכוהולים יכולים להתייחס לזה כאל הכרזת מלחמה מצידי, ויותר טוב ש־יתחילו לקחת את עניין המחירים ברצינות, כי אם לא, אני אשבור להם את מטה לחמם.

השיטה שאני הולך להפעיל היא סחי־טה. כן, סחיטה כשוטה. לא סחיטת ענ־בים או דברים כאלה, אלא סחיטה ממש, שהעיקרון שלה הוא כידוע: אם אתה לא תעשה כך וכך — מה שאני רוצה —, אז אני אעשה את זה וזה — מה ש־מאוד לא ימצא חן בעיניך.

וזה בדיוק אופי הסחיטה שלי: אם לא תפסיקו עם העלאות המחירים, אני אומר לבעלי היקבים ויצרני המשקאות החריפים — לא תהיה לכם פרנסה.

ידוע יפה שבעיסקי הסחיטה צריך ה־סחטן להוכיח לנסחט שיש בידיו אותה „סחורה" שהנסחט רוצה אותה בחזרה אצלו בבית. מקובל, במקרים כאלה, ל־שלוח לנסחט איזו ציפורן של בן־הערובה, או אפילו אוזן, במקרי חירום. ובכן, אני שולח היום אוזן כזאת לייצרני המשקאות החריפים, בתקווה שיבינו את הרמז, ש־אני מתכוון ברצינות.

והנה האוזן לפניכם:

כידוע יש משקה חריף ששמו יין, ויש משקה חריף ששמו וורמוט. ההבדל ב־מחיר בין שני המשקאות האלה הוא שלושים־ארבעים אחוז. כלומר: אם בק־בוק ממוצע של יין עולה היום מאה לירות, בקבוק ממוצע של וורמוט עולה בערך מאה וארבעים, ואני הולך עכשיו ללמד את חובבי הוורמוט איך לעשות וורמוט מיין בלי ללכלך את האצבעות, בעבודה של שלוש וחצי דקות בדיוק,

וככה לחסוך שלושים לירות על בקבוק.

ראשית חוכמה, לוקחים בקבוק של יין יבש, אדום או לבן, מה שרוצים. מרתיחים קצת סוכר במים, ונותנים ל־תערובת להצטנן (אם אוהבים וורמוט יבש, לא צריך את זה), ואחר־כך מוסי־כים אותה ליין, וכך ממתיקים אותו. חשוב מאוד: אסור לקנות ישר מהחנות יין מתוק, בגלל איכותם הגרועה של חומרי ההמתקה שבהם משתמשים ה־ייצרנים.

אחרי שנגמר השלב הראשון הזה, דוא־גים שיהיו בבית שני דברים: אחד, זה משהו שנקרא אנגוסטורה, שמוכרים ב־חנויות למשקאות חריפים וגם בחנויות תבלינים. זהו מין ביטר (מריר) שבא ב־בקבוק קטן. ושנית, משקה שנקרא פרה־ברנקה, או פרנט, שגם הוא ביטר שבא בבקבוק גדול. מוסיפים ליין הממותק שלנו כמה טיפות מזה ומזה — לפי ה־טעם, ויש לנו וורמוט אורגינל, שאפשר להוסיף לו גם אלכוהול נקי, מי שאוהב את זה חריף.

אם לוקחים בחשבון שבקבוק כזה של אנגוסטורה ובקבוק כזה של פרה־ברנקה מספיקים לכמה מאות בקבוקי וורמוט, ושכמה כבר עולות כמה כפיות סוכר, ברור שיש לנו כאן חיסכון עצום, שלא לדבר על זה שאנחנו מקבלים וורמוט בדיוק כמו שאוהבים מבחינת המתיקות והמרירות.

ואגב: בזמן האחרון הולך טוב מאוד משקה שקוראים לו אצלנו „סנגריה", לא ברור לי למה. ובכן, הסנגריה הזאת, אם לא איכפת לכם, זה פשוט וורמוט עם תרכיז של מיץ תפוזים ממותק וקצת מיץ לימון.

זהו. זאת האוזן שאני שולח לייצרני המשקאות החריפים. וכדאי שידעו, החב־רים האלה, שאם הם לא מפסיקים עם השטויות שלהם, אני הולך ללמד את כל הארץ איך לעשות וודקה ולחסוך מאה אחוז מהמחיר, איך לעשות ג'ין ולחסוך מאתיים וחמישים אחוז, איך לעשות ליקרים שונים ולחסוך כשלוש מאות אחוזים, ושיא השיאים — איך לעשות ברנדי הקרוי אצלנו קוניאק ולחסוך בערך ארבע מאות אחוזים. אז נא להיזהר עם המחירים.

הערה: פעם, כשהיתה בעיה דומה עם מחירי הענבניות, סיפרתי במדור הזה איך לעשות ענבניות מקטשופ. אחר כך באו אלי כמה קוראים ואמרו לי שלא יצא להם. ובכן, אני רוצה להודיע שהסיפור עם הענבניות מקטשופ זו היתה סתם בדיחה. אבל הסיפור כאן עם הוורמוט זה אמת לאמיתה.

הפרה החולבת ושר־האוצר

ה־6 בנובמבר 1979 אומר לכם משהו? ובכן, זה לא היה יום השנה להצהרת בלפור, וגם לא היום שנרשמו הטמפרטורות הנמוכות ביותר בשפלת החוף. זהו פשוט היום שבו נפל מישרד האוצר לידי יגאל הורביץ.

מייד אחרי זה נאמר בעיתונים: „שר־האוצר ער לחומרת המצב המשתקפת מקצב עליית המחירים. צעדי המדיניות המת־גבשים בימים אלה במישרד־האוצר מכוונים לריסון הלחצים האינפלציוניים ולהאטת קצב עליית המחירים." ושר־האוצר עצמו, בראיון שנתן שבוע אחרי כניסתו לתפקיד אמר: „ברור שבמשך חודשיים שלושה מעתה תעלה האינפלציה בשיעורים ניכרים. אחר כך תבוא התאזנות... האינפלציה תיבלם ותרד באופן משמעותי מאוד."

בחודש שבו נכנס שר־האוצר לתפקידו הגיעה האינפלציה ל־7.8% בשנה. היום, כשבוחנים שוב את דבריו, רואים שצדק רק ב־50%, וזה לא רע בשביל שר בממשלה הנוכחית: האינפל־ציה באמת עלתה בשיעורים ניכרים חודשיים־שלושה אחר־כך, וכאן השר צדק, אבל אחר כך לא התאזנה, וכאן טעה. היום האינפלציה היא משהו כמו 140%, וזה לא רע בתור התחלה.

אבל מה שמעניין יותר מהאינפלציה זה מחירי החלב.

ביום שבו נכנס שר־האוצר לתפקידו עלה ליטר חלב לשתיה 7.60 ל"י, היום — 28.60 ל"י. לבן עלה אז 2.55 ל"י, היום — 9 ל"י. קילו גבינה קשה עלה אז 90 ל"י, היום — 324 ל"י, וכן הלאה.

ובכן, איך אפשר להסביר את זה? איך אפשר להסביר שהאינפלציה והמחירים בכלל עלו בערך רק פי שניים, ומחירי המצרכים המסובסדים בכלל, כמו לחם, שמן ותחבורה־ציבורית עלו פי שניים־וחצי־שלוש, ורק מחירי החלב ומוצריו — רק אלה — עלו פי שלוש־וחצי־ארבע?

עוד אפשר היה להסביר את זה, אם לשר־האוצר שלנו היה איזה קשר לתעשיית החלב ומוצריו בארץ. אבל, כידוע לכולם, היו מסקנות ועדת אשר, ושר־האוצר ביצע אותן בקפדנות, והיום אין לו שום קשר, ממש שום קשר, לתעשיית החלב ומוצריו.

אז אני באמת לא מבין.

כל כך פשוט שבא לצחוק

רבים עומדים עכשיו ותוהים לפשר ה־מאורעות המופלאים והמרעישים המת־רחשים לאחרונה בתכיפות רבה בארצנו השקטה, בדרך כלל. יש הרואים בתכיפות המקרים חבלי־משיח, ואחרים מגלים חשש שסוף העולם מגיע ובא. אלו פוט־רים הכל כזוטות של מה־בכך, ואלו עומ־דים כנגדם ורואים צל הרים.

עולים על כולם הפרשנים הפוליטיים למיניהם, המנסים למצוא לכל זה הסב־רים מסובכים ומתוחכמים, ממש מתחת לאדמה מוציאים אותם. האמת היא ש־ההסבר האמיתי הוא כל־כך פשוט שבא לצחוק.

הכל התחיל כשאחת המזכירות נתנה לבגין, במקום גלולה נגד פעימות מוגברות בשריר הלב, גלולה נגד הריון. מר בגין אכן לא נכנס להריון, כתוצאה מכך, אבל סבל מכמה הפרעות הורמונליות. מכיוון שכך, לא הצליח ראש־הממשלה להגיע לטכס בר־מצווה שבו היתה ח"כ גאולה כהן שושבינה מצד המצווה, ואילו ח"כ משה שמיר היה שושבין מצד הבר. חברי „התחייה" טיכסו עצה, והחליטו ללמד את ראש הממשלה לקח שלא ישכח ב־מהרה, וכך נולד חוק־ירושלים הידוע.

בינתיים התגלגל הסיפור של איוש ה־תיקים המחודש בממשלה, ובין השאר התנגדו גם שרי המפד"ל לכניסתו של ה־שר מודעי למישרד־החוץ. ח"כ דויד גלאס דווקא היה בעד, מפני שהעריך שאם ימונה מודעי לשר־החוץ יפרשו הדמוקר־טים השונים מהממשלה וכך היא תיפול. כידוע ניצחו השרים וגלאס נעלב, ואז עלה, באמת, חוק־ירושלים. בורג, שר־הפנים־והאוטונומיה, אמר לאמריקאים „שלהערכתו" לא תאשר הכנסת את החוק במהירות, אבל גלאס, יו"ר ועדת־חוק־חוקה־ומישפט של הכנסת, דווקא העביר את החוק במהירות ועשה צחוק מבורג, שמצידו החליט שבהזדמנות יראה ל־גלאס מאיפה משתין הדג.

וכך היה. בורג לחש על אזנו של השר אבו־חצירא מה שלחש על מנכ"ל המיש־רד, מר ליפל, האיש של גלאס, וכך זרק אבו־חצירא את ליפל, ובורג נקם בגלאס. מן הון להון, שר־המישפטים מר שמואל תמיר התפטר ובמקומו מונה החבר של מודעי, השר משה נסים. מודעי, שלא שכח לדתיים, שיכנע את נסים להפסיק את החקירה בפרשת „רבלון" ולתת אור ירוק לפרשה במישרד־הדתות, וכך התפוצצה פרשת אבו־חצירא. השר זבולון המר, ש־ראה בכל זה מזימה נגד המפד"ל, הורה לקצץ בתקציבים לאולפנים במרכזי־הקלי־טה, וכך נוצרה התמרמרות גדולה במרכ־זים והתפוצצה פרשת מרכזי הקליטה, שהעמידה בפינה את השר דוד לוי ואת דולצין מהסוכנות. זה המצב ברגעים אלה, אבל אין ספק שיהיו התפתחויות נוס־פות, כי השרים לנדאו, שוסטק ופת נמצ־אים בעמדות המתנה, וגם ארליך עוד לא עשה מהלך ממשי.

ולאלו השואלים איפה נמצא השר אריאל שרון, גם בשבילם יש תשובה: על־פי עצת יועציו החליט השר שרון ל־הינזר מתככים לתקופת ניסיון של חו־דש־חודשיים.

שקט, שקט

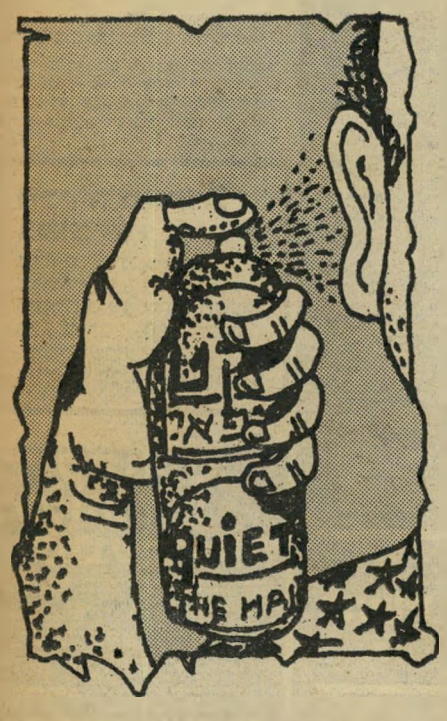

שקט מחיפה

פעם, כשלא יהיה לי על מה לספר לכם, אספר לכם על מה שקורה בחיפה בשנים האחרונות. זה סיפור שיכול להימשך חמש־עשרה־שש־עשרה שורות, ואם רו־צים ממש בהרחבה, עשרים שו־רות, נניח. בינתיים הייתי בחיפה בשבוע שעבר, והיה משהו שם שממש השכיב אותי. זה היה ה־שקט. לא להאמין כמה שקט ב־עיר הזאת. ונא לא למכור לי סיפורים על הכפר והקיבוץ. שם גועות הפרות, התרנגולות מקרק־רות, ילדים סוחבים טרקטורים, ולפעמים, אם יש מזל, שומעים איזו קטיושה. בחיפה, שהיא עיר, כידוע, אין פרות, אין תרנגולות, אין טרקטורים ואין מזל, ולא שומעים שם כלום. רק שקט.

וזה דווקא נתן לי רעיון. אם זה מה שיש לחיפה להציע, למה שלא תציע את זה? העניין פשוט: כמו שמוכרים בקבוקים עם מי הירדן או עם החול מאילת, ו־אפילו מוכרים קופסאות שימורים עם אוויר מארץ־הקודש, ככה אפ־שר למכור גם מיכלי־ספריי עם שקט מחיפה. אורזים את השקט במיכלים, ואם אתה נמצא באי־זה מקום רועש, בתל־אביב או ב־ירוחם, אפילו, אתה פשוט מרסס לך ליד האוזן קצת שקט מחיפה, והכל בא על מקומו.

תכשיטים ויהלומים קונים ברוינס 6.

הבורסה לתכשיטים ברח' רוינס 6, הפכה תוך זמן קצר לסיפור הצלחה בזכות חיסול פער התיווך בענף התכשיטים * השבוע מציעה חברת „אנדין" ב„בורסה לתכשיטים" עודפי ייצוא * חברת „יהלומי מוניטין" מציעה תכשיטי זהב ויהלומים במחירים החל מ־4,000 ל"י.

מאת צ. סרי

אוסנה קונים ברחוב דיזנגוף. פרחות בבן־יהודה. תכשיטים — ברחוב רוינס. בלב העיר, מספר צעדים מכיכר דיזנגוף, שוכן ליבו של ענף התכשיטים הישראלי — ה„בורסה לתכשיטים". 5 יצרני תכשיטים גדולים יידיעים מ־ שווקים כאן תכשיטי זהב ויהלומים. ישירות לצרכן, ללא פער תיווך.

פנינה רוזנבלום מציגה קולקציית טבעות זהב ויהלומים של „יהלומי מוניטין". הקולקציה בעיצוב קליל וצעיר במחירים החל מ־4,000 ל"י.

תכשיטי ייצוא במחירי הזדמנות

אחד היצרנים הבולטים הינו „אנדין" יצואן התכשיטים הבינלאומי המפורסם. הקולקציה העשירה של „אנדין" מצטיינת בקו צעיר וקליל בהתאם לדרישות האופנה האחרונה באירופה ו־ארה"ב.

חלק מעודפי הייצוא של „אנדין" מוצעים ב„בורסה לתכשיטים" במחיר הזדמנות, והלקוח הישראלי יכול לרכוש אותם בכמחצית ממחירם בחו"ל.

מהדורה מוגבלת ב־18 קראט

תכשיטי „קנדיד" מציעים קולקציה קלאסית במהדורה מוגבלת. התכשיטים כולם בזהב 18 קראט והיהלומים נקיים. המחיר איננו זול, אולם החסכון בפער התיווך מאפשר לך לקבל ערך טוב ביותר לכספך.

יהלומים... יהלומים... יהלומים...

בחדר היהלומים שב„בורסה לתכשיטים" תגלה מבחר עשיר של יהלומים מכל גידול, צבע ונקיון. היהלומים נמכרים ישירות לציבור בתנאי הבורסה

מכירה מיוחדת במוצ"ש

הבורסה לתכשיטים
ברח' רוינס 6
פתוחה במוצ"ש בין השעות:
7.30 בערב - 11.00 בערב
ובימי השבוע:
בין 9.00 בבוקר - 7.00 בערב

בדיקה חינם לכל תכשיט יהלום שברשותך

במכשיר האלקטרוני המיוחד המצוי אך ורק בבורסה לתכשיטים, שקם, כל־בו שלום והמשביר לצרכן.

הזהרי מיהלומים מזויפים!

הגוש המיזרחי: צבא הפלישה

בשעת כתיבת שורות אלה, נראית פלישה סובייטית לפולין כאפשרות די קלושה. מנהיגי ברית־המועצות ערים לעובדה שהתערבות צבאית בפולין מהווה מירשם לתבוסה פוליטית ודאית. מניותיה בעולם השלישי הן כבר בשפל, בגין אפגניסתאן. תוקפנות סובייטית נגד פועלי פולין עשויה לערער סופית את יחסי הקרמלין עם המיפלגות הסוציאליסטיות, ואף הקומוניסטיות במערב־אירופה. גם המיפלגה הקומוניסטית הצרפתית, שתמכה בפלישה לאפגניסתאן, תתנגד, קרוב לוודאי, לפלישה לפולין, שעלולה להיות מלווה במרחץ־דמים שלעומתו תראה צ'כוסלובקיה של 1968 כפיקניק שלו.

מהירה וישירה. במצב מתוח וטעון חומר־נפץ זה, יש, כמובן, עניין רב בנתונים על הכוחות העומדים לרשות הסובייטים, אם יחליטו לפלוש לפולין. המומחה הצבאי הבריטי, טוני גארטי, סבור שהתקפה אפשרית על פולין תהיה מהירה וישירה, ותסתייע בעיקר בחילות השריון של ברית־וורשה. לרשות הסובייטים עומדים 9,800 טנקים באיזור הצבאי המערבי, האירופי, בתחומי ברית־המועצות עצמה. במיזרח־גרמניה ובצ'כוסלובקיה, הגובלות בפולין, מחזיקים הסובייטים 9,350 טנקים. לכוח־מחץ מרשים זה יש להוסיף 650 טנקים סובייטים על אדמת פולין, ועוד 6100 טנקים מיזרח־גרמניים וצ'כוסלובאקים, הכפופים לפיקוד צבאי של ברית־המועצות. למרבה האירוניה מיוצרים רוב הטנקים הסובייטים המשוכללים מדגם T־72 במיפעלים פולניים, בעוד שהצבא הפולני, שלרשותו כ־3,500 טנקים, מחזיק רק כלים מיושנים יחסית — T־54.

איש אינו מעלה בדעתו שהצבא הפולני יקבל הוראה להילחם בפולשים. צעד כזה גובל פשוט בהתאבדות לאומית. לרשות המיפלגה הקומוניסטית הפולנית עומדים גם כוחות לא־מבוטלים לצורך דיכוי פנימי. לרשות המישטרה החשאית הפולנית עומדים 75 אלף אנשי מליציה, מלבד פלוגות־הסער של המישטרה האזרחית, המונים 5000 שוטרים המאומנים במיוחד לפיזור הפגנות ומישמרות־מחאה. כוחות־הביטחון־הפנימי מגיעים ל־85 אלף חיילים. כל אלה נאמנים לחלוטין למיפלגה, ויצייתו לכל פקודה. רבים מהם כפופים ישירות למישטרה החשאית הסובייטית, הקג"ב.

„ואולי גם סימפטיה". כוחות אחרים, שנאמנותם למיפלגה ברורה פחות, הם הליגה־לביטחון־לאומי, המונה 780 אלף אנשי מילואים, וכ־400 אלף „חתיקים", המאורגנים בקבוצות להגנה בכל רחבי פולין. הצבא הפולני עצמו מונה 210 אלף חיילים סדירים (מתוכם 154 אלף חיילי־חובה, עם שורשים עמוקים בציבור האזרחי ואולי גם סימפטיה לשובתים) וחצי מיליון חיילי מילואים. אין ספק שהצבא, בתור שכזה, לא יתערב כלל אם יפלשו הסובייטים.

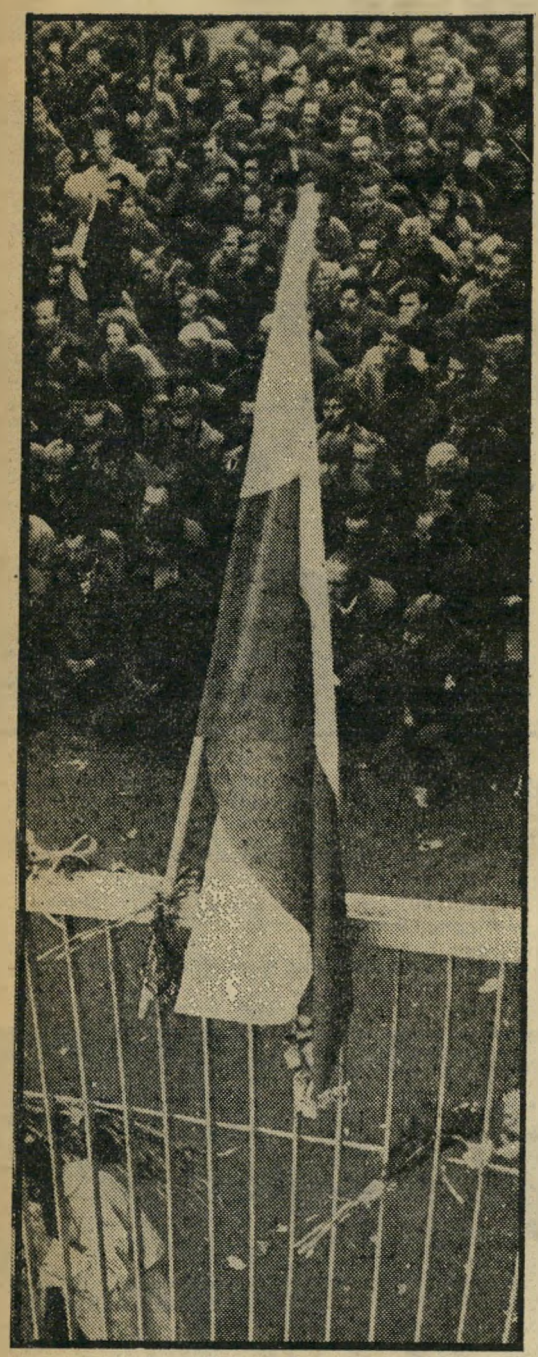

שוכתי־פולין בתפיסה
מול 25,900 טנקים

ארה"ב: הדגל האדום של ניוזוויק

קוראים קבועים רבים של מדור זה רואים לפעמים בדיעות המובעות בו מין שיגעון פרטי, שעשוע אינטלקטואלי, המנותק מהמציאות העולמית.

בתנאי ישראל, המבודדת יחסית מזרמי המחשבה המקובלים בעולם, זוהי ביקורת כמעט בלתי־נמנעת. יתכן שלכמה מהם תהיה היום הזדמנות נדירה למחשבה שניה בנושא. בניגוד לכל שיגרה ומסורת בעיתונות הישראלית יציג הפעם המדור בפני הקורא את טור המיכתבים־למערכת בגיליון האחרון של השבועון האמריקאי מאוד, ניוזוויק, בשלימותו.

זה יכול להיות שיעור די מאלף לא רק לחובבים מושבעים של מיכתבים מסוג זה:

ציחצוח־חרבות

די ברור לי שוושינגטון היא אחראית למתחים הגדולים הפוקדים עתה את המערכת הבינלאומית. הריכוזים הגדולים של כוחות צבאיים אמריקאיים במפרץ הפרסי הם הדוגמה האחרונה לציחצוח חרבות מוושינגטון. התגובה המופרזת לפלישה הסובייטית לאפגניסתאן, והנסיונות להשעות, אם לא לחסל, את הדאטנט, מוכיחים שהאמריקאים פועלים מתוך פחד. הם חוששים שלבסוף משתווים אליהם הסובייטים בהשפעתם ובעוצמתם.

ג'וזיוס אובוצ'י, אייבא, ניגריה

מזומזה והסאנדיניסטים

חבל שהדיווחים שלכם על ניקאראגואה והסאנדיניסטים אינם יותר הוגנים. אתם מבקרים אותם על שאינם עורכים בחירות, אבל אף פעם לא באתם בטענות לאנאסטאסיו סומוסה באותו נושא. למישפחת סומוסה היו חמישים שנה לשפר את המצב בניקאראגואה, והם לא עשו כך. אנא, העניקו לשליטיה החדשים של ניקאראגואה הזדמנות להתארגן לפני שאתם מבקרים אותם. אני משוכנע שזה לא תמיד הכרחי עבורכם לשקף את הקו הרישמי של ממשלת ארצות־הברית.

מאלמי אוקי, רדינג, אנגליה

זעקות־שבר אולימפיות

האזנתי לרדיו וצפיתי בשידורי טלוויזיה ממישחקי מוסקבה, ואני מוצא את טענתכם ש„המישחקים נראו כנעדרי־שימחה ופאסיביים" לחסוך אמת בוטה. מדוע אתם מדפיסים דברים כאלה? פשוט מתוך שינאה? נוסף לכך אתם מגנים את שירות האוטובוסים במוסקבה מכיוון שהוא עומד בלוח הזמנים. אין ספק שהייתם מוצאים בו חסרון אם היו איחורים. תלונות קטנוניות כאלה מביישות את האומה (האמריקאית) הגדולה ואת העיתונאים שלה.

ה. זובר, סולוטארן, שוויץ

ההחלטה להחרים את האולימפיאדה היא עוד כישלון למדיניות־החוץ של ארצות־הברית. אלה שסירבו לקחת חלק במישחקים, בגלל דאגתם לאפגניסתאן, הרגישו בוודאי שלא בנוח כשראו את הדגל האפגאני נישא על־ידי אתלטים אפגאניים, בטכס הפתיחה. אין, כמובן, לסלוח על הפלישה הסובייטית לאפגניסתאן, אבל סבורני שרבים במערב שוכחים שרוב האפגאנים התנגדו לממשלה שהודחה על־ידי הרוסים.

טאריק אלטן, איסטנבול, תורכיה

התאכזבתי מאד מהדיווח הסופר־פוליטי של ניוזוויק על המישחקים האולימפיים. חרף החיילים הסובייטים ועצדי־הברווז שלהם, ואמצעי הביטחון החמורים, נשארו אירועי הספורט חסינים בפני הפוליטיקאים. אך העסקנים גמרו אומר להפוך אפילו את המישחקים הפוליטיים לעוד התמודדות קטנונית של מעצמות־העל.

האנו לייטינאן, הלסינקי, פינלנד

יקראת הנפילה

עתה, כשרונאלד רגן מוביל לפני הנשיא קארטר בהפרש גדול במישאלי דעת־הקהל, נראה שהוא עשוי להיות הנשיא הבא של ארצות־הברית. לקראת היום הגדול בינואר, כששחקן הקולנוע לשעבר יתפוס את המישרה הרמה ביותר בארצו, ברצוני לברך את הבוחרים האמריקאיים שהולכו שולל. בתקופת נשיאותו של רגן נוכל לצפות למהלכים הדיפלומטיים הבאים: התרפת אווירת המילחמה הקרה, התדרדרות תדמיתה של ארצות־הברית בעולם השלישי ועלייה מקבילה בתדמיתה של מוסקבה, כ„מושיעה של קורבנות הקפיטליזם והאימפריאליזם האמריקאי". הידד אמריקה! אחרי הכל ההיסטוריה מוכיחה, שאומות גדולות מתכננות בעצמן את שקיעתן. אמריקה, כנראה, נדונה לא להיות יוצאת מכלל זה.

בוקאג'ו אונונסייה, קאנו, ניגריה

קיימת כיום תוכנית מוכנה לפעולה העשויה לפתור את הבעיות ההחופות של העולם ולעזור להביא שלום עולמי בר־קיימא. מדובר בדו"ח של ועדה וילי ברנדט „צפון־דרום, תוכנית לשרידות". אני תוהה אם רונאלד רגן שמע עליה אי־פעם.

האנק האוט, סידני, אוסטרליה

כל המכתבים, וגם הכותרות, תורגמו מגיליון אחד של ניוזוויק. אף מיכתב אחד לא הושמט, אף מילה לא סולפה.

דרום־אפריקה: סיפור עגום על ריגול

אייבן לואי הימלהוך, 26, הוא יהודי דרום־אפריקאי, שגוייס על־ידי מפקדת השירות החשאי של ארצו בפרטוריה, לתפקידי ריגול בתקופת לימודיו בבריטניה. לפני חודשיים מאס הימלהוך בתפקידו, ערק מדרום־אפריקה וביקש מיקלט פוליטי בלונדון.

המניעים של הימלהוך מעוררים עניין מיוחד. הצעיר היהודי האמין בצורך במאבק נגד כוחות קיצוניים בדרום־אפריקה, ושוכנע על־ידי ראשי הבוס* שהם נלחמים לא רק נגד „קומוניסטים" אלא גם נגד נאצים ופאשיסטים קיצוניים. הימלהוך למד מישפטים, עסק בריגול אחרי קבוצות ראדיקליות בבריטניה הנאבקות באפרטהייד, ובעיקר אחרי גולים אנטי־גזעניים שנמלטו מדרום־אפריקה. הוא הצליח להתקרב לידיד־מישפחה, היהודי הקומוניסט סאם כאהן, אך עורר חשד בהתנהגותו העצבנית והבלתי־מקצועית. תפקידו האחרון, טרם עריקתו, מעורר עניין מיוחד. הימלהוך נשלח לדווח על ועידה שנערכה במערב־גרמניה נגד שיתוף פעולה גרעיני עם מישטר האפרטהייד. דרום־אפריקה, כידוע, מספקת אוראניום

מרגל הימלהוך
הנאצים אינם אוייב

מועשר לארצות רבות במערב, המקיימות עימה שיתוף פעולה הדוק, חרף מדיניותן האנטי־גיזענית המוצהרת.

הימלהוך התאכזב מדרום־אפריקה, והשתכנע שלבוס, הידוע בשיטותיו הנוקשות, אין כל כוונה להילחם בימין או לסייע לכוחות מתונים השואפים לרפורמה באפרטהייד. על רקע זה יש משמעות רבה לסיפור גיוסו של הימלהוך לבוס. בסוף תקופת לימודיו באוניברסיטת קייפטאון בדרום־אפריקה, ולפני נסיעתו ללונדון, נתבקש הימלהוך על־ידי אחד ממנהיגי הקהילה היהודית המקומית לחדור לאסיפה של ניאו־נאצים ולדווח. הימלהוך עשה זאת ברצון, אך כאשר הופיע במישרדו של המנהיג היהודי הוצג בפני אורח נוסף, ראש הבוס בקייפ המערבי, יוהנאס ג'ייקובס קמפ. עניינו של קמפ בנאצים היה מתון למדי. לעומת זאת גילה ענין רב בסטודנט היהודי עצמו, בתוכניותיו ללמוד בלונדון ובגיוסו לבוס...

שיתוף פעולה זה בין מנהיג יהודי לבין הבוס מעורר מחשבות עגומות מאד.

* * *

במשך חודשים ארוכים נמנעה העיתונות הישראלית מלגנות את הפאשיסטים המשתוללים באל־סאלוודור. השבוע, אחרי החלטתם להעביר את שגרירותם מירושלים לתל־אביב, זכינו סוף־סוף לקרוא בצהרונים על ה„כת הצבאית של אל־סאלוודור"...

* הזרוע החשאית של המיפלגה הלאומנית בדרום־אפריקה, שרוב מנהיגיה היו נאצים מוצהרים ואף ישבו במחנות־הסגר בתקופת מילחמת־העולם השניה.

אנשים בעולם

הנסיכה מארגרט: בחזרה לחיים ציבוריים

תמונה זו מנציחה את אחד המעמדים המכובדים הראשונים מסוגם מזה כמה שנים: הנסיכה מארגרט, בתילבושת ייצוגית של נשיאת כבוד באוניברסיטת קיל, מעניקה תואר של דוקטור כבוד למזכירי־האו"ם הדוקטור קורט ולדהיים. היתה זו אחת מהופעותיה הציבוריות הראשונות, אחרי שנעדרה מזירת האירועים הפומביים כנציגת בית־המלוכה מזה זמן רב. במשך היעדרותה הספיקה להתגרש מלורד סנאודון, ולעשות לפניה ניתוח מתיחת עור, המשוה לה מראה צעיר ומחודש.

פיליפ זיגנו: התחיכה שגרמה לפירוד

סוף סוף אפשר לראות מי היתה החתיכה ששברה את גב קארולין, הנסיכה ממונאקו, מי שהיתה אשתו של פיליפ זיגנו. ובכן, כך נראית ג'יאננה פאצ'ו בת התשע עשרה. (בתמונה למעלה עם פיליפ בנמל התעופה בפאריס, ובתמונה למטה על היאכטה בשיוט של השניים לאורך חופי תורכיה) מקוסטה־ריקה. היא גבוהה, רזה, בעל עיני שקד גדילות וצחוק רם. היא מספרת שאביה דיפלומט, אבל חוגים יודעי דבר במונאקו טוענים שהגברת הצעירה מספרת על עצמה סיפורים שאמיתותם מיטלת בספק.

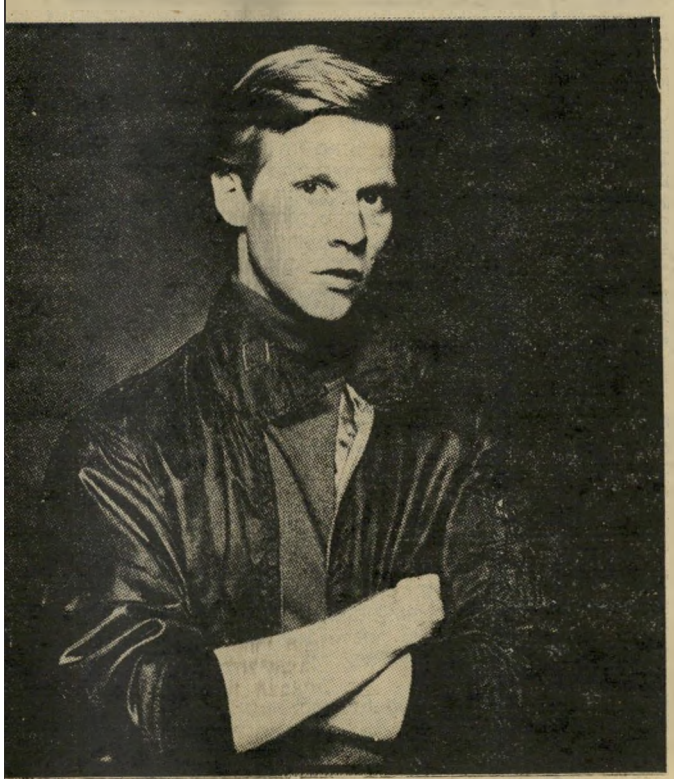

כריסטופר דנים:

חרגיל בהתבגרות

מה יכול לעשות בחור צעיר שהכתירוהו מחוף אל חוף כשחקן הצעיר המבטיח של השנה? בעיקר להיזהר. ואמנם דנים כריסטופר, אחרי שגרף מחמאות בזכות הו־פעתו בתרגילים בהתבגרות, קיבל שפע של הצעות מפתות להופיע בטלוויזיה בתפקידים דומים. אך הוא החליט להזהר מאחר שטעם כבר את הטעם כיצד אפשר ללכת לאיבוד בהוליווד. יליד פילדלפיה, יצא לרומא, והופיע כסטאטיסט ב־רומא של פליני, חזר להוליווד, וקיבל תפקידים לא חשובים, ב־דיוק כאלה שהיו לו לפני צאתו לרומא. עד ששיחק לו המזל, וזכה להופיע בסירטו של פיטר ייטס. הפעם היה זהיר יותר, בחר תפ־קיד שונה לחלוטין ממה שעשה בתרגילים בהתבגרות, בסרט ושמו הדעיכה לשחור, ונראה כי הפעם עלה על דרך ההתבגרות.

טוני קרטיס וכריסטין קאופמן בטקס נישואיהם

טוני קרטיס עם אשתו לסלי ושניים מילדיהם

טוני קרטיס מגיע לישראל (באוגוסט 1979)

כריסטין קאופמן (על המכונית, משמאל) בעלה הנוכחי ושתי בנותיה מקרטיס

טוני קרטיס: לעולם לא אפקיר את בנותי

מה שמתרחש על דפי העיתונים בין כוכבי קולנוע עולה על כל מה שעיצבו על הבד. זאת מוכיחים, לאחרונה, טוני קרטיס ואישתו לשעבר, כריסטין קאופמן, המנהלים קרב מילולי בין־יבשתי, המדיף ריחות רעים למרחוק. קאופמן, שהיתה נשואה לקרטיס בין השנים 68—63, (היא היתה אשתו השנייה, הראשונה היתה ג'נט לי, אמה של ג'יימי לי קרטיס) וילדה לו שתי בנות, אלכסנדרה ואלגרה, האשימה את קרטיס בכך שירד מן הפסים, וזאת עקב התדרדרותו המקצועית, ובעיות גיל־המעבר. קרטיס הוא היום בן 55, וקאופמן בת 35. זו טענה כי בתה אלכסנדרה, בת ה־16, ברחה מבית אביה למינכן, שם גרים הוריה של כריסטין, בגלל שאביה משתולל ושותה לשכרה. לעומת־זאת טען קרטיס שאימץ את שתי בנותיו מכריסטין, והעניק להן את שמו ואת רכושו בצוואתו, כי לעולם לא יתאכזר לבנותיו, וכן כריסטין היא שהזניחה אותן מאז ומתמיד, וכי כאשר עברו לרשותו נראו הילדות כתינוקות של ביאפרה, אחרי טיפולה המסור של אימן. אשר לאישתו השלישית של קרטיס, לסלי, היא טוענת כי המשבר בינה לבין קרטיס הוא זמני.

אנג'לה ד'יוויס: הכלה לבשה שימלה בצבע אפרסק

הגברת הראשונה של הכוח השחור, אנג'לה דייוויס, אמרה „כן" להילטון ברייטוויט, ב־טכס נישואין מסורתי למהדרין עם תיקונים קלים. דיוויס, ה־מועמדת להיות יו"ר המיפלגה הקומוניסטית בברמינגהם, אט־לנטה, שם נולדה, היא מרצה לילימודים אתניים באוניברסיטת סן־פרנציסקו, ובריטוויט מל־מד שם צילום. שבועת נישו־איהם כללה את היסודות ה־מסורתיים, להם הוסיפו השניים תפילה לשלום, והצהרה לפעול למען שיוויון בין הגזעים. את ירח־הדבש יבלו בראיונות ש־יערכו בדרום ארצות־הברית על תולדות הבלוז, נושא ה־קרוב לשניהם מיקצועית ונפ־שית גם יחד.

סופיה לורן: הנשואין מעל הכל

לפעמים קשה לדעת אם שמועות זדוניות על חיי הנישואין של כוכב זה או אחר אינן מלאכתו הנאמנה של איש יחסי־הציבור שלו. הנה דוגמה: את נישואי סופיה לורן וקארלו פונטי קברו כבר באביב וניבאו גירושין בקיץ. והנה הגיע הסתיו והזוג נראה צמוד ומאושר ביחד. סופיה לורן כבר לא נראית בחברת הזמר לרג' למה, וקארול פונטי איבד את הזנב הנשי הצעיר שהדביקו לו הפאפארצ'י. לעומת זאת עסוקה סופיה בהסרטת סיפרה וקארלו טרוד בהפקתו.

אנשים בעולם

ריקה זראי: תדמית יצוא ויחסי־ציבור מעולים, קצת אחרי השרות הצבאי

בין אנשי עולם הבידור יש כאלה הסבורים כי העולם כבר אינו מתלהב מתמונתה של הייל ישראלית צעירה, המכוונת את נישקה האישי במיטווח, או מצנחן שזוף בכומתה אדומה. אחרים סבורים, עדיין, כי לצה"ל יש סכס־אפיל עולה על גדותיו. כך חשב גם ביורן בורג, הטניסאי בעל השם העולמי, שהצטלם במדים של צה"ל, ועורר בכך שערורייה, או דוגמה שונה — השחקן האמריקאי בובי קאראדין. האחרון ביקר בישראל לפני שנתיים, תוך כדי הסרטת הסרט הגדולה האדומה, ושען בראיונות עיתונאים שמה שמצא חן בעיניו בישראל יותר מכל הוא צה"ל, והחיילים ההולכים ברחוב במדים.

גם ריקה זראי, שבאה לפני כחודשיים לביקור מולדת, חשבה, כנראה, שכרטיס־ביקור צבאי־ישראלי עדיין בריא לתדמית. מסתבר, שיחד עם הופעתה במיצעד־השנתי המיוחד של גלי־צה"ל היא צילמה כאן תוכניות טלוויזיה עבור תחנת הטלוויזיה מלוכסנבורג, כשגם כמה צלמי עיתונות צרפתיים בעיקבותיה. וכך קרה שהשבוע הצרפתי המצולם ז'ור דה פראנס, השייך לבעל חברת המטוסים היהודי מארסל דאסו, הקדיש שני עמודים לזמרת, תוך הדגשת העובדה שריקה חזרה למדים. העיתון מתאר את פגישתה המרגשת של מי שהיתה לפני כמה שנים (בלבד) רב־סמלת בצה"ל, ושלא שכחה עדיין את שבועותיה וחובותיה למולדתה ולמפקדיה וכו' וכו'. והעיקר — תמונות ענקיות המראות את רב־סמלת ריקה זראי, צועדת בסך עם מחלקה של חיילות, כשלראשה כומתה (שעדיין לא היתה בשימוש בדגם זה בימיה של ריקה החיילת), ובנעליים צבאיות (מסוג הנעליים שרק מעטות נועלות עוד היום, ועובדה, כל החיילות שמסביב נועלות סנדלים תנכיות, ורק ריקה לבושה כמו בימים ההם). טוב לדעת שבפאריס יש לנו חיילת מסורה כל־כך.

אנשים

■ רבים מהאישים שהגיעו לנאום מרדכי, להלווייתו של **אהוד אבריאל**, הופתעו לגלות, שכמה מידידיו הקרובים של המנוח, ובראשם נשיא־המדינה **יצחק נבון**, לא הסריחו עצמם ללוותו בדרכו האחרונה. את הכנסת ייצגו היושב־ראש **יצחק בר־יהודה**, שסיפר על עבודתו המשותפת עם אבריאל באיסטנבול, בשנת 1943, וכן חברי־הכנסת **עמוס הדר, שרה חיון ושימעון פרס**. ראש עיריית ירושלים, **מרדכי קולק**, שהיה ידידו הקרוב של אבריאל, הגיע ־בטיסה מירושלים, ואילו ח"כ רפ"י לשעבר, **מרדכי בן־פורת**, הגיע לקיבוץ נאות מרדכי בטרמפים ממקום מגוריו באור־יהודה.

■ בהלוויה הסתובב מי שהיה ח"כ שגריר ומנכ"ל סולל בונה, **דויד הכהן** ושאל: „איפה הפושע, עוד לא הגיע?" כששאלוהו למי הכוונה השיב: „הפושע הכי גדול בארץ הוא קרוב המישפחה שלי, **יגאל ידין**. הוא הרס את הארץ והרס את עצמו." אולם לאכזבתו של הכהן ידין לא הגיע. רק אחרי שההלוויה הסתיימה וכל המנחמים נפרדו מהאלמנה, **חנה אבריאל**, הגיע לפתע ידין, אך הכהן כבר הספיק לעזוב, בדרכו לחיפה עירו.

■ השבוע נזכר העיתונאי נאי **חזי כרמל** באחת הפגישות שלו עם אבריאל באפריקה. חזי כיהן בשנת 62' כמזכיר ראשון בשגרירות ישראל בקונגו (היום זאיר) הוא התגורר אז בעיר ליאופולדוויל, כיום קינשאסה. אבריאל הגיע אז לביקור מן המדינה השכנה, קונגו ברזאוויל, והיה עליו לחצות את נהר הקונגו, שרוחבו תישעה קילומטרים. חזי המתין לו במעבורת, מן העבר השני של הנהר. כאשר הגיע אבריאל, הסתבר לו ששכח את דרכונו. לכן נאסרה כניסתו למדינה. חזי עלה על המעבורת והשניים שטו שלוש פעמים לרוחב הנהר, עד שסיימו את שיחתם.

■ מי שהיה נציב־שירות המדינה, **אברהם** („רמי") **פרידמן**, סיפר שהיה נוכח בשבוע שעבר בהרצאה של ראש־הממשלה **מנחם בגין**. המרצה טען שהליכוד הבטיח 400 הבטחות, ושאת כולן מיהו לא מאז עלותו לשילטון. מישהו מהקהל קרא: „רק הבטחה אחת לא הבטחת!" והסביר אחר־כך שכוונתו להבטחה של בגין, שיתפטר בקרוב.

■ פרידמן נזכר כי כאשר כיהנה **גולדה מאיר** כראש־ממשלה השתתפה בהרמת כוסית לכבוד יום־הולדתו של אחד מעסקני המערך. כשהושמעה הברכה השיגרתית „עד מאה ועשרים", לחשה גולדה: „בסדר, אבל שיעשה את זה מהר."

■ אחרי ששגריר ישראל במצריים, **אליהו בן־אלישר**, נפגש לשעתיים עם הנשיא **אנוור אל־סאדאת**, הוא מיהר לבוא לישראל, כדי לדווח לראש־הממשלה על פרטי השיחה, אך לא הביא עימו איגרת כלשהי מהנשיא המצרי, בהגיעו לנמל־התעופה בקאהיר, כדי לתפוס מטוס לתל־אביב, פגש בבלדר של מישרד־החוץ המצרי, שנשא עימו את האיגרת לבגין. אך לא היה לו מקום בטיסת אל־על. בן־אלישר טרח וסידר לו מקום במטוס. כאשר הגיעו לנמל־התעופה בן־גוריון, לא המתין איש מן השגרירות המצרית בישראל לבלדר, שאף לא היה מצוייד באשרת־כניסה לישראל. בן־אלישר סידר לו אשרה וטילפן למישרד־החוץ בירושלים, כדי שיודיעו לשגרירות המצרית על בוא השליח. הבלדר שכר מונית מלוד לתל־אביב. האיגרת נמסרה לראש־הממשלה ביום הראשון שעבר.

■ ראש־הממשלה מנחם בגין נאם בפני פעילי המגבית בירושלים. אמר בגין: „קראתי בעיתונים שהמפתח לחידוש שיחות האוטונומיה עם מצריים נמצא בכיסי, והנציג האמריקאי, **סול לינוביץ**, בא לכאן כדי למצוא אותו. הביטו על הכיס שלי, אין בו שום מפתח. המפתח נמצא אצל השכן שלי, סאדאת."

■ למישמע הנחייתו של בגין לשריו, להלך בקומה זקופה תוך חרף עזיבת השגרירויות את ירושלים, העירה ח"כ **חיים קה גרוסמן** ממפ"ם: „רק אם הוא ישיר להם בקביעות את התיקווה, יצליח בגין לשמור על קומתם הזקופה של שריו."

■ על תוכניתו של בגין להעביר את לישכתו למיזרח־ירושלים, הגיב ח"כ שימעון פרס: „בגין הוא גדי השואג כאריה, אך טוב היה עושה לו פעל כאריה בעור של גדי."

■ בתוכנית הרדיו השבועי סיפר יושב־ראש מטה הבחירות של מיפלגת העבודה, **אהרון הראל**, למראיין **איתן דנציג**, כי הוא כותב ספר בשם עלייתה ונפילתה של מיפלגת העבודה. „בערב המפלה של המיפלגה ירדתי עם שימעון פרס לרחוב, ואנשים שפגשנו בהם ירקו בפרצופנו. אז בא לי הרעיון לכתוב את הספר, שיגלה פרטים שאיש עדיין לא יודע אותם על המיפלגה," אמר. במיפלגה סברים כי הספר יהווה תשובה לספרו של **יצחק רבין**, פינקס שרות.

■ באותה תוכנית העלה אחד המנחים, העיתונאי חזי כרמל, את השאלה האם לא רצוי ששר־הדתות **אהרון אבו־חצירא** יקח חופשה עד גמר חקירת המישטרה בעניניו. מאזין אחד טילפן לאולפן ואמר: „אני מציע שאדון כרמל יקח לעצמו חופש מן התוכנית."

■ לאחר הופעתו של ח"כ **רוני מילוא** בתוכנית החדשות בטלוויזיה, שבה דובר על ההדלפות מישיבות הממשלה, פנה אליו ח"כ **עוזי ברעם** ואמר: „המערך מוכן לקבל לשורותיו את כל המדליפים מישיבות הממשלה, מפני שמספרם מספיק כדי להפיל את הממשלה בהצבעה בכנסת."

■ בישיבת ועדת־העלייה והקליטה של הכנסת בעניין השביתה במרכזי־הקליטה בחיפה, אמרו אנשי הליכוד שעל מיפלגת העבודה להורות ליו"ר **סף תקוע** לעזוב את מרכז־הקליטה בקרית־אליעזר. ענה ח"כ **משה שחל**, כי רק בתנועת החרות, שבה יש שילטון־יחיד של בגין, אפשר להנחית הוראות מלמעלה, לא כן במיפלגת העבודה. השיב לו יושב־ראש הוועדה ח"כ רוני מילוא: „במיפלגת העבודה אין שילטון יחיד, אך בחרות אין שילטון בכלל."

■ במיסעדה אולימפיה בתל־אביב ניראו בשבוע שעבר סועדים בצוותא חבר־כנסת **עזר וייצמן**, אשתו **דאומה**, בנם **שאולי** והורי אשתו, **צבי ורחל שזרין**. אל שולחנם הסבה גם אהיניתו של וייצמן, **יעל דיין**. צופים מן הצד התלוצצו, שהמישפחה מתכננת את מסלול הביקורים שלה במצריים. לשם יצאה השבוע.

■ הבדיחה המהלכת בממשלה, אחרי שהשר **יצחק מודעי** הסיר את מועמדותו לכהונת שר־החוץ, מספרת כי אחד השרים אמר על כך ש־90% מכישוריו היו מכף רגלו עד האף. מן המצח והלאה לא היו לו בכלל כישורים.

■ בישיבת הממשלה בשבוע שעבר דובר בין היתר על מצע המיפלגה הדמוקרטית בארצות־הברית. הקובע שיש לראות בירושלים את בירת ישראל ושיש להעביר את שגרירות ארצות־הברית לתחומיה. הגיב על כך סגן־ראש־הממשלה, שימחה ארליך: „צריך להיזהר ממה שכתוב במצעים." אמר לו מודעי: „אתה מתכוון לאמריקה?" ענה ארליך: „לא, אני מתכוון לישראל."

■ בקול ישראל מתלוצצים על הכוונה להנהיג תוכנית טלוויזיה יומית בשם בוקר טוב ישראל. אומרים שהרעיון הוא של **ישראל בהן**, דוברו של שר־החינוך **זבולון המר**. בוקר אחד בא המר למישרדו ואמר: „בוקר טוב ישראל." אז צץ הרעיון בראשו של כהן.

מדוע כינה דויד הכהן את יגאל ידין פושע
ואיזו הבטחה לא הבטיח מנחם בגין?

מנחם דמתי

נהגו של ראש־הממשלה, מנחם בגין, המתין, בחברת העיתונאים, לסיום ישיבת הממשלה. דמתי החליט להשתעשע במיקרופונים שהציבו העיתונאים לקראת צאתו של בגין, ואמר: „עכשיו אני יודע איך מרגיש הבוס שלי, כאשר עליו להתייצב מול המיקרופונים האלה כדי לתת הצהרות לעיתונות. אני מעדיף להמשיך להיות נהג."

יצחק מודעי

שר־האנרגיה יצא מישיבת הממשלה והודיע לעיתונאים שהמתינו בחוץ, כי אין לו זמן לדבר עימם. אך בעודו הולך אל עבר מכוניתו, התקבצו סביבו עיתונאים, ביניהם כתב הטלוויזיה אהוד יערי. השר נעמד ליד המכונית ודיבר עמם זמן ממושך. סצנה זו הזכירה את המערכון של „הגשש החיוור", מתוכניתם האחרונה: שר יוצא מישיבת הממשלה, אומר כי אין לו זמן לשוחח עם הכתבים ומדליף להם באותה הזדמנות את שנאמר בישיבה.

מבצע שבאמת קל לזכות בו

מבצע פרס קל

שלח 5 אריזות ממוצרי ״עץ הזית״* ותשתתף
בהגרלת מבצע ״פרס קל״ שבו יוגרלו 20 פרסים חדשיים
ממוצרי ״עץ הזית״ בשווי של כ-2,500 ל״י כל אחד.
את האריזות יש לשלוח לעץ הזית ת.ד. 193 פ״ת
(לציין על המעטפה מבצע ״פרס קל״)

בכל בית מוצרי איכות של

עץ הזית

* רשימת המוצרים המשתתפים במבצע:

סבונים: אוליביה, לימור, בלק טבק, לה ולי, קפרי,
משחות שיניים: זברה, קיס מי, תותי דנט.

קרם ידיים: לה ולי, אוליביה.
משחות גלוח: אוליביה, טבק.

אנשים

מהי התוכנית של אבא אבן לסילוק הממשלה ומדוע לא ימונה ציפורי לשר־ביטחון?

■ באותו עניין: כשניש־אל מנהל קול־ישראל, **גידי־עון לבארי**, אם לדעתו תהיה הטלוויזיה החדשה בשחור־לבן או בצבע, השיב: „היא תהיה בצבע ורוד.“

■ התובע **עוזי שראטר** („סברין“) היה עסוק מאוד ב־חקירתו של עד במישפט. העד סיפר כי בעת ביצוע העבירה היה מסומם, וכי ביום חקירתו במישטרה היה מסומם, וגם על דוכן העדים הוא מסומם. „האם אתה תמיד מסומם?“ שאל התובע. „כן,“ ענה העד. „ואם היית יודע כמה זה נעים, היית גם אתה לוקח סמים.“ התובע חייך והבטיח לשקול את ההצעה בכובד ראש.

■ התובע המזוקן **אברהם לנדשטיין** ידוע בחריפות לשונו. כאשר נשאל לפני ימים אחדים אם לדעתו יש למיסעדן **ג'קי רונן** זכות עמידה בבג"ץ, במיקרה שבו עיכב היועץ המישפטי את הליכים נגד עורך־הדין התל־אביבי **שימעון מיזרחי**, ענה לנדשטיין: „אינני יודע אם יש לו זכות עמידה, אבל זכות ישיבה בתיק זה כבר היתה לו.“ הוא התכוון לכך שרונן כבר בילה שלושה חודשים בכלא, אחרי שהורשע במתן שוחד לשוטר.

שייקה אופיר הבדרן פגש את ידידו, הבמאי ראלף עינבר, המתגורר בהולנד, במסיבת חתונה בתל־אביב. ראלף, שבא במיוחד לשם כך מהולנד, הביא לשייקה שי: תקליט של נגן מפוחית־הפה ההולנדי טוץ טילאמאנס. שייקה היה בהולנדי לפני ארבע שנים, שמע שם את הנגן והתאהב בו מייד. ראלף הבטיח לו אז, שיום יבוא והוא יביא לו את התקליט. „אמנם עברו מאז ארבע שנים, אך אני מרוצה מאוד שראלף זכר את הבטחתו והביא את התקליט.“

■ למסיבת ברית־המילה של **יהונתן**, בנו של הצייר **בני ווי**, באו כמה נשים שייצגו את בעליהן. היו שם **זיוה לחט**, אשתו של ראש עיריית תל־אביב, **חרותה פקר**, אשתו של הטייס תת־אלוף **רן פקר**, **פנינה הוד**, אשתו של אלוף (מיל.) **מוטי הוד**, **רחל קרמרמן**, אשתו של **יוסף קרמרמן** ו**מיקה בשן**, אשתו של הזמר **יגאל בשן**. במסיבה הסתובב גם **יענקל'ה הדייג**, שהוא דמות מוכרת בכרם־התימנים. הדייג פגש שם את **מני פאר** ואמר לו: „אתה מוכר לי...“ מני גילה לו שהוא מנחה תוכנית בטלוויזיה. אמר הדייג: „זה טוב, אם תתקדם עוד קצת תהיה לבסוף קריין.“

■ אותו יענקל'ה שאל פעם את צ'יצ' „מי אתה?“ כאשר הסביר לו להט שהוא ראש העיריה, אמר הדייג: „אומרים לי שזו מישרה טובה מאוד...“

■ כאשר פלתה קבוצת הכדורגל של רמת־גן־גבעתיים לליגה הלאומית, פגשו שחקני־נון ברזל אי אפשר להרוג. אפילו אם היו יורים בו הוא לא היה מת.“ הגיב על כך ברזל: „העיקר שזה נאמר באהבה.“

יגאל שילון במאי טלוויזיה וקולנוע, אחיו של כתב־הטלוויזיה דן שילון, הנציח ב־מצלמתו מראות מטכס נישואין שאליו הוזמן. בין תמונה לתמונה הצליח גם לחטוף משהו לאכול. „אני לא יכול להתאפק כאשר אני רואה מסביבי את כל הכיבוד. לכן אני עושה אתנחתא בין צילום לצילום, וחוטף משהו לפה,“ הסביר שילון. ביד אחת החזיק את מצלמת־החקולנוע שלו וביד שניה חטף מכל הבא ליד.

■ בעדויות כוזבות בבית־המישפט. רונן טען כי עורך־הדין מיז־רחי הוא שהדיח אותו לשקר, וכי כתב־אישום בעניין זה נגד עורך־הדין עוכב על־ידי היו־יץ המישפטי.

■ בזמן שחברי המיש־לחת הצבאית המצרית שהו בארץ, הם צפו בטלוויזיה ור־או את התוכנית שיחה בשניים, שבה השתתפה יעל דיין. כאשר שוחחה על סיפרה שלושה שבועות באוקטובר — על מיל־חמת יום־הכיפורים — גילו חברי המישלחת בקיאות בכל מה שכתוב בו. מסתבר שאנשי צבא מצרים רכשו את הספר באנגלית, כשהגיע לקאהיר.

■ בישיבת מועצת עיריית תל־אביב נכחה גם העיתונאית **אורלי אזולאי**, כדי לסקר את הדיון. לפתע ניגש אליה מזכיר העיר, **יעקוב הדר**, ונתן לה פתק. נכתב בו: „אל תופיעי במחשוף עמוק לישיבות המועצה. על החתום **שלמה** („צ'יצ'“) **להט**.

■ למישמע איומי ההת־פטרות של שר־החקלאות **אריאל שרון** וסגן־שר־הביט־חון **מרדכי ציפורי**, באם יתמנה הפרופסור **משה ארנס** לשר־הביטחון, העיר ח"כ **אבא אבן**: „אני מציע שהם יתפטרו במחאה על מינויו של ארנס; ש**אליעזר שוסטק** יתפטר במחאה על התפטרותם של שרון וציפורי; ש**חיים ינדאו** יתפטר במחאה על התפטרותו של שוסטק, ש־**שימחה אריאל** יתפטר במחאה על התפטרותו של לנדאו, ושבגין יתפטר במחאה על ש־השאירוהו לבד בממשלה.“

■ בתגובה על כוונתו של סגן־שר־הביטחון להציג את מועמדותו לתפקיד שר־הביט־חון, היה מי שנזכר השבוע, בתגובתו של עזר ויצמן על דברי אותם אנשים שפיקפקו ביכולתו ובכושרו של ציפורי למלא את תפקידו כסגן־שר: „אל תדאגו, יש לי שכל די והותר בשבילו ובשבילי גם יחד.“

■ בעימות רדיופוני בין הפסל **יגאל תומרקין** לבין אוצר־האמנות **אמנון ברזל**, דנו השניים בפרוייקט תל־חי 80. אמר תומרקין: „את אמ־

נורית גל־רון הזמרת, נמצאת אמנם בעיצומן של חזרות לקראת המופע „בארץ הפלאות“, אך מצאה גם זמן להשתובב עם הבמאי צדי צרפתי. „אנחנו עובדים כל היום ברצינות רבה, אך פיתאום אנחנו מצליחים לתפוס רגע של שלווה, כאשר צדי מחקה לפנינו כל מיני זמרות או זמרים במצבים מצחיקים,“ סיפרה נורית גל־רון.

אירוע השבוע

האיש שקנה את תמונת החוטף של

ילד אורון ברבע מיליון ל"י -

ילם רק 200 דולר על החשבון

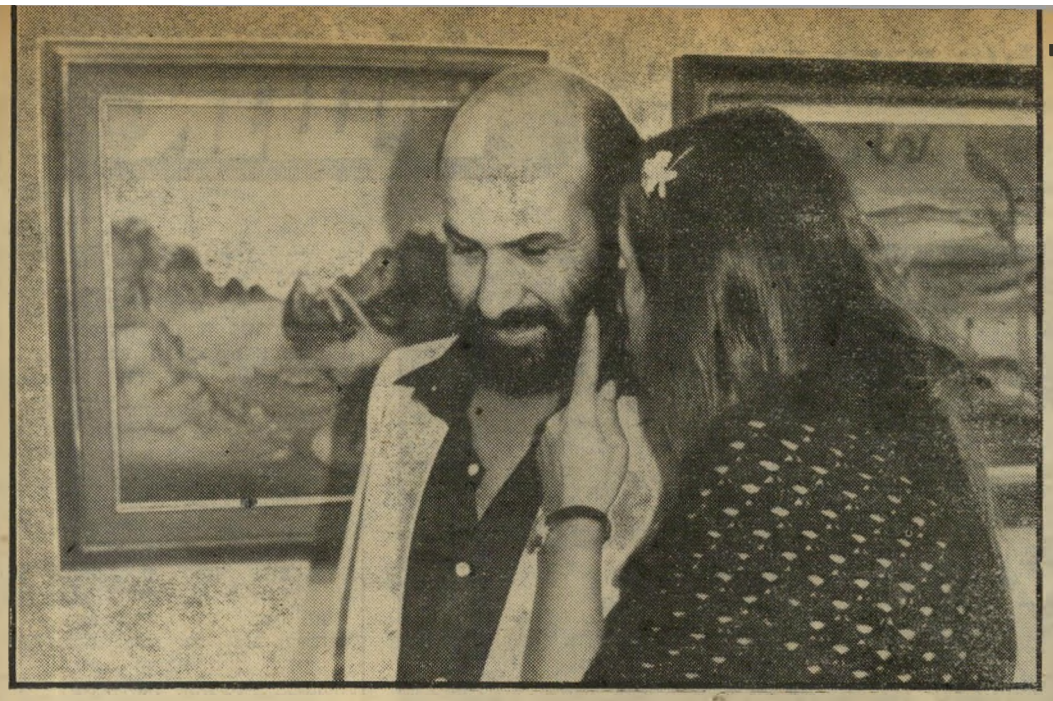

תמונות החוטף

כשהוא מחייך ל־עצמו בשבישות־רצון נראה אלברט סיבוני בשיחה עסקית עם אחת מהמוז־

מנות הרבות שביקשו לרכוש לעצמן תמונה משל צבי גור, ונרתעו בגלל המחיר הגבוה. המחירים הגבוהים לא היו מיכשול לאותם שרכשו את התמונות היקרות.

בטוח. סיבוני, החדש בעיסקי ה־גלריות, לא היה בטוח שאגם ו־שטרן, יחד עם גור, יספיקו לה־פוך את ערב־הפתיחה לאירוע מכובד. כדי להיות עוד יותר בטוח הוא הזמין את ראש־המועצה של מבשרת, שנאם נאום בחירות, ויפים ויפות מירושלים.

אבל סיבוני יכול היה לחסוך לעצמו גם את אגם ושטרן, וגם את האורחים החשובים. דווקא המוכרת בגלרייה של סיבוני, בילהה גיא מרמות רזיאל, נערה צעירה בעלת שיער בלונדי גולש, מיהרה להדביק את הנקודה האדו־מה על התמונה שנרכשה. אבל בילהה לא ידעה, מה שנודע מאו־חר יותר לסיבוני עצמו: למרסל לא היו 250 אלף לירות, וגם לא היה לו פינקס צ'קים. הוא נתן לסיבוני את כל מה שהיה לו ב־אותו זמן בכיס, 200 דולר (כ־11 אלף לירות) שהן כ־4 אחוזים מ־ערך התמונה ואת השאר הבטיח להביא מאוחר יותר.

תגלית חדשה

אורי דביר החיפאי, בן ה־21, שציוריו הוצגו אף הם למכירה בערב־הפתיחה, עורר עניין אצל חובבי האמנות הרבים שהסתובבו במקום.

ש"קות מצלצלות

מבין ידידיו הרבים של סיבוני, שהגיעו לערב־הפתיחה כדי זות בשימחתו, טרחו שתיים מידידותיו היותר טובות להמחיש את חתן בהדביקן בו זמנית שתי נשיקות מצלצלות על לחייו.

לם היו שם, אולי כמעט כו־. חוץ מחתן המסיבה. היתה ככל הנראה, פתיחת התערו־ היחידה בארץ שבה לא היה ת הצייר עצמו.

לברט סיבוני הוא איש מפור־ בירושלים, ועוד יותר מפור־ במבשרת ירושלים. סיבוני, ה־

מלך הבלתי־מוכר של שכונת־העוני, שהפכה להיות שכונת ה־וילות של הבירה, התפרסם לפני שנים מיספר בפרשות שהעלו את מבשרת לכותרות העיתונים.

סיבוני, בעל החוש המפותח ל־יחסי־ציבור, חנך בקול־תרועה־ רמה את הגלרייה שלו בתערוכה מייוחדת במינה. תערוכת ציוריו של צבי גור, החשוד בחטיפת ה־ילד אורון ירדן וברציחתו.

אבל רק עם גור אי־אפשר. אל אלה צירף סיבוני ציורים של יעקוב אגם, יוסי שטרן ועוד כמה ציירים בלתי־מוכרים. מה שבטוח

סגרות

רפי סדון נחשב לאחד י המיסגרות הטובים בירושלים.

קונה

גיסו של אלברט סיבוני, דני אבר־ג'יל, הגיע במיוחד מניו־אורליאנס.

המוכרת

היפהפיה הבלונדית, בלהה גיא, ממושב רמת־רזיאל, היא המוכרת בגלרייה. יופיה הרב היווה מוקד משיכה לקונים הרבים, ולסתם סקרנים שהסתובבו במקום.

האורחים מתל־אביב התלהבו מ־תמונותיו של החוטף החשוד ב־רצח. מתוך 40 תמונות של צבי גור נחטפו עשר, רובן על־ידי ה־אורחים מתל־אביב. אחת מהן, התמונה הגדולה ביותר, המתארת דמות דמויית עץ המשחקת שש־בש, רכש בעל מיסעדה תל־אביבי, שהזדהה רק בשמו הפרטי, מרסל, והסכים לשלם ללא ניד עפעף את הסכום של רבע מיליון לירות עבורה.

אנשים

■ אל הסטודיו של הגרפיקאי **גיורא אוריין** בא במאי־הסרטים **יואל שרון**, וביקש ממנו שישרטט לו זוג תחתונים. מסתבר שבסירטו האחרון, בעיקבות הרעיון, מופיע השחקן־הסופר **עמוס טרי־שיר** בעירום. עמוס, שלא רצה שתמונות־העירום שלו יופיעו במודעות הפירסומת של הסרט, החליט להדביק על גופו ציור של תחתונים.

■ אחרי הטרדות רבות של רווקים ורווקות, שהיו נוקשים על דלת ביתה, החליטה השחקנית **שולה רווה**, אשתו של השחקן־במאי **זאב רווח**, לתלות פתק על הדלת: „כאן זה לא מועדון קצת אחרת." מסתבר שמועדון זה, המיועד למיפגש של רווקים ורווקות, נמצא במרתף הבית שבו היא גרה, ומדי יום היו מתדפקים על דלתה בחורים ובחורות, שטעו בכתובת.

■ העיתונאית **מירה אברך** ערכה בביתה מסיבה לכבוד הסופרת הישראלית־אמריקאית **אביבה הלמן**, שסיפרה האחרון, במקום האהבה, הפך בארצות־הברית לרב־מכר, ותורגם עכשיו לעברית. את המסיבה פתחה **רות תקוע**, אשתו של **יוסף** („ג'ו") **תקוע**, נשיא האוניברסיטה בבאר־שבע. אמרה רות: „משום מה קשה לי יותר לדבר כאן מאשר בוועידת־הנשים בקופנהאגן, שם דיברתי לפני נציגות אש"ף. העיר לה שדר הטלוויזיה **טוביה סער**: „אין בעיות, גם כאן נמצא נציג אש"ף. אני!"

■ עוד סיפרה רות כי שמחה כאשר בעת נאומה של אשת הנשיא המצרי, **ג'יהאן אל־סאדאת**, יצאו נציגי המשלחות הערביות מן האולם. „ג'יהאן לפחות חשה מה שחשה **האה רבין** לפני חמש שנים, בוועידת הנשים במכסיקו, כאשר נאמה וג'יהאן עזבה את האולם, יחד עם כל הנציגות הערביות. גם בעוד חמש שנים, בוועידת הנשים הבאה, נרגיש אותו הדבר, כי שלום עד אז בלאו הכי לא יהיה."

■ רות סיפרה באותה הזדמנות כיצד הכירה את הסרפרת אביבה לפני 35 שנים. „זה היה בבית־קולנוע בתל־אביב. אביבה ישבה לפני, כאשר צמות מעטרות ראשה. באמצע הסרט צעקה בקול לעבר אחד מידידיה באולם. כאשר נדלקו האורות ראיתי מי זו הצועקת, התחלנו לשוחח ומאז אנחנו ידידות. השינוי היחידי שחל בשתינו הוא שכיום צמות מעטרות את ראשי, בעוד שאביבה ויתרה עליהן."

■ מאוכזבת מיחסי־העבודה בטלוויזיה היתה שדרית קול ישראל, **זוהר אוריין**. זוהר, שהנחתה את תוכנית הטלוויזיה בית פתוח, טילפנה באחד הבקרים אל המפיקה **ריבקה פרידמן**, ושאלה באיזו שעה עליה להתייצב בירושלים לחזרות לקראת התוכנית הבאה. אמרה לה פרידמן: „אנחנו מאוד מצטערים, אך החלטנו להעסיק את הבדרן **דודו דותן** כמנחה התוכנית."

■ **דויד מרגלית**, עורך תוכנית הרדיו כל צבעי הרשת, רצה להגיב על רשימה שהתפרסמה באחד העיתונים, על הסכם־כביכול, שלפיו העיתונאי **אורי סרע** יכתוב את נאומיו של ראש עיריית תל־אביב. מרגלית טילפן אל דובר העיריה, **עמיקם שפירא**, וזה אמר לו: „זה יעלה לי בראשי אם תשודר כתבה על נושא הנאומים של להט." מרגלית ויתר על הרעיון.

■ השחקן־פנטומימאי **דן ורד** עסוק כרגע במציאות רעיונות חדשים לתשדירי־שרות בטלוויזיה. אחרי שהופיע באחד, שבו נראה אוכל שוכני־נעליים, בנוסח **צ'ארלי צ'אפלין**, הגיעו תלונות לטלוויזיה, כי ילדים החלו לחקותו ולאכול שרוכים. התשדיר הורד מן המירקע.

■ לפני כמה שבועות נשא ורד לאשה את שחקנית תיאטרון חיפה, **רחל דובדבן**, שהיתה נשואה בעבר לשחקן **גדליה בסר**, מי שהיה נשוי פעם למשוררת **דליה הרן**, והמתגורר כיום עם השחקנית **דיאורה ריבלין**, שהיתה נשואה לעיתונאי **קיסר**.

■ למלך־המיסעדות **מנפרד כין** נולד השבוע נכד, שנקרא **לירון**. כין, שהיה בארץ לרגל פתיחת מיסעדה חדשה, הספיק בקושי להגיע למבורג, שם נולד התינוק.

■ הבדרן **דודו טופז**, שתוכנית הטלוויזיה בהנחייתו, שחק אותה, ירדה מן המסך הקטן, מקבל עשרות מיכתבי־מעריצים מדי יום. הוא החליט לקחת מזכירה כדי שתענה על כל המיכתבים. רוב המעריצים מבקשים ממנו את מילות השיר האושר, שאותו קרא בתוכנית־הטלוויזיה האחרונה שלו. את השיר כתב אביו המנוח, **אריהו גוטנברג**, שהיה שחקן.

מדוע לא שודרה הכתבה על צ'י'צ
ומדוע נכשל שידור הטלוויזיה?

צבי כרמון בנו של שחקן התיאטרון הקאמרי יוסף כרמון, החליט ללכת בדרכי אביו, ולהיות שחקן. הצעיר בן ה־18 הצליח לדחות את גיוסו לצה"ל, כדי להשתתף בסירטו החדש של זאב רווח, „פצעי בגרות 80". עימו בתמונה השחקנית דליה מלכה, שהופיעה בסרט „קובי ומלי".

תלמה מכנס בתה של אשת־החברה עדה מכנס, ומי שהיתה לפני שנים נערת־זוהר ודוגמנית, מתגוררת עם בעלה, דני פולני, בלוס־אנג'לס. תלמה מבקרת עתה בארץ עם שני בניה, כדי שהסבא והסבתא יוכלו להשתעשע עם נכדיהם. „למרות שבארץ הייתי דוגמנית ומאפרת בטלוויזיה," סיפרה, „אני לומדת היום אמנות — זו האהבה הישנה שלי. פעם למדתי בבצלאל והיום החלטתי לחזור לאמנות ואני לומדת בלוס־אנג'לס." תלמה מקפידה להתאפר לפני פגישותיה.

■ עורך־הדין היהודי־צרפתי **תיאו קליין**, שהוא פרקליטה של מישפחת רוטשילד, מכר את ביתו ביפו וקנה בית בירושלים, בשכונת ימין־משה. חבריו אומרים שנמאס לו לראות את השקיעה בים של יפו והוא רוצה להמירה בזריחה מעל הר־הבית.

■ לקראת צילום התוכנית שעה טובה בטלוויזיה, ערך **מני כאר** תחקיר על תלונות שהגיעו בזמנו נגד הפסל **אברהם מניקוב**, שייצר את פסל האריה השואג בתל־חי. הסתבר לפאר שאמנם בזמנו הוקמה ועדה־ציבורית שטענה, כי אין להציב את הפסל בתל־חי. הפסל הקשיש שמר את כל מסקנות הוועדה עמו בלונדון, ורק לפני מותו שלח אותם לבתו בישראל, בתוך ארגז גדול. האוניה שנשאה את הארגז טבעה בים ולכן לא נשאר כל זכר למימצאי הוועדה. תחת זאת רבו השמועות אודותיה.

■ בנשף בחירת מלכת־המים פתח המנחה מני פאר ואמר: „אנחנו עושים את הנשף בתל־אביב ולא בירושלים, לא מפני שניכנענו ללחץ פוליטי, אלא משום שירושלים זו עיר שלמה ואנחנו עוסקים היום בהתיכות."

מזוג כרמליטה
בכוסות
עם קוביות קרח,
הוסף פלחי לימון
ומעט קינמון
לפי הטעם.
אתה תהנה
ואורחיך יודו לך.

כרמליטה
סנגריה
עם קרח,
היש טוב
ממנה
בקיץ?

כרמל מזרחי

אברהם גינדי
ברמת-השרון

אברהם גינדי מציע דירות יוקרה מפוארות בנות 4 חדרים ודירה עליונה + גג,
בבנין בן 3 קומות עם מעלית.
בכל בנין 6 דירות בלבד, עם 3 כווני אוויר מלאים.

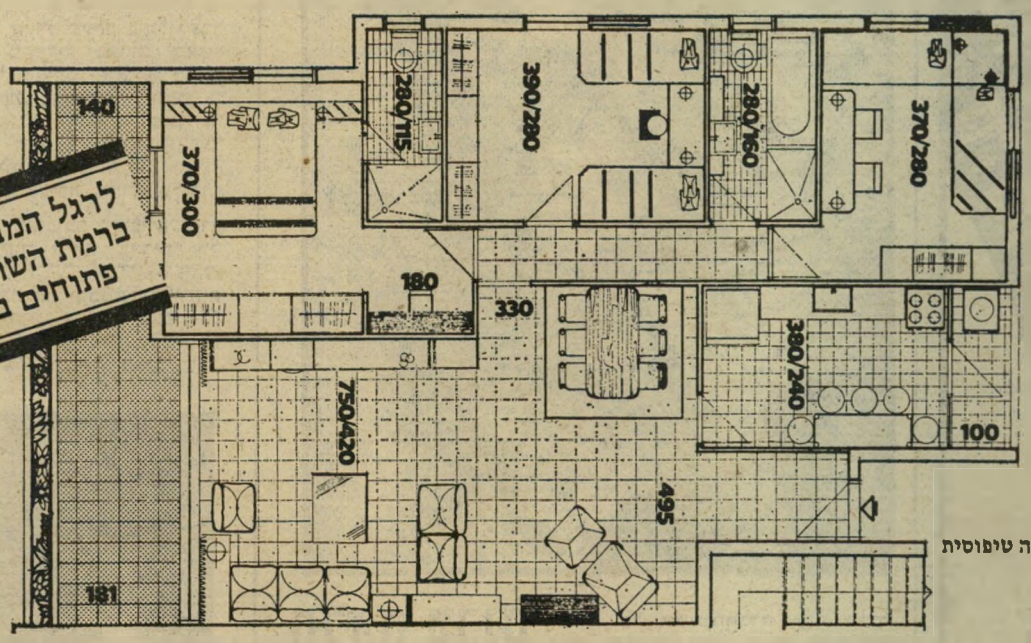

לרגל המבצע יהיו משרדי המכירות ברמת השרון, בתל-אביב ובראשל"צ פתוחים במוצ"ש, החל מ־19.00.

תכנית דירה טיפוסית

כל אלה ב־2 בניינים, הבנויים בצורה מדורגת ומיוחדת
בלב רמת השרון, עם מרחב גדול ביניהם.

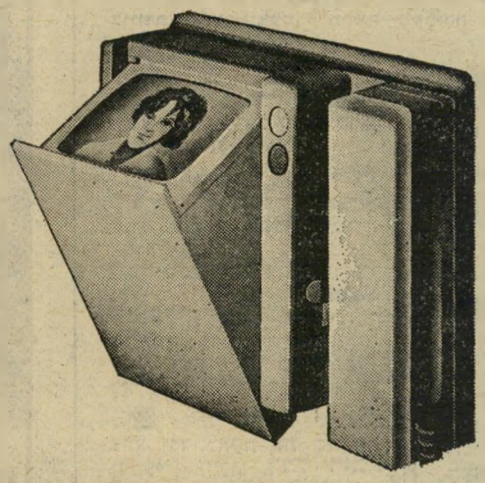

- אינטרקום עם טלוויזיה בכל דירה, לזיהוי מושלם של אורחיך.
- ריצוף כהה מיוחד בסלון, שטיחים מקיר אל קיר בחדרי השינה.
- קרמיקה ברצפת האמבטיה ובשירותים, חרסינה פרחונית וכלים סניטריים צבעוניים.
- חימום נפרד לכל דירה.
- אדניות עם צמחי־נוי בכל מרפסת.

מחיר מבצע מיוחד עד 15.8.80
החל מ־ 3.750.000 ל"י

(לא כולל מ.ע.מ.)

אברהם גינדי

הקניה הטובה ביותר 1980

אנגדן בכדסים

תל־אביב (זמני):
רח' סוטין 13, תל־אביב (כניסה מבלוך).

רמת־השרון
רח' סוקולוב 84, טל. 03-475131

ראשון־לציון
רח' הרצל 62,

פתח־תקוה
רח' חיים עוזר 28, טל. 03-905593

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

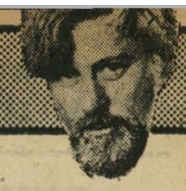

הנדון: במלכודת

משלת־רבין נפלה ביגלל עניין של מה־בכך: טכס קבלת־הפנים לכמה מטוסי־קרב, שחילל או לא חילל את השבת.

יצחק רבין עצמו פרש מן הממשלה ביגלל עניין של מה־בכך: אי־סגירתו של חשבון קטן בבנק אמריקאי.

זה קרה על רקע האווירה הציבורית העכורה שנוצרה עם גילוי פרשת־השחיתות של אשר ידלין ופרשות דומות.

היו אלף סיבות טובות לנפילתה של ממשלת־המערך. היא פשטה את הרגל מבחינה מדינית, כלכלית וחברתית. היא חדלה מלתפקד.

אך היא נפלה בשל עניינים של מה־בכך.

כיום יש אלף ואחת סיבות טובות לנפילתה של ממשלת־הליכוד. המשך כהונתה הוא אסון לאומי, העלול להתרחב עד לממדים של חורבן־בית־שלישי.

אך היא לא תיפול ביגלל אף אחת מהן. החורבן המדיני, הכלכלי והחברתי, שהיא מביאה על המדינה, לא יקצר את ימיה אף ביום אחד.

היא עשוייה ליפול בשל עניינים צדדיים.

היא יכולה ליפול, למשל, ביגלל פרשת השר אהרון אבו־חצירא.

■ ■ ■

פרשת אבו־חצירא מורכבת מכמה רבדים, זה על גבי זה.

כאשר התפוצצה הפרשה, זמן קצר אחרי שהשר הדיח את המנכ"ל שלו, חברו־לסיעה ישראל ליפל, היו הכל בטוחים כי המדובר בפרשה של העברת מיליונים מקופת־המדינה לידי ישיבות וכוללים, על פי רשימות כוזבות של אברכים.

גם השר סבר כך.

מן הסתם משך בכתפיו, חייך את חיוכו המיסתורי ואמר לעצמו: אז מה?

ובאמת — אז מה?

מה חדש בזה?

וכי בעבר לא עשו כך?

על השולחן היה מונח דו"ח המבקר הפנימי של מישרד־הדתות, שהתריע על נוהל פסול זה. אבל הדו"ח התייחס לתקופה שקדמה לכניסת אבו־חצירא לתפקיד השר. זה היה בימי השר יצחק רפאל וקודמיו.

זה לא כל־כך איכפת לאבו־חצירא. אם רפאל היה קיסר, אבו־חצירא היה ברוטוס שלו. אי־סדריו של רפאל, אם היו, אינם עניינו של יורשו.

כאשר התפוטר רפאל, בעיקבות אותה פרשה של מטוסי־ערב־השבת, נמסר מישרד־הדתות לשר חיים צדוק, שהביא עימו את המנכ"ל ישראל ליפל. בימים ההם הונהגו סידרי נוהל וביקורת. דו"ח המבקר נולד לפי נוהלים חדשים אלה.

גם אילו חרד אבו־חצירא לשמו הטוב של המישרד בימי קודמיו, לא היה לו הרבה מה לדאוג. פעם שולמו המיליונים לישיבות וכוללים בלי כל קריטריונים. השר ומקורביו רצו לשלם — שילמו. לא רצו לשלם — לא שילמו. כאשר הונהגו הקריטריונים, הם לא עוגנו בחוק. ספק אם יש הפרת־חוק בתשלום כספים לכולל המפרנס במיספר תלמידיו, או שאינו קיים כל־כך.

לכן, כאשר קרא השר בעיתונים כתבות על שערורייה זו, הוא לא התרגש. גם כאשר נמסר לו כי המישטרה חוקרת, לא נבהל. הוא היה בטוח כי החקירה נערכת בכיוון שהתבטא בכתבות.

לכך היותר — כך יכול היה אבו־חצירא לחשוב בליבו — יתקבל הרושם כי המישטרה תוקפת את המוסדות הדתיים, ושהשר מגן עליהם. מבחינה מיפלגתית, זה יכול היה רק לעזור לשר.

על כן נרגע השר.

זאת היתה טעות.

■ ■ ■

כי לא עברו ימים רבים, והסתבר לשר כי אין המישטרה חוקרת סתם תשלום כספים לישיבות ולכוללים על פי רשימות כוזבות.

המישטרה, כך נמסר לאבו־חצירא, חוקרת אם חלק מן התשלומים האלה לא הגיע, איכשהו, לידי סיעתו של השר — „ליכוד ותמורה."

זה כבר היה מדאיג יותר. כי העברת כספים מקופת המדינה לכיס מיפלגתי או סיעתי, בדרכים בלתי־כשרות — זאת יכולה להיות עבירה.

אבל גם הפעם לא דאג אבו־חצירא יותר מדי.

שהרי לפי הנורמות הישראליות, אם זוהי עבירה — זוהי עבירה ג'נטלמנית, עבירה שאין עימה קלון.

הוא יכול היה לומר, כשמה של האופרה של מוצארט: Cosi fan tutte — כולן עושות זאת.

אחרי ככלות הכל, לשם מה עמלה מיפלגה? לשם מה היא היא מצטרפת לקואליציה ממשלתית? לשם מה היא מקבלת לידיה מיניסטריון, בעל תקציב שמן?

כמובן: כדי לחלק את כספי המישרד לי־מוסדותיה, למנות את עסקניה לתפקידים בכירים וזא־בכירים, להעניק טובות־הנאה לאלפי חבריה ותומכיה.

מישרד ממשלתי דומה לעוגת־קרם. כאשר השר הוא דתי, מתמלא המישרד בחובשי־כיפות. כאשר המישרד עובר לשר מטעם מפ"ם, נוצרת על גבי השיכבה הקודמת שיכבה חדשה של פקידים בעלי חולצות פתוחות. כאשר נכנס ללישכה שר חדש, ליברלי, נוצרת שיכבה נוספת על גבי הקודמות, והפעם זוהי שיכבה של עונדי־עניבות.

מדוע לא? הציבור הוא סבלן. הוא משלם.

כאשר מחלקים בקואליציה את המישרדים, מודעת כל מיפלגה היטב לכמות השומן המצוי בכל מישרד. כמה ג'ובים יש בו? כמה כסף אפשר להוציא ממנו בדרכים כשרות ולא־כל־כך? כמה טובות אפשר לעשות לאוהדים? כי בכך תלוי כוחה של המיפלגה בבחירות הבאות.

אידיאולוגיה זה דבר יפה, אבל מאידיאולוגיה אי־אפשר לחיות. במציאות של ישראל, אידיאולוגיות אינן סחורה בבחירות. זה טוב לקבוצות־שוליים נאיביות, לא למיפלגה רצינית.

■ ■ ■

כל המיפלגות, המפד"ל היא המיקצועית והרציונית ביותר. כאשר הצטרפה לקואליציה הנוכחית, חטפה שלושה מיניסטריונים שמנים מאוד־מאוד.

בראש כל אחד מהם הועמד המנהיג של אחת משלוש הסיעות העיקריות שבתוך המפד"ל.

למישרד־החינוך יש תקציב עצום, והוא חולש על רבבות ג'ובים של מורים, מפקחים ופקידים.

אחוזה זו נמסרה לידי מנהיג „צעירי" המפד"ל, זבולון המר.

מישרד־הפנים, שאליו צורפה המישטרה, הוא בור־שומן חשוב עוד יותר. הוא חולש על ההקצבות העצומות של הממשלה לרשויות המקומיות. מי שחולש על זרם זה של זהב, חולש על כל הקואליציות המקומיות, על כל המינויים המקומיים. יש בכוחו לחלק טובות־הנאה עצומות.

את האחוזה הזאת נטל לעצמו יוסף בורג, מנהיג הסיעה הגדולה ביותר במפד"ל, „המיפנה".

מי שסבר כי מישרד־הדתות אינו חשוב, אינו יודע דבר. מישרד זה חולש על הזרם העצום של הכספים למוסדות הדתיים. הוא שולט — במישרין או בעקיפין — על חלוקת מיספר עצום של ג'ובים של רבנים, משגיחים, עסקנים דתיים מקומיים. הוא יכול לספק טובות הנאה להרבה־הרבה אלפים של בני־אדם — קהל־בוחרים עצום.

את האחוזה הזאת קיבל אבו־חצירא, מנהיג הסיעה השלישית, „ליכוד ותמורה".

בשעתו הואשם יצחק רפאל — אז סגן שר־הבריאות — בכך שמסר חוזי־בנייה של בית־החולים בתל־גיבורים לקבלן, תמורת שוחד אשר כספיו הועברו למוסדות דתיים־מיפלגתיים. הוא זוכה במישפט מפני שהעד העיקרי סירב להעיד נגדו.

הדבר הא הזיק לקאריירה שלו. היפך: לאחר מכן עלה מדרגת סנגשר לדרגת שר.

גם אבו־חצירא לא היה צריך לחשוש. אילו נתפס בקלקלה של העברת כמה מיליונים או עשרות־מיליונים מכספי מישרדו לקופת סיעתו במפד"ל, בדרכים עקלקלות, לא היו חבריו רואים בכך פגיעה בנורמות המקובלות, להיפך. הוא היה הופך קדוש־מעונה של הציבור הדתי, קורבן של אי־הירות או להיטות־יתר.

טלית שאינה כוזה תכלת היא בכך זאת טלית.

■ ■ ■

כן זא התרגש אבו־חצירא כאשר פנה אליו היועץ המישפטי לממשלה, והודיע לו כי המישטרה מבקשת לחקור עניינים במישרדו, ולערוך בו ביקור.

„שיבואו," יכול היה לחשוב בליבו. „שיסתכלו בתיק זה או אחר. שישאלו שאלות. אין בעיות."

וליתר ביטחון, לא הופיע השר כלל במישרד ביום היעוד. למה לו להסתבך?

ובאן היתה הטעות האמיתית.

כאשר נמסר לשר כי המישטרה הופיעה במישרד בליווית כמה טנדרים, ושהיא מילאה את כולם בערימה של תיקים ומיסמכים שלקחה מן המישרד, הוא נדהם.

הוא נדהם שביעתיים כאשר נודע לו א ל ו תיקים הוחרמו על־ידי החוקרים.

יתכן כי הרגיש שבתמימותו נכנם למלכודת.

■ ■ ■

מתברר כי כל הסיפורים על הרשימות הכוזבות של אברכי־המשי, ועל הדו"ח של המבקר הפנימי, לא היו אלא מסך־עשן.

הם באו להסתיר את כיוון ההתקפה האמיתי של החוקרים.

הסיפורים שפורסמו בעיתונים, בעיקבות הדחתו של המנכ"ל, שימשו לשוטרים רק כאמתלה, כדי להשיג את ההיתר לעריכת הפשיטה במישרד־הדתות ולפתיחת חקירה רבתי.

למעשה נבעה חקירה זו ממקור אחר לגמרי.

בן־דודו של השר, ברוך אבו־חצירא, היה סגן ראש־עיריית אשקלון. הוא נתפס בעבירה של שוחד, ונדון לשבע וחצי שנות מאסר.

ברוך היה הפליי־בוי של המישפחה, חובב שעשועים, חתיכות וכדורגל. הוא גם היה הדינאמי שבין בני־הדוד.

הוא התרגז מאוד כאשר השר ניער, למעשה, את חוצנו ממנו, לא עזר לו, ואף לא ביקרו בבית־הסוהר.

לשם מה, לכך הרוחות, יש זוכר במישפחה?

בהדרגה גברה המרירות בליבו של האסיר, והוא נעתר — כנראה — לחוקרים, שביקשו ממנו להעיד על קרובו. כך הגיע לידי המישטרה מידע רב על עבירות שביצע אהרון אבו־חצירא, כביכול, בהיותו ראש עיריית רמלה — עבירות של קבלת שוחד ומתן שוחד, קניית קולות וכדומה.

התיקים שהוחרמו על־ידי המישטרה נגעו לארבע ערים: רמלה עצמה, שהשר היה ראש־עירייתה, ושאחיו מכהן בה כרב־העיר; אשדוד, שאחיינו מכהן בה כיו"ר המועצה הדתית; אשקלון, שבן־דודו היה סגן ראש־עירייתה; ולוד, שאחד ממקורבינו כיהן בה בעירייה ובמועצה הדתית.

כאן זא דובר עוד על „עבירה ג'נטלמנית", על שיטות מיפלגתיות וסיעתיות בלתי־כשרות. כאן דובר על חשד של עבירות פליליות אישיות חמורות.

בינתיים אין אלה אלא חשדות. אדם חשוד הוא זכאי, עד שהורשע בדין. אך קשה להאמין כי המישטרה היתה מסתכנת בפעולה כה מוחצת נגד שר, וכי היועץ המישפטי לממשלה היה נותן את ידו לכך, לולא היה בידיהם מידע חשוב.

אם יחליט היועץ, בתום החקירה, להגיש כתב־אישום נגד השר — דבר המחייב הסרת חסינותו בכנסת — יהיה מצבו בלתי־נסבל.

ואז עלולים הדברים להתגלגל בכיוונים מעניינים.

■ ■ ■

אומרים כי אבו־חצירא כבר איים על עמיתיו, ובייחוד על השר בורג, האחראי על המישטרה, שאם לא יקבל מהם גיבוי, הוא יקעקע את הבניין כולו. הוא יספר את הידוע לו על מעשיהם שלהם, בכל הנוגע לחלוקת טובות־הנאה וניצול כספי המדינה למטרות סיעתיות.

כך נוצרת תסבוכת.

בורג מעוניין לחסל את אבו־חצירא, שנתן את ידו ל„צעירים" של זבולון המר, המבקשים לחסל את בורג. הוא גם חייב לתת גיבוי למישטרה, הכפופה לו. אך הוא צריך גם לחשוש מפני נקמתו של אבו־חצירא, אם זה יצטרך להתפטר.

ה„צעירים" ישמחו מאוד אם אבו־חצירא ובורג יחסלו זה את זה, כי אז תיפתח הדרך להשגת מטרתו המיידית של זבולון המר. הוא יהיה ראש־המיפלגה. אך אין הם יכולים לתקוע סכין בגבו של אבו־חצירא בטרם עת, שמא יישאר על כנו — ואז הוא יהיה דרוש ל„צעירים" כבעל־ברית נגד בורג.

אך הכל יכול להתמוטט לפתע — ובמפולת זו יכולה הממשלה כולה להיגרר לאבדון.

כן יהי רצון.

השר אבו־חצירא והמנכ"ל המודח ליפל

אתה והלירה

1 לירה ישראלית אחת

מאת יגאל לביב

הצהרה של „שאוב לורנץ" על מכשירי הטלוויזיה

יבואן טלוויזיות „שאוב לורנץ" לישראל, „חברת כינורי" בע"מ, הצהיר ברישיונות־הייבוא של הטלוויזיות כי חלקן מיוצר בספרד, חלקן באוסטריה וחלקן בגרמניה. בבקשה לייבא מאות מכשירים, שאושרה באוגוסט השנה, הצהירה החברה כי היא מייבאת את כל המכשירים מגרמניה ואוסטריה, אולם הן מיוצרים גם בספרד.

הנרי פידלר, מנהל „כינורי", אמר כי החברה מייבאת רק טלוויזיות המיוצרות בגרמניה. ברשיון מצהירים על ייצור בארצות אחרות, כדי שניתן יהיה לחברה, במיקרה של מחסור במכשירים בגרמניה, לייבא אותם מספרד ומאוסטריה אבל בפועל מיוצרים המכשירים בגרמניה. פידלר אמר כי אין ל„שאוב־לורנץ" כל מיפעל בספרד, ולכן אינה יכולה לייצרם שם. עוד אמר, כי רק פעם אחת, לפני שלוש שנים, ייבאה החברה מכשירי־טלוויזיה שייוצרו בפורטוגל. העובדות שנמסרו למישרד־התעשיה לצורך הרשיון של אוגוסט, מופיעות, לדבריו, גם בבקשות קודמות של החברה, ואין בהן כדי לומר שהחברה אכן מייבאת מכשירים המיוצרים באוסטריה או בספרד.

„לא היה זיוף"

הקבלה ששלח יהודה זגמן למדור זה („העולם הזה" 2241), ואשר לא נשאה תאריך, נשלחה על־ידו, כפי שהסביר, בתום־לב, בלי ששם ליבו לעובדה כי קטע הקבלה הנושא את התאריך לא צולם בהעתק. זגמן שלח תצלום קבלה שקיבל מרואה־החשבון ישראל שטראוס על שכר־טירחה ששולם לשטראוס.

במשרדו של זגמן תוייקה הקבלה בתיקי החשבונות, וכאשר הורה לצלמה, על־מנת לשלחה למדור זה, היא צולמה כפי שהיתה מחוברת לתיק, כאשר חלקה התחתון מקופל, מחוסר מקום בתיק. כך יצא כי החלק התחתון, הנושא את התאריך, לא צולם, ונשלח רק חלק מהקבלה, שממנו ניתן היה להסיק כאילו הוציא שטראוס קבלות ללא תאריך — דבר המהווה עבירה.

זגמן הראה כי שיגרת התיוק במישרדו הביאה למה שהביאה, וגם הקבלות האחרות מתוייקות באופן דומה, ולא היתה לו כל כוונה לטיפול מיוחד או יוצא־דופן בקבלה של שטראוס. מכאן שלא היתה לזגמן כל כוונה לזייף או להטעות על־ידי מצ'שווא, ושיטת התיוק במישרדו היא האשמה, לכאורה, בהצגה המטעה של העובדות.

כך נלחם איגוד יצרני־האופנה בסרבני חשלום

איגוד יצרני האופנה בישראל, שהוקם בתחילת השנה, מאגד יותר מ־70 יצרנים. האיגוד הפיץ עד כה שלוש רשימות שחורות של קניינים, שלא עמדו בהתחייבויות תשלומיהם. מי שמופיע ברשימות אלה אינו מקבל סחורה מחברי האיגוד. הפצת הרשימות הביאה לצימצום דראסטי בכמות ההמחאות החוזרות, ולהפסקת

פעילותם של אלמנטים פליליים, שהיו רוכשים כל עונה סחורה ונעלמים מבלי לשלם עבורה.

יושב־ראש האיגוד, **ויקטור גיצל**, ודוברו, **נסים מזרחי**, מסרו שעד הקמת האיגוד היו הלקוחות הסרבניים בעייתם העיקרית של היצרנים, וגרמו להתמוטטותם של עסקים רבים. עם התחלת ריכוז הרשימות התברר, שקיימים אלמנטים קבועים הפועלים באזורים שונים עד שהם נשרפים. אלמנטים אלה פעלו בעיקר באיזור בית רומנו, בדיזנגוף וב־באיזור „כל־בו שלום".

כל מי שהמחאה שלו חוזרת ארבע פעמים מוכנס לרשימת־אזהרה. אם כמה חברי איגוד מדווחים כי אינו משלם, הוא מוכנס לרשימה־השחורה. הרשימה נשארת בתוקף עד סוף העונה, ומדי עונה בודקים אם הסרבנים חזרו למוטב או שהם ממשיכים בסורם. במיקרה כזה משאירים את שמו ברשימה השחורה החדשה.

מציעים כי „אל־על" תעזוב את יאט"א

חוגי תעופה סבורים, כי על „אל על" לעזוב את יאט"א ולהשתחרר מהגבלות האירגון הבינלאומי. האירגון היה מועיל כאשר הקפידו החברות על שמירת מחירי־מינימום בטיסות. עתה, כאשר טיסות־השכר חיסלו את מחירי החברות הסדירות, אין עוד תועלת באירגון. האירגון מונע מ„אל על" להציע לנוסעים הטבות, העשויות לפתות אותם לטוס במטוסיה, כפי שנוהגות חברות כ„סינגפור איירליין" או „קאטאיי פסיפיק".

עזיבת יאט"א תאפשר ל„אל על" להציע לנוסעיה שתייה חופשית של אלכוהול, סרטים חינם וכן חלוקת מתנות הנראות יקרות בעיני הנוסעים.

גם „הילטון" מחדים את ישראל

הקורא **מ. ק. ספיגלמן** משרלוטס־ביל אשר בווירג'יניה שלח לי את המכתב הבא:

ראיתי בעיתונכם את הידיעה כי ישראל הוצאה ממפת מלונות „שרתון".

CONTENTS

Destination/Hotel	Page
Bahrain Profile	4
Bahrain Hilton	5
Egypt Profile	8
Nile Hilton	9
Ramses Hilton	10
M.S. Isis/Osiris Nile Cruise Ships	11
Kuwait Profile	14
Kuwait Hilton	15
United Arab Emirates Profile	22
Hilton International Abu Dhabi	23
Dalma Residence (Abu Dhabi)	24
Hilton International Al Ain	25
Hilton International Dubai	26
Hilton International Fujairah	27
Pakistan Profile	30
Hilton International Lahore	31

תוכן מדריך „הילטון" בלי ישראל

אולם רשת „שרתון" אינה היחידה. אני מצרף את מדריך רשת „הילטון" לאנשי־העסקים, ויכול אתה לראות כי ישראל חסרה גם בו.

נמכרו מסעדות „דראגסטור" ו„מון־ז'ארדן"

מיסעדת „דראגסטור" ברחוב דיזנגוף פינת ארלוזורוב נמכרה לחברת „נויומן שרותי מזון" של איש־העסקים **יואל נוימן** בסכום של 1.5 מיליון לירות. נוימן יפעיל את המקום החל מיום הכיפורים. המיסעדה על תכולתה נמכרה על־ידי **אברהם ארביב**, בעל „סיטי פאב". ארביב היה הבעל היחידי של המקום, שהוקם בשעתו על־ידי **רפי שאולי, דני לרנר** ועורך־דין **ישראל בן־ציון**. לרנר עוסק עתה בתיווך בלוס־אנג'לס ובן־ציון בעסקי ייעוץ לניירות־ערך בניו־יורק.

נוימן מפעיל כיום שתי מיסעדות, בחנויות „המשביר לצרכן" באלנבי ובדיזנגוף סנטר. המיבנה שייך לקבלן, ונוימן חתם על הסכם שכירות. נוימן מתכוון לשמור על אווירת המקום ועל טיב המאכלים.

מיסעדת „מון ז'ארדן" נמכרת בסכום של 20 מיליון לירות למשפחת דייל „אל על" לשעבר **עמי קימלמן**. המקום כולל חזקה בדמי־מפתח ברחוב בן־יהודה, ליד ארלוזורוב. „מון ז'ארדן" נחשבת לטובה שבמיסעדות הרומניות בתל־אביב. סועדים בה, בין השאר, השגריר הרומני בישראל וראשי מפלגת העבודה.

מיסעדה נוספת של חומוס וסלטים תיפתח בקרוב מול קולנוע „פאר" על־ידי **גאזי חקק**, שרכש מקום בפינה שמול הקולנוע. חקק מפעיל מזה שנים סטיקיה בכביש גהה. לדבריו יתמחה המקום החדש בחומוסים ובסלטים ויקפיד על מחירים נמוכים במיוחד.

החזר קומיסיונים מערער את משק הביטוח

התחרות הגוברת בין חברות־הביטוח על השגת ביטוחי־תעשיה גדולים, הביאה להיענות של כמה חברות־ביטוח להורדת תעריפים, למרות שהדבר גורם להן להפסדים ניכרים. אחרי שכמה חברות הגיעו בהורדת התעריפים למינימום אפשרי, הן מוכנות עתה לשלם מתחת לשולחן חזרה למבטחים בעשרה אחוזים מהפרמיה, כדי לזכות בביטוח. כמה סוכנים מציעים הצעות כאלה לחברות־הביטוח, כתנאי להעברת הביטוח אליהן, ויש חברות הנעתרות להצעה, הגורמת להן הפסד נאי.

„אל־טליה" מכבידה על בעלי כרטיסי אשראי

מי שרוצה לרכוש כרטיס־טיסה בחברת „אליטליה", ולשלם בכרטיס־אשראי, יגלה כי עליו לטוס לפחות את מחצית מסלול הכרטיס בחברה זו אחרת היא מסרבת למכור בכרטיסי־אשראי.

החברה אינה נוהגת לפרסם עובדה זו, והנוסעים, המנסים לרכוש ברומא כרטיסים לטיסות־המשך, מגלים עובדה מרה זו כאשר אין בנמל בנק שבו ניתן למשוך כסף כדי לשלם ל„אליטליה" במזומן.

שיפור ניכר ב„בנק־לאומי" בריטניה

„בנק לאומי" בבריטניה הראה בשנת 1979 רווחים נקיים של 340 אלף לירות אנגליות, לעומת 262.3 אלף בשנת 1978. היקף המאזן גדל ל־180.5 מיליון לי"ש, לעומת 157 מיליון בשנת 1978. הגידול המרשים ביותר, כ־40%, היה בהיקף

קדישאי (משמאל) עם סגנו מעוז
180 מיליון

הפיקדונות בבנק, שהגיע בשנת 1979 ל־161.3 מיליון ל"יש, לעומת 140 מיליון בשנה קודמת.

המנהל הכללי של הבנק, ד"ר **קדישאי**, שנקרא לפני שלוש שנים לנהל את הבנק ולחלצו ממצב לא רווחי, עובר בסוף השנה לתפקיד נשיא „בנק לאומי" בחצי הכדור המערבי, תחת **אליעזר לרנר** הפורש.

הוכפל מחיר סיגרי „הוואנה"

אסון־טבע בקובה השמיד כמעט לחלוטין את יבול טבק הוואנה לשנת 1979, וגרם למחסור חמור בסיגרים תוצרת הוואנה. כתוצאה מכך הוכפלו מחירי הסיגרים. קופסה „מונטה קריסטו" מס' 3 עולה עתה אצל דויזוף בז'נבה 90 דולר (בקופסה 25 סיגרים).

הכפלת המחירים והקושי למצוא את הסיגרים הידועים (כמו „קרל הופמן" ו„מונטה כריסטו" לסוגיו השונים) דחפו את מעשני הסיגרים להציע מחירים גבוהים מהמחיר הרשמי בחנויות.

העם

נם בגדאנסק

„הפולנים כפולין הפכו שפויים יותר מהפולנים בישראל ובאמריקה..."

בישראל המשיכה עונת־המלפ־פונים לחגוג. אך העיניים היו נשו־אות אל ארץ רחוקה: פולין.

המאבק בין השילטון הקומוניס־טי ובין השובתים הגיע שם לשיי־אר. רבים, שהבינו את המתרחש, חששו שבכל רגע יתחילו הטנקים הסובייטיים לשעוט קדימה. סכנה זו החריפה לא רק את יוצאי־פולין, שישראל משופעת בהם (ביניהם: ראש־הממשלה מנחם בגין וראש־המערך שמעון פרס) אלא גם כל מי שחירות־האדם יקרה לו.

סיכויי ההתערבות של הסוביי־טיים גברו מיום ליום. כי השוב־תים לא הסתפקו בדרישות של לחם־וחמאה, שניתן להתפשר עליהן בנקל, אלא הציגו גם דרי־שה פוליטית, שיש בה כדי להד־איג כל מנהיג קומוניסטי במיז־רח אירופה: הקמת אגודות מק־צועיות חופשיות.

דיקטטורה — של מי? ה־שילטון הקומוניסטי הבילעדי על אירגוני העובדים הוא אחד מעמו־די־התווך של המישטר הקומוניס־טי. יש לכך כמה סיבות:

● הקומוניזם מתיימר להיות „הדיקטטורה של הפרולטריון". מבחינה אידיאולוגית, הוא מייצג את מעמד־הפועלים ופועל בשמו. קיומם של אירגוני־פועלים עצמ־איים, המנהלים משא־ומתן או מאבק עם המיפלגה הקומוניסטית וממשלתה, משמיט את עצם הבסיס האידיאולוגי ממישטר שהוא כולו אידיאולוגי. אם אין זו דיקטטורה של הפרולטריון — דיקטטורה של מי זו?

● הקומוניזם הוא טוטאליטרי במהותו, ועל כן אינו יכול לסבול מוקדי־כוח עצמאיים במדינה. אירגוני־עובדים עצמאיים מהווים בהכרח מוקד כזה. במציאות של פולין, יהיו אירגונים אלה מרכזים אופוזיציוניים, כמו הכנסייה הקא־תולית. לא במיקרה תבעו השוב־תים זכויות גם לכנסייה.

● המשק הקומוניסטי הריכוזי מבוסס על השליטה המוחלטת של המדינה על כל תהליכי הכלכלה. משא־ומתן קולקטיבי חופשי, הכו־לל תביעות עצמאיות, סיכסוכי־עבודה ושביתות, הורס את יסו־דות המשק הזה, שיעילותו פגומה גם בלאו הכי.

גם באודסה. כל השיקולים האלה חורגים בהרבה מגבולותיה לא איימו רק על שילטון הקומו־של פולין.

השובתים בגדאנסק ובצ'צ'ין ניזם בפולין, אלא בכל הגוש הקו־מוניסטי. כי מה שקורה בגדאנסק נודע במהרה גם במורמאנסק וב־אודסה. פועל ברוסטוב ובקייב ישאל את עצמו, כימעט אוטומ־טית: אם זה טוב בשביל הפו־לנים, מדוע אין זה טוב לנו?

לשליטי ורשה זה היה ברור לגמרי, והם עשו את הכל כדי שזה יהיה ברור גם לשובתי גדאנסק ושלונסק. הם לא יכלו לשדר ב־רדיו ורשה מסר בנוסח: „חברים! הטנקים הסובייטיים יכולים לזוז ולערוך מרחץ־דמים! לעזאזל הקו־מוניזם, אבל חוסו על פולין! אם לא נשמור על מישטר קומוניסטי שיהיה מקובל על הסובייטיים, יק־רה אסון נורא!"

בפולין של 1980 אין צורך לבטא דברים אלה במילים מפורשות. כל פולני זוכר היטב מה קרה לפולין בעבר הרחוק, כאשר חולקה המ־דינה בין הרוסים, הגרמנים וה־אוסטרים; וגם מה קרה בעבר ה־קרוב, כאשר המאורעות בפולין לא מצאו חן בעיני הסובייטים.

כלי פרובוקציה. כתוצאה מכך קרה דבר, שהוא כימעט נס במדי־נה כמו פולין, אשר עמה מצטיין בלהט לאומי שגבל לא פעם עם קלות־דעת.

השובתים גילו מידה רבה מאוד של חוש־אחריות והתאפקות. ה־שילטון הקומוניסטי נמנע מכל פרובוקציה, השפיל את עצמו, עשה את הכל כדי למנוע התפוצצות.

והנס הגדול ביותר: גם הסוב־ייטים התאפקו. אולי השפיע עלי־הם העיתוי — הבחירות הקרובות בארצות־הברית ובגרמניה — ואו־לי הם מושפעים ממצב־הביניים השורר בקרמלין, לקראת החילו־פין הצפויים אחרי רדתו של ליאו־ניד ברז'נייב הזקן מן הבמה.

השבוע היה נדמה שהושגה פש־רה. העיר עסקן ישראלי, גם הוא יוצא־פולין: „הפולנים בפולין הפ־כו שפויים יותר מאשר הפולנים בישראל ובאמריקה". הוא התכוון למנחם בגין ולשימעון פרס בירו־שלים, ולזביגנייב בז'ז'ינסקי ול־אדמונד מאסקי בוושינגטון.

מדיניות

חסוליות של סול

קארטר שלח את זינוביץ במאמץ נואש להשיג משהו. אך לא היו לו קלפים

בשביל מה בא סול לינוביץ ל־ארץ?

התשובה היתה גלוייה לעין. ג'ימי קארטר שלח את שליחו ב־מאמץ נואש להשיג הישג מדיני כלשהו — ויהי ריק־מתוכן ככל שיהיה — כדי להנחיל לו יתרון בשבועות האחרונים לפני הבחי־רות לנשיאות.

אילו היתה ממשלת־ישראל מסו־גלת לנהל מדיניות שקולה, היתה יכולה להציג לנשיא שאלה: „כמה זה שווה לך? מה אתה מוכן לתת כתמורה?"

אבל מנחם בגין אינו במצב־רוח מתאים לכך. העולם הרגיז אותו, והוא סבר כי תפקידו העיקרי הוא „להשיב לעולם". המדינאי מס' 1 של ישראל היה נתון באויפוריה של מילים, הפציץ את נשיא מצ־ריים במיכתבים (השבוע ביקש אותו אנוור אל־סאדאת בנימוס להפסיק), נאם נאומי־פולמוס אנ־טי־עולמיים, אנטי־אירופיים ואנטי־אמריקאיים באוזני כל מי שהיה מוכן לשמוע.

לינוביץ הסתובב בירושלים, השי־מיע דיברי נימוסין, ניסה קצת להתחנף למנחם בגין וליוסף בורג. הוא גם הציע הצעה: שתושבי ירושלים המיזרחית יוכלו להצביע בעד מוסדות האוטונומיה, מבלי שזה ישפיע על מעמד ירושלים. הצעה זו כבר נדחתה על־ידי ממ־שלת־בגין כמה פעמים בעבר. ה־שבוע הודיעה גאולה כהן ש„זוהי הכנסת האוטונומיה לירושלים דרך החלון". זה היה סוף פסוק.

שאלת חמור. גם במצריים אין סיכויים רבים לשליחות לינו־ביץ.

אנוור אל־סאדאת אינו רואה כל צורך לעזור לקארטר, כאשר קאר־טר עצמו משועבד לגמרי ללובי היהודי. הוא ממתין לתוצאות הב־חירות, כדי להרהר ולטכס עצה.

בימי מילחמת־העולם הפיצו ה־בריטים בארץ כרזה, שנועדה לה־טיף לחיסכון בבנזין. הכרזה הראתה חמור שואל: „האם ה־סיול הזה ב א מ ת דרוש?"

אילו נתקל חמור זה בסול לינו־ביץ, בוודאי היה מציג לו את או־תה השאלה. חבל על סוליותיו של השליח סול.

הממשלה

נעשה ונשמע

ההחלטה על כריית תעלת קטיף־מצדה הפכה מגוחכת עוד לפני שיבישה הדיון

הרעיון יכול היה להלהיב. כריית תעלה מן הים התיכון לים־המלח — זה נראה כמו רעיון בעל־מעוף, מיפעל שאפשר להתגאות בו.

הפרופסור יובל נאמן הלך אל הממשלה, וזו קיבלה את הרעיון בהתלהבות — גם מפני שזוהי תעמולת־בחירות מצויינת וזולה (לפי שעה אין הרבה מה לעשות להגשמת הרעיון) וגם מפני שזוהי דרך טובה לסיפוח רצועת־עזה, שבה צריכה התעלה לעבור לפי הצעת נאמן, שהוא גם יו"ר תנו־עת־התחייה (העולם הזה 2243).

שיש אלטרנטיבות. אלא שהיו דרושים ימים מעטים בילבד, כדי להבהיר כי ההחלטה הממשל־תית הבומבסטית היתה דוגמה מובהקת של קלות־דעת וחוסר־אחריות:

● אנשי־הכלכלה שבוועדת נא־מן („ועדת ההיגוי") הודיעו כי כלל לא הספיקו עדיין לבדוק סו־פית את הכדאיות הכלכלית של המיפעל. נאמן רץ לממשלה לקב־לת האישור לפני שהבדיקות הכל־כליות הושלמו. תוכניתו אינה מקובלת עדיין אף על כל חברי ועדתו.

● בעל תוכנית מתחרה, שהק־דיש לנושא זה שנים רבות, הציג את המעלות והמיגרעות של שתי התוכניות, טען כי תעלה ממיפרץ חיפה לבית־שאן כדאית וטובה יותר מאשר התעלה הדרומית ה־מוצעת. ברור כי הדברים לא נש־קלו על־ידי הממשלה ברצינות, לפני קבלת ההחלטה.

● בעוד שהשר יצחק מודעי התלהב בגלוי לעניין, נראה ונש־מע שר־האוצר, ייגאל הורביץ, מסוייג הרבה יותר. הוא גם עורר אמון רב יותר.

● המלך חוסיין פסל את התוכ־נית הישראלית מכל וכל, הודיע שיילחם בה. ברור כי היה קשה מאוד לישראל להשיג מימון בינ־לאומי לתוכנית הנוגעת גם לטרי־טוריה ירדנית (מחצית ים־המלח שייכת לירדן), כאשר ירדן מת־נגדת לכך. צל אי־החוקיות יתנופף על המיפעל.

● ירדן עצמה מתכננת תעלה בתוואי שלישי: מעקבה לים־המלח. ברור כי אלטרנטיבה זו לא נשקלה אף היא על־ידי הממ־שלה.

כך, עוד לפני שייבשה הדיון של החלטת הממשלה, נראה העניין כו־לו באור מפוקפק מאוד. עוד יותר מפוקפקת הדרך שבה מקבלת מם־שלת־בגין החלטות בעניינים גו־רליים.

מצח נחושה

מאות אלפי צופים שמעו את דבריו של השר על 90 האחוזים. אך הוא מכחיש

יצחק מודעי עשה את המעשה הגדול: הוא הסתלק רשמית מ־תביעתו לקבל לידיו את מישרד־החוץ, מכיוון שיצחק שמיר הת־אהב בינתיים בתפקיד זה, והפך מקובל גם על אנשי־המישרד, היו זה ויתור נבון.

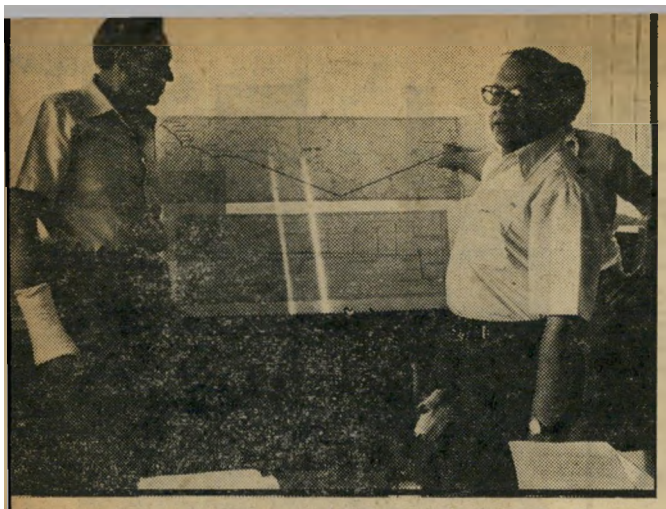

נאמן ומודעי לפני מפת התעלה הדרומית
באור מפוקפק מאוד

אילו הסתפק מודעי בכך, היו זוכה באהדה. אך הוא לא יכו־היה להתאפק. כאשר שאל אות מראיין בטלוויזיה על אימרתו ה־ידועה כי יש לו „90% כישורים לתפקיד שר־החוץ, השיב מודע כי מעולם לא אמר מילים אלה הוא רמז שזוהי המצאה של ירי־ביו ושל אמצעי־התיקשורת.

זוהי האשמה אופנתית, ומודע רק חזר על טכסיס המקובל ע־חבריו. אלא שהפעם הגזים. כ־מאות אלפי צופים ראו את מודע במו עיניהם כאשר אמר את ה־פסוק, ושמעו אותו במו אוזניהם.

שיטתן הפחד. זה היה בשי־מאבקו של מודעי על התפקיד התנועה הדמוקרטית (אז: שיבע־ח"כים) התנגדה למינוי. מודע שאינו לוקה בביטחון עצמי פגוע קיבל על עצמו לשכנע אותה.

בצאתו מן הפגישה רואיין מו־דעי על־ידי כתב־טלוויזיה שאר־לו. המראיין שאל אותו באילו נ־מוקים השתמש בנסיונו לשכנע א־הדמוקרטים. על כך ענה מודע בפסוק שהפך מייד אימרת־כנף: „אמרתי להם שיש לי 90% מ־הכישורים הדרושים לתפקיד."

אילו קרו הדברים לפני שנה היתה הטלוויזיה מקרינה מיי־מחדש את אותו קטע, אחרי הכח־שתו של מודעי. אך הטלוויזיה הקיימת באוגוסט 1980 היא נפח־דת. היא ספגה מהלומות רבות מדי־היא פירסמה את ההכחשה בל־הערה.

כאשר נשאלו על כך אנשי ה־טלוויזיה, היה להם הסבר: הם ל־מצאו את הקטע ההוא, אשר הצי־בור כולו ראה אותו.

תשקיף

זעם

על ארנס

גורמים במישרד ראש־הממשלה ידעו לספר בתחילת השבוע על זעם גובר והולך של ראש־הממשלה על יושב־ראש ועדת־החוץ־והביטחון, הפרופסור משה (״מישה״) ארנס. בגין חושב שארנס הוליך אותו שולל. לדברי מקורביו של בגין הגיעו איתותים מידידים של ארנס בחרות שיושב־ראש הוועדה מוכן לקבל עליו את תפקיד שר־הביטחון. בעיקבות ידיעות אלה, חרף רתיעתו האישית של בגין, הוא הציע לארנס את התיק בממשלה.

״הוא עשה מעצמו גיבור לאומי וממני טיפש,״ התבטא בגין, אחרי שארנס סירב לקבל עליו את התפקיד.

וייצמן יחליט

אחרי מצריים

שר־הביטחון לשעבר עזר וייצמן, הודיע לכמה מידידיו הקרובים, ערב יציאתו לטיול במצרים, כי הוא יחליט על המשך דרכו הפוליטית מיד אחרי שובו משם.

וייצמן הבטיח לידידיו שימים מיספר אחרי שיחזור עם בני מישפחתו, הוא יקבע את דרכו הפוליטית, ויודיע עליה לציבור.

ריב

בורג - שפיר

ריב חריף פרץ בין שר־הפנים הד״ר יוסף בורג לבין מפכ״ל המישטרה רב־ניצב הרצל שפיר בגלל פרשת אבו־חצירא.

בתחילת השבוע דיווח שפיר לבורג שהחקירה סביב שר־הדתות תימשך עוד חודשים אחדים. בורג התפרץ בזעם על שפיר, ודרש ממנו שהמישטרה תפיים את החקירה תוך שבוע שבועיים.

במפד״ל מודאגים מאוד מהאפשרות שמיפלגה זו תכנס לתקופת מערכת־הבחירות בעת שפרשת אבו־חצירא תהיה בשיאה.

גאולה כהן

מכינה מוקש חדש

ח״כ גאולה כהן מכינה עתה מוקש חדש לראש־הממשלה מנחם בגין. כהן סיכסכה את הממשלה בחוקי־ירושלים, הכניעה להמתין בהגשת סיפוח רמת־הגולן, אך מארגנת עתה פעולה ציבורית כדי להכריח את בגין להעביר את לישכתו למיזרח־ירושלים בהקדם.

מקורבי בגין הצליחו כבר להשפיע עליו לדחות את העברת הלישכה, אך נראה שבעיקבות הלחץ הציבורי שתפעיל עליו גאולה כהן, יחזור בגין לתוכניתו הישנה, להעביר את לישכתו בהקדם.

רבין יכריז

חוך שבועיים

ח״כ יצחק רבין עומד להכריז על התמודדותו על תפקיד מועמד מיפלגת־העבודה לראשות הממשלה מיד אחרי ראש־השנה, ולכל המאוחר בעוד שבועיים.

נראה כי רבין ינצל הזמנה תלויה ועומדת מעורכי תוכנית הטלוויזיה מוקד לצורך ההצהרה על ההתמודדות שלו, וכי כבר בתוכנית זו יתקוף את יריבו שימעון פרס.

יפוטרו עשרות

דירקטורים

ברשות החברות נערכת עתה בדיקה יסודית של כל חברי מועצות־המנהלים. הבדיקה תקבע כמה מחברי מועצות־המנהלים הם לאמיתו של דבר מפוטרים. על־פי חוק החברות הממשלתיות כל חבר־מועצת־מנהלים שאינו בא לשש ישיבות רצופות של המועצה, נחשב כמי שהתפטר אוטומטית.

רשות החברות גילתה עשרות של חברי מועצות־מנהלים, בעיקר מקרב הפקידות הבכירה של הממשלה, הם כבר מפוטרים, מאחר שלא באו לשש ישיבות, אך ממשיכים לחתום על ההחלטות של מועצות־המנהלים.

אריק הבים

את פת

שר־החקלאות אריק שרון הצליח לעמוד נגד דרישתו של שר־התעשייה גדעון פת להעביר ממישרד־החקלאות את הסמכות לקבוע מחירי התוצרת־החקלאית.

פת דרש להעביר סמכויות אלה לוועדת־המחירים־הציבורית הנמצאת בשליטתו, אך שר־האוצר יגאל הורביץ תמך דווקא בשרון. ■

מיסמכי

קוואסמה - מילחם

עוכבו ליד הגשר

בעיקבות החלטתו של בית־המישפט־העליון, שקבע כי פאהד קוואסמה ומוחמד מילחם, ראשי־הערים ה־מגורשים מהר־חברון, יוכלו לפנות אל ועדת־הערר הצבאית אם יגישו תצהירים בכתב, שלחה פרקליטת מישפחותיהם, פליציה לנגר, את המיסמכים הדרושים לשניים.

המיסמכים עוכבו על־ידי השילטונות הצבאיים ליד גשר אלנבי, ״שם עיון״.

עדיין לא ברור אם השניים ישתמשו בהזדמנות שניתנה להם על־ידי בית־המישפט.

אורלי יניב

פוטרה

מפקד גלי־צה״ל, צבי (״צביקה״) שפירא, העביר את הקריינית אורלי יניב מתפקידה כמנהלת מחלקת־קריינים בתחנה הצבאית, וכן שלל ממנה את התוכנית קבועה שהיתה לה, ״הצגה יומית״, ששודרה מדי יום בשעה ארבע אחר־הצהריים.

עוכבה

רכישת לרום

למרות פירסומים כאילו עומד מזון ״לרום״ בת־אביב להימכר מיד לקבוצת משקיעים הקשורה בקבוצת ״ארקיע״, עדיין לא יצאה עיסקת המכירה אל הפועל, ושמועות בעולם הכספים של תל־אביב טוענות שהיא בוטלה.

בורוביץ, שניהם מבעלי המניות של ארקיע, וג׳רי את מלון לרום עמדו לקנות אלפרד עקירוב ודדי אורן, קבלן ישראלי שירד ללוס־אנג׳לס.

ממתינים

לכונס נכסים

חברת־כור הפסיקה את המשא־ומתן שלה עם האחים שוורץ בעניין קניית שני המיפעלים הכושלים שלהם בדימונה. קרמיק קסטרינג ופריקשן מטיריאלס. כור מעוניינת שהמיפעלים יעברו לידי כונס הנכסים הרישמי, כדי שהיא תוכל לרכוש אותם ממנו, ולשלם ב־50 מיליון לירות פחות, הסכום אותו חייבים המיפעלים לממשלה.

בינתיים חידש הוגו שוורץ את המגעים שלו עם קונה אחר, איש העסקים האמריקאי אדוארד גרין.

מסדה תיקנה

את דפוס יפת

מישפחת פלאי, מבעלי החברה להוצאה־לאור מסדה, נמצאת עתה במשא־ומתן מתקדם לקראת רכישתו של דפוס יפת הגדול, שנקלע לקשיים כספיים.

היוזמה לרכישה באה מצד ״בנק־הפועלים״, לו חייב ״דפוס יפת״ כמה מיליוני לירות. ״בנק־הפועלים״ מעוניין במכירת ״דפוס יפת״ למסדה״, כדי לקבל ממישפחת פלאי את החוב של ״דפוס יפת״.

אוזן חוזר

למושבים

מי שהיה שר־החקלאות, אהרון אוזן, יצורף בקרוב להנהגת תנועת־המושבים, אחרי שהודח ממנה. אוזן יצטרף אל הארבעה שעומדים עתה בראש התנועה.

הצטרפותו של אוזן מחמירה עוד יותר את המאבק בתוך תנועת־המושבים בין הוותיקים לבין קבוצת המושבים הצעירים. מנהיגה של קבוצת הצעירים, רענן נעים, מאיים לפרק, בעיקבות צירוף אוזן, את תנועת־המושבים.

אורי בן אורי

חזר ארצה

עוול רב נגרם בשגגה לאורי בן־ארי, לשעבר הקונסול הכללי של ישראל בניו־יורק, בכתבה על הירידה (העולם הזה 2243), שבה נאמר כאילו לא חזר ארצה. בן־ארי, שהצטיין בשלוש מילחמות, התפטר מתפקיד הקונסול הכללי עם התמנות משה דיין כשר־החוץ. הוא השתחרר ביוני 1978. מאחר שביקש להישאר עוד שנה בארצות־הברית, ביגלל לימודי בניו, פנה אל הוועדה למתן היתרים, כנדרש על פי ״חוק שרות הציבור (הגבלות לאחר פרישה) 1969״. הוא היה אחד הפקידים המעטים שנהגו כך. כראוי, וביוני 1978 נענתה בקשתו כדין על־ידי הוועדה, בראשות השופט לנדא.

בתום השנה שאושרה לו, חזר בן־ארי ארצה, והוא עוסק כאן מזה שנה בכתיבת רומאן אשר יסתיים בקרוב. העלילה מתחילה ביום האחרון של מילחמת ששת־הימים, ומסתיימת ביום הראשון של מילחמת יום־הכיפורים — מילחמה שבה מילא בן־ארי תפקיד חשוב בפיקוד־הדרום, ואף הועלה, באופן חריג, לדרגת תת־אלוף בעודו משרת במילואים.

אצל תקוע זה מקצוע - הוא התמחה בו במשך כל חיי הסוערים

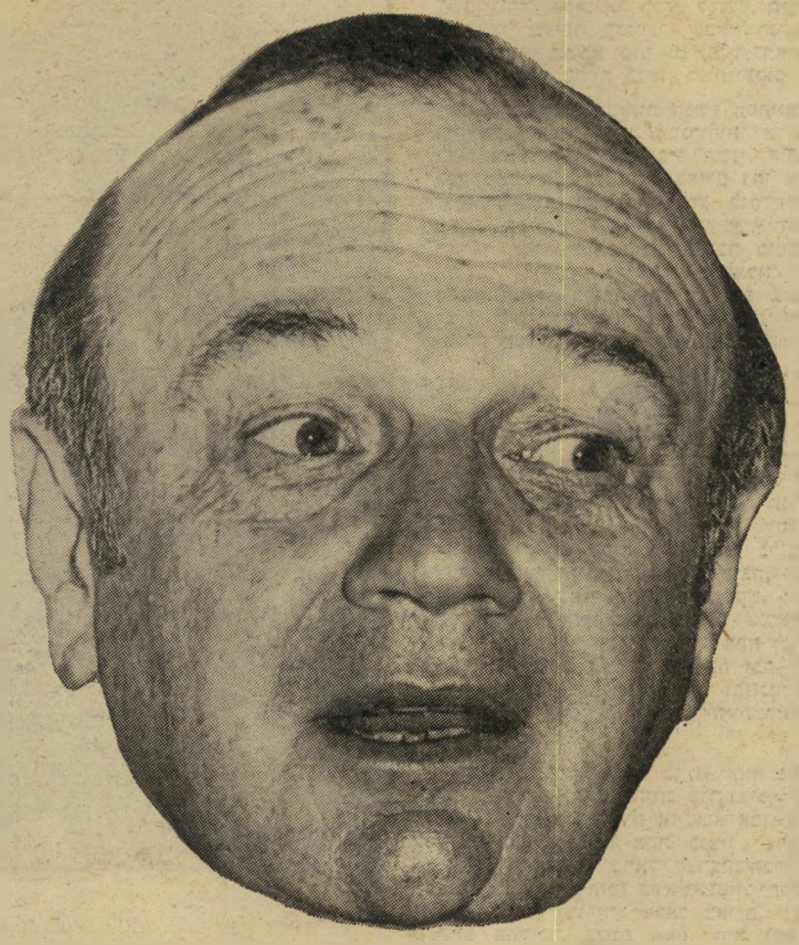

„אין הבדל גדול. אין הבדל בין מה שעברו האנשים האלה בברית־המועצות לבין מה שהם עוברים כאן. ב־ברית־המועצות נקטו נגדם באותן השיטות שנוקטים נגדם כאן. גם שם ניתקו להם את הטלפונים, כשהשילטונות לא רצו שהם ידברו עם ישראל, גם שם ניתקו להם את אספקת־הגז, גם שם לא שילמו להם את המשכורות. גם שם איימו עליהם. גם שם גירשו אותם מבתיהם.״

האיש שעושה השוואה כזו יודע על מה הוא מדבר. כי יוסף („ג׳ו״) תקוע, אינו רק הנשיא החדש של התאחדות עולי ברית־המועצות, והכותל־המערבי של העולים, ולא רק אלה מברית־המועצות, אלא גם יליד ברית־המועצות, ומי שהיה במשך 3 שנים שגריר ישראל בברית־המועצות.

הקשר עם תקוע, האיש נמוך הקומה בעל השיער הג׳ינג׳י, באותם מקומות עליהם לא השתלטה בינתיים הקרחת, נודע לציבור הרחב רק בשבועות האחרונים, מאז המרד הגדול של עולי מרכזי הקליטה. אולם לדברי תקוע ה„רומן״ שלו עם עולי ברית־המועצות החל כבר לפני חמש שנים. „בשנת 1975 פנו אלי מהתאחדות עולי ברית־המועצות, וביקשו ממני להיות נשיא שלהם. הם רצו ארגון חזק, וחשבו שאני יכול לעזור להם. סרבתי, ולמרות שבאו אלי מישלחות, וניסו להשפיע עלי בכל דרך אפשרית, לא הסכמתי. הייתי אז חדש בארץ, ולא הייתי בטוח שיהיה לי את הזמן הראוי להקדיש לכך.

„הם פנו אלי שוב לפני כמה חודשים. גם אז סרבתי. העבודה שלי כנשיא אוניברסיטת בן־גוריון בנגב גוזלת ממני הרבה זמן. לבסוף, אחרי שהסבירו לי את המצב הגרוע של ההתאחדות, הסכמתי. לפני כחודש נבחרתי. עכשיו, מדליפים לעיתונים על אי־סדרים כספיים בהתאחדות, מנסים לרמוז שאני אחראי להם, אבל שוכחים לציין שאי הסדרים מתייחסים לתקופה של לפני שלוש שנים ושנתיים, כשאת ההתאחדות ניהלו קומיסאריים מטעם השילטון, עסקנים של חירות.״

יוסף תקוע הפך לדמות של השבועיים האחרונים בעיקבות המרד והשביתה במרכז הקליטה על־שם אבא חושי בקריית־אליעזר בחיפה. תקוע לא רק נאם נאומים, ערך מסיבות עיתונאים, והצהיר הכרזות לטלוויזיה. הוא עזב את ביתו בירושלים, את האוניברסיטה בבאר־שבע, ועבר להתגורר, עד יסתיים המאבק, במרכז־הקליטה. אחת לשבוע מגיעה לחיפה אשתו, רות, מביאה עימה מיזוודה עם בגדים נקיים, אוספת את הבגדים המלוכלכים, וחוזרת לירושלים.

תקוע, בן ה־55, אפילו לא נולד ברוסיה. הוא נולד בעיירה קטנה בשם לחוביץ ברוסיה הלבנה. אך בשנת 1925, שנת לידתו של יוסף טוקצ׳ינסקי, שמו של תקוע אז, היתה לחוביץ בשילטון פולין. השפה המדוברת בבית טוקצ׳ינסקי היתה כמובן רוסית. התרבות וההשכלה אותה קיבלו תקוע, אחיו ואחותו היו רוסים.

הקשר בין בן־גוריון ושרת

כ שיוסף תקוע היה בן 11 החליט אביו, שאול טוקצ׳ינסקי, להגר מרוסיה הלבנה. המישפחה נדדה לפולין, שהתה כחודשיים בעיר הגבול הסינית חרבין, והשתקעה בסופו של דבר בשנחאי. תוך חודשים ספורים הפך אביו של תקוע לראש הקהילה היהודית הגדולה בשנחאי, והחל לפתח את עסקיו. שאול טוקצ׳ינסקי הביא עימו כסף ורכוש רב לסין, והפך במהרה לסוחר בסחר בינלאומי, ולבעל קרקעות עשיר בשנחאי. תקוע זוכר היטב את תקופת ילדותו בסין. הוא שהה בשנחאי שמונה שנים, זכה למורים פרטיים, שלימדו אותו עברית וסינית, בנוסף ללימודים בבית־הספר־הכללי שבו למדו בשפה הרוסית. „זה היה בזמן הכיבוש היפאני של שנחאי,״ הוא מספר היום, „חיינו שם כמו שהלבנים חיו ברודזיה לפני העצמאות. איש לא התייחס אלינו כאל יהודים. הענין של הדתות כלל לא היה משנה בסין של אז. התייחסו אלינו כאל לבנים.

אחותו של תקוע הכירה צעיר יהודי ברזילאי בשם שרתוק ונישאה לו בגיל צעיר. היא עברה להתגורר עם בעלה, בן למישפחת משה שרת, בסאן פאולו, והיא מתגוררת שם עד היום. כשהיה תקוע בן 19 עזבה המישפחה כולה את שנחאי, והיגרה לארצות־הברית. גם שם היו חיי המישפחה נוחים. אביו של תקוע בא לארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות עם רכוש רב, וקשרים עיסקיים מצויינים. הוא החל בעסקים בניו־יורק, והמישפחה התגוררה

המוציא מן הכלים

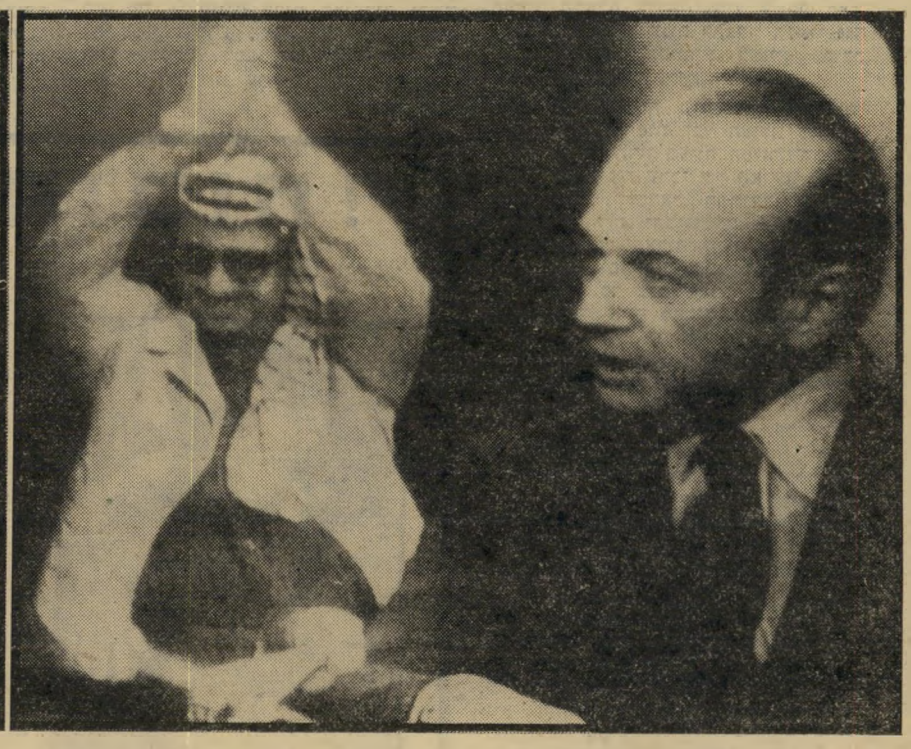

מול עראפאת

כשנאם לראשונה מנהיג אש״ף יאסר עראפאת בעצרת האו״ם, יצא תקוע באופן הפגנתי מאולם העצרת. צלמים זריזים הצליחו לתפוס אותו בחדר סמוך כשהוא צופה בנאומו של עראפאת שהועבר בטלוויזיה במעגל סגור, ומכין באותה עת את תשובתו לנאום זה.

מול דולצין

תקוע באחד מחדרי העולים־החדשים, במרכז־הקליטה בחיפה. בחדרו של ניסים גברילוב הקשיש ניצב שעון קיר ענק. התמונה צולמה בשעות הצהריים, ומעידה על־כך שהשעון עמד מלכת. אמר על כך תקוע: „השעון הוא הסמל של הסוכנות בהנהלתו של דולצין.״

למרות שהיום, בשיחות, מביע תקוע הערכה רבה לשרת, אין־ספק למי היתה נאמנותו — לבן־גוריון. יש הטוענים ש־נאמנות זו הפכה לו, שנים רבות אחר־כך, כשבן־גוריון הקים את רפ"י, לרועץ. תקוע עסק אז בעיקר בענייני שביתת־הנשק. הוא השתתף במשא־ומתן עם לבנון בראש־הנקודה, ועם סוריה בגשר בנות־יעקוב.

אחרי שענייני שביתות הנשק הסתיימו, היה תקוע אמור לצאת לשגרירות ישראל במוסקווה, להיות שם הציר השני. אולם כמה מאבקים של ישראל באו"ם דחו את יציאתו למוסקווה, והוא נסע לניו־יורק כחבר המישלחת הישראלית בניו־יורק. כשחזר אחרי כמה חודשים כבר בוטלה הזמנתו למוסקווה, והוא נשאר לעבוד ב־מישרד־החוץ. באותה תקופה הוא נשא לאשה את רות. היא היתה מזכירתו ב־מישרד־החוץ, השניים התאהבו ונישאו.

איום על אשכול

כ־ אותה עת התהדק הקשר בינו ל־בין בן־גוריון. „בן־גוריון רצה תמיד לדעת בן כמה אני. אני לא רציתי לספר לו. לא רציתי שהוא ידע שאני כל־כך צעיר, ותמיד הייתי מתחמק מתשובה. בן־גוריון הבין שאני מתחמק, התעקש, וזה היה כזה משחק בינינו. לפני שיצאתי לאו"ם הוא אמר לי: ‚עכשיו, אתה יכול להגיד לי בן־כמה אתה, בין כה וכה זה יפורסם בעיתונים.' אמרתי לו, ובן־גוריון צחק: ‚אתה כבר זקן בשביל להיות רמט־כ"ל של צה"ל.'"

ב־1958, כשתקוע היה בן 33, הוא נש־לח שוב לניו־יורק, להיות סגן נציג ישראל באו"ם. הנציג היה אז אבא אבן, ש־שימש בעת ובעונה אחת כנציג ישראל באו"ם, וכשגריר ישראל לארצות־הברית. אבן ישב מרבית הזמן בוואשינגטון, ותקוע היה למעשה שגריר ישראל באו"ם. שנ־תיים אחר־כך, בשנת 1960, הוא נשלח כשגריר ישראל לברזיל. שם היתה לו הזדמנות להתראות הרבה עם אחותו, ושנ־תיים אחר־כך הוא נשלח למוסקווה.

ערב יציאתו למוסקווה הוא שוחח ארו־כות עם בן־גוריון. ההנחיות שתקוע קיבל מהזקן מנחות אותו גם היום, במאבק שלו כנגד הממשלה והסוכנות בפרשת שביתת העולים החדשים. בן־גוריון אמר לו אז: „התפקיד שלך כמו של כל שגריר, הוא לשמור על הקשר בין מוסקווה לירושלים, ואפילו להדק אותו, אבל זה רק תפקיד מישני. התפקיד העיקרי שלך הוא יהודי ברית־המועצות. אתה שגריר אליהם יותר מאשר אל השילטונות הרוסיים. כשבן־גוריון התפטר, ולוי אשכול מונה כראש־ממשלה, נודע לתקוע ששאכול עומד לש־לוח לו הוראות חדשות לגבי המדיניות של שגריר ישראל במוסקווה. „נודע לי ששאכול החלט להדק עוד יותר את היח־סים עם שילטונות ברית המועצות ולשם כך עמד לדרוש ממני, כדי לא להרגיז את הקרמלין, למעט בפעילות שלי עם הקהילה היהודית. עוד לפני שהגיעו ההנ־חיות טילגרפתי לארץ והודעתי שאם הור־אות כאלה אכן תגענה אני מתפטר, וחוזר לארץ. אני לא יודע אם בגלל האיום, או בגלל ששכול התחרט ההוראות האלה לא הגיעו.

כששב תקוע לישראל בשנת 1965 הוא כבר נחשב כדיפלומט בכיר, ומומחה לענ־ייני ברית־המועצות והאו"ם. הוא מונה כסמנכ"ל מישרד־החוץ, והיה אחראי על שני דסקים, זה של האו"ם, וזה של מיזרח אירופה.

מגורים בבניין האו"ם

ב אותה תקופה פרש בן־גוריון מ־מפא"י, והקים יחד עם שימעון פרס ומשה דיין את רפ"י. הלחצים שהופעלו על תקוע להצטרף לרפ"י היו גדולים. פרס הבטיח לו את המקום הרביעי ברשימת מיפלגה זו לכנסת ובן־גוריון קרא לו ל־שיחה אישית וביקש ממנו להצטרף. תקוע התנדנד על על הגדר במשך כמה חוד־שים, לבסוף החליט להישאר במפא"י. מפא"י הוותיקה שילמה לו על כך שלא „בגד", ותקוע קיבל את המינוי של שג־ריר ישראל באו"ם. אולם הידידות שלו עם שימעון פרס, וקירבתו לבן־גוריון בכל זאת הזיקה לו. גולדה מאיר, מי שהיתה שרת־החוץ ואחר־כך ראש־הממשלה לא סלחה לו על־כך, ובמשך שמונה השנים בהן כיהן תקוע כשגריר ישראל באו"ם, היה ביגו לבין גולדה ניכור שהתבטא בהשמצות של גולדה על השגריר שלה.

אין ספק שתקופת האו"ם שלו היא ה־תקופה הזהירה בקאריירה של תקוע. תוך שנים מיספר הוא הפך למוסד של ממש באו"ם. תקוע פיתח לו טכניקה של להור־ציא מהכלים את יריבי מדינת־ישראל, ו־הפך את שגריר ברית־המועצות באו"ם, יעקוב מאליק, ואת השליח הסעודי בארודי לאוייביו בלב ובנפש.

מאחרי שיטתו של תקוע להוציא מה־כלים את נציגי יריבי ישראל טמונה הפי־לוסופיה הדיפלומטית שלו. „כבר אחרי ההצבעה בלייק סאכסס ידעתי שהאו"ם זה מוסד בו יש רוב אוטומטי נגד ישראל. אין כל טעם בלנסות ולהשיג רוב באו"ם משום שזו משימה בלתי־אפשרית. החלט־תי להרגיז את היריבים שלנו, בעיקר את מאליק ובארודי, בכוונה. וזאת כדי לה־שיג שתי מטרות עיקריות. המטרה הרא־שונה היא מטרה הסברתית. אני לא נש־ארתי חייב אף פעם תשובה. ניצלתי כל הזדמנות כדי לענות למאליק ולבארודי, להרגיז אותם, לגרום לכך שיענו לתשובה שלי, ולהרוויח עוד זכות למענה חוזר. זה אמנם חייב אותי לגור כמעט בבניין ה־או"ם, אבל היה לכך יתרון הסברתי עצום לישראל. אני זוכר שאפילו במסיבת יום־העצמאות, הראשון אחרי מילחמת ששת הימים, מסיבה אותה ערכתי לדיפלומא־טים באו"ם, לא יכולתי לבוא ולמלא את תפקיד המארח. הייתי צריך לשבת באו־לם העצרת כדי לענות להצעת הגינוי נגד ישראל במועצת־הביטחון בעניין עריכת מיצעד צה"ל בירושלים.

„המטרה השנייה בלהוציא אותם מה־כלים היתה להראות לכל העולם שהאו"ם אינו במה לפיתרון בעיות המיזרח־התיכון. רציתי לבטל את ערכו של האו"ם, לפחות במה שנוגע לישראל. ההתנצחויות שלי הועילו גם לזה, והציגו את האו"ם ערום לחלוטין. אפילו בארודי קלט את זה בסופו של דבר. יום אחד הוא אמר לנציגים הערביים: ‚כל פעם שאתם מעלים הצעה נגד ישראל, אתם מפסידים. ישראל אינה מתחשבת כלל בגינויים שלה, זורקת או־תם לפח, אבל הצעות הגינוי נותנות ל־תקוע הזדמנות לנאום, ונותנות במה פיר־סומית מצויינת לישראל. ואכן, היו תקו־פות שביגלל סיבות אלה לא העלו הער־בים הצעות גינוי לישראל."

במיסגרת מאמציו להוציא מן הכלים את מאליק ובארודי נהג תקוע להשתמש בשי־טת החום והקור. הוא היה מתרגז, ומעלה את המתח בישיבות האו"ם, ומיד אחר־כך, לתדהמתם של הנוכחים, הוא היה חוזר להיות קר כדג, יושב רגוע ומוצץ ממק־טרתו בשלווה. עם מאליק הוא היה מגיע לעיתים לחילופי מהלומות־מילוליות בשפ־תו של הרוסי, ואילו לגבי בארודי, שנפ־טר אחרי שתקוע עזב את האו"ם, טוע־נים שהוא נפטר משום שחסרו לו הוויי־כוחים עם תקוע.

את טכניקת ההרגזה היה תקוע מנצל גם להישגים ענייניים. במילחמת יום־הכי־פורים, בניגוד להוראות שקיבל מירוש־לים, ניסה תקוע להרוויח זמן, כדי שיש־ראל לא תאלץ להפסיק את האש ברגע

איש האו"ם

תקוע יחד עם מי שהיה המזכיר־הכללי של אירגון־האומות־המאוחדות, דאג האמרשלד. בתקופה בה היה תקוע שגריר באו"ם הוא הפך למוסד מכובד באירגון זה, והפך את האו"ם לבמת הסברה לישראל.

(המשך מעמוד 31)

באחד הרבעים הטובים באותה התקופה, בעיר פורסט הילס.

ג'ו תקוע נשלח ללמוד באוניברסיטת הארווארד. הוא למד חוק בינלאומי ויח־סים בינלאומיים, ועד מהרה התגלה על־ידי שליחי הסוכנות היהודית בארצות־הברית, וכשהיה בן 21 גוייס לעבודה חל־קית במישלחת הסוכנות־היהודית ליד האו־מות־המאוחדות. צחוק הגורל הוא, שהאיש המרתיח עתה את דמם של ראשי הסוכ־נות, החל את הקשר הראשון שלו עם יש־ראל דווקא בעובד הסוכנות, אם כי כמובן הסוכנות של שנת 1946 היתה שונה במהו־תה מזו של היום: אז זו היתה הממשלה של המדינה שבדרך.

תוך תוך כדי לימודיו בהארווארד הור־עסק תקוע כמומחה למישפט בינלאומי במישלחת של הסוכנות ליד האו"ם. אז נוצר המגע הראשון שלו עם האו"ם. בר־בות השנים התפרסם תקוע בזכות היותו שגריר ישראל באו"ם. תקוע היה חבר המישלחת הישראלית במושב העצרת ב־לייקסאכסס, כשישראל הוכרה על־ידי מיש־פחת העמים. „ישבתי אז עם נייר שעליו היו מודפסות שמות כל המדינות, וליד כל מדינה שהצביעה עבורנו רשמתי איקס. אחרי שנים עשיתי זאת מאות פעמים, בכל הצבעה חשובה שהיתה באו"ם.

בשנת 1949 דרכה רגלו של תקוע לרא־שונה בחייו, על אדמת ישראל. הוא נק־רא לעבודה במישרד־החוץ, ומונה כסגן היועץ־המישפטי של המישרד. באותה תקופה הוא החל להכיר את אופייה של החיים הפוליטיים בישראל. בתוקף תפקי־דו היה לו מגע רב עם ראש־הממשלה ו־שר־הביטחון דויד בן־גוריון, אך הבוס הישיר שלו היה משה שרת. „היו תקו־פות שבן־גוריון ושרת כלל לא דיברו זה עם זה, ואני הייתי המקשר ביניהם."

„אני ישנה ברחובות!"

א ילנה („ליליאנה") מיליצינה אינה מדיירי מרכז־הקליטה בחיפה. אבל אילנה, עולה חדשה מברית־המועצות, ש־הגיעה לארץ לפני ארבע שנים, וסיפחה עצמה למרכז־הקליטה החיפאי. „אני יודעת איך מתנהגים הפקידים של הסוכנות. באתי לכאן כדי לעזור לעולים השובתים, וכדי להזדהות."

אילנה, צנומת גוף, שער שחור ארוך ומשקפיים, בת 27, לא קיבלה אף פעם עזרה מהסוכנות־היהודית או ממישרד ה־קליטה. „מספרים שנותנים לנו, העולים החדשים, וילה ווולו. אני לא קיבלתי אפילו חדר ואופניים. כשהגעתי לארץ היתה תקלה בבירוקרטיה של הסוכנות, ואיבדו את התיק שלי. כל התחנונים שלי לא הועילו. אם אין לי תיק, אני לא קיימת בשבילם.

„רק פעם אחת שמה אלי הסוכנות לב. יום אחד התמוטטתי ברחוב. לקחו אותי לבית־חולים, ושם הרופאים גילו שאני סובלת משתי מחלות: תת־תזונה, פשוט הייתי רעבה ולא היה לי מה לאכול, ודלקת־ריאות חריפה, משום שלא היה לי איפה לישון בלילה, וישנתי ברחוב.

האחיות בבית־החולים קראו לפקידי ה־סוכנות. אני לא יודעת אם הם קראו להם ביגלל שהם ריחמו עלי, אחרי ששמעו שאני עולה חדשה שאין לה מה לאכול ואין לה איפה לגור. או שקראו לסוכנות כי לא היה מי שישלם את דמי האישפוז שלי. האנשים מהסוכנות באו, שילמו לי־בית־חולים, נתנו לי 200 לירות והלכו.

„עכשיו אני נזכרת שעוד פעם אחת באו אלי מהסוכנות. אני ניסיתי ללמוד בטכניון שהתחלתי בלנינגרד. אבל לא היה לי כסף לחיות, למרות שהטכניון קיבל אותי על סטפנדיה. במקרה נפגשתי עם מישלחת גרמנית שביקרה בטכניון. הם שמעו שאני עולה חדשה, ורצו לשמוע איך מסתדרים עולים־חדשים בישראל. סיפרתי להם את האמת. סיפרתי להם על בית־חולים, סיפרתי להם שאני ישנה על ספסלים ברחובות. כששמעו זאת אנשי הסוכנות הם איימו עלי שאם אני אמשיך לדבר ככה, הם ‚יגמרו איתי את החשבון.'

„אני יודעת שהמצב שלי מייוחד כי איבדו את התיק שלי בסוכנות. אבל ה־עובדה שהם לא מוכנים לפתוח תיק חדש, שלגביהם אני לא קיימת, מעידה על היחס שלהם גם לעולים שלא איבדו את התיק שלהם, ובגלל זה באתי לכאן."

אילנה מיליצ'ינה
„זרקו אותי!"

בתו של ארקדי זיצרמן, שהתאבדותו הביאה למרד, מוענת בראיון ל"העולם הזה"

מרים ואינה זיצרמן עם יוסף תקוע
מסתורי הכרטיס ליוון

„אבא לא היה משוגע!"

ל ם תום ימי האבל נפגש כתב העולם הזה עם אינה ומריה זיצרמן, בתו וגרושתו של ארקדי זיצרמן, העולה החדש מברית־המועצות שהתאבדותו הציתה את המרד הגדול של העולים במרכזי־הקליטה.

ארקדי התגרש מאשתו מריה עוד ב־ברית־המועצות. האשה והבת אינה עלו לישראל לפני כארבע שנים, שנתיים לפניו. אינה, בת ה־20, לומדת מוסיקה במידרשה על־שם רובין בירושלים, ומריה, המתגוררת בנתניה, עובדת כלבורנטית.

סיפרה השבוע אינה:

מאז שאבא התאבד הפיצה עליו הסוכנות כל מיני שמועות שאני מוכרחה להכחיש אותן. כל אחד יודע שהן לא נכונות. אבא היה מהנדס לחיפושי נפט בבקו, העיר בברית־המועצות ממנה באנו. שם רדפו אותו בגלל שהוא היה מהנדס מצויין, והיו לו כל מיני המצאות ופטנטים בשטח זה. אבא לא רצה לתת את הפטנטים שלו לרוסים. הוא רצה לשמור אותם ליהודים, משום שידע שהוא יגיע לארץ־ישראל.

הוא הגיע, אבל אף אחד לא היה צריך את הפטנטים שלו. בכלל לא התייחסו אליו כאן. אבא היה שנתיים בארץ, בלי דירה ובלי עבודה. אני קראתי בעיתונים שה־סוכנות אומרת ש־12 פעמים הציעו לו עבודה. זה שקר, כמו יתר השקרים שלהם. הציעו לו פעמיים עבודה, את אותה העבו־דה, להיות סבל בנמל. אבא רצה לעבוד, והיה מאושר גם להיות סבל, אבל הוא היה חולה כליות, ועבודת סבלות לא התאימה לו. הרופאים לא הרשו לו לעבוד בזה.

הסוכנות סיפרה כאילו היה לאבא הרבה כסף שהוא הסתיר אותו מכולם, ובכסף הזה הוא קנה לאמא דירה. זה שקר. לאבא לא היה כסף, וגם אם היה לו, הוא לא היה קונה דירה לאמא. הם גרושים כבר הרבה זמן. חוץ מזה אמא מתגוררת עד היום בדירה שכורה בנתניה.

לפני כמה שבועות אבא חש שהגיעו מים עד נפש. כל המצב עשה אותו חולה. בבקו הוא היה אדם בריא, שמן וגדול. בפעם האחרונה שאני ראיתי אותו הוא היה רזה, כפוף ומבולבל. מה שהכי הרגיז אותו היה היחס של הפקידים אליו. כשהם הבינו שהוא בעייה בשבילם, הם ניסו להפטר ממנו, ולשלוח אותו לחוץ־לארץ. בשלב מסויים הוא נכנע. הוא הסכים לקבל מהסוכנות כרטיס־נסיעה באוניה ליוון, ו־לעזוב את הארץ. אני לא יודעת למה הוא רצה לנסוע ליוון. אני חושבת שזה בגלל שהוא היה מדוכא בארץ, והסכים לנסוע לכל מקום שישלחו אותו. הכרטיס באוניה ליוון זה הכרטיס הזול ביותר, לכן הסוכנות נתנה לו את הכרטיס.

אני לא יודעת מדוע אבא התחרט. הוא היה אצל אמא בנתניה יום לפני הנסיעה שלו. יכול להיות שהוא חשב שיפגוש גם אותי שם, אבל אני הייתי בירושלים. הוא לא סיפר לאמא ולי שהוא עומד לעזוב את הארץ, אבל יכול להיות שהפגישה עם אמא, והעובדה שהוא לא יכול היה להיפרד ממני, שיכנעה אותו להשאר בארץ, לתמ־שיך להילחם, אבל להיות לידנו. ביוון אין לו אף אחד.

אבא חזר למרכז־הקליטה, וביקש להכנס לחדר שלו. אמרו לו שהחדר שלו תפוס, ושמישפחה אחרת כבר גרה בו. זה היה שקר. החדר של אבא לא היה תפוס. פשוט החליפו בו את המנעול כדי שאבא לא יוכל להכנס, והוציאו ממנו את כל ה־חפצים של אבא. עד היום החדר של אבא במרכז־הקליטה פנוי. חוץ מזה, מחצית החדרים במרכז־הקליטה בחיפה פנויים.

זו היתה המכה האחרונה שקיבל אבא. הוא הבין שרוצים להפטר ממנו בארץ־ישראל עוד קודם, אבל עכשיו זה היה לו מוחשי, מול העיניים. עכשיו גם לא היה לו איפה לישון. אז הוא התאבד. אבל אבא לא התאבד. הסוכנות רצחה אותו. צריך לדאוג לכך שהסוכנות לא תמשיך לרצוח עולים אחרים. אבא ועולים אחרים סבלו את אותו יחס בברית־המועצות, אבל שם הם החזיקו מעמד והיו גיבורים כי היתה להם תיקווה: ארץ־ישראל. כשעושים להם את אותם דברים בארץ הם נשברים, כי בארץ אין להם כבר תיקווה.

אבל גם אחרי שאבא מת לא נותנים לו מנוחה. אני לא חושבת שהמצפון מציק לאנשי הסוכנות, אין להם דבר כזה. אני חושבת שהם רוצים לנקות את עצמם בפני הציבור. הם המציאו כאילו אבא היה משוגע, חולה־רוח. זו שטות ממדרגה רא־שונה, וחבל שהעיתונים כותבים מה ש־הסוכנות אומרת להם לכתוב.

כל מי שהכיר את אבא ידע שהוא בן־אדם נורמאלי. בימים האחרונים הוא היה מדוכא מאוד, בגלל מה שעשו לו, אבל הוא היה נורמאלי. מדוע צריך ללכלך את השם של אבא גם אחרי שהוא מת? לא מספיק מה שעשו לו בזמן שהוא היה חי?

עד כאן דבריה של אינה זיצרמן.

הלא־נוח לה ביותר. הוא עשה פילבאסטר, ושיתף בו את בארודי: „אני ידעתי שמה שמרתיח את בארודי ביותר הוא טענות היסטוריות לגבי שייכות ארץ־ישראל לעם היהודי. כשהייתי צריך למשוך זמן, הייתי מעלה טענות כאלה. בארודי נדלק מיד, נשא נאום בן כמה שעות, ואני הרווחתי את הזמן שהייתי צריך."

אבל לא רק בארודי ומאליק נפלו ברשת ההרגזות של תקוע. גם יושב־ראש הנהלת הסוכנות־היהודית, אריה דולצ'ין, וח"כ מילוא, שישבו בחדר הישיבות המאולתר במרכז־הקליטה בחיפה, לא יכלו לטכניקה של תקוע. הוא הצליח להוציא אותם מה־כלים כשדווקא ברגעים בהם הם התרגזו וצעקו, ישב מולם תקוע בשלווה, ושיחק במיקטרתו.

כששב תקוע לישראל, אחרי שמונה שנים כשגריר באו"ם, הוא התמנה כנשיא אוניברסיטת בן־גוריון בנגב. שלא כנשיאי אוניברסיטאות אחרות בארץ, הת־ליט תקוע כי האוניברסיטה תשמש לו גם כמנוף לקידום פוליטי, והוא היה מוכן להשקיע מאמצים וזמן רב לשם כך. תקוע הבין, לפני חמש שנים, שאחת הבעיות החריפות ביותר בחברה הישראלית היא פער העדות. במיסגרת המצומצמת־החסית שלו, אוניברסיטת בן־גוריון וישוב דרום־הארץ, הוא החל לפעול בשטח זה. תוך כמה שנים הפכה אוניברסיטת בן־גוריון לכור ההיתוך הגדול ביותר לנוער בארץ. 40 אחוז מהסטודנטים באוניברסיטת בן־גוריון הם יוצאי עדות המיזרח, לעומת 12 אחוז בכל האוניברסיטאות האחרות.

תקוע אילץ את ראשי החוגים אצלו להכין תוכנית לימודים כזו שבה יוכלי להשתלב בני עדות המיזרח. הוא הקים מכינה באוניברסיטת בן־גוריון, בה יוכלו להכין עצמם ללימודים אוניברסיטאים סטו־דנטים חסרי תעודת־בגרות, וגם כאלה שאף פעם לא חבשו את ספסלי בית־הספר התיכון.

תקוע היה זה שהמציא את תוכנית פרח המפורסמת. סטודנטים באוניברסיטת באר־שבע נקראו לעזור לנוער המקומי בשי־עורים, ולהירתם למיפעל הקליטה. קריאתו של תקוע לסטודנטים שלו נותרה כמעט ללא מענה. תקוע לא ויתר. הוא הוציא הוראה שסטודנט לא יוכל לקבל מילגה או כל הקלות שהן באוניברסיטה, לפני שיצטרף למיפעל החונכות. היום אפשר למצוא אלפי סטודנטים העוזרים לבני בא־רר־שבע, ולבני עיירות דרומיות אחרות ב־ארץ, כמיצפה רמון ודימונה, להכין את שיעוריהם.

בידעו את מצב הדיור לסטודנטים ב־באר־שבע, שכר תקוע כמה דירות והציע אותן לסטודנטים שלו חינם אין כסף, ב־תנאי שאלה תהיינה דירות פתוחות. עתה אפשר למצוא בבאר־שבע דירות סטודנ־טים שדלתן פתוחה בפני בני השכונות בהן הן נמצאות. הבאים לדירות אלה, זו־כים לעזרה בשיעורים, הולכים יחד עם הסטודנטים דיירי הדירות לתיאטרון ול־קולנוע, ורואים בדירות אלה את ביתם השני, לעיתים הראשון.

תקוע הפך למושג בבאר־שבע, בעיקר אצל שכבות המצוקה. יש הטוענים שב־פעילותו זו הוא רוכש לעצמו עמדה פולי־טית שתביא אותו בסופו של דבר אל שול־חן הממשלה. טענות אלה הושמעו נגדו גם בפרשת מרכז הקליטה בקריית־אלי־עזר. ראשי מישרד־הקליטה והסוכנות ניסו להחרים אותו, ולא לשתף אותו במשא־ומתן עם העולים מברית־המועצות. הם טענו שתקוע מצא לעצמו סוס פוליטי, ולכן אינם רוצים עימי כל משא־ומתן. אולם העולים, ולא רק אלה מברית־המיע־צות, עומדים מאחרי תקוע. המסירות ש־הוא הראה לגבי המאבק שלהם, העיבדה שהוא עבר להתגורר יחד איתם בתנאים הלא־נוחים של מרכז־הקליטה, עשו את שלהם.

אולם תקוע לא רק הותקף על־ידי ראשי הליכוד. גם אנשי מיפלגתו שלו ניבהלו. יחיאל לקט העלה בלישכת מיפלגת־העבי־דה הצעה שבה נשמע גינוי לתקוע. שימ־עון פרס, ידידו של תקוע, לא היה מוכן לצאת להגנתו של האיש שישב אותה שעה עם העולים בחיפה, אך את תקוע אין הדבר מרתיע: „לא נרתעתי מהכוונה של אשכול למנוע את פעילותי בקרב יהודי ברית־המועצות, כשהייתי שגריר במ־סקו־וה, ולא ארתע גם מנסיונותיהם של ראשי הליכוד, וראשי מיפלגתי שלי, למנוע את פעילותי בקרב עולי ברית־המועצות."

יוסי ינאי

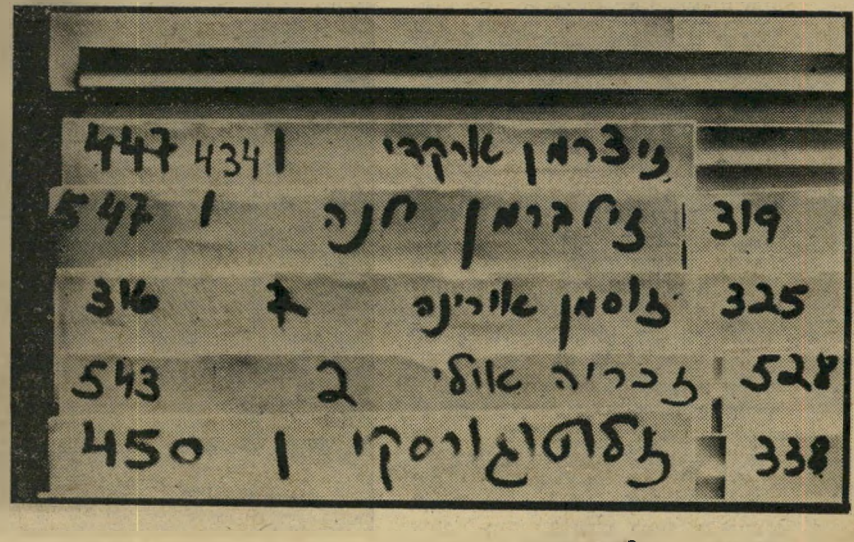

מצבה לאדם

עד היום נמצא על לוח הכניסה למעון העולים שמו של ארקדי זיצרמן. אנשי מרכז־הקליטה אינם מסירים את השם מהלוח, לדבריהם זו הוכחה ניצחת לכך שחזרו של ארקדי עדיין פנוי. ואף פעם לא נתפס על־ידי אחרים, כפי שטענו מנהלי הבית לפני התאבדותו של העולה החדש.

★ א״כמן הניף שוטו על אהוד אבריאל וצעק: „אתה מחצף אל׳!״

★ הממשלה ההונגרית נתנה את קרון המלך לדויד בן־גוריון

★ תוך כדי נסיעה עם אבריאל החלים בן־גוריון על הקמת המדינה

★ לבן־גוריון היתה שיטה לזכות ברולטה

אהוד בבן-מקום

מקום: וינה, בירת אוסטריה.
שנה: 1939.
אהוד אבריאל, שנפטר השבוע, כותב בספרו*:

עם כניסתי למישרד מצאתי על שולחני מעטפה ועליה פס אלכסוני באדום וצלב־

* פתחו שערים, אהוד אבריאל, ספריית מעריב, 1976.

קרס המבשר רעות. פתחתיה ביד רועדת. היתה זו פקודה להתייצב מיד במישרדו של אחד האדונים החדשים של העיר וינה, שבתוך זמן יהיה שם־דבר לברבריות הפרועה ביותר בדברי הימים: עתה היה זה תורי לפגוש את אדולף אייכמן.

שומר אס־אס הוליך אותי מן השער, דרך אולם גדול, במעלה מדרגות רחבות. ארמון רוטשילד היה מואר באור קלוש. רוב אוצרותיו הנדירים הוצאו על־ידי הכובשים, ורק פה ושם נותר על הקירות איזה תבליט או פיסת שטיח, שנשכחו מן החומסים והעניקו למקום מראה של מישכן־לראווה שהפך בניין מישרדים שלטים ופתקים שהודבקו על הציפוי היקר, סימנו את חדרי־העבודה של עוזריו של אדולף אייכמן. בשתיקה עברנו את הדרך הארוכה עד לחדר הארוך והצר שבו חיכה לנו אייכמן. הוא עמד בקצה המרוחק, במדים ובמגפיים שחורים, השוט בידו ורגל אחת על הכסא.

„יותר קרוב,״ צווח כשצעדתי לקראתו. ופתאום כקול הרעם: „מרחק שלושה צעדים ממני!״ והשוט הצליף באוויר בשריקה מרושעת, כמו לסמן את המרחק הדרוש. הוא התיישב. אני נשארתי לעמוד מול שולחנו.

„הענייניים מתקדמים לאט מדי,״ נבח לעברי. אנחנו לא פועלים במהירות הדרושה. מדוע שלחנו אנשים מעטים כל כך במורד הדנובה, אל הים־השחור, או דרך יוגוסלביה, לים האדריאטי — והלאה משם לארץ־ישראל? למה אין אנו דוחפים יותר אנשים לאנגליה או לאמריקה. כלום אין זה ברור לנו, שאנו יוצאים לו מן האף? „הגיע הזמן שהעיר תהיה נקיה מיהודים, ובהקדם.״

„אנו עושים כל אשר ביכולתנו,״ הסברתי. במערב־אירופה עדיין פתוחות בפנינו כמה אפשרויות, ואנו מנצלים אותם מיד כשמישרדי מעניק לנו תעודות־מסע, אך יש- שהמישרד משהה את הנסיעות הללו. לגבי ארץ־ישראל קיימים מיכשולים נוספים. אוניותינו חייבות לנוע בחשאי, כדי שלא להתפס על־ידי הבריטים.

„תירוצים על גבי תירוצים,״ צרח אייכמן כאילו הוא מדבר אלי מעבר לים. אני מגן על אינטרס פוליטי. פעולתנו איטית משום שאנחנו מתעקשים לקחת רק צעירים, וכיוון שהללו דלי־אמצעים. אנחנו סובלים ממחסור תמידי המגביל את פעולתנו. עלינו לקחת גם אחדים מבעלי האמצעים, אפילו יהיו חולים וזקנים. אין הוא מוכן לאבד זמן רק כדי שנוכל להמשיך בקפריזות שלנו.

עמדתי בתוקף על כך שהסיבה היחידה לגישה הבררנית שלנו הם קשיי־הדרך. הנוסעים גם צריכים להיות מוכנים לקפוץ לים בקירבת החוף, כדי להימלט מהברי־טים. אולם הוא לא היה מוכן לסגת. „אתה ואנשי, אתם היהודים היחידים המתווכחים איתי,״ צווח. „שיקפצו למים גם הזקנים והחולים, מעתה עליכם לקחת גם אותם.״

עד כאן קטע מן הספר.

אבריאל היה בין היהודים הבודדים שפגשו את אדולף אייכמן בעת המילחמה

עם בן־גוריון אהוד אבריאל בשיחה עם דויד בן־גוריון על שפת הכינרת, באחת מחופשותיו של בן־גוריון בטבריה. מאז פגישתם הראשונה באיס־טנבול, בשנת 1944, לא נפרדו דרכיהם של שני אישים אלה. אבריאל נחשב כאחד מנערי בן־גוריון וממקורביו, ואילו „הזקן״ הערין את אבריאל הצעיר, והטיל עליו תפקידים אחראיים.

ונותרו בחיים. הוא היה אז בן 22, עובד המוסד לעליה ב' בווינה עיר מגוריו. 22 שנה אחר־כך, פתח שגריר ישראל בקונגו, אהוד אבריאל, מיברק מוצפן שהגיע ל־שגרירות מירושלים. הוא לא יכול היה לעצור את התרגשותו. דויד בן־גוריון הודיע לו אישית, כי אדולף אייכמן נתפס על־ידי שרותי־הביטחון, הובא לישראל ויעמוד בה לדין על פשעיו.

במשך יותר מעשרים שנה — מאז שפגש את אייכמן ועד שקיבל את המיברק — היה אבריאל כמעט בכל מקום וכמעט בכל תפקיד. שמו הקודם, בטרם הומר בשם עברי, היה איבראל, שפירושו בגרמנית „בכל מקום".

כשנטמנה גופתו של אהוד אבריאל, ביום הששי שעבר, בבית־הקברות הקטן של קיבוצו, נאות מרדכי, נקבר גם פרק חשוב ומפואר בתולדות המדינה־שבדרך והמדינה־בהתהוותה.

האיש שהסביע את חותמו יותר מכל אחד אחר על דרכו של אהוד אבריאל היה דויד בן־גוריון. אבריאל מת־אר את אחד המסעות המרגשים ביותר שעשה בחברת בן־גוריון ; היתה זו פגישתו הראשונה עם הזקן, כשזה הגיע ל־איסטנבול בשלהי שנת 1944 : „היתה זו לגביו מעין שיבה אל אתרי נעוריו. בשעה שהיתה ארץ־ישראל חלק של האימפריה העותמאנית בא בן־גוריון מארץ־ישראל לאיסטנבול — קושטא של אותם הימים — ללמוד באוניברסיטה. הוא דיבר תורכית רהוטה. במישפטים קצובים ומהירים פנה אל המון היהודים התורכים שבאו לקבלו בתחנת היידר פשה. בפעם הראשונה הונף על אדמת תורכיה הדגל הכחול־לבן ובו מגן־דויד לכבוד מנהיגם של יהודי ארץ־ישראל.

„אגב שיחה אמר לי בן־גוריון, שברצונו כי אתלווה אליו בנסיעתו לסופיה. ברור שהדבר גרם לי התרגשות. הגענו לבולגריה בבוקר השכם. מיד הרגשנו עד כמה חמים הרגשות שרוחשים כאן ליהודים ולמנהיגם. קרון מיוחד חובר אל הרכבת, ובן־גוריון הוזמן לעבור אליו. רק כמה שבועות קודם לכן היה זה קרונו של המלך. עתה, משבוטלה המלוכה, שירת את בעלי השררה החדשים של הדמוקרטיה העממית הבולגרית. פקיד ממשלה נילווה אל בן־גוריון לדאוג לכל צרכיו. מישלחת עצומה של נציגים יהודים נכנסה לקרון המיוחד, לנסוע עם בן־גוריון עד עיר המחוז פלובדייב, ושם חיכה לאורח ה־מפורסם שר־הפנים הבולגרי, אנטון יוגוב."

עיניו העצובות של בן־גוריון

פ גישתם הבאה הולידה, לדעת אבריאל, את הקמתה של המדינה. היה זה בשבת השחורה, ב־29 ביוני 1946. בן־גוריון היה בפאריס, בדרכו מארצות־הברית, והתגורר במלון רויאל מונסו. אבריאל בא למלון ומצא שם את ראש המוסד לעליה ב', שאול אביגור, את אחת מפעילות המוסד, רות עליאב, ואת כל צוות ההגנה בפאריס. הידיעות הגיעו ל־חדר המהודר במלון בקצב מהיר. מיברקים ובהם פרטים נוספים על השבת־השחורה זרמו בקצב. כל אותה שעה ישב בן־גוריון על הספה, שקוע בהירהורים, ואיש לא העז להפריע לו.

„אני יוצא מעט לשאוף אוויר," הודיע בן־גוריון. באופן טבעי התייצבו הכל בשתי שורות, כדי לתת לזקן לעבור. בעברו בין האנשים — היו ביניהם אנשי־רכש, אנשי־מוסד, מומחי־אלחוט, מלווי־אוניות, שליחי תנועות־נוער — התעכב בן־גוריון ליד כל אחד ואחד ובהביטו היישר בעיניו מבלי למצמץ שאל : „מה אתה חושב שעלינו לעשות עכשיו ?'

„כל אחד ענה בהתאם לתפקידו : לרכוש יותר נשק, לארגן יותר צעירים, להחיש את קצב העליה. אך בן־גוריון נראה כבלתי מרוצה. אני עמדתי קרוב לדלת. הוא חסך ממני את השאלה. ‚קח את מכוניתך,' אמר, ‚ניסע קצת ברחובות.'

„יצאנו אל ליל הקיץ החמים. חצינו את יער בולון הלוך וחזור, והמשכנו בשדרות פוש. ובן־גוריון עדיין לא הוציא הגה. משהגענו לשער הניצחון העפתי מבט בנוסע שלי : האם הוא עדיין כאן לידי ? אמנם כן, ישב לידי, אך במחשבותיו היה הרחק הרחק ממני. יכולתי ממש להרגיש כיצד פועל מוחו — כמכונת חישוב, המנתחת פרטים, מעלה אלטרנטיבות ומרכיבה בהדרגה תוכנית הגיונית. פניו היו נטולות הבעה ועיניו העצובות תלויות בחלל אין סוף.

„ודאי חצינו את העיר לאורכה ולרוחבה כמה וכמה פעמים. באופק התחיל לעלות עמוד השחר. הציפורים התעוררו בשיר. ושוב הגענו לשער הניצחון. הסתכלתי בנוסע הנאלם שלידי, והפעם, לאושרי, החווה קלות בידו לכיוון בית־המלון. עצר־תי בחזיתו של רויאל מונסו ומיהרתי לצידה השני של המכונית, כדי לעזור לבן־גוריון לצאת, אך הוא כבר פתח בעצמו את הדלת ונחפז לעבר בית־המלון. ‚אני אגיד לך מה עלינו לעשות.' עצר פתאום ופנה אלי, בהמשיכו בשיחה שנפסקה מיספר שעות קודם לכן. ‚עלינו להקים מדינה יהודית,' וכבר עמדתי לבדי.

„הלכתי ישר למישרד, ושם מצאתי את שאול אביגור ליד שולחן־העבודה שלו. ‚דומני שהייתי עד לתהליך החשיבה ש־הוביל להחלטה להכריז על עצמאותנו,' אמרתי. שאול דרש שאחזור על סיפור המעשה פעם אחר פעם : עלי לזכור את דבריו של בן־גוריון מילה במילה."

הזקן השתגע!

ב חודש יוני 1947 חזר אבריאל לנאות מרדכי, אחרי שנעדר מהארץ כמה שנים. אחרי החלטת האו"ם, בנובמבר 1947, מיהר בן־גוריון להזעיקו. שליחו של בן־גוריון מצא את אבריאל בשדות האספסת של קיבוצו. אבריאל ביקש חמש דקות, התרחץ, נטל איתו את דרכונו, ספר תנ"ך וספר של גיתה, שהיה מלווה אותו בכל מסעותיו, ונסע עם השליח לבניין הסוכנות בירושלים.

„אהוד, שמע," אמר לו בן־גוריון, לא לפני ששלח לעברו מבט „ארוך ועצוב מאוד". „עומדת לפרוץ מילחמה. יהיה כאן מרחץ דמים. אני מצטער לנתק אותך ממישפחתך ומהקיבוץ כה מהר אחרי שובך, אך עליך לצאת שוב לאירופה, לשליחות קצרה, לרכוש נשק."

אבריאל ביקש הוראות. בן־גוריון שלף פתק קטן, בגודל של בול, שהיה מקופל כמה פעמים, פרש אותו וקרא. „אנחנו צריכים עשרת אלפים רובים, 2.5 מיליון כדורים, 500 תת־מיקלע ו־100 מיקלעים." מאוחר יותר ביקש בן־גוריון גם מטוסים ותותחים. ישראל גלילי, שנכח בחלק מ־השיחה, אמר לאבריאל אחרי שיצא נרגש מבן־גוריון : „הזקן השתגע ! אין לנו אק־דחים והוא רוצה מיקלעים, מטוסים ו־תותחים."

אבריאל יצא לאירופה, הגיע לצ'כיה ויחתם שם על עיסקת־נשק גדולה. הוא השתמש לצורך זה בכמה ניירות־מכתבים של ממשלת חבש, שנותרו בידו מתקופת פעילותו במוסד לעליה ב'. שהרי הצ'כים ביקשו שהעיסקה תיערך עם מדינה ריבו־נית.

הנשק והתחמושת נרכשו, אך אי אפשר היה להעבירם לארץ. בן־גוריון שלח ל־אבריאל כמה מיברקים זועמים מדי יום ביומו, בנסיון לזרזו. לבסוף הגיעו ארצה מטוס קונסטליישן והאוניה נורה, שאת ארגזי הנשק והתחמושת שבביטנה כיסו ערימות ענקיות של בצל. הנשק פורק ונשלח תוך כמ השעות לחזית ירושלים.

איך להרוויח בקאזינו?

ח ויה אחרת, משעשעת, חווה אב־ריאל עם בן־גוריון בשנת 1950. ראש־הממשלה יצא אז לחופשה בת שלושה שבועות ביוון, אנגליה וצרפת. הוא לקח עימו את אהוד אבריאל ואת אלקנה גלי. בריבייירה הצרפתית השתכן בן־גוריון ב־מלון לה רזרב, בעיירה קטנה בשם בוליה, בין ניצה לקאן.

באחד הימים נסע עם אבריאל וגלי לכיוון נסיכות מונאקו, על כביש מסוכן ומפותל במרומי הצוקים. לפתע החליט בן־גוריון כי הגיעה העת ללמוד נהיגה. הוא דרש ללמוד לנהוג, כאן ועכשיו, ויהי מה. אבריאל ניסה לשכנעו ללמוד בכביש פחות מסוכן, אך בן־גוריון בשלו, תפס את מושב הנהג. אבריאל שלח את מכונית הליווי לפני המכונית של בן־גוריון, כדי שתנסה לפנות את הדרך. הוא וגלי ניצבו על המדרכים הצרים שבצידי המכונית, לפתו ביד אחת את הדלת וביד השניה נופפו לנהגי המכוניות שיזהרו. המכונית נעה על הכביש כשיכורה, וכעבור זמן־מה ויתר בן־גוריון על שיעור הנהיגה.

באותה חופשה החליט אבריאל ללכת

(המשך בעמוד 38)

הונגריה

כשמונה אבריאל כשגריר הראשון של ישראל בצ'כיה, הוא מונה גם כשגריר הראשון בהונגריה. בתמונה נראה אבריאל בפתח מישרד־החוץ ההונגרי, בעת הגשת כתב־האמנה. לפני כן עסק בפטולות רכש בפראג.

ליבריה

אבריאל, לבוש במדים של דיפלומטים, בעת שיחה עם שני שרים בממשלת־ליבריה, עת כיהן שם כשגריר. אבריאל היה מבוני יחסי ישראל עם ארצות אפריקה השחורות, והיה מקובל מאוד על מנהיגים אפריקאיים.

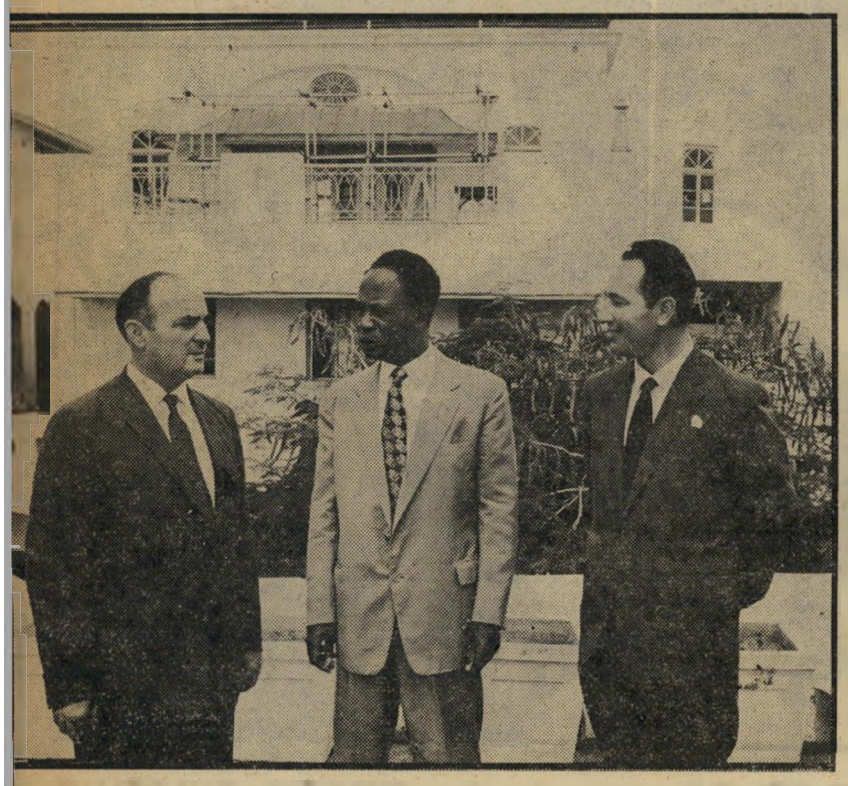

גאנה

שגריר ישראל באקרה, בירת גאנה, יחד עם נשיא גאנה אנקרומה. ועם שימעון פרס, שבא לביקור בגאנה. בין אנקרומה לבין אבריאל התפתחו יחסים קרובים במיוחד, ואלה איפשרו לאבריאל להתקרב למנהיגים אחרים.

הכל היו בפסטיבל־השלום: תנועת־הנוער, הקיבוצניקים, ב

שלום-בלי

החלוצים באים

כבר בשעות אחר־הצהריים המוקדמות החלה ה־זרימה ההמונית אל הפארק. צעירים מכל קצות־הארץ, נושאים תרמילים ושקי־שינה, באו להשתתף במרתון השלום. ביניהם בלטו החלוצות הכחולות של תנועות־הנוער. ההפנינג בפארק נמשך **24 שעות רצופות.**

ריח החשיש התפשט בחלל האוויר. ניתן היה לחוש בו בכל פינה, על הגיבעה בפארק הירקון בתל־אביב, שהיתה זרועה ברבבות בני־נוער. השוטרים הרבים שנכחו במקום ידעו היטב מה מתרחש, אך הם לא התערבו. נראה היה כי אפילו הירח הכתום, שהתגלה באופק, נדבק מן השיכרון הכללי.

כבר בשעות אחר־הצהריים המוקדמות החלה הזרימה ההמונית אל הפארק. צעירים מכל קצות הארץ, נושאים תרמילים ושקי־שינה, באו להשתתף במרתון ה־שלום. המידשאות הירוקות כוסו בים של צבעים, במיוחד שלטו החולצות הכחולות של חברי השומר־הצעיר, שלקחו על עצמם את אירגון ההפנינג.

מרתון שיר־היונה נמשך 27 שעות רצו־פות. על הבמה הופיעו מיטב אמני־ישראל — כולם בהתנדבות. על הדשא התחככו ביניהם צעירים מכל השכבות, בני השכו־נות השתוללו יחד עם הזרוקים מצפון תל־אביב. הקיבוצניקים רקדו עם העירונים. האווירה היא שנתנה את הטון. הפסטיבל הפך למעין וודסטוק ישראלי בזעיר אנ־פין.

בשעה 11 בלילה הופסקו ההופעות עד למחרת בבוקר. הצעירים המשיכו לעשות שמח. מדורות נדלקו מסביב ולרגע היה נדמה כי תקופת הפלמ"ח חזרה. החינגה נמשכה אל תוך הלילה. מי שהתעייף — נרדם על המקום. כך ניתן היה למצוא למחרת בבוקר המוני זוגות נאהבים ישנים מחובקים, וסתם צעירים פרועי שיער מכור־בלים בשקי־השינה שלהם ואוגרים כוח ליום התפרקות נוסף.

הוגי הרעיון היו שלושה חברי השומר־הצעיר, העומדים לפני גיוסם לצה"ל. רקפת זוהר מקיבוץ ברעם, עמי תמיר מקיבוץ ניר־יצחק וחמי סל מעין־שמר, שלושתם

סיגריות חמימות

ריח החשיש נישא מעל להמוני הצעירים. השוט־רים הרבים שנכחו במקום לא יכלו להבדיל בין סיגריות רגילות לבין ממולאות. הם לא התערבו בנעשה אלא רק שמרו על הסדר וכיוונו את המכוניות הרבות. הצעירות הנראות בתמונה אינן מעשנות חשיש.

להשתולל בשתיים

בש
על

כוחם בריקוד, לקול מחיאות הכפיים של הסובבים.

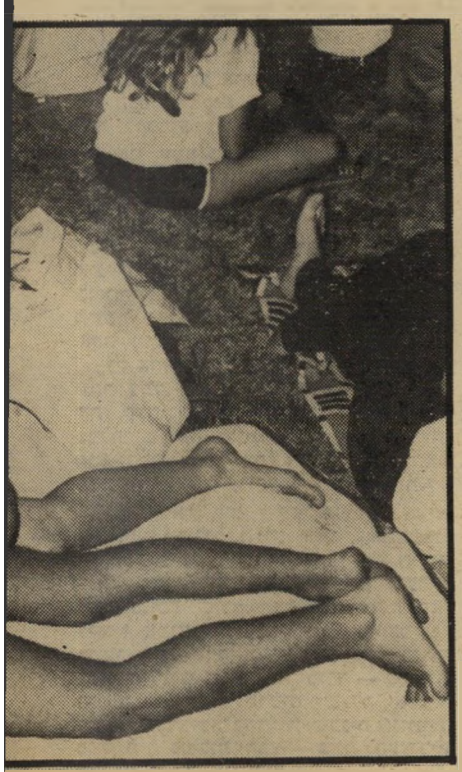

התלהבות מדבקת

הפסטיבל הפך למעין וודסטוק ישראלי בזעיר אנפין. בני־השכונות השתוללו יחד עם הזרוקים מצפון תל־אביב. הקיבוצניקים רקדו עם העירונים. האווירה היא שנתנה את הטון.

„זה לא חשיש!"

אמר הצעיר בתמונה, ש־חברו מיהר להוציא מפיו את המקטרת כאשר הבזיקה המצלמה. אם או בלי חשיש היו כולם במצב־רוח מרומם והדביקו בו איש את רעהו.

השכונות - חוץ מהנוער הערבי

ערבים

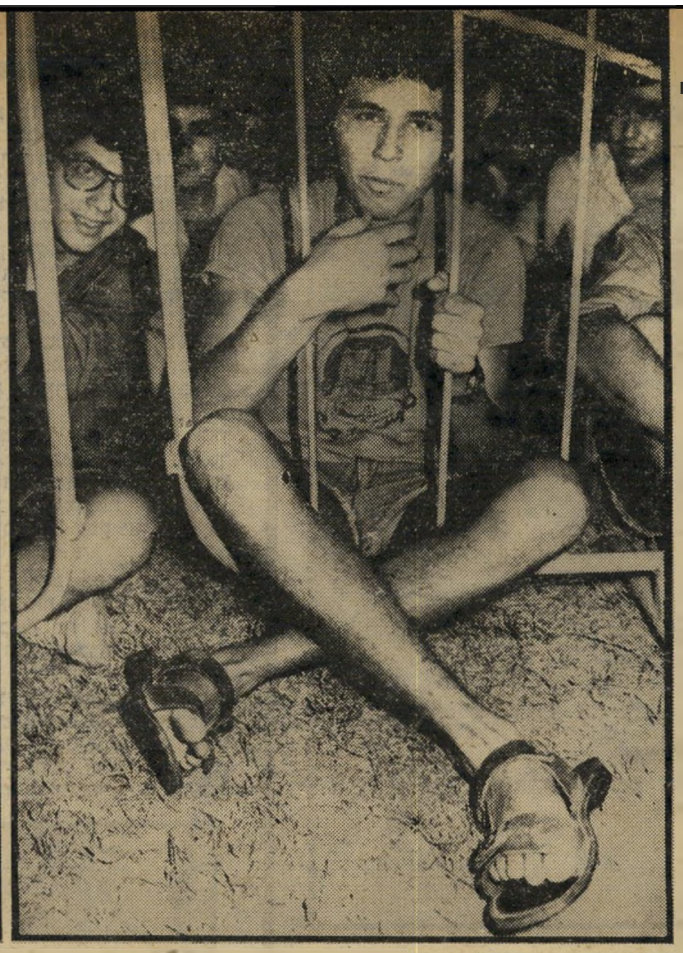

שמיטב אמני ישראל הופיעו על הבמה, התחככו
־שא צעירים מכל השכבות. רבים .הפגינו את
מונה למטה: צעירים שרועים על הדשא בזוגות.

מאחורי הסורגים

צעיר יושב בין סורגי ה־ מישטרה, שהוצבו מסביב לבמה בפארק. היו כאלה שהסתפקו בצפייה באמנים, מבלי לרקוד.

להתנענע

צעירה רוקדת לצלילי המוסיקה. הפס־ טיבל נמשך יותר מ־24 שעות. מי שהתעייף — נרדם על המקום, ואגר כוח ליום התפרקות נוסף.

חברי מרכז תנועתם, נדלקו על העניין לפני חצי שנה.

„רצינו לארגן הפגינג למען השלום," סיפרה רקפת, „אבל הבנו שלבד לא נוכל להשתלט על הנושא. רצינו שזה יהיה משהו של כל הנוער, ולא רק של השומר־ הצעיר. ככה זה נסחב, עד שהבאנו את הרעיון לאייבי נתן. הוא נתן לזה את התנופה."

ואכן העסק הצליח. ישראל הצעירה נענתה להזמנה ובאה לאירוע, אם לא רק כדי להביע הזדהות עם השלום, אז לפחות כדי ליהנות ולכייף.

אך האם באמת איש לא הרגיש בחיסרון בולט אחד? אילו היה זה אירוע למען השלום בין הישראלים לבין עצמם, הוא היה מושלם. אך כאשר מדובר בשלום ישראלי־ערבי, הורגש חסרונו של מרכיב חשוב, שלא הוזמן להשתתף בחגיגה — הנוער הערבי.

תחליף

לצעירים הפלסטינים ש־ . לא הוזמנו לאירוע — צעיר ישראלי שהסתובב חבוש כפייה.

האש של בודהה

איבי נתן, שלקח על עצמו את אירגון הערב, יושב על הבמה ובידו לפיד. בקהל הוצתו רבבות נרות לאות הזדהות עם השלום. המראה היה מרהיב. להשלמת האירוע חסרו רק בני־הנוער הפלסטיני שלא הוזמנו להשתתף בחגיגה הגדולה שנערכה בפארק.

אהוד בכל־מקום

(המשך מעמוד 35)

עם אלקנה גלי לשחק בקזינו המפורסם של מונטה קרלו. השניים טיכסו עצה והחליטו כי ברגע שיעלה הזקן לחדרו לישון, יכנסו הם למכונית ויסעו לקזינו. אך בן־גוריון לא נראה כמי שמתכוון ללכת לישון. ב־עיניים תמימות התבונן בהם, כששלחו מבטים עצבנים איש ברעהו. פתאום הבריקו עיניו בשובבות והוא פנה לאבריאל: „אתם רוצים לנסוע להמר בקזינו, נכון? ואתם רוצים גם להרוויח? בואו ואלמד אתכם כיצד." בן גוריון שלף עט, ותיאר את שיטתו הסודית, לפיה אפשר להרוויח ב־רולטה. אבריאל הסתכל על בן־גוריון בתדהמה. היה ברור לו, שבן־גוריון לא ביקר מעודו בקזינו. לא במונטה קרלו ולא במקומות אחרים. תדהמתו גדלה שבעתיים, כששיחק על פי שיטתו של בן־גוריון והרוויח.

תפקידו הראשון של אבריאל בשרות הממשלתי היה שגרירה הראשון של ישראל בצ'כיה ובהונגריה. את שתי הארצות הכיר אבריאל היטב מתקופת המילחמה, ואת צ'כיה אהב במיוחד, מפני שעיסקת־הנשק הצילה את ירושלים. כששב לישראל, לא לפני שהספיק לכהן גם כשגריר ישראל ברומניה, התמנה מנכ"ל מישרד־החוץ ב־ימיה של גולדה מאיר.

אבריאל נחשב לאדריכל יחסיה המיוחדים של ישראל עם ארצות אפריקה. הוא היה שגריר בגאנה, בתקופתו של אנקרומה, ושגריר בקונגו קינשאסה ובליבריה. מאוחר יותר היה שגריר באיטליה. כשם שהצליח להיות נערץ על־ידי המנהיגים ואנשי האינטליגנציה בארצות המתפתחות של אפריקה, כן הצליח ברומא — לשבור את שיאי האהדה שבהם זכה אי־פעם ישראלי. אנשי השילטון, בראשותו של פנפאני, ראו בו ידיד אישי שלהם, וה־אפיפיור בכבודו ובעצמו קיבל אותו ל־שיחות כמה פעמים. לאמיתו של דבר היה אבריאל השגריר הישראלי הראשון שהצליח להשיג הכרה מסויימת של ה־וותיקאן במדינת־ישראל.

אבריאל בהתייעצות עם בן־גוריון
מיפלגה חדשה או כוונות פוטש?

חבר אימפוטנטים

קרבתו רזקן הפכה אותו לאחד האישים המרכזיים בקרב הקבוצה ש־כונתה אז „צעירי בן־גוריון". בקיץ 1954 התגורר בן־גוריון בשדה־בוקר, אחרי ש־התפטר מהממשלה בפעם הראשונה. המיפ־לגה והממשלה היו מעורערות, בגלל משה שרת ושר־הביטחון שלו פינחס לבון. הקולות שהחלו להישמע, להחזיר את בן־גוריון לשילטון, בקעו לראשונה מפיהם של נערי בן־גוריון.

על קבוצה זו נמנו נחמיה ארגוב, מי שהיה מזכירו וידידו הקרוב של בן־גוריון; חיים ישראלי, אף הוא מזכיר במישרד הביטחון (מכהן בתפקיד זה עד היום); יצחק נבון, היום נשיא המדינה ואז מזכירו של בן־גוריון; שימעון פרס, טדי קולק, אלחנן ישי, אהוד אבריאל ובמידה מסויימת גם משה דיין. כולם ניסו להשפיע על בן־גוריון שיחזור, אולם איש מהם לא העז ללחוץ עליו.

הראשון שהעז להציע הצעות־של־ממש לבן־גוריון היה אבריאל. הוא הציע לו להקים מיפלגה חדשה ולשוב בעזרתה ל־שילטון. בן־גוריון סרב. אחר־כך הלכו אבריאל וישי אל בן־גוריון, והודיעו לו על מרד משולש שאותו מכינים הצעירים: נגד פינחס לבון כשר־הביטחון, נגד דב יוסף כשר־הפיתוח, נגד משה שרת כראש־הממשלה. בן־גוריון לא הגיב, והשניים ראו בכך אור ירוק. אז נפוצו בארץ שמועות על פוטש צבאי של צעירי מפא"י בראשותו של אבריאל. כעבור זמן־מה החליט בן־גוריון לחזור ולאחוז שוב את הגה השילטון בידיו.

אחרי הבחירות של 1955 נכנס אהוד אבריאל לכנסת. כעבור כשנה התפטר ממנה. דעתו על הכנסת של אז דומה לדעה הרווחת בציבור על הכנסת של היום. „חבר אימפוטנטים," פסק אז אבריאל ופרש.

אבריאל היה מקורב גם למשה דיין. בסיפרו הוא מתאר את פגישתם הראשונה.

„בוקר אחד בקיץ זה (1941) נמצאתי עומד מול הבית האחרון ברחוב עזה בירו־שלים, מקום בו הסתיימה הדרך הסלולה ועל הנוף שלטו רק הטרשים של הרי ירושלים. היום נמצא בית זה כמעט במרכז העיר. הזמין אותי הנה מנהריה איש צעיר שפגשתי אותו רק פעם אחת קודם לכן. שמו, שהחל להיות ידוע אז בחוגי ההגנה, היה משה דיין. הוא החלים אז מהפציעה שבה איבד את עינו.

„דיין התנצל אז על שעת הבוקר ה־מוקדמת שקבע לפגישתנו. בשעה 6 בבוקר עליו להיפגש עם הרוצח. הרוצח היה קצין בריטי שעסק באימון יהודים בקפ"ק. הלכנו ברחוב שעה שהעיר החלה להתעורר, ומשה הציג לי שאלות נוקבות. הוא ביקש ללמוד על החיים באירופה הכבושה לפרטי פרטים, והחליט לפנות אלי בהיותי אחד מאנשי המוסד שיצאו משם אחרונים.

„שאלותיו של משה על החיים באירופה היו מעשה מחקר ממש: כיצד התלבשו האנשים, מה נשאו בכיסיהם, כיצד משפי־עות עונות השנה על חיי היום־יום. התפ־עלתי מכושר הניתוח של צבר צעיר זה, שיצא מגבולות הארץ רק פעם אחת בחייו. הייתי אמנם צעיר ממנו בשנתיים, אך הרגשתי שרבות ראיתי בעולם, התרשמתי מאוד ממעשיותו ומהחלטתו הנחושה. ה־בלתי מתפשרת, לעשות למען היהודים. היה לו ביטחון מלא בהצלחתנו, אם רק נשכיל לפעול כהלכה."

שנים רבות אחר־כך, בשנת 1977, היה אבריאל בין הבודדים שזכו לגילויי נאמנות מצד דיין. אבריאל שב לארץ, אחרי שסיים את תפקידו כקונסול ישראל בשיקאגו, ועדיין לא החליט אם יחזור למשק או שימשיך בשליחות ציבורית. מנחם בגין בחר אז בדיין כשר־החוץ, וזה, משנכנס לתפקידו, מיהר לבחור באבריאל כעוזרו המיוחד למיבצעים מיוחדים.

נראה שאת יחסו לדיפלומטיה רכש אבריאל עוד בשנת 1941, יוזני בשם תומס עזר למוסד להבריח יהודים מיוון. אחד מתנאי המוסד היה שרק יהודים יוב־רחו מיוון על־ידי תומס, שקיבל לירה שטרלינג זהב עבור כל יהודי שהובטרח

(המשך בעמוד 43)

התיקים של אבו־חצירא

ב סוף השבוע, כאשר עשרים חוק־רי מס־הכנסה ומישטרה היו עסוקים בפיענוח התיקים הרבים שלקחו ממישרד־הדתות וממישרדי האחים שמואל ולטיף חוגי ברמלה, היה שר־הדתות אהרון אבו־חצירא בביתו ברמלה, בחברת אשתו ו־ילדיו.

ככל סוף השבוע אין איש בא לביתו, לא חבריו לכנסת או לסיעה ולא אחרים. היה נדמה כאילו חו־טל חרם על האיש, שכן מאחרי תגובות חבריו לסיעה, שפירסמו הודעת תמיכה בו, קיננה המחש־בה כי היועץ המישפטי לממשלה לא חיה מאשר מה שאישר, זולא היו בידיו כמה עובדות מאשימות.

שר־הדתות עצמו יכול היה רק לחייך למיקרא פירסומי העיתונות, שהלכה כולה שולל אחרי מיבצע־הטעייה גדול של ז־מישטרה בעניין מקורות החומר הנחקר. הכל עסקו במרץ רב בעיסקי ההקצבות של מישרד־הדתות. פשיטת המישטרה, ש־נערכה ברעש גדול, מיקדה את תשומת־הלב לתיקי מישרד־הדתות. המישטרה קיוותה כי הדבר יטעה גם את השר עצ־מו, שלא יידע מה בעצם המישטרה חו־קרת, ולכן לא יוכל לנצל — אם ירצה לעשות זאת — את פרק־הזמן שבו ה־מישטרה עדיין אוספת ראיות שיש אפ־שרות לחסלן, בין בעצמו ובין על־ידי אחרים (ראה הנדון).

אולם אהרון אבו־חצירא נשבע גם ב־שבת האחרונה כי הכל עלילות, ואינו חושש ממאום.

המקור העיקרי של החומר נגד השר היה בן־דודו, ברוך אבו־חצירא. הוא נדון ב־27 במאי לחמש שנות מאסר על קבלת שוחד, זיוף מיסמכים והפרת אמו־נים. הוא רגז תחילה על בן־דודו, שלא עזר לו, אולם נרגע. שכן בפועל ישב כבר כשנה עד לגזר־הדין, כך שיהיה עליו לשבת עוד כשנה וחצי, ושר־הדתות יכול היה להסדיר עבורו תנאים נוחים ושיח־רור מוקדם.

אך חודשיים אחרי גזר־הדין בבאר־שבע הונחת עליו הגרזן בפעם שנייה. הוא הו־עמד לדין שוב, באותו בית־מישפט בבאר־שבע, על עבירות נוספות הנגררות מן הראשונות, נידון לעוד שנתיים וחצי מא־סר, נוסף על חמש השנים הקודמות.

עציר שמואל חוגי
30 אלף לירות —

האם הולך אהרון אבו־חצירא לקראת מישפט למאסר - או שיפול ראשו של בנימין זיגל. זוהי הברירה

שר־הדתות והרב הראשי שלמה גורן
סוף־שבוע שקט מאוד

הוא קרא אליו את קרובו, אלי רונן, שעבד למען אהרון אבו־חצירא בבחירות, וששימש זמן־מה כיועצו של השר. כאשר בא רונן להיפגש עמו במעשיהו, הודיעו ברוך אבו־הצירא כי אם לא יפעל אהרון מיד לביטול פסק־הדין, הוא יגרום להעמ־דתו לדין של אהרון עצמו.

ברוך אמר לאלי רונן כי ימסור למישטרה שלושה עניינים:

● **שלושה גרוזינים רצו לקבל רישיון לחנות ברמלה, ברחוב הי־ראשי, במקום שלא ניתן היה לי־הפדיך רישיונות לחנויות.**

הם התקשרו עם ברוך אבו־חצירא, ו־שילמו לו 100 אלף לירות.

באותה עת היה אהרון ראש־עיריה. ל־דברי ברוך, הוא נתן לאהרון 40 אלף מתוך 100 אלף הלירות.

הגרוזינים פתחו את החנות, והיא פו־עלת עד היום, כחנות־רהיטים משגשגת.

● **האחים שמואל ולטיף חוגי היו חלק ממישפחה של שישה אחים, ששלטה בחלק מרמלה.**

הם היו חבורת־ביריונים, שהטילה את חתיתה על העיר, ונעזרה בעבריינים להשתלט על חיי־הלילה של העיר.

בכל מערכת־בחירות תמכו האחים חוגי בסיעת המפד"ל של אהרון אבו־חצירא.

כאשר היה ראש עירייה, פנו שמואל ולטיף לברוך, וביקשו כי יסדיר עבורם

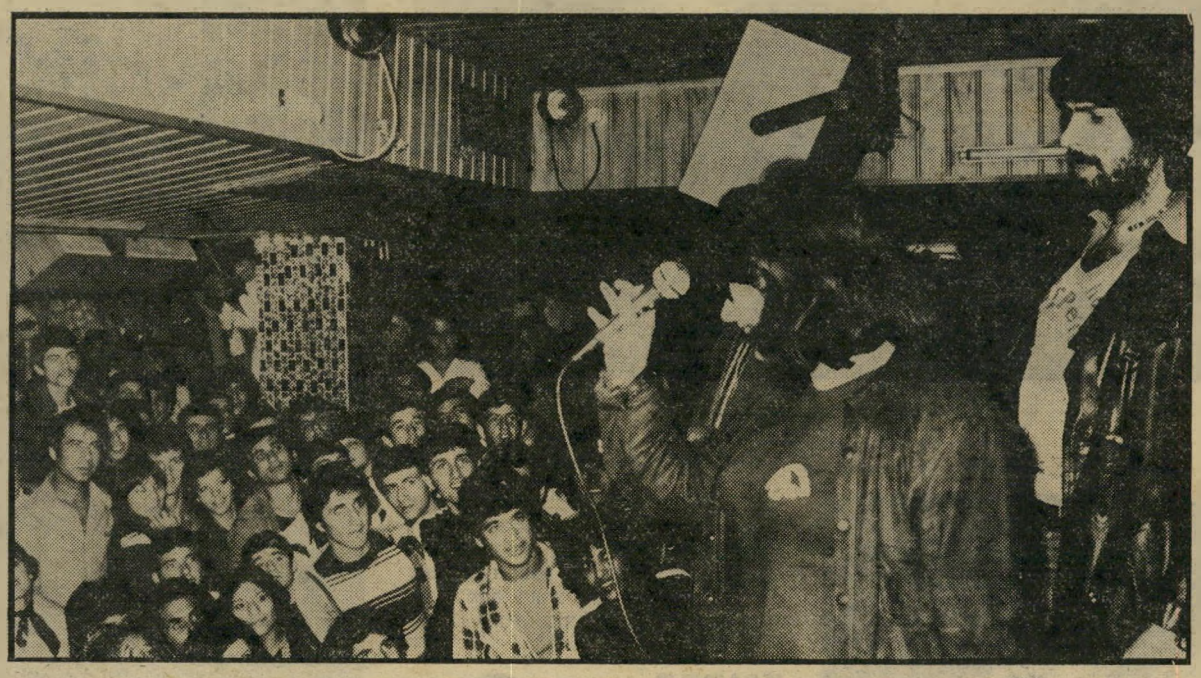

מועדון „כריש" (בהופעת הזמרת טינה צ'ארלס)
חבורת בריונים הטילה מוראה על העיר

גם במיקרה של אבו־חצירא היתה ל־מישטרה עדות של שותף, ברוך.

בהנחיית היועץ המישפטי הוחלט לב־דוק את החומר בעירייה, ובעיקר כדי לאמת את דבריו של ברוך לגבי הגרוזי־נים והאחים חוגי. כן הוחלט לבדוק את ההקצבות לישיבה של אחיו של השר.

מעצרם של האחים חוגי יכוך להעיד כי אינם מוכנים למסור עדות נגד השר. אי־מאסרם של הגרוזינים יכוך לימד כי הסכימו לשתף פעולה.

אם יישבר בחקירה — זוהי שאלה אח־רת. אהרון אבו־חצירא נראה השבוע בטוח מאוד בעצמו. הוא משוכנע כי המישטרה תגלה כי ברוך המציא את דבריו (ואכן חלק ממה שברוך מסר התגלה כהמצאה).

הוא טען, כי מעולם לא אישר רשיו־נות־בנייה או עסק לאחים חוגי או לגרו־זינים, ואין לו ספק, כי תוך זמן קצר יתברר שהוא חף מכל פשע. ואז תחל ה־נקמה הגדולה.

ראשית, ידרוש ויקבל את ראשו של זיגל. שנית, יחסל את דויד גלאס, שבו הוא חושד שהוא עומד מאחרי כל המסע המכוון נגדו. גלאס כרת ברית עם מיש־פחת דנינו, היריבה למישפחת אבו־חצי־רא בעזרה המרוקאית במפד"ל, ומתכוון בעזרת הפרשה לעלות לשילטון בסיעת „ליכוד ותמורה", בתמיכת מישפחת דנינו.

יגאל לביב

עציר לטיף חוגי
— וחומר־בניין לשר?

רישיון לאולם־שמחות בעיר, שבה היה להם כבר דיסקוטק מפואר בשם כריש. סוכם כי יתנו לברוך 50 אלף לירות, ו־יספקו חומרי־בניין לבית שבנה באותה עת אהרון. אולם־השמחות נפתח (שמו דול־פין), ולמרות צווי־סגירה, שהוצאו נגדו, הוא חי וקיים עד היום.

● **ברוך טען כי המישפחה נה־נית מכספים שמישרד־הדתות מע־כיר לישיבה של הרב יעקב אבו־חצירא ברמלה, אחיו של השר.**

הוא אמר לרונן כי בידו הוכחות על הדרך שבה עוברים הכספים מישיבת האח ברמלה לכיסי בני־המישפחה.

● **לפני שלושה שבועות סיכמה המישטרה עם ראש עיריית בני־ברק, ישראל גוטליב, כי יהיה עד מדינה נגד אבו־חצירא.**

גוטליב הסכים להעיד כי נהג לסכם עם ראשי ישיבות שיסדיר עבורם הקצבות ממישרד הדתות, בתנאי שיעבירו אחוז קבוע מההקצבות לשר הדתות באמצעותו. אולם גוטליב לא היה מוסר את הכספים לשר אלא למשה גבאי, נאמנו של השר. כך שגם במיקרה זה אין בידי המישטרה ראיה כי השר אישית קיבל כספים.

רונן סיפר את כל הדברים הללו ל־אהרון לפני חודשיים. השר ידע כי הרבה לא נותר לו לעשות. משלא הב־טיח לברוך מאומה תמורת שתיקתו, הלך ברוך ומסר עדות מפורטת לבנימין זיגל.

זה היה עתה במצב טוב יותר מאשר בפתיחת החקירה נגד אשר ידלין, שנפ־תחה על סמך תלונה בלבד. אז הושגה רק אחרי חקירה של ימים עדות של שו־תף, שגרמה להודאתו של ידלין.

כאן היה זיגל במצב דומה למצב של החקירה נגד השר המנוח אברהם עופר, שנפתחה על סמך עדות של שותף, עורך־הדין חיים גושן.

שותפים־לשעבר גלאס ואבו־חצירא
מחשבות נקמה

מילחמת

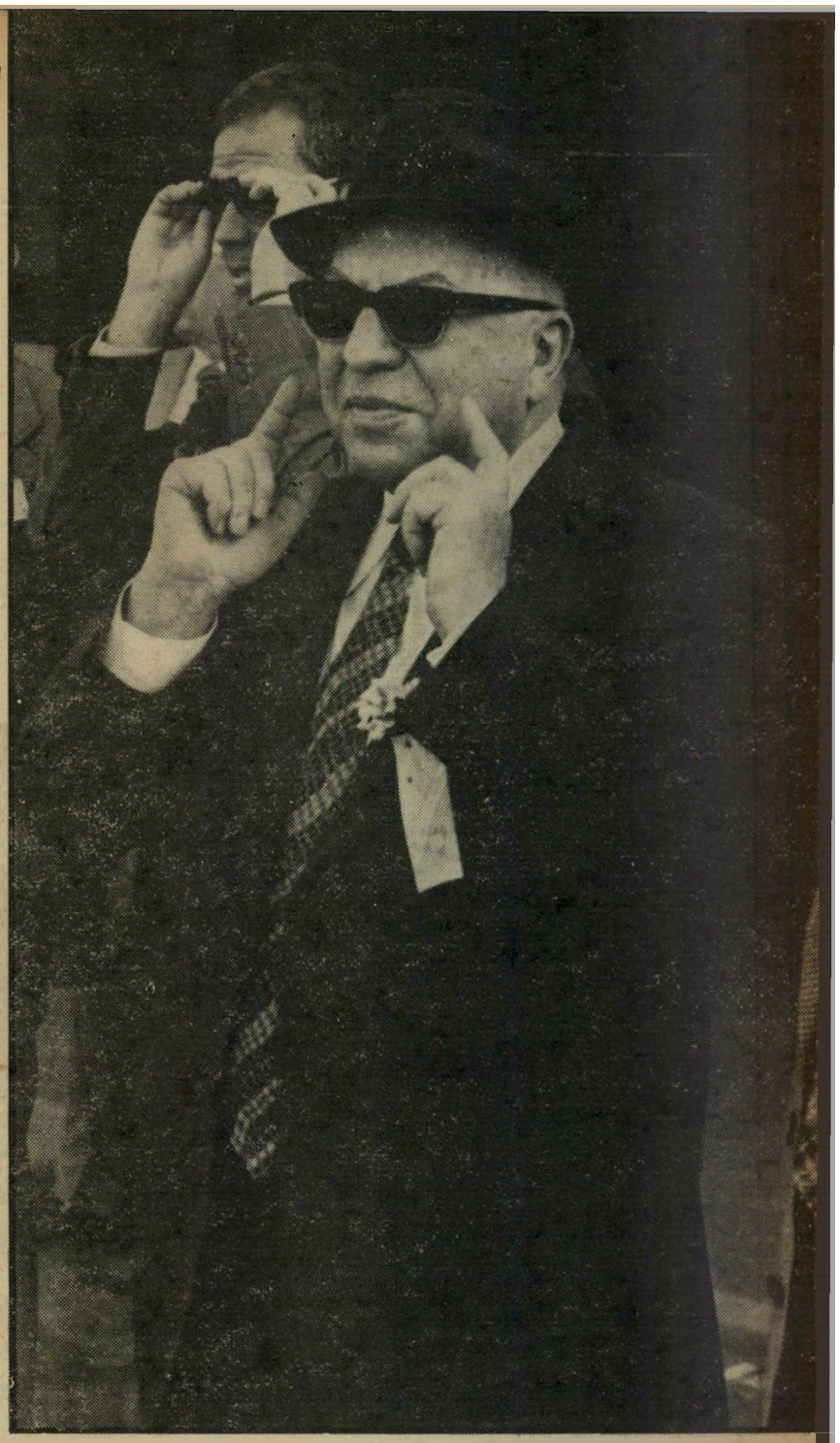

השר־הממונה על המישטרה בורג
קרוב־המישפחה אינו הצלחה

כ **שקיבל לידיו** שר־הפנים, הממונה על המישטרה, הד"ר יוסף בורג, את הטיוטה הסופית של תוכנית תירוש, קשה היה לו להסתיר את זעמו. במשך חודשים ארוכים ממתין בורג, יחד עם המישטרה כולה, לתוכנית החומש של המפכ"ל, רב־ניצב הרצל שפיר. העובדה שבחצי השנה האחרונה היתה המישטרה משותקת כמעט כליל בהמתנה לתוכנית תירוש הביאה את רמת הציפיות מהתוכנית לדרגה גבוהה.

למקורביו אמר בורג אחרי שקרא את החוברת עבת הדפים של תוכנית תירוש: "זה בומבסטי, ולא שוה שום דבר." בורג כעס במיוחד על השיטה החדשה שאותה ניסה שפיר לעצב בעבודת השטח של המישטרה, שיטת שוטרי המקוף. בורג ידע כי שיטה זו נכשלה בעבר, ולא האמין שהיא תצליח בעתיד.

אך הפירסומים שליוו את הגשת תוכנית־תירוש לא הותירו בידי בורג ברירה. הוא היה חייב לאשר אותה, ולהגיש אותה לאישור הממשלה, משום שתוכניתו של המפכ"ל דורשת תקציבי ענק. אך בורג הבין באותו רגע כי עשה מקח טעות בעת שמינה את שפיר כמפכ"ל.

מינויו של שפיר התקבל בברכה על־ידי הציבור, וגם על־ידי רוב הקצינים הבכירים במישטרה. מילחמת הירושה על תפקידו של המפכ"ל הקודם, רב־ניצב (מיל') חיים תבורי, שהחלה עוד זמן רב לפני שתבורי פרש, הרסה כליל חיל זה. ההצעה לבחור אלוף צה"ל, איש מחוץ למישטרה שיהיה מטאטא חדש, ויבריא את המישטרה, נראתה גם לחלק מקציני המישטרה, שקיוו אולי לרשת את תבורי. לשפיר היה שם מצויין בצה"ל, בעיקר בנושאי ה־אירגון. עבודת אכ"א, אגף כוח אדם, בראשו הוא עמד במילחמת יום־הכיפורים ואחריה, היתה אחת מנקודות האור היחי־דות של מילחמה זו. לבורג היתה עוד סיבה טובה לרצות את שפיר. שפיר הוא קרוב משפחה רחוק של הרבי מסלונים, עליו מתייחסת גם מישפחת אשתו של בורג.

השמועות שהגיעו לבורג על מחדלי המישטרה בתקופה הקצרה בה היה שפיר מפכ"ל, ביניהם הביזיון הנורא וה־גימגומים שבאו אחרי חטיפת הילד אורון ירדן, עירערו במידת־מה את ביטחונו של בורג שהוא עשה נכון כשמינה את שפיר. תוכנית תירוש היתה לגבי בורג ההוכחה להשיג תנאי פרישה מוגדלים ופנסיה גבוהה יותר, ושפיר הסכים.

את מקומו של אבינועם צריך היה לתפוס מפקד מרחב־חיפה של המישטרה, ניצב־מישנה אברהם ("תורג'י") תורגמן. בשיחה בין שפיר לתורגמן הוסכם בין השניים

מפקד־מחוז־דרומי איבצן
ניסיון מחודש

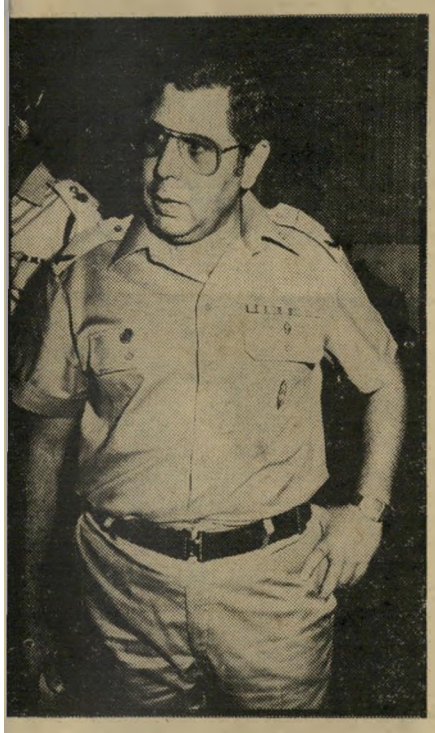

מפקד מרחב חיפה תורגמן
בעיטה מצמרת

עם הגשת תוכנית תירוש התלקחה במלוא עוזה מילחמת הקציניים הבכירים במישטרה. מי יודח? מי יעלה בדרגה? מי יפרוש בכעס?

המכרעת לכך ששפיר אינו ממלא את ה־תיקוות שהוא תלה בו.

אולם הגשת תוכנית־תירוש רק מתחילה עתה את המאבק בין בעלי הדרגות הבכי־רות במטה הארצי של המישטרה, מאבק שקשה להניח שחיל־המישטרה יצא ממנו שלם.

החקירה הזיקה לקצין

ע **ד כה בלם** שפיר את הדרישות לדר־גות ולמינויים. הוא הסביר לכל קצין בכיר, שבא אליו לשיחה אישית, שכל המינויים החדשים יעשו רק אחרי שתושלם תוכנית־תירוש.

שפיר חתם על שטרות, אולי שטרות רבים מדי, לקצינים בכירים רבים במיש־טרה, שטרות שזמן פרעונם הגיע עכשיו, עם השלמת תוכנית־תירוש.

ראשון המוחלפים במישטרה יהיה מפקד המחוז־הצפוני, ניצב חיים אבינועם. אבי־נועם, שהגיע למישטרה מצה"ל, לא היה מה שנקרא הצלחה גדולה. את אבינועם קשה בדרך כלל למצוא במחוז שלו, וה־עבודה שם נעשית על־ידי פקודיו ועוזריו הבכירים. אולם לפני חודשים אחדים הוא נפצע בתאונה שארעה בביתו. הוא עסק בשיפוצי הבית, נפגע ממנסרה, נפל מהגג והובהל לבית־החולים. עד היום אבינועם נכה בידו שכמעט ואינה מתפקדת.

במצב כזה קשה לזרוק את אבינועם מהתפקיד. למרות זאת נערכה שיחה בין שפיר לאבינועם, בה סוכם עקרונית ש־אבינועם יפרוש מתפקידו. בשיחה הבין אבינועם שאין כל סיכוי שהמפכ"ל יסכים שהוא ימשיך ללבוש מדים. אבינועם ניסה שתוך חודשים מיספר יקבל תורגמן את דרגת הניצב, ויעבור למחוז הצפוני. אולם תורגמן הסתבך בפרשה בתוך המרחב שלו, ועתה לא יודע שפיר להחליט אם לקיים את ההבטחה לגבי קידומו של תורגמן או להקפיא את התקדמותו של קצין זה.

פרשת דניאל חנוך תזכר שנים רבות במישטרת חיפה. חנוך אולץ באצעי רמיה ולחץ להודות באשמת רצח אביו, רצח אותו לא ביצע. אחרי שחנוך היה במעצר תקופה ממושכת, ואחרי שתיק החקירה הועבר לפרקליטות כדי להכין את כתב־האישום, התחרט לפתע אחד מחוקריו על מעשיו, בא אל תורגמן, והודה בפניו ש־החקירה היתה מזוייפת.

תורגמן מיהר לשחרר את חנוך ממעצר,

הכובעים

והודיע על הפרשה לפרקליטות שסגרה את התיק.

הוקמה ועדת־חקירה שקבעה ששניים מהחוקרים אשמים בפרשה. רק שבועות רבים אחר־כך נודע לתורגמן שראש ענף־החקירות שלו, סגן־ניצב אברהם צמרת, ידע על מהלך החקירה, ולא דיווח לו. צמרת התפרסם בציבור בעת שחקר את יורם ביכונסקי, החשוד הראשון ברצח רחל הלר, ואמר לאימו של ביכונסקי: „גבירתי, אני מצטער, אבל הבן שלך רוצח.״ ביכונסקי הוא כיום נקי מכל חשד, וצעיר אחר, עמוס ברנס, הורשע בשני בתי־משפט ברצח רחל הלר.

תורגמן ראה בהתנהגותו של צמרת פגיעה בו עצמו, ודרש מאבינועם להעביר את צמרת מהמרחב שלו. צמרת הסכים לצאת לפנסיה מוקדמת, אך כשהעניין דלף ל־עיתונות התחרט, והשיב מילחמה. קציני חיפה ושוטריה עמדו מאחרי תורגמן, אך להפתעתו הרבה הוא גילה שאבינועם אינו נותן לו גיבוי, תורגמן פנה למפכ״ל, לקבל את הגיבוי אותו סרב לתת לו מפקדו הישיר, אך גם שפיר התחמק מלקבוע עמדה ברורה בנושא. לכן לא ברור עתה לאיש אם אכן יקבל תורגמן את המחוז הצפוני.

מפקד־מחוז־צפוני אבינועם
פרישה עם פיצויים מוגדלים

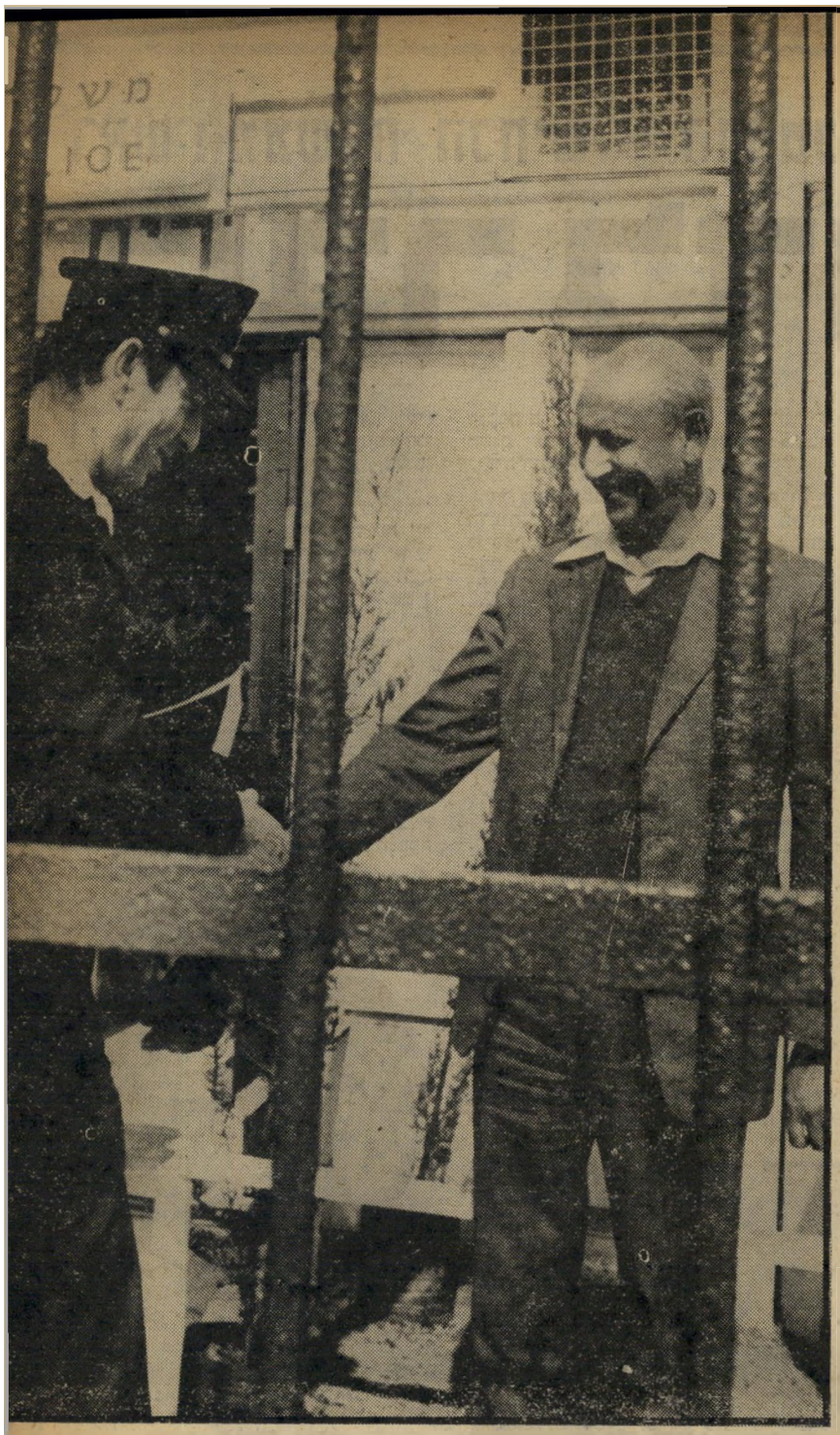

ממונה על המישטרה מרקוביץ ומפכ״ל שפיר
מי מנהל את העניינים

המעמד האיתן ביותר. איבצן טען לכתר המפכ״לות ערב פרישת תבורי, ואף איים לפרוש אם יובא אדם מבחוץ. אחרי שמונה שפיר, ערך איבצן שיחה עם בורג ובה הובטח לו לקבל את תפקיד המפכ״ל אחרי שפיר. אז החליט איבצן לתמוך בשפיר, לא רק על הביזיון, אלא גם על העובדה שטיומקין לא שיתף אותו במידע ובהכ־רעות מהרגע הראשון לגילוי החטיפה. בשיחה בין השניים, שנערכה עוד לפני פרשת אורון ירדן, נקבע שטיומקין יש־תחרר בחודש אוגוסט השנה מהשרות ב־מישטרה. אחרי פרשת ירדן ביקש טיומקין ארכה עד סוף השנה: „הציבור יחשוב שפיטרו אותי בגלל הפרשה,״ הוא הסביר לשפיר. שפיר נתן לטיומקין ארכה. גם הוא לא רצה שפרישת טיומקין תראה כהדחה, וכהודאה בכך שהמישטרה נכשלה בפרשת ירדן.

נראה כי מעמדו של מפקד המחוז ה־דרומי במישטרה, ניצב אריה איבצן, הוא

מפקד־מחוז־המרכז טיומקין
כישלון כפוליסת־ביטוח

ילד טוב ירושלים

מ חוז תל־אביב של המישטרה הוא בעייתי במיוחד. בראש המחוז עומד ניצב משה טיומקין, מי שלחם בתקופתו של תבורי לקבל את תפקיד המפכ״ל. טיומקין התגלה כחסר כישרון לחלוטין. תל־אביב בתקופתו של טיומקין הפכה לעיר מסוכנת שבה אחוז הפשיעה עולה על זה של ניו־יורק. עשרות מיקרי רצח לא פוענחו, ביפו ובפרברים הדרומיים של העיר משתוללים עבריינים המשתמשים בחומרי נפץ ורימונים לחיסול חשבונות, וידה של המישטרה קצרה מלהושיע. ה־הצטיינות היחידה של מישטרת מחוז תל־אביב בפיקודו של טיומקין היא בהעלאת מיספר דו״חות התנועה, בעיקר דו״חות החניה, מ־20 אלף לשנה ל־50 אלף לשנה, וכן בשיכלול שיטת גרירת המכוניות ה־חונות במקום אסור.

שיא מחדליו של טיומקין היה בפרשת חטיפת הילד אורון ירדן. לאיש אין ספק, למרות מיתקפת יחסי־הציבור של המיש־טרה, שהיה זה אחד הכישלונות הגדולים של מישטרת־ישראל מאז הקמתה. שפיר אמנם נתן באמצעי התקשורת כימעט־גיבוי למחדליו של טיומקין, אך הוא כועס ולהיות במשך ארבע שנים „ילד טוב ירו־שלים״. כיום נחשב איבצן לנאמנו הגדול ביותר של שפיר, אם כי שפיר ציין בחוג מצומצם של ידידים: „אני לא יודע מתי אני אחטוף אותה מאיבצן מהגב.״

עלייה לרגל

ב ש לשער שאיבצן יעזוב את המחוז הדרומי בסוף השנה, ויקבל תפקיד בכיר במטה הארצי, וכן את התואר החדש של סגן המפכ״ל. לגבי המועמד למפקד מחוז תל־אביב עדיין לא נקבע. אולם לא יהיה זה הרצל שפיר שיקבע אלא יעקוב מרקו־ביץ.

מרקוביץ, סמנכ״ל מישרד־הפנים, הוא חביבו של בורג. מרקוביץ הממונה מטעם מישרד־הפנים על המישטרה, מנהל למעשה היום את כל ענייני המישטרה, ונחשב כמפכ״ל בלי מדים. מרקוביץ הגיע ל־מישרד־הפנים מהמישטרה־הצבאית, בה כיהן כסגן־אלוף, וידוע כאיש חכם ומארגן מצויין. אחרי פרשת תוכנית־תירוש החליט בורג לעקוף בכמה שיותר תחומים את שפיר, ולהטיל את מרבית העבודה על מרקוביץ.

העלייה לרגל של קצינים למישרד ה־מפכ״ל הופסקה. הכוכבים של המטה־הארצי הבינו שמי שיקבע את גורלם יהיה דווקא מרקוביץ, ועתה הם פונים אליו בכל בעייה אישית שלהם.

ראש־הממשלה הכחיש - הרמטכ"ל התרגז - וההכחשה הוכחשה

דובר לדובר-זאב

ה רמטכ"ל, רב־אלוף רפאל (״רפול״) איתן, רתח מזעם. רק לעיתים־רחוקות רואים אותו עובדי לישכתו כעוס, הפעם הוא היה כעוס באמת. אל מיכתבתו הובאה ידיעה שפורסמה ב־25 לחודש שעבר בג׳רוסלם פוסט. בידיעה זו טען דובר ראש־הממשלה, דן פתיר, כאילו מנחם בגין לא ידע כלל על הצעדים שעומדים לנקוט הרמטכ"ל וראש אמ"ן נגד הנספחים הצבאיים הסוררים. ״זה לא נכון,״ קרא רפול. הוא ידע ואישר.

הפרשה כולה החלה שבוע קודם לכן. ארבעה נספחים צבאיים מארצות־אירופה החרימו את תרגיל גולני, שנערך ברמת־הגולן. תרגיל אליו הוזמנו כל הנספחים הצבאיים המשרתים בארץ.

כל הנספחים הצבאיים התייצבו לתרגיל, כפי שהם עושים בכל פעם שצה"ל מזמין אותם, חוץ מארבעה שלא באו. היו אלה אלוף־מישנה טורקא, הנספח הצבאי הצרפתי, אלוף־מישנה גואלי, ה־

דובר פתיר
״העיתונאי טעה״

נספח הצבאי האיטלקי, סגן־אלוף ריכשטיין, הנספח הצבאי הגרמני ואלוף־מישנה באוצ׳ר, הנספח הצבאי הבריטי. לשילטונות צה"ל היה ברור שההעדרות היתה מכוונת. הנספחים הצבאיים של ארצות־אירופה החליטו שלא להשתתף בתרגיל ברמת־הגולן.

הנספחים הצבאיים החרימו את התרגיל משום שהוא נערך ברמת־הגולן, מעבר לקו־הירוק.

על מה שנאמר באותה פגישה חלוקות הדעות. יש הטוענים כי שגיא הודיע לניספחים הצבאיים כי צה"ל יטיל עליהם חרם נגדי, ולא יזמין אותם לשום אירוע נוסף. ניספח צבאי המוחרם על־ידי הצבא, יכול לארוז את מטלטליו ולחזור לארצו. העמדה הרשמית של צה"ל היא שראש אמ"ן פשוט הסביר לניספחים הצבאיים שרוב תרגילי צה"ל, והמיתקנים הצבאיים שלו נמצאים מעבר לקו־הירוק, ברמת־הגולן, בגדה המערבית ובסיני. ״אם תחרימו את הפעילות שנעשית מעבר לקו־הירוק, אנחנו נצטער, אך נמנע מלשלוח לכם הזמנות.״

השגרירים אשמים

ש גיא זה התכוון שהשיחה שלו עם הנספחים הצבאיים תגיע לידיעת אמצעי־התיקשורת, אך שיחה זו הודלפה. בגלל ההדלפה החליט דובר צה"ל, תת־אלוף יעקב אבן, להוציא הודעת דובר צה"ל לעיתונות, בה דיווח על הפגישה.

אחרי שאבן תאר בהודעה שלו את אשר נאמר בפגישה, הוא הכניס לנספחים הצבאיים מכה מתחת לחגורה: ״ה־

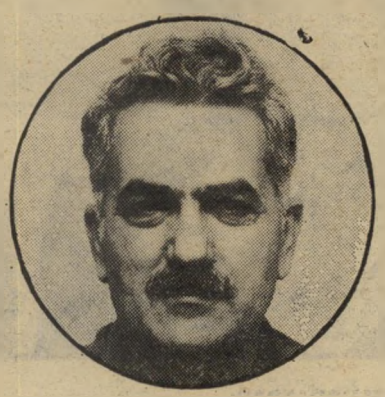

אלוף שגיא
השגרירים אשמים

נראה כי הרמטכ"ל החליט להסתפק בכך. לא היה לרפול כל רצון לסבך את הדובר שלו במילחמת דוברים, ולהסתבך בעצמו במילחמת הודעות נגד ראש־ה־ממשלה.

דובר צה"ל תת־אלוף יעקב אבן, אליו פנה כתב העולם הזה בפרשת ההודעות,

רמטכ"ל איתן ושר־ביטחון בגין
לברוח מהאחריות

דובר אבן
מכה מתחת לחגורה

הכל מכחישים את הכל

לא היתה זו תשובה לשאלה: האם בגין הוא שיזם את הנזיפה בנספחים הצבאיים, כפי שטוען רפול, או שבגין לא ידע עליה כלל, כפי שטען פתיר בג׳רוסלם פוסט. הודעת דובר צה"ל, אותה אישר עתה בגין, התייחסה רק לעצם קיום הפגישה של האלוף שגיא עם אר־בעת הנספחים, אך לא גילתה ביוזמת מי היתה פגישה זו.

שר־הביטחון. אולם כדי לא להרגיז את הרמטכ"ל הורה דן פתיר לדני וייגריך להוציא הודעת־דובר מישרד־הביטחון ש־תספק את הרמטכ"ל אך לא תציג את פתיר כשקרן. דני וייגריך הוציא הודעה סתמית שטענה: ״ראש הממשלה אישר את הודעת דובר צה"ל.״

לזמן את הנספחים ולנזוף בהם היתה של הרמטכ"ל או של ראש אמ"ן.

על ידיעה זו התרגז רפול. הוא קרא אותה בעיתון בעת שהיה בדרכו לישיבת ממשלה, שנערכה בירושלים. רפול הוא אחד הרמטכ"לים הממושמעים ביותר ב־צה"ל. הוא ממעט להביע עמדות פוליטיות, ומקבל כל החלטה של הדרג המדיני, ובעיקר של שר־הביטחון, ללא שום ניסיון לעקוף אותה. אולם רפול ראה בפירסום מטעם ראש־הממשלה ניסיון לב־רוח מאחריות, ולהטיל אותה על אחרים. אופיו של רפול התקומם נגד שיטה זו של ראש־הממשלה או של דן פתיר.

מי שנזעק היה גם דוברו של רפול, תת־אלוף יעקב אבן. אבן ידע מפי הבוס שלו ששר־הביטחון הוא זה שנתן את ההוראות לנזוף בנספחים הצבאיים שהח־רימו את התרגיל.

אבן פנה אל דוברו של בגין במישרד־הביטחון, דני וייגריך. הוא דרש ממנו להוציא הודעת־דובר מישרד־הביטחון ש־תכחיש את אשר נאמר בג׳רוסלם פוסט. וייגריך הבין שאם הוא יעשה כן, יתפרש הדבר כאילו דוברו של שר־הביטחון מנחם בגין מכחיש את הודעות דוברו של ראש־הממשלה מנחם בגין.

וייגריך סרב להוציא את ההודעה, אבל כפי שהוא גילה אחר־כך, הוא הבין מטון הדיבור של דובר צה"ל, שאם מישרד־הביטחון לא יכחיש את ההודעה יעשה זאת דובר צה"ל עצמו. הוא התקשר במ־

נספחים השיבו לראש אמ"ן שהם מצידם היו מעוניינים להשתתף בתרגיל ברמת־הגולן, אך אי־ההשתתפות נכפתה עליהם על־ידי השגרירים. ההחלטות בעניין אי מעבר הקו־הירוק מתקבלות בדרג הפוליטי, ואינן תלויות בנספחים,״ טענו על־פי הודעת דובר צה"ל הנספחים הצבאיים.

כבר למחרת פרצה השערוריה. כל אחד מהנספחים הצבאיים נקרא לשגריר שלו, ונדרש לתת הסבר להודעת דובר צה"ל. תלונות הגיעו גם לאוזניו של דן פתיר, דובר ראש הממשלה, שחשב שהעניין עומד להפוך לשערורייה ציבורית, וניסה ככל הנראה להוציא את הבוס שלו, ראש־הממשלה, מהפרשה.

על־פי פירסום בג׳רוסלם פוסט, מכתב העיתון דויד לנדאו, אמר פתיר שראש־הממשלה לא עמד מאחרי ההחלטה להח־רים את הנספחים הצבאיים מאירופה. על־פי דיווחו של לנדאו דווח אמנם לראש־הממשלה על התקרית ״באופן רוטיני,״ אך הוא לא נתן כל החלטה בעניין, וההחלטה

הירות אל דן פתיר, וסיפר לו על המיכשול שמערים לפתע הרמטכ"ל על ראש־הממשלה.

למרות שבאותו יום התקיימה ישיבת־ממשלה, עסקו אנשי הלישכה של בגין בניסיון לכבות את השריפה, לרצות את הרמטכ"ל מבלי לפגוע באמינות ראש־הממשלה. גם השגרירים המשיכו ללחוץ. הם רצו לדעת אם הנזיפה היתה באמת על דעתו של ראש־הממשלה ושר־הבי־טחון או ״יוזמה פרטית של אחד האלופים.״

לבסוף נזכר דן פתיר שעל פי החוקה הצבאית, צריך שר־הביטחון לאשר את כל הודעות דובר צה"ל לפני שהן מת־פרסמות. כמובן שבשטח אין הדבר קיים, מאז מינה עצמו בגין כשר־ביטחון. אם מישהו עובר על הודעות דובר צה"ל הרי שזה רק הרמטכ"ל.

היה מי שדאג להזכיר לאבן את ה־חוק הזה ולרמוז לו שההודעה נגד ההצ־הרה של דן פתיר לא תאושר על־ידי

דובר וייגריך
״הדובר טעה״

העניין הובא לידיעת ראש אמ"ן, האלוף יהושע שגיא, הממונה מטעם צה"ל על הקשר עם הנספחים הצבאיים, והרמטכ"ל. בישיבת מטכ"ל, שנערכה מיד אחר־כך, בהשתתפות שר־הביטחון מנחם בגין, דיווח הרמטכ"ל לבגין על התקרית. בגין הורה לזמן את הנספחים הצבאיים ולהביע בפניהם מורת־רוח.

כך אמנם עשה ראש אמ"ן. הוא הזמין ללישכתו את הנספחים הצבאיים שלא באו לתרגיל. לשגיא התברר באותה פגישה שההעדרות אכן היתה מכוונת, וכי

סרב להגיב עליה. ״כל מה שהיה לי לומר אמרתי בהודעת דובר צה"ל.״ דובר מישרד־הביטחון, דני וייגריך, טען בפני כתב העולם הזה: ״ראש הממשלה הוא שנתן את ההוראה, ומה שהיה בפוסט מטעמו של דן פתיר לא היה נכון.״

דן פתיר עצמו אמר לכתב העולם הזה: ״דויד לנדאו לא דייק. יש הבדל בין הידיעה שהופיעה בפוסט לבין הכותרת שלה. אני לא אמרתי ללנדאו שבגין לא נתן את ההוראה לקרוא לנספחים הצב־איים. לנדאו עשה בעניין הזה טעות.״

(המשך מעמוד 38)

מהארץ הכבושה. סיפר על כך אבריאל:

„עמדנו על כך, שתומס וחבריו יביאו רק יהודים. לא שהתגדנו להציל יוונים אנטי־פאשיסטים — הם היו לנו בני־ברית, אלא שחששנו לתת לבריטים פתחון־פה לחידוש טענתם, שהנאצים מצלים את ה־משלוחים שלנו כדי להבריח סוכנים.

„יום אחד, שעה שהסדירו אגמי ותומס איזה חשבון בחדר־האורחים שבדירתו של בקי באיזמיר, הראה תומס סימני עצב־נות. אגמי חשש, שהוא עומד להודיע על סיום השיתוף ביניהם, שפעל יפה כל־כך.

„‚עלי להודות ולהתוודות,' אמר תומס בהוציאו סוף־סוף את המרצע מן השק. ‚פעלתי בניגוד להוראותיכם, ובהפלגה ה־אחרונה הבאתי אדם אחד שאינו יהודי. אך איש לא יוכל לטעון שהוא סוכן לאי־זה צד. הבאתי יווני שצפוי לו עתיד מז־היר של מנהיג לעמו. הוא בא מעיר־מולדתי, ולא יכולתי לסרב לקחתו. שמו פפנדריאו. אתם תכעסו שהמריתי את פי־כם, אך יבוא יום ותתגאו על כך שעזרתם להצילו.' אגמי, שלא הטיל ספק ביושרו של תומס, עמד על כך שיקבל תשלום גם עבור היווני הלא־יהודי.

„תומס צדק. מעולם לא התחרטנו ש־הצלנו, על אפה ועל חמתה של החשד־נות הבריטית, את הלא־יהודי הזה, שנ־עשה ראש־ממשלתה של יוון המשוחררת."

אבריאל מספר גם כיצד התגייס לשי־רות המדינה שבדרך האלוף (מיל') מר־דכי לימון.

„אחי חגי, שנשלח למארסיי מטעם ה־מוסד בסוף 1945, נקרא יום אחד בדחי־פות אל שמריה צמרת. משנכנס לחדרו של שמריה הופתע לראות את רודי מנקה אקדח. ‚בקו־הטלפון הסודי,' סיפר שמריה לחגי, התקשר הוברט (אחד היהודים־הצר־פתים שעבדו עם שמריה) והודיע, כי ענין דחוף ביותר הכריחו — בניגוד גמור ל־הוראות־הזהירות ששינן לו שמריה — להשתמש בקו הסודי. הופיע בחור — יפה, גבה־קומה ובעל תנועות שקטות המציג את עצמו כארצישראלי. הסימנים הללו ש־נתן בו הוברט היו בעיני הוברט ושמריה עדות, שהאיש המציג את עצמו כארציש־ראלי אינו אלא מרגל בריטי.

„הוברט היה מוכן לחסל את האיש — אם שמריה ירצה; אבל שמריה, שהיה אדם זהיר, החליט שבטרם יכריע כיצד לטפל בפולש המסתורי, על חגי לחקרו. שמריה גמר למשש את האקדח ודחפו לעבר חגי שישב מולו, אך חגי לא נגע בו. שמריה משך בכתפיו, ורק ביקש מחגי שיצלצל אליו מיד בגמר החקירה.

„חגי הלך להיפגש עם החשוד, וזה ה־סיפור ששמע מפיו: הוא יליד תל־אביב, אך לא שירת בפלמ"ח ואף לא בשום איר־גון צבאי־למחצה אחר, אלא הצטרף לצי־הסוחר. כאשר עגנה אנייתו בנמל אלכ־סנדריה הלך לתפילת־הודייה לכבוד הנצ־חון הבריטי באל־עלמיין. בבית־הכנסת נפגש עם אדם שהציג את עצמו כארציש־ראלי בשם ברפל.

„המסיבות היו חגיגיות, ורבה היתה שימחת הפגישה בין אנשים מן המולדת, ומרוב התלהבות סיפר אותו ברפל לצעיר, שהוא אחד מראשי המוסד ואף הבטיח שיבורר, אם יש אפשרות לנצל את נסיונו כימאי בשירות ההעפלה. שבועות התעכב הצעיר באלכסנדריה ומשלא שמע דבר מאותו ברפל התחיל לחשוב, שהלה שכח את הבטחתו או איבד את כתובתו. מפי מלח נורבגי נודע לו, כי אחד בשם רודי מעורב בעיסקי ספנות יהודיים במרסיי. אותו נורבגי אף הזמינו להפליג איתו ב־אונייתו למרסיי כנוסע נסתר והצעיר נע־נה להזמנה ברצון. בהגיעו למרסיי פנה למקום שוודאי יוכל ליצור בו קשר עם יהודים, בית־הכנסת. כאן מצאו הוברט.

„חגי השתכנע מיד באמיתות הדברים: סיפור בדוי אינו מכיל פרטים רבים כל כך שקל מאוד לוודאם. הוא צילצל ל־שמריה והודיע לו, כי האיש דובר אמת. שמריה ביקש לראותו. וכך הצטרף למוסד מי שהיה עתיד להתמנות מפקד הצי היש־ראלי, האלוף מוקה לימון, שהתפרסם ב־עולם ב־1970 כגיבור ספינות שרבורג."

צעיר יהודי גאה מווינה, אחד מראשי העליה הבלתי־ליגאלית, רוכש הנשק הגדול ביותר של ישראל הצעירה, פקיד ממשלתי בכיר, ממקורבי בן־גוריון, שגריר ישראל בארצות שונות ואדריכל היחסים עם מדינות אפריקה ועם הוואתיקן — כל אלה הפכו את האדם שנפטר בשבוע שעבר לחלק בלתי נפרד מההיסטוריה של תקומת ישראל.

יוסי ינאי ■

רחל מרחלת על כל העולם

לחזור לחיק האשה

נורית ויהונתן גפן
להסתובב ולחזור הביתה

יש אלוהים בשמיים. את זה יודעים לא רק אוהדי מכבי תל־אביב, שצעקו ברחובות: „יש אלוהים, יש אליפות," אלא גם **נורית גפן**, אשתו של התמלילן־שחקן **יונתן גפן** („יותי") **גפן**.

אחרי המשבר בחיי הנישואים שלהם עקבתם יחד איתי, זה ממש כאב בלב לראות איך הזוג היפה הזה, שהיה סמל בכל הבוהמה לחיי מישפחה מסודרים ו־מאושרים, קם יום אחד בבוקר ונפרד. יונתן התנחם מהר מאוד בזרועותיה של נערת הטמפונים **ענת עצמון**, וניהל איתה רומן סוער, אבל כדרכם של רומנים גם רומן זה הסתיים.

באותו זמן לא ניהלה נורית, הידועה כאחת הנשים היפות בתל־אביב, שום רומן. היא עבדה קצת כאשת יחסי־ציבור, החליטה ללכת ללמוד, והשקיעה את כל זמנה בשני ילדיה, ובמרצים שלה באוניברסיטה.

בעוד יונתן עובר מענת לעורכת־הדין הנאה **גילת ויגודסקי**, ומנהל איתה רומן סוער כמעט כמו זה עם ענת, המשיכה נורית לחבוש את ספסלי האוניברסיטה, כשהיא מתעלמת מכל המחזרים שצצו כמו פטריות אחרי הגשם, כשנודע להם על המשבר בחיי הנישואים שלה.

אני תמיד ידעתי שיונתן הוא בחור רציני, ובלב קיוויתי שאולי הוא יתעורר מהיפהפיות המכרכרות סביבו, ויחזור ה־ביתה, אבל לא העזתי להעלות זאת על דל לשוני, פשוט לא רציתי עין־הרע. אולי עשיתי בשכל, כיוון שהציפור הלבנה הטו־בה שלי לחשה לי השבוע שיונתן שב הביתה, ונורית שוב מאושרת.

עכשיו יש לי עוד תיקווה אחת בלבד, שגם בן־דודו של יונתן, הבמאי־שחקן **אסי דיין**, יקבל בסוף את השכל ויחזור אל אשתו **אהרונה**, ממנה נפרד לפני כמה חודשים. זה בטח עניין של זמן עד שגם אסי יבין שההתפרפרויות שייכות רק לגיל מסויים.

חתונת העיתונאים

היה לי הרושם שזה יקרה, אבל לא הייתי בטוחה שזה יקרה כל־כך מהר. מאז ש**ריבי תבורי**, העתונאית היפהפיה של ידיעות אחרונות בירושלים, נפרדה מבעלה, **אבנר תבורי**, כתב קול ישראל, ומבעלי קפה קמין בירושלים, ידעתי שאבנר לא יוותר על אשה, ושהתנאי שלו יהיה שהאשה תהיה עיתונאית — הוא פשוט כבר רגיל לעניין.

ריבי הרתה לחבר שלה, הד"ר **עוזי בלר**, ונישאה לו. אבנר שמח בשימחת

אבנר תבורי
מעיתונאית לעיתונאית

גרושתו, אבל היה צריך לפתור לעצמו את הבעיות.

כבר כמה חודשים צמודה אל אבנר כתבת העיתון המתחרה לעיתונה של ריבי, מעריב, **מיכל מירון**. בהתחלה זה היה סתם רומן, כמו כל הרומנים של אבנר מתקופת הרווקות שלו, אך נראה שהעובדה שריבי התחתנה, ואפילו ילדה בן, עשתה משהו לבחור.

דובר צה"ל מירושלים מדווח לי שמיכל ואבנר עומדים להתחתן ממש אר־טו־טו.

סטירה? איזו סטירה?

„סטירה או לא סטירה?" שאלתי לפני שבוע, כאשר סיפרתי לכם על אי־הבנה קטנה, מן הסוג הקורה בחיי יום־יום גם בין הבעל והאשה הכי אוהבים.

במיקרה זה דובר על **איזי ורותי גורליצקי**, זוג נחמד לכל הדיעות, ש־היו בכפר של **רפי נלסון**.

מה לעשות? בעל־הבית הכחיש את ה־דברים. השבוע כתב לי רפי נלסון מיכתב, ובו העמיד דברים על דיוקם.

„לא ראו ולא שמעו סטירה, למרות הדקורציה והאקוסטיקה הטובה בכפר," כותב לי נלסון, והוסיף בעצב: „כתבה זו תגרום לכך שכל מי שכבר ירצה לתת סטירה, יחשוב פעמיים."

אז מכיוון שלא היתה שום סטירה, על פי העדות המוסמכת ביותר, אני מתנצלת בפני הגורליצקים. ובבניין אינגוד אמני ישראל ינוחמו.

איזי ורותי גורליצקי
מה קרה אצל רפי נלסון?

שוטר דופק בדלת

חוק בצד
מאת
אילנה אלון

מדור להבהרת זכויותיו המישפטיות של האזרח. אין המדור מתיימר לתת ייעוץ מישפטי ספציפי, ובכל מקרה יתכנו הבדלים ושינויים בגלל שוני העובדות. המדור מנתח את המצב המישפטי הקיים לפי החוק והתקדימים.

השוטרים חזרו על דבריהם כי הם רוצים לחקור אותו. רמי סרב להכניסם לדירה. „זה בית פרטי, אמר, „יש לכם צו־חיפוש?" „לא" השיבו השוטרים. „לא באנו לערוך חיפוש, באנו רק לגבות עדות."

„אני לא מכניס אתכם אלי הביתה, ואני לא מעוניין להעיד, אז שלום לכם," אמר רמי, וסגר את הדלת מתחת אפם של השוטרים המופתעים.

אין כניסה לשוטרים

שוב היתה חיוורת. „מה עשית? השתגעת? אנחנו אנשים הגונים. אף פעם לא היה לנו עסק עם המישטרה. מה אתם רוצים ממני?" שאל רמי. „אנחנו רוצים לשאול אותך כמה שאלות, בוא אתנו בבקשה." „האם אתם עוצרים אותי?" שאל רמי. „לא, אנחנו רק רוצים לחקור אותך בקשר לרצח ברמלה." „אם אינכם עוצרים אותי, אז איני חייב לבוא אתכם, ואין לי שום חשק לענות הבוקר על שאלות, שלום." אמר רמי, חמק למכוניתו, ונסע לדרכו. שני השוטרים נותרו המומים על המידרכה.

ראש צוות החקירה ברמלה ערך התייעצות עם היועץ המישפטי של המישטרה. „יש לי עד־ראייה לרוצחים, אבל הוא מסרב לבוא למישטרה להעיד, מסרב להכניס את החוקרים לביתו, ונמלט מידיהם של השוטרים שבאו לחקרו במקום ציבורי, מה לעשות?" ליועץ המישפטי לא היתה תשובה חד־משמעית. עד כה נהג רמי במיסגרת זכויותיו החוקיות, ועדיין לא עבר כנראה כל עבירה. היועץ המישפטי חשב וחשב, לבסוף עלה על רעיון. „יתכן כי כאשר סרב רמי להתלוות לשני חוקרי המישטרה ליד המכונית עבר עבירה על סעיף 287 לחוק העונשין תשל"ז — 1977. סעיף זה מטיל שנתיים מאסר על אדם המפר הוראה הניתנת כשורה מאת אדם הפועל בתפקיד רישמי, והוא מוסמך לאותו ענין. כאשר רמי נחשד בביצועה של עבירה זו אפשר לעכבו לצורך חקירה, והוא לא יוכל להתחמק מאתנו יותר".

בשעת הפסקת הצהריים, כאשר ירד רמי לבית־הקפה לקנות סיגריות, נתקל שוב בשוטרים מהבוקר. מצב רוחו לא השתפר, והוא התעלם מהם. אך הם קרבו אליו, וציוו עליו להתלוות אליהם לתחנת־המישטרה. „אתה חייב לבוא אתנו לתחנה, אנו רוצים לחקור אותך בחשד שביצעת עבירה של הפרת הוראה." רמי בעל האופי העיקש סרב גם הפעם. אך שני השוטרים תפסו בידיו, וניסו לקחתו בכוח. רמי התחיל משתולל, וניסה לנערם ממנו, הם כבלוהו באזיקים, ולקחוהו לתחנת־המישטרה. שם כבר חיכו לו כל אנשי צוות החקירה המיוחד, שבאו במיוחד לנהריה כדי לחקרו.

כתב־האישום, שהוגש נגד רמי נוי בבית־משפט־השלום, כלל שני פרטי אישום: הפרת הוראה של שוטר מוסמך, ותקיפת שוטרים. אחרי משפט קצר הורשע רמי בשני פרטי האישום, ונדון לחודש ימים מאסר בפועל על תקיפת השוטרים (זהו העונש המינימלי הקבוע בחוק לעבירה זו) וכן לחצי שנה מאסר על־תנאי על העבירה האחרת. שולה ליוותה את רמי לבית־הסוהר, כשהיא בוכה וחוזרת: „אמר־תי לך לא להתחיל עם המישטרה!".

משפטנים רגשו על התקדים, וסניגורו של רמי הגיש עירעור לבית־המישפט־המחוזי. נימוקי העירעור הם כי אין לשוטרים סמכות לעכב אדם כדי לגבות את עדותו, ולכן אין להם גם סמכות לעצרו כאשר התנגד להם, מאחר שהתנגד לעצרו כאשר התנגד להם. מאחר שהתנגד לפעולה בלתי־חוקית של השוטרים, אין לראות בהתנהגותו תקיפת שוטרים, אלא התגוננות חוקית.

העירעור תלוי ועומד.

ניתוח מישפטי

בג"ץ 465/57, פסקי דין ל (1) עמוד 366.

התקדים המקורי מדבר באדם בשם יצחק דגני. הוא נחשד על־ידי המישטרה בכך שעזר לאדם אחר, אשר חטף ילדה מאשתו, והסתיר אותה בניגוד לצו בית־המישפט. דגני גר בטבריה, והוא הוזמן פעמיים למישטרת רמת־גן להחקר על־ידי החוקר אנקורי. הוא לא נסע. אז הגיש

מתי מוטלת על האזרח חובה לגשת למישטרה ולמסור עדות

רמי פתח את המעטפה הסגורה שהגיעה בדואר, הוציא את ההזמנה להתייצב במישטרת־רמלה, וזרק אותה לפח־האשפה. „אני יודע למה הם רוצים שאבוא לתחנת־רמלה, זה בגלל העניין ההוא, כאשר ביקרתי את הדור ארמונד ברמלה," אמר לאשתו שולה.

„אתה מתכוון למיקרה ששיחקת עם דני הקטן, והכדור שלו עף לשיחים במיגרש הריק?" „כן, את זוכרת שסיפרתי לך איך רצתי אחרי הכדור להחזירו לחצר, ולא מצאתיו. חיטטתי תחת כמה שיחים ופתאום שמעתי קולות, ושני בחורים צעירים פרצו מתוך השיחים כדוח סערה, ורחו מהמקום. קצת נבהלתי, אבל לקחתי את הכדור, וחזרתי לחצר של ארמונד, רק אחרי כמה ימים קראנו בעיתון שבמיגרש הריק, מתחת לשיחים, התגלתה גופתו המרוטשת של סוחר סמים ידוע. המישטרה התחילה כנראה לחקור, ומי־שהו, אולי אפילו ארמונד, סיפר לה על הרדיפה אחרי הכדור."

„אתה מוכרח לנסוע למישטרה, ולתת עדות" אמרה שולה. „אין מה לעשות." „מה פתאום! אני אסע לרמלה, אפסיד ימי עבודה, אסתבך עם כנופיית־עבריינים. אשלם הוצאות־נסיעה, ואחר־כך עוד אצטרך להעיד במישפט? לא בא בחשבון. אני לא רוצה להעיד במישטרה, שיעשו לי משהו!"

המיכתב השני הגיע כעבור שבוע, ובו סומן בדיו אדומה כי על רמי נוי להתייצב מיד לשם חקירה במישטרת־רמלה. רמי זרק את המיכתב לפח. שולה הביטה בו בעיניים נפחדות. „בסוף אתה תסתבך עם המישטרה, יעצרו אותך, ויפתחו נגדך תיק". „אני מצפצף!" אמר רמי. „אני לא פושע, לא עשיתי שום דבר, ואינני חייב להטלטל עד רמלה בגלל השטויות שלהם".

למחרת דפקו בדלת בשעת ערב מאוחרת. שולה פתחה את הדלת, וראתה שני שוטרים לבושי מדים, שביקשו לדבר עם רמי נוי. שולה עמדה להכניס אותם לדירה כאשר הגיע רמי במרוצה מהסלון. „רגע, רגע, מה העניינים? מה אתם רוצים?" ועכשיו תראה למה זה יביא אותנו!" „אל תדאגי" אמר רמי, „אני רק שומר על זכויותי כאזרח, אין להם כל סמכות לחקור אותי."

„אבל זה מקרה רצח, אולי אתה היחידי שיכול לזהות את הרוצחים, אין בידם שום דרך לחקור אותך?" שאלה שולה בפליאה. „לא! אין להם שום דרך, אלא אם כן אופיע בעצמי בתחנת־המישטרה, ואביע את הסכמתי להעיד."

אחרי שעה דפקו בדלת בנקישה סמכותית. הפעם לא פתח רמי את הדלת, הוא הציץ מבעד לחריר, וראה שני קציני מישטרה עומדים בפתח. „אני לא פותח לכם, ולא מכניס אתכם. אלא אם יש בידכם צו־חיפוש או צו־מעצר," אמר להם רמי מבעד לדלת הסגורה. „כבר אמרתי זאת לשוטרים שהיו כאן קודם, חבל על ה־מאמצים שלכם."

„מר נוי," אמר הבכיר שבין השניים, „אתה סרבת להיענות למיכתבי הזמנה של המישטרה, לא הסכמת להכניס את השוטרים שלנו אליך הביתה, ואתה עדיין ממשיך לסרב להעיד. אתה יודע שמדובר במקרה פשע חמור, זה לא צחוק, זה רצח. אתה יכול להסתבך כהוגן, פתח בבקשה את הדלת או שנצטרך לנקוט נגדך צעדים שלא ימצאו חן בעיניך." רמי לא נבהל, הוא אמר להם שלום אחרון, וחזר לצפות בטלוויזיה בסלון. שולה מייבבת, סגרה את מכשיר הטלוויזיה, והתחילה לבכות. „אתה השתגעת? מה אתה עושה, הם היו קציניים גבוהים מאוד, אתה יודע איזה צרות הם יכולים לעשות לנו, הם עוד יכניסו אותך לבית־הסוהר, תראה!"

שולה בכתה כל הלילה, ונסתה להשפיע על רמי שילך בבוקר למישטרה. יעיד ויגמור עם כל העניין. אבל רמי היה עקשן גדול. כאשר הפציע השחר קם רמי במצב־רוח רע, ובעיניים אדומות, בלי לשתות קפה או לאכול ארוחת בוקר יצא למיגרש־החניה כדי לנסוע לעבודתו. שם ליד מכונית הפיאט שלו עמדו שני שוטרים. הם נראו גם כן עייפים. כאילו המתינו שם שעות ארוכות.

„אדון רמי נוי?" שאל אחד מהם. „כן, בקשה לבית־המישפט־הגבוה־לצדק כי המישטרה תחקור אותו בטבריה, ולא ברמת־גן. אלטרנטיבית ביקש כי לא ייחקר על־ידי החוקר אנקורי, שאיתו הוא מסוכסך. ושאם בכל זאת יחיבוהו לה־חקר ברמת־גן, ביקש דגני כי המישטרה תשלם לו דמי־נסיעה, והוצאות אחרות של נסיעתו לרמת־גן.

השופט מאיר שמגר דן במיקרה ב־אריכות מרובה, וקבע כי החוק במצבו הנוכחי אינו מאפשר לחייב אזרח למסור עדות אם הוא מסרב לעשות זאת. רק אם בא אדם כזה מרצונו החופשי ל־תחנת־המישטרה, ומתנדב להעיד, אפשר לגבות את עדותו. השופט העיר על כך והציע למחוקק לתקן מצב זה. אך ל־אזרח אין זכות קנויה להחקר על־ידי חוקר זה או אחר, ולכן לא מצא השופט סמכות להיענות לבקשת דגני שלא לה־חקר על־ידי אנקורי.

השופט גם לא מצא סימוכין בחוק לכך שעל המישטרה לשלם הוצאות־נסי־עה לעד הנוסע להעיד בעיר אחרת, ולכן לא ציווה גם על־כך.

המצב המישפטי המוזר כיום הוא כזה כי המישטרה תלויה במידה רבה ברצונו הטוב של העד. אם הסכים לבוא למישטרה ולהחקר, ייחקר, אם לא הס־כים, אין דרך לחייבו לעשות זאת. אין לשוטרים גם כל סמכות לפרוץ לביתו, או למקום פרטי אחר בו הוא נמצא, ולחקור אותו. הדרך היחידה הפתוחה למישטרה היא לארוב לעד במקום צי־בורי, ושם לעכבו כדי לחקרו. מה דינו של עד המסרב לדבר גם במיקרה כזה טרם נפסק בתקדים. אך ד"ר דוד ליבאי, בסיפרו „דיני מעצר ושחרור", עמוד 63, טוען כי יתכן שאפשר יהיה להאשימו בסעיף 287 לחוק העונשין, כפי שנעשה לרמי.

החובה היחידה המוטלת על עד כזה לפי החוק היא כי אדם הנחקר על־ידי המישטרה חייב להשיב נכונה על כל ה־שאלות, אלא אם כן תן מפלילות אותו. (סעיף 2 לחוק הפרוצדורה הפלילית, [עדות]).

הורוסקופ

(המשך מעמוד 13)

לא מצא עבודה כזו הוא יקהיל את האנשים העובדים עימו, ירכז אותם סביבו, ויהפוך את מקום העבודה לכעין מועדון לשעות־העבודה. הדלי נשלט על־ידי שני כוכבים — אוראנוס וסטורן.

דגים

המחשבה להיות קשורים ל־עבודה רוטינית, עם שעות עבודה ופיקוח, מדכאה את ילידי מזל דגים. הם מעדיפים עבודה שתה־נה אותם, גם אם אין בצידה שכר גבוה. על־פי־רוב הם נוטים להיות רומנטים, מבורכים בהתלהבות, דימיון יוצר, יכולת אמנותית או יכולת כתיבה, ועין חדה ליופי, צבע וקו. הם משתלבים יפה ב־חברה בזכות כישרונם המשעשע לשיחה.

טלה

לטלאים נטייה חזקה ליטול את היוזמה, הם בעלי אנרגיה גדולה, לעיתים מסוג אינטלקטו־אלי. הם מעורבים בתחומים רבים הדורשים פעילות מחשבתית, והדבר גורם להם למתח. הם או־הבי חופש מושבעים, גלויי־לב, ונוטים לתאונות כתוצאה מפזי־זותם. בכל עבודה בהם הם עוס־קים הם מטביעים את חותמם, ולא משאירים ספק מיהו זה ש־ביצע עבודה כל־כך מושלמת.

שור

המיקצועות המושכים את ה־שוורים קשורים בצד המעשי וה־ממשי של החיים. השכר שהם עתידים לקבל מהעבודה שאותה בחרו חשוב להם, ומיספר שוו־רים מוכנים אפילו לוותר על ה־נוחיות בעבודה כאשר לצידה פי־צוי הולם. על־פי־רוב השוורים ניחנים במזג נעים וטוב, ומעוניי־נים להשרות על עצמם ועל סבי־בתם תחושה של נינוחות.

תאומים

אצל בני תאומים קשה לדעת אם הם בחרו להם מיקצוע כ־תחביב, או תחביב כמיקצוע. קרוב לוודאי שיעבדו ביותר ממיקצוע אחד. הגיוון בעבודה, ואי־הצמדות לשיגרה נחוצים להם כאוויר ל־לנשימה. הם נמשכים למיקצועות שבהם יש שילוב של קומוניקציה אינטלקטואלית, והעברת אינפור־מציה. בדרך־כלל קל למצוא אותם בין סוכני־המסחר והסוכנים־הנו־סעים.

סרטן

ילידי מזל סרטן ידועים כעוב־דים חרוצים, מסורים ונאמנים, נחוצה להם מיסגרת קבועה ו־בטוחה, יחסם לעבודה רציני. הם זהירים מאוד בכספם ובכספי אח־רים, חלקם משתייכים לעולם ה־עסקים, ומצליחים לצבור כספים, ואפילו להתעשר. נמשכים לעבו־דות שקשורות לטיפול ועזרה ל־אנשים, הם עצמם נוטים להיות ביישנים וחסרי־ביטחון, ומרגישים צורך עז לעזור לחלשים ולסובלים.

אריה

לפני שחושבים במה מתאים ל־אריה לעסוק, צריך לברר מה חשוב לו יותר מכל. במקום שבו יעבוד הוא עתיד להיות המנהל, ולחלק סמכויות לאלה הכפופים לו. טוב ליבו ונדיבותו הטבעים הופכים אותו למנהל אהוב ו־מתחשב. הוא מצטיין בכושר אירי־גון מעולה, ובעיות אירגוניות, ש־אחרים מתלבטים בהם יומם ו־לילה, מוצאות פיתרון אצל ה־אריות. תוך דקות הם חשים איך הדברים אמורים להיות.

במדינה

מישפט

כל הקודם זוכה

השופט הציע לסניגור מעצר קצר בהסכמה. זה הסכמה היה המעצר ארוך כפליים

הסניגור הממושקף יוסי שוהם היה נבוך. הוא ייצג את שני ה־אחים קובר, אשר שוחררו על־ידי שופט־השלום ממעצר. המישטרה הגישה ערר על שיחרורם, ואחרי שהתובעת, טובה כהן, הסבירה את הצורך במעצרם, פנה השופט חיים שטיינברג לשוהם ושאל: „האם אתה מסכים למעצר של יומיים בלי שניכנס לכל העניין?"

הדילמה היתה קשה לסניגור. כיצד ייצג טוב יותר את שולחיו, אם ייענה לבקשת השופט, ויס־כים למעצרם של השניים, אשר שוחררו כבר על־ידי שופט־שלום שסבר כי אין צורך במעצרם. אך אם יתנגד לשופט, ועל־ידי כך או־לי יקומם אותו.

שוהם הוא עורך־דין לוחם, לכן לא ויתר. הוא ביקש מהשופט, עם כל הכבוד, שישמע את נימוקיו והתנגדותו למעצר. הוא הסביר לשופט כי שני האחים, בנים ל־מישפחה תימנית בת 24 ילדים, כבר נחקרו על־ידי המישטרה. הם מסרו את גירסתם המלאה, ואין צורך או טעם בהחזקתם במעצר נוסף. כך גם סבר השופט ניסים טרנטו ברמלה, שציווה על שיח־רורם של השניים בערבות סמלית של 100 שקל לאיש.

אחרי שסיים שהם את טיעונו, חזר השופט על שאלתו הראשונה וכאשר סרב גם הפעם הסניגור להסכים למעצר לקוחותיו, החליט השופט כי השניים ייעצרו לאר־בעה ימים, „לשם השלמת החקי־רה".

כעשרה אחים ואחיות של הנא־שמים פרצו בזעם למיסדרון בית־המישפט. הם טענו כי המישטרה נטפלת לבני מישפחתם, וכי הם מעדיפים לכן להתנצר ולעזוב את הארץ.

השוטר שהיה עד הגנה

כדי להחזיר את הנאשם לצומבי, הציע לו השוטר לשעבר עבודה

אברהם חבר הציג את עצמו בפני השופט חיים דבורין כ„איש מישטרה לשעבר". אולם הוא בא לבית־המישפט לא כדי לייצג את המישטרה והתביעה, אלא כדי לתת עדות־אופי על נאשם שעמד בפני בית־המישפט.

לא בכל יום מופיע שוטר כעד־אופי לעבריין. לכן האזינו הכל בעניין רב לעדותו של חבר. הוא סיפר כי הוא מכיר את הנאשם, נסים ביטון, מתקופת היותו שו־טר בבת־ים. ביטון הוא בן למיש־פחה עברייניות, ומעולם לא היתה לו הזדמנות לחרוג מהסביבה ה־עבריינית שבה נולד וגדל.

„אבל הוא שונה מאחיו. הוא חלש אופי ונגרר לעבירה שבה הורשע. אבל יש לו סיכוי לצאת מזה. אני עזבתי את המישטרה, ופותח עסק של שיווק פרחים ל־תל־אביב, ואני מוכן להעסיק את ביטון אצלי, וכך לעזור לו לצאת מהמילכוד שבו היה נתון כל חייו", אמר העד.

הסניגור, דרור מקרין, הזכיר ל־בית־המישפט כי גם דו"ח קצין המיבחן פירט את מצבו המישפח־תי הנואש של הנאשם. אמנם ה־עבירה היתה סחר בהרואין, מע־שה שעליו חזר שלוש פעמים ב־משך 48 שעות. עת מכר את הסם לשוטר מתחזה. אבל מאחר שזו הפעם הראשונה בחייו שבה גי־

(המשך בעמוד 49)

יבואנים ומפיצים בלעדיים בישראל: י.ד. עסקים בע"מ. ת"א טל. 832236

תעריפון המנויים של העולם הזה החל מ־15.8.80

	לשנה בלירות: מחיר העיתון	תוצאות משלוח	מ.ע.מ.	סה"כ	לחצי שנה: סה"כ
• דמי המנוי בארץ	2022	+ 350	+ 285	= 2657	1370
• לכל ארצות תבל בדואר רגיל	2022	+ 950	+ 357	= 3329	1800

דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אויר

• אירופה	2022	+ 2040	+ 488	= 4550	2400
• ארה"ב, קנדה ומקסיקו	2022	+ 4980	+ 840	= 7842	4120
• ונצואלה, ברזיל, ארגנטינה, קולומביה, אוסטרליה, ניו זילנד, פרו	2022	+ 9478	+ 1380	= 12880	6550
• גאנה, חוף השנהב, ניגריה, דרום אפריקה, טוגו, חבש, קניה	2022	+ 5790	+ 938	= 8750	4500
• פנמה, טאיוון	2022	+ 7455	+ 1137	= 10614	5500
• תאילנד, הונג־קונג, נפל, סינגפור, קוריאה	2022	+ 6000	+ 963	= 8985	4650

כל שינוי בדמי המשלוח יחול על המנוי.

תן טרמפ לחייל

שידור

מאחרי הקלעים

השאלה של טסלר

לאחימאיר

בישיבת ראשי־הדסקים של מחלקת־החדשות, שנערכה ביום השני בניהולו של ממלא־מקום מנהל מחלקת־החדשות ובכיר המועמדים להנהלתה, עורר עורך מבט שני, **שימעון טסלר**, סידרת שאלות עקרוניות בדבר מדיניות מבט שני בעתיד הקרוב. **יעקוב אחימאיר** הבהיר כי ניסא זה מוטב לו שיטופל בידי המנהל החדש של מחלקת־החדשות, לכשייבחר.

מילכוד אבי־חצירא

מצב של יריבות עקרונית קיים בין כתבי הטלוויזיה ובין כתבי החדשות של הרדיו. אחת העילות ליריבות זו מתמקדת בעובדה שלעיתים על כתבי־הטלוויזיה לאצור בקירבם ידיעה עד למהדורת מבט ב־9 בערב, בעוד כתבי־הרדיו — כל שעה טובה לידיעות שלהם.

סיבה זו מביאה כתבי טלוויזיה רבים להתנות הופעה של מדינאים, אנשי־ציבור ושאר יצרני־חדשות בבילעדיות שבמסירת הידיעה.

ביום השלישי שעבר סירב, בשל סיבה זו, שר־הדתות **אהרון אבי־חצירא** למסור לכתבי־הרדיו מידע בעניין החקירות שערכת המישטרה במישרדו. אבי־חצירא לא הסתיר את העילה לסירובו ציין באוזני הכתב כי הותנה בינו ובין עורכי מוקד על בילעדיות של הראיון, והענקת תשובות לשאלות שהשר יישאל.

מנהל הרדיו, **גידעון כ"ארי**, עורר שאלה זו בפורום־החדשות של השבוע שעבר, וכתוצאה מכך קבע מנכ"ל רשות־השידור פיתרון למה שכונה בישיבה „מילכוד אבי־חצירא". פיתרונו של **יוסף לפיד** היה נוסחה של התנאה בין הרדיו והטלוויזיה, או — בנוסח פשוט יותר — תיאום ענייני יותר ואי־עצירת ידיעות בין התחרות שבין שני כלי־התיקשורת.

נושא אחר שהעלה מנכ"ל הרשות היה נוסח הצגת השאלות בראיון. לשם המחשה ציין לפיד, באוזני משתתפי פורום החדשות, כי לא איכפת לו אלו שאלות יישאל השר אבי־חצירא על־ידי צוות מראייני מוקד — העיקר, בעיניו, הוא שהשאלות תישאלנה בצורה מכובדת, וללא כל אלימות לשונית.

ממהלכי ההדחה הגדולה

עם עבור הזמן מהיום שבו נמסרה הודעה לראש מחלקת־החדשות **חיים יבין**, על דבר אי־חידוש מינויו כמנהל המחלקה, מתבררות עובדות נוספות על המהלכים שקדמו להדחה:

● שבועיים לפני ההדחה נערכה פגישה בין מנכ"ל הרשות ל**יעקוב אחימאיר**, ובה רמז המנכ"ל לסגנו של יבין על העומד להתרחש.

● אחימאיר גילה יחס קולגיאלי ודיווח לממונה עליו, לחיים יבין, על מה שנאמר באותה פגישה.

● מאחר שהמתח במחלקת־החדשות הלך וגבר, פנה הכתב־הצבאי, **עמירם ניר**, בכתב אל מנהל הטלוויזיה, **יצחק שימעוני**, וביקש ממנו להבהיר את המצב, כדי שהמחלקה תוכל לפעול כנדרש.

● רגע מרגש התחולל ביום השישי. במהלך ישיבת־הבוקר, מיד אחרי פגישתו של יבין עם לפיד ועם שימעוני, שבה הודיעו לו את דבר־ההדחה, נכנס יבין למחלקת־החדשות ונטל את חבילת־העיתונים, שאותה לקח לחופשתו בנואיבה. בחדר־החדשות, שהבשורה כבר הגיעה אליו, נשתררה דממה עמוקה, והאנשים הסיטו את מבטיהם, עד לצאתו של יבין משם.

המיכרז המרחק מכולם

ההודעה הלאקונית, שנמסרה **לחיים יבין**, בדבר אי־אפשרות להאריך את מינויו כמנהל מחלקת־החדשות, זירזה את פירסום המיכרז למישרת מנהל מחלקת־החדשות, המכונה בעגת רשות־השידור, „מיכרז 706" (ראה: גלופה).

נוסחו של המיכרז, המובא כאן, מתאר את הכישורים והדרישות שהטלוויזיה תובעת ממנהל מחלקת החדשות, השכלתו ושאר הדרישות.

רשות השידור

מכרז פנימי על משרה פנויה בטלוויזיה

מכרז מס׳ 706. המועד האחרון להגשת הבקשות: 7.9.80

תואר המשרה: מנהל חטיבת החדשות בעברית

הדרגה: 8 – 9 של דירוג העתונאים

מקום העבודה: ירושלים

תיאור התפקידים: אחראי להפעלת מערכת החדשות והתכניות האקטואליות בעברית בהתאם למדיניות רשות השידור. אחראי לתכנון של כל השידורים. אחראי לניהול היחידה מבחינה מקצועית ומינהלית. מתאם ומשתף פעולה עם מנהל חטיבת החדשות בערבית בטלוויזיה להשגת מירב היעילות בניצול שירותים הניתנים בבניין ומחוצה לו. אחראי להכנת תקציב היחידה ומפקח על ביצועו. מפתח ומקיים קשרים ויחסים עם גורמים שונים העשויים לספק חדשות. משתתף בעבודה שוטפת לפי הצורך.

כפיפות: למנהל הטלוויזיה

הכישורים הדרושים: השכלה אקדמית בתוספת 8 שנות נסיון במקצוע או בתחום דומה. כושר פיקוח על עובדים ויכולת להפעיל צוות. כושר לקיים קשרים נאותים בארץ ובחו"ל. כושר הבעה בכתב ובעל־פה. ידיעת השפות עברית ואנגלית. רצויה ידיעת שפות נוספות.

ה ע ר ה: תוקף המינוי הוא ל-3 שנים עם אפשרות הארכה.

מילוי התפקיד כרוך בנסיעות ובעבודה מחוץ לשעות הרגילות.

המועמדים רשאים להכיא לועדה עבודות והמלצות.

המעוניינים במשרה זו יפנו למחלקת כח־אדם.

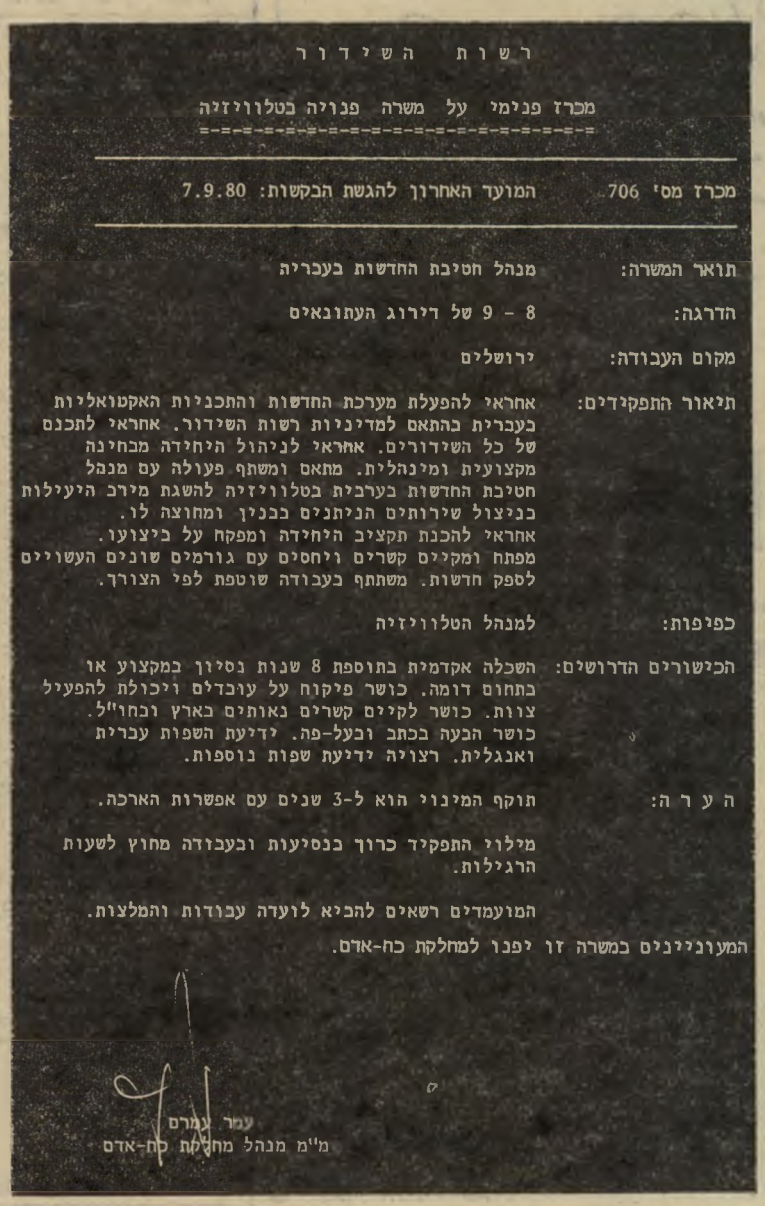

עמר עמרם
מ"מ מנהל מחלקת כח־אדם

מאחר שישיבת ועדת־המינויים נקבעה ליום השלישי, ה־9 בספטמבר, ובישיבה זו ייבחר המנהל הבא של מחלקת־החדשות, הרי שכל מי שהציגו את מועמדותם למישרה יוכלו להתפלל, בערב ראש־השנה, בלב שלם את התפילה האומרת „מי לחיים ומי למוות..."

„עידן אחימאיר"?

מאחר שרבים מאוד סיכוייו של **יעקוב אחימאיר** לזכות במינוי כמנהל מחלקת־החדשות, מתחילים בקרב כתבי המחלקה לדבר על „שינויים פרסונאליים" אשר ייערכו בה.

לדעת רבים במחלקה, סגנו של אחימאיר יהיה **אלימלך רם**, ולא **טוביה סער**, כפי שהיה רוצה מיעוט בין הכתבים. בתפקיד הסגן, יישמש רם כעורך מבט. את מקומו של רם כראש הדסק המדיני ייקבל **חיים יבין**, שהוא בעל קשרים רבים עם מדינאים, מתקופת כהונתו כראש־המחלקה.

נקודה לא־בהירה: גורלה של קבוצת כתבים ועורכים, העומדים לשוב בראשית השנה האזרחית משליחויות בחוצלארץ, ובה כתבים מעולים כ**דן שילון**, ששימש בעבר כמנהל מחלקת־החדשות, **רם עבי־רון ורון בן־ישי**, השוהה בימים אלה בארץ, והבוחן את האפשרויות לשובו לעבודה במחלקת־החדשות.

נקודה אחת, המעמידה בספק את סיכוייו של אחימאיר לקבל את מישרת מנהל מחלקת־החדשות, היא בעיית ההגשה של מהדורות מבט. מסיבות בלתי־מיקצועיות קיימת נטייה בקרב חברי הוועד־המנהל לאסור על מנהל מחלקת־החדשות לתפקד גם כמגיש מבט. במיקרה שתינתן הנחייה כזאת, ספק אם יציג אחי־מאיר את מועמדותו למישרה, והוא יעדיף להמשיך ולתפקד כעורך מבט.

חסכונות שילון

בין אנשי מחלקת־החדשות בטלוויזיה אין חילוקי־דיעות על כך שהחזרת **דן שילון** מניו־יורק, ואי־איוש מקומו בידי איש־טלוויזיה אחר, אלא בידי כתב־הרדיו **שלום כיתי**, תיצור מיכלול מורכב של תסבוכות, ותייקר את הוצאות השידור ו־הדיווח מניו־יורק בממדים שמעבר ליכולת הכלכלית של מחלקת־החדשות (שלה יש תקציב תיפעולי שנתי מוגדר).

דוגמה לכך ניתנה במהלך השבוע של ועידת המיפלגה הדמוקרטית בניו־יורק. סיקר אותה שילון. מאחר שרשות־השידור נמנית על איגוד השידור האירופי, היה על הטלוויזיה לקבל את כתבותיו של שילון דרך האיגוד, שתבע סכום של 2000 דולאר ליום, בתוספת מחיר העברת הכתבות באמצעות הלוויין, בתוספת מחיר הייצור של הכתבות בניו־יורק. אלא ששילון העדיף ליצור קשרים עם אנשי רשת אן־בי־סי, שהעניקו לו אפשרות להעביר

מנהל־מועמד אחימאיר
ערוץ לחיים?

את כתבותיו, במשך שיבעת ימי־הוועידה, תמורת תשלום עבור הלוויין ומחיר הייצור בילבד.

התוצאה: חיסכון של 14 אלף דולאר (כ־7000 אלף ל"י).

פס קול

„הערוץ החיפאי"

● שמועה, המהלכת בעקשנות במיסדרונות הטלוויזיה, טוענת כי נציגי המלוויזיה הלימודית וגלי צה"ל עשויים להציע **לחיים יבין** הצעה חסרת־תקדים, והיא: להיות המגיש־הכוכב של התוכנית בוקר טוב ישראל ●● **שלמה עבאדי**, סמנכ"ל הרשות לענייני כספים, לקה בהרעלת ניקוטין, והוא נעדר במשך כמה ימים מעבודתו ברשות־השידור. עבאדי, שניהל בחודש האחרון סידרות של משא־ומתן עם קבוצות של שובתים, שנמשכו שעות ארוכות, עישן במהלכן בלא הרף ●● עורכי התוכנית שעה טובה, **מני פאר** ו**אהרון גולדפינגר**, החליטו להשיב מילחמה שערה בקרב עם מבקרת הטלוויזיה **הדה בושם**, התוקפת עקרונית כל תוכנית מתוכניות שעה טובה. הם עומדים לצטט, במיסגרת התוכנית הבאה (5.9) את ביקורתה של הדה בושם על הופעתו של **עמום קינן** בשעה טובה, שמנעה, לדעת עורכי התוכנית, את סיוד אצבע־הגליל בידי **אמנון ברזק**, **בוקי שורץ** ושאר אמנים „מושגיים" ●● סיפור, שהתגלה בדרך של מיקרה, הוא על התוכנית להקמת „ערוץ עצמאי של הטלוויזיה" בעיר חיפה, בשנת 1968/69, במקביל להקמתה של הטלוויזיה הישראלית. המניע לנסיון ההקמה היה השחקן **חיים טופוז**, שייצג קבוצת משקיעים, בעוד ראש־העיר, **אבא חושי**, עשה כל שביכולתו כדי שהממשלה תאשר את הקמת הערוץ החיפאי. במיסגרת נסיונות אלה, התקבל דובר עירית חיפה באותם ימים, **דן שילון**, לקורס להפקה שנערך בהשתתפות **חיים יבין** ואחרים. העיריה השתתפה במימון השתתפותו בקורס.

שר אבי־חצירא (עם כתב רם)
בילעדיות

יום רביעי

3. 9

● **שוש, ארבע, חמש וחצי (5.30).** סידרה שבועית חדשה לגילאי 5-4 ובה מישחקים, שירים וסיפורים ממיטב ספרות־הילדים בארץ ובעולם. הסידרה תוקרן מדי יום רביעי, ובצוות משתתפיה הקבועים ישראל גוריון, יונה אליאן, ששי קשת, נירה עדי, שימעון כהן והגרפיקאי יוחנן לקיצביץ. בתוכנית הפתיחה מקבלים ניר, יונה וששי הזמנה מדמות מיסתורית בשם צ'ומפי, לבוא לפגישה בשעה חמש וחצי.

● **שעון הפלא (6.00).** עוד תוכנית חדשה לילדים. הציר המרכזי שלה הוא „שעון הפלא", שניבנה בידי דודו גבע ואמנון דנקר, שעון שיביא מדי שבוע סרטים מצויירים בצבעים.

● **חידושים והמצאות (6.45).** בתוכנית הפעם: מיפוי מעמקי הים על פי שיטה חדשה שפותחה בידי מדעני מכון וייצמן, מיפוי שנעשה בעזרת פיצוצי עומק ואיתור תהודה. עוד בתוכנית: על שיירותי הדואר של קנדה, בסקירה המתארת את חידושי הדואר שם.

● **ניקולס ניקלבי (8.02 — שידור בצבע).** הפרק החמישי בסידרה המבוססת על ספרו של צ'ארלס דיקנס. בפרק זה ממשיך ניקולס בעבודתו בבנק, בעוד מיסטר סקווירס ודודו עושים כל שביכולתם על מנת להחזיר את סמייק אל הפנימיה.

יום חמישי

4. 9

● **ארץ הפלאות שמעבר לארון — חלק ב' (5.30).** חלק שני ואחרון של העיבוד לטלוויזיה, בסרט מצויר על פי ספר הילדים הנודע, שאותו כתב הסופר ק.ס. לואיס.

● **הרפתקאותיו של רביפעלוד (6.20 — שידור בצבע).** סידרת סרטונים המתארת את השימוש בפעלולים בעולמו של וולט דיסני, בה יומחשו כמה מסודות חרושת החלומות.

● **החיים על פני אדמות (9.30 — שידור בצבע).** הפרק השלישי בסידרה התיעודית הנהדרת — הפעם על „היערות הראשונים". תיאור של שלושת אלפים מיליון שנה, שבמהלכם התפתחו היצורים החיים בימים שעל פני כדור הארץ, בעוד שהנוף במדף היבשתי היה שומם לחלוטין. הרי־הגעש הראשונים שהופיעו, ותהליך התקררות קרום האדמה. דיוויד אטנבורו פותח את הפרק באיסלנד, שם קיימת דוגמה שיכבתית המתארת את ימי הקדם ואת השוליים הירוקים והדקים שבגבול היבשה והמים. שוליים של איזוב, שהם, למעשה, ראשית פלישת היצורים החיים מהים ומהנהרות אל עבר היבשה. אטנבורו מתאר את אבות אבותיהם של מרבי־הרגליים, וחרקים פרימיטיביים אחרים, ואבותיהם של העכבישים והעקרבים, שניצבו בפני בעיות התאקלמות על פני היבשה. אטנבורו מספר על מרבי־הרגליים שהיו צריכים להיצמד כדי שתאי המין שלהם יוכלו לעבור ישירות מן הזכר אל הנקבה, וכך גם לגבי העקרבים והעכבישים. תנועת החרקים בין הצמחים והעצים של יערות־העד הראשונים הביאו לצעד גדול ואחרון בהתפתחות הצומח על פני היבשה, צמיחה שהביאה למיגוון של צבעים חדשים, המומחשים בסידרה זו.

● **מדוע לא ביקשו את אוזנם (10.25 — שידור בצבע).** פרק אחרון בסידרה המבוססת על המותחן של אגאתה כריסטי, שבו מתפענחת התעלומה.

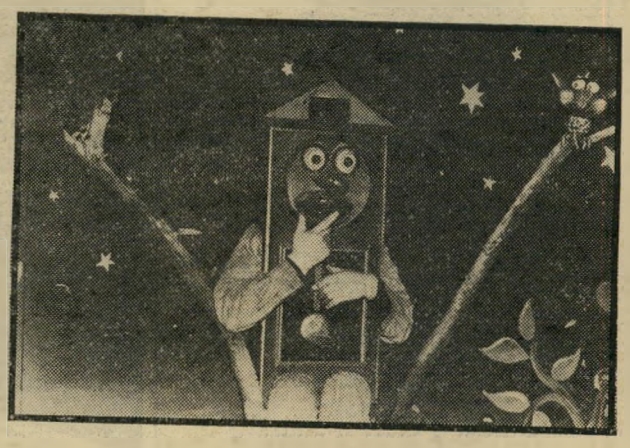

דנקר: שעון הפלא
יום רביעי, שעה 6.00

אנים: מדוע לא ביקשו את אוזנם?
יום חמישי, שעה 10.25

הסרט הערבי השבועי מספר הפעם על זמרת קברט, שחיה עם מאהב הנוטש אותה בשל היותה עקרה, ולוקח לו מאהבת אחרת תחתיה, הילדת לו שני ילדים — בן ובת. הזמרת מתדרדרת, עד שלבסוף היא שוקעת בדיכאון. אחד ממעריציה מספק לה סמים ומשתלט עליה לשם קידומו וקידום עסקיו. דרך סרט זה נפרשת יריעה שלמה ומלאה של חיי־הלילה וחיי הכוכבים במצריים. כוכבי הסרט הם: נהד שריף, תופיק זקן ואדיב קדורה.

● **שעה טובה עם מני פאר ואורחיו (9.20).**

● **אנה קארנינה (10.20 — שידור בצבע).** בפרק יוצגו מעלליו ומעללי מכשיריו של הרופא, חוקר מקרי־המוות.

שבת

6. 9

● **מבט ספורט (9.05).** מגזין הספורט השבועי שב למסך לאחר פגרה.

● **הנוקמים (10.05).** מערבון — שבו מככבים שלושה זוכי האוסקר: ויליאם הולדן, ארנסט בורגנין וסוזאן היוורד. סרט־פעולה זה מביא את סיפורו של חוואי המבקש לנקום את נקמת אישתו וילדיו שנרצחו. יום אחד שב החוואי, ג'ון בנדיקט (הולדן), לביתו ומוצא שאשתו וילדיו נרצחו. פועל החווה הגוסס מספר לו שחבורת אינדיאנים, שבראשה שני לבנים עריקים מן הצבא, ביצעה את הטבח. בנדיקט יוצא מיד בעקבותיהם. את הסרט ביים הבמאי הנודע דניאל מאן.

יום ראשון

7. 9

● **עוד לחיט (8.03 — שידור בצבע).** הפעם להיטים לועזיים.

● **הכל נישאר במישפחה (8.30).** האפיזודה שובו של אבא של סטפאני.

● **הקמפוס בצד המיזרחי (10.00 — שידור בצבע).** אפיזודה שלישית בסידרה המוקדשת להווי של דור מילחמת־העולם השניה בארצות־הברית. עלילה המתרחשת סביב מכוניתו פתוחת־הגג של אחד הגיבורים.

● **שיחה בשניים (10.45).** יוסף אלמוגי, מי שהיה שר העבודה, השיכון והפיתוח מנהיגם של פועלי חיפה ומדכא שביתת־הימאים, משוחח על עלייתה ונפילתה של „חיפה האדומה", על השביתות שהנהיג ושעבר, על יחסיו עם דויד בן־גוריון, משה דיין ושימעון פרס. עם אלמוגי משוחח העיתונאי נחום ברנע.

● **כפתור ופרח (5.30).** התוכנית מוקדשת לראש־השנה, ובה מספרים שלושה דורות — הסב, האב והנכד לבית וינר — על קבוצת דגניה, במלאות לה 70 שנה; דולה בן־יהודה ויטמן מספרת על הילה העברית הראשונה שיצאה מפיו של אחיה, איתמר בן־אב"י. תוכנית מגזינית דהוייה, אותה הפיקה עוגניה שמחוני.

● **בועות (11.15).** אפיזודה מס' 64 של בועות חושפת את ברט קמפבל, שלא העז לספר לאשתו מרי, הנמצאת בהריון, שהוא סובל ממחלה מארת ועל כן עומד למות בקרוב. לא קשה לתאר את הפתעתה של מרי, כשברט מספר לה על הטעות שהתרחשה במעבדה, כאשר המחשב מסר לו דיאגנוזה של אדם אחר.

לקראת שידור

„תמונות מחיי הנשואין"

במאי הקולנוע הנודע אינגמאר ברגמן החליט לפני כמה שנים ליצוד סידרה עבור הטלוויזיה השוודית, תחת הכותרת „תמונות מחיי הנישואין". הסידרה עלתה בהצלחתה על כל המשוער, והביאה לגירסה מקוצרת שהוצגה גם על גבי אקרני בתי־הקולנוע בעולם, וגם בארץ. אחרי החגים תתחיל הטלוויזיה הישראלית בהקרנת הסדרה המלאה של „תמונות מחיי הנישואין", בכיכובם של לייב אולמן, ארלן יוספסון ואינגריד טולין.

אולמן ויוספסון: תמונות מחיי הנשואין
סידרה חדשה שתוקרן אחרי החגים

הודן וכורגנין: הנוקמים
שבת, שעה 10.05

● **מוצארט — קונצ'רטו לפסנתר מס' 13, 415 בי רשימת קשך (11.15).** עם הסולן פסנתרן בורים ברמן, ביחד עם התיזמורת הסימפונית ירושלים רשות־השידור, בניצוחו של חואן פבלו איסקארדו.

יום שישי

5. 9

● **דרך היסורים (6.02).** הרביעי, מגלה אנה כי היא הרתה לוורונסקי, והדבר מחריף את הבעיה המטרידה אותה — האם לעזוב את בעלה קארנין וללכת בעקבות אהובה, או להישאר ביחד עם הבעל בגלל בנה. בעקבות תאונה במירוץ־סוסים, שבה נפגע וורונסקי, נחשפת אהבתה ברבים וקארנין מציג בפניה אולטימאטום: להפסיק מיד את יחסיה עם וורונסקי, או שבנה יילקח ממנה והיא לא תוכל לשוב לראותו עוד לעולם.

● **קווינסי (11.15).** הסרט השלנות פושעת, בה

מדוע יותר ויותר נשים מכבסות ב"שלגית"...

...ומה יוצא להן מזה:

כביסה מבהיקה במיוחד.
"שלגית" היא אבקת הכביסה היעילה ביותר שאת יכולה להשיג כיום:
יש בה 40% חומרים פעילים, שהם מעל ומעבר לדרישות התקן. היא מסירה כל כתם בקלות — אפילו במים קרים!

חסכון ללא תחרות.
"שלגית" הוכחה כחסכונית ביותר, בהשוואה לאבקות כביסה אחרות מסוגה:
$\frac{1}{2}$ כוס "שלגית" מספיקה ל־5 ק"ג כביסה!
(התקינות: כוס אחת שלמה ל־4 ק"ג).

בכל הגרלה: מערכת סטריאופונית במזוודה!
במבצע מיוחד של "שלגית" תערך הגרלת פרסים בכל חודש.
בכל הגרלה תוגרל מערכת סטריאופונית מושלמת בתוך מזוודה, ועוד פרסים יקרי ערך.
כל שעליך לעשות הוא לשלוח 2 לשוניות פתיחה של "שלגית" מאריזות של 1.5 ק"ג או תלוש אחד מאריזה גדולה של 4, 6 או 10 ק"ג.
שלחי אותן אל:
"מבצע שלגית — יצהר"
ת.ד. 823, תל־אביב

בכל הגרלה: מערכת סטריאופונית משוכללת במזוודה!

בכל חודש יוגרלו פרסים יקרי ערך:
מערכת סטריאופונית מושלמת בתוך מזוודה, הכוללת: מגבר, פטיפון, טייפ־רקורדר וזוג רמקולים!
כמו כן תוכלי לזכות בפרסים נוספים:
• שעונים מעוררים • שולחנות פיקניק מתקפלים • מחשבי כיס • עגלות תה ועוד.

ההגרלה הראשונה תערך
ב־ 15.9.80

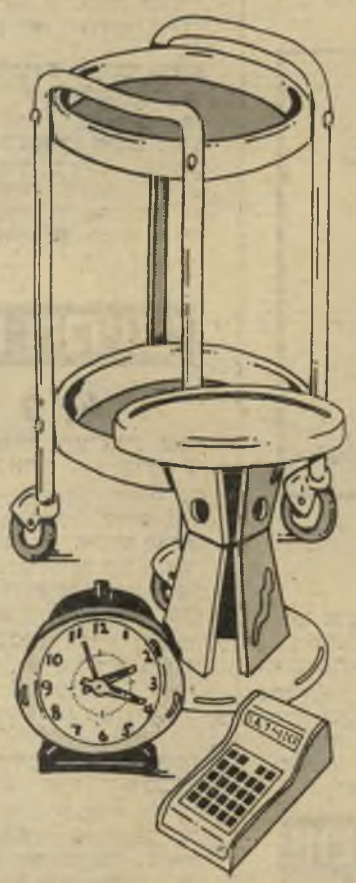

ההגרלות יערכו בנוכחות רואה חשבון. ההשתתפות במבצע אסורה על עובדי "יצהר", פרסום אדמון וכני מישפחותיהם.

(המשך מעמוד 45)

תנת לנאשם אפשרות לחזור לי־מוטב, ביקש הסניגור כי בית־המישפט יקח זאת בחשבון.

ביטון קם על רגליו, ביקש מ־בית־המישפט רחמים, ואמר כי הוא מצטער מאוד ומתחרט על מעשיו. מתחת לחולצתו הציץ טלית קטן, ועל ראשו היתה כיפה גדולה. מישהו בקהל העיר: „על זה נאמר כבר — חוזר בתשובה."

מישטרה

אונס ליד מיטת האם

הציג עצמו כאיש־עסקים וקבע פגישה ביצע אונס

שולה * הגיעה לתחנה המרכזית אחרי שבילתה במסיבה. המסיבה לא היתה מוצלחת והשעה היתה מאוחרת. אף אחד מהחתיכים ב־מסיבה לא שם לב לשולה. היא הרגישה מוזנחת ובלתי אהובה. שולה היא ילידת עיירה בנגב, ה־עובדת כמטפלת בילד באיזור ה־מרכז. היא החליטה לטלפן למע־בידיה, ולהודיע להם שהיא חוזרת לישון בביתם.

ליד תא הטלפון הציבורי עמד גבר נאה. הוא נעץ בה מבט ארוך והחל בשיחה. אחרי האכזבות ב־מסיבה היתה שולה זקוקה מאוד לתשומת־לבו של גבר, וזה של־פניה הציג עצמו כאיש־עסקים המרבה בנסיעות לחוץ־לארץ. כדי להגדיל את אמינותו גם גילה לה, שלמד שלוש שנים בישיבה בירו־שלים. השיחה הפכה אישית יו־תר, והגבר הזמין את שולה לאכול עימו במיסעדה.

שולה שכחה כליל את כוונתה לטלפן למעבידיה, הצטרפה בשימ־חה לגבר שמצא חן בעיניה ועשה עליה רושם של איש העולם.

כיוון ששולה היא רק בת 19, ומעיירה קטנה, לא התפלאה ש־איש־עסקים נכבד הציע לה לנסוע למיסעדה באוטובוס. היא גם לא ידעה שהאוטובוס עליו עלו נוסע למקום שאין בו מיסעדות־פאר. הוא הוביל את השניים לשרידיה של מעברת מחנה ישראל.

ראש כבר. כאשר הגיעו ל־מקום חפצם הזמין אותה הגבר להיכנס לבית. היה זה בית עלוב, אפילו שירותים אינם מצויים בו, אלא לידו. אבל שולה נכנסה ללא חשש. הוא הציע לה שתיה והבטיח להחזירה אחר כך למקום חפצה. שולה לגמה מכוס התה שהוגשה לה וראשה הסתחרר. אז התנפל עליה, לדבריה, הגבר, ו־התחיל לנשקה ולגפפה. שולה ביקשה שיעזוב אותה לנפשה ויח־זיר אותה לביתה, כפי שהבטיח, אבל הוא שכח את הבטחתו.

הגבר דרש משולה להתמסר לו ואיים עליה, לדבריה, כי יהרוג אותה אם תסרב. אבל הבתולים היו חשובים לצעירה מהנגב והיא ניסתה להימלט לחדר השני. בחדר זה ישנו על המיטה הזוגית הוריו הקשישים של הגבר. שולה הת־חננה בפניהם שיעזרו לה, והאם אמרה לה: לכי איתו, הוא יחזיר אותך הביתה." שולה הנרגשת לא הבינה; וחשבה כי גם האם לו־חצת עליה להיכנע לדרישות בנה, ואז איבדה כל תיקווה. בשקט ול־לא התנגדות חזרה לחדר השני, הורידה את מכנסיה, כיסתה את ראשה בכר, והתמסרה לגורלה.

בשעת בוקר מוקדמת ביקשה לצאת לשירותים, וכך, יחפה ובתחתונים בלבד, גמלטה לכביש ובקשה שיעצור את הנאשם.

עורך־הדין מאיר זיו קם והס־ביר לבית־המישפט מדוע אין לדעתו מקום לעצור את שולחו. הוא טען כי שולה הסכימה למגע המיני, ואפילו הזהירה את מדר כי היא בתולה, ואם יהיו יחסי־מין אסור שיפגעו בבתוליה. הוא גם פירט את מצבם הקשה של הורי הנאשם, זקנים הגרים במעברה, אשר עומדים בפני פינויים למקום אחר. והם לא יוכלו לעשות זאת בלי עזרת בנם.

ההפתעה הגדולה באה מצד ה־שופט. בשלב זה התעלב השופט ואמר: „אני זוכר את כל הסי־פור על פינויים של ההורים מה־מישפט הקודם שלך! גם שם היה מדובר בעבירת מין." וכאן חזר השופט בפרטי פרטים על המיק־רה הקודם, בגללו נשלח מדר ל־בית־הסוהר.

מדר נעצר עד תום ההליכים.

בני־ברק

רח' השומר מת

יותר לא יהיו מהומות ברחוב השומר בבני־ברק

הג'יפ נהם וזינק לעבר המחסום. מטח אבנים וקרשים ניטח לעברו. הוא פגע במחסום, פרץ אותו כש־קריאות „שאבאס שאבעס" ליוו אותו. לפתע פגע בגל אבנים ש־חסם את הכביש, התהפך ועלה ב־להבות כשהוא לוכד תחתיו את נהג הג'יפ והנוסע הנוסף. זו היתה תקרית השיא ביחסים המתוחים בין דתיים וחילוניים על רקע חסי־מת רחוב השומר בבני־ברק בשב־תות. תקרית שאירעה בליל שבת חודש יולי 1977.

לעולם לא יהיו יותר הרוגים ברחוב השומר בבני־ברק. רחוב השומר פשוט איננו. עיריית בני־בני־ברק חילקה את הרחוב לשניים ושינתה את שמו. חלק אחד נקרא על שם הרב יוסף כהנמן, שהיה ראש ישיבת פונביץ. והחלק השני על־שם הרב יוסף כהנמן, שהיה ראש ישיבת פונביץ. והחלק השני על־שם הרב ראובן אהרונוביץ, ש־היה ראש עיריית בני־ברק.

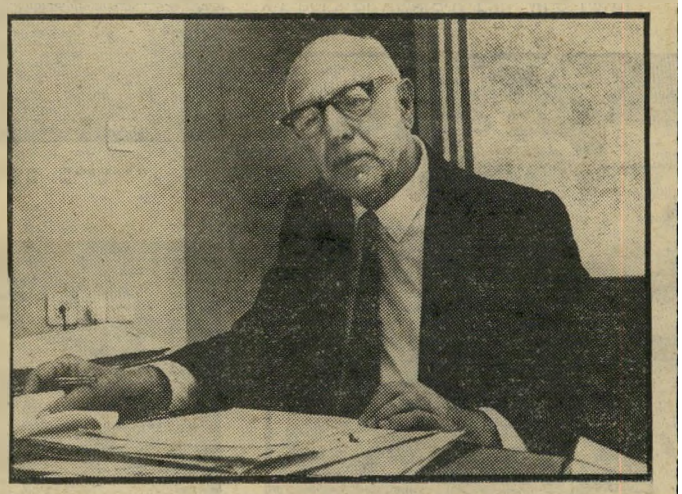

שופט דבורין
השוטר הגן על העבריין

תובעת שניט
סיפור־מין בהמשכים

הראשי. נהג אדיב הביאה לבית מעבידיה, ובשעה שש בבוקר כבר היתה שולה בתחנת המישטרה ו־סיפרה את קורותיה באותו הלילה.

מדר נעצר, והשבוע, אחרי ש־הוגש נגדו כתב־אישום, הובא ל־בית־המישפט לשם הארכת מעצ־רו עד תום ההליכים. התובעת נו־רית שניט גוללה בפני השופט חיים שטיינברג את סיפור האונס,

* השם בדוי. השם האמיתי נאסר לפירסום.

לעורכי־דין
ורואי־חשבון

מודעות לכל העיתונים והלוחות
מתקבלות באמצעות הטלפון 245368
ב מ ח י ר י ה מ ע ר כ ת

פירסום גוב־שיאון בע"מ
מצדה 7, תל־אביב

הופיע!
ספרו החדש של גבי רוזנבאום
מגרות

שבוע של התאבדות
להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית: בית־עלים

קולנוע

פגישות

כוכב בר־מזל

למרות שבין פסטיבל קאן לפסטיבל מונטריאול מפרידים ארבעה חודשים, הרי למעשה מונטריאול ניזונה עדיין מסל ה־סרטים של קאן: הסרט שנעל את שוק הסרטים בקאן, כוכב בר־מזל, משהוקרן שם בהקרנה נוספת, אחרי שנתפזרו כולם, בסיועה של הפסקת החשמל (שהיתה חלק משביתת מחאה כללית), הוא זה שפתח את פסטיבל הסרטים במונטריאול, לפני כמה ימים.

כבוד זה נפל בחלקו בעיקר משום שהוא הפקה קנדית, וזהו בדיוק חוסר המזל שיש לתעשייה הישראלית עם הכוכב בר־המזל. שכן בפגישה עם במאי הסרט, שנערכה בקאן, כפגישות דומות אחרות עליהן דווח במדור זה, הסתבר, שלמעשה ראוי היה סרט זה ייעשה בכסף ישראלי. וחבל, מה חבל, שלמקס פישר, הבמאי, נמצאה אוזן קשבת דווקא בקנדה הרחוקה, ולא בישראל הקרובה לליבו, כשהנושא שלו הוא נושא שכל־כך קרוב לליבה.

גישה מקורית. הכוכב בר המזל אינו אלא הטלאי הצהוב, שנדרשו היהודים לענוד בימי השואה הנאצית. ילד יהודי בשם דויד גולדברג, המוצא עם הוריו מיקלט בכפר קטן בהולנד, רואה בו את סמל השריף שבמערבונים. ברגע שבו מק־בל הכוכב הצהוב אור חדש ותוכן חדש אפשר להבין כיצד אפשר להראות קורותיו של נער בשואה דרך קומדיה רומנטית, מבלי לפגוע כהוא זה ברצינות המאורעות שפקדו את העם היהודי. אבל מסתבר שדווקא גישה מקורית זאת הפחידה כל ישראלי שהתבקש להשקיע בתסריט ש־הביא פישר, שפותח על ידו על־פי רעיון מקורי של רולאן טופור, מי שעשה את הסרט כוכב הפרא, יהודי־פולני שנולד בפאריס, וידוע כאחד המאיירים והמחזאים המקוריים והפוריים בימינו.

ימי אלכסנדריה. „זאת היא אידיאה טופורית מובהקת," סיפר פישר בהתלהבות של מי שדורך לראשונה על הקרקע ה־בוערת של פסטיבל קאן. „היה לי המזל הנפלא לעבוד עם ג'ק רוזנטאל, תסריטאי שכבר זכה שלוש פעמים לפרס האוסקר, והוא מבריק, פשוט מבריק."

התלהבותו של פישר טבעית למי שטיפח בעצמו סרט במשך תקופה ארוכה. „אני בעצמי לא עברתי את השואה. היה לי המזל הנפלא להיוולד באלכסנדריה. אמנם היו גם לנו רגעי חרדה, כשבאל־עלמיין לחמו צבאות רומל בצבאות מונטגומרי, ובאלכסנדריה חששו שמא יגיעו הגרמנים לגבולות מצרים, אבל היתה זו הפעם היחידה שאני זוכר כתקופה של אי־ביטחון עבור יהודי אלכסנדריה. במשך כל השנים הללו, ולאחר מכן, לא ידענו פחד מהו, וחיינו ביחסים נפלאים עם הסביבה. עד שבא מיבצע־סיני, ובעקבותיו גירוש יהודי מצרים על־ידי נאצר. אם כי יצאתי ממצרים לפני כן, הרי בשנת 1958 גורשתי ממנה הלכה למעשה."

פישר, שבמצרים עסק בהפקת סרטים אמנותיים ותיעודיים, והתמחה בתולדות מצרים העתיקה ותיעודה הקולנועי לשימוש אקדמי, מצא עבודה בכל מקום אליו הגיע. כשהוא מצוייד בשליטה בכמה שפות, אחד הכישרונות האופייניים ליליד אלכסנדריה, עבד ברומא, בפאריס ובאמשטרדם, שם עשה סירטי פירסומת וסירטי תעודה, וב־הולנד גם הקים חברת־הפקה משלו.

בסרטים עלייתם גיסה מזלו פעמיים: הוא עשה סרט על יסוד האיגודים המיק־צועיים בשנת 1908, וסרט נסיוני בשם חלומות, שמצא דרך להפצה מצומצמת בלבד בבתי־קולנוע לסרטים אמנותיים. ואז הדליק אותו הרעיון של טופור: „סיפור על ילד המשתגע אחרי מערבונים. הוא מכיר את ג'סי ג'יימס מלפני ומלפנים. ביום אחד, כשהוא מסתתר בכפר קטן ליד אמשטרדם, נקראת מישפחתו לבית המועצה המקומית, ונדרשת לענוד את הטלאי־הצהוב. מרגע זה ואילך הוא מחליט שהוא הינו השריף. לא, הוא אינו מטומטם, ושום דבר לא השתבש בשיכלו. הוא פשוט מחליט לבחור בין המשמעות שיש לכוכב זה בעיני הגר־מנים לבין המשמעות שיש לו בעיניו. והרי השריף מסמל בעיניו את הצדק, כשם שמגן־דויד, שצורתו דומה לצורת כוכב, מסמל בעיני היהודים את כוחו של ה־אלוהים, דהיינו, את הצדק."

קודש הקודשים. אבל מה שנראה בעיניו של פישר כסיפור מקסים, הסתבר כוויא דולורוזא בהמשך. הסיפור אמנם צריך היה להתרחש באמשטרדם, עקב ה־צרכים ההיסטוריים שלו, אבל פישר קיווה למכור את הרעיון למפיק ישראלי.

להפתעתו, עיקמן כולם את האף, השואה לא נראתה סחורה מפתה די הצורך. (אז טרם הוצגה הסידרה שואה) והניסיון להציג את הטראומה הלאומית באור חדש ושונה, היה בעיני רבים חילול ופגיעה בקודש הקודשים. „דווקא שני מפיקים גרמניים רצו להפיק את הסרט," מגחך פישר, „ולב־סוף היה זה המפיק הקנדי קלוד לו'ה, שלקח את כל הסיכונים הכספיים על עצמו."

וכך, לדבריו של פישר, נתאפשרה ההפ־קה בתקציב נמוך כל־כך, שהוא מתבייש לנקוב בו, מה עוד שההסרטה בהולנד נהנתה מהנחות חסרות תקדים, שבהן זכה בזכות המכרים הרבים שעשה לו כשעבד בארץ זו.

פישר גאה מאוד בליהוק שלו, ואינו חוסך מהמאות משני הכוכבים הצעירים שלו איזאבל מז'יאנס וברט מארקס, שהוצבו לראשונה בקאריירה שלהם לצד שחקנים מנוסים כלואיז פלצ'ר, לו ג'אקובי ורוד שטייגר. את שני הצעירים גם הביא עימו לקאן, כשהוא מרעיף עליהם מהמאות כאב הגאה בילדי טיפוחיו.

דויד המקורי. „כשליהקנו את הסרט חיפשנו לתפקיד הילד, דויד גולדברג, נער

ברט מארקס בתפקיד דויד גולדברג ב„כוכב בר־מזל"
להיות כמו ג'סי ג'יימס

רוד שטייגר בתפקיד קולונל גרמני
תרומתה של הוליווד

ז'אן גאבקון (הכומר) לו ג'אקובי (האב) איזאבל מז'יאס (החברה) ואיבון דופור
תרומתה של קנדה

בימאי מקס פישר ושחקן ברט מארקס בשעת הראיון בקאן
רציתי מפיק ישראלי

שנראה יהודי לפי מיטב המסורת. הלכנו על־פי הרעיון הטיפשי שעליו להיות שחר־חר עם עיניים כהות. אך כשערכנו מיב־חנים, וראיתי את ברט, חשבתי בלבי: הרי הוא נראה בדיוק כמו דויד המקורי, תלתלים אדמוניים ועיניים כחולות. וכך קרה שבסרט שלי נתהפך הכל, הגיבור ה־יהודי הוא בלונדיני, ותשאר הם כהים."

סיפורו של ברט מארקס, שאימו נולדה בישראל, ועברה עם מישפחתה ללוס אנ־ג'לס ועל מזלו שלו: „קודם לכן עשיתי רק כמה תפקידונים לטלוויזיה, והשתתפתי בסרט על הבייסבול האמריקאי, שהיו לו שני המשכים נוספים בגלל הצלחתו ה־מיסחרית. אבל כל אלה לא היו תפקידים של בשר. כששמענו על החיפושים בליהוק הסרט הזה, פנתה אמי לסוכנת שלי, והסבה את תשומת־ליבה לאפשרות שתפקיד זה יתאים לי. הסוכנת השיבה: לא, הוא לא מתאים. הם מחפשים נער שחור שער ושחור עיניים! ובכל זאת הלכתי לבחינה. כל־כך רציתי לקבל את התפקיד."

לא קל להתאים ילד יהודי, שגדל בלוס־אנג'לס, לתפקידו של ילד יהודי באירופה של השואה. על־כך עבדו קשה גם הבמאי וגם השחקנים. הנערה שהוצבה מול ברט חסרה אף היא כל רקע מתאים לסיפור. איזאבל מז'יאס היא ילידת קנדה הצרפ־תית, אביה ממוצא ספרדי, ומקס פישר הגיע אליה דרך ידידו, הבמאי ז'סט ז'אקין, שהמליץ עליה אחרי שהופיעה בסרטו נערות. לבד מהיותה מוכשרת בעיניו, עזרה נתינותה הקנדית להרמת הקו־פרודוקציה (צרפת, קנדה, ארצות־הברית), שעה ש־ממשלת צרפת נתקבל סיוע בצורת פרס מיוחד, המוענק לסרט העוסק בנוער. בינ־תיים מצפה פישר לראות, אם אכן יהיה כוכבו בר־מזל גם בקופות. קרוב לוודאי שאם יצליח, הוא יוכל לעשות בקרוב את סירטו הבא. אשר לישראל, הוא ישמח לבוא להקרנת הסרט.

ישראל

ישראלים בלוס־אנג'לס

לפני שנה נדמה היה שתעשיית הסרטים המפותחים ביותר של עולם הסרטים.

לפני כשנה נראה היה שיש קונים לרעיון. אחרי שהגדולה האדומה ה־1 מצד אחד, ואשאנטי מצד שני, גילו את כל היתרונות (וגם כמה מן החסרונות) של ההסרטה בישראל, נצבו בפתח שתי הפקות גדולות נוספות. האחת, ענקית ממש, צילמה טל־מה בארץ את סיפור מצדה לסידרת טל־ויזיה אמריקאית, שתהיה היקרה ביותר אשר ידע המסך הקטן עד עצם היום הזה. השנייה, גדולה פחות, שיחזרה, במקום ההתרחשות האותנטי, את סיפור אהבתם של מרים ויוסף, הלא הם הוריו של ישו הנוצרי.

מה קורה? מה בדיוק קרה בשתי ההפקות הללו קשה היום לקבוע בדיוק. אם הקנדים שעשו את מרים ויוסף נשמעו מרוצים בהחלט בסוף העבודה, הרי אנשי יוניברסל, שעבדו על מצדה השמיעו צלי־לים שונים לגמרי. וצלילים כאלה, כידוע, אינם נשמעים רק בישראל, אלא בעיקר מחוצה לה. וכאשר זמן קצר לאחר ששתי ההפקות יצאו את הארץ, החליט יגאל הור־ביץ, כאחד מאמצעי החיסכון הראשונים שלו, לקצץ את ההלוואות שנתנו למפיקים הזרים כדי למשוך אותם ארצה, נוצרה בחוץ אווירת ספק.

משבר כלכלי, המזועזע את מחירי ה־עבודה מדי יום, היעדר הטבות מן הממ־שלה, ועוד כל מיני סיפורים מפחידים, כל אלה ביחד הצליחו לשכנע את מי שהירהר על אפשרות הפקה בישראל, ש־יילך לחפש לו אתרים שלווים יותר. ועוב־דה, ב־1980 לא הגיעה לארץ אפילו הפקה רצינית אחת.

אמנם, האוצר התרצה בינתיים, והחליט להחזיר את ההלוואות שנגנזו, ואיגוד ה־מפיקים החליט לוותר על שירותיה של הגברת יהודית סלומון, שייצגה אותם תמו־רת שכר בלוס אנג'לס, וניסתה, ללא הצ־לחה גדולה, לדחוף את צוותי ההסרטה האמריקאיים לישראל. אבל כל זה לא עזר בינתיים. הרבה יותר קל לגרש קליינטים מאשר להביא אותם בחזרה.

ליטול יוזמה. שתיים מן החברות שהת־בססו בעבר, במידה רבה, על עבודות עם גורמי חוץ, ישראפילם וסירטי רול, החליטו שאם הם מחפשים ישועה, מוטב להם ליטול יוזמה בידיים, ולא לחכות למשיח. ואכן, בימים אלה, החליטו השתיים לפתוח יחד משרד בלוס־אנג'לס, שהוא עדיין המקום שממנו יכול לצאת מיספר העבודות הגדול ביותר לישראל. שלא כבעבר, החליטו השותפים הפעם לא לשכור את שירותיו של הכישרון המקומי, אלא לשנס בעצמם מותניים, ולגייס את הלקוחות.

העבודה תתחלק בין שני השותפים של ישראפילם, צפי שפילמן ושלמה מוגרבי, ושניים מן השותפים של רול, ישראל רינגל ויאיר פראדלסקי (השותף השלישי הוא הצלם ניסים ליאון). כל אחד מן הארבעה ישהה בלוס אנג'לס שלשה חודשים בשנה, וינסה להשיג את מה שיד זרים קצרה מלספק.

הצלחתם עשויה לעודד ענף אשר בזמן האחרון היה מדוכא למדי.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב: הסייח השחור, קרמר נגד קרמר, שחק אותה סם, חזרת התיזמורת, טס, מנהטן, נורמה ריי.

ירושלים: האדומה הגדולה האחת, קדמת־עדן, טס, שחק אותה סם.

תל־אביב

****** מנהטן** (שחק, ארה"ב) — סרט שנון ואינטליגנטי על לבטיו של משכיל יהודי בחיי האהבה ובחיי הרוח שלו. וודי אלן מצליח להגיש סרט שפשוט נעים לראותו, וזאת תופעה נדירה למדי.

***** טס** (צפון, צרפת) — הרומן של תומס הארדי על אהבתה האומללה של נערת כפר בריטית בימי המוסר ה־חשוכים של החברה הוויקטוריאנית. בעיבוד מרהיב־עין של רומן פולנסקי ועם נסטסיה קינסי בתפקיד הראשי.

האלימות רוכבת שוב

תשעה שרכבו (מוגרבי, תל־אביב, ארצות־הברית) המערבון הזה רוצה להתקשט בהילה כפו־לה: ראשית, הוא מציג את הסיפור של האחים ג'סי ופראנק ג'יימס, ושל שותפיהם למעללים, האחים יאנגר והאחים מילר, כאשר אחים של אמת מגלמים את האחים האגדיים. אם לא די בכך, אפילו בתפקידי צמד האחים פורד, האחראים למותו של ג'סי, מופיעים שני שחקנים אחים. שנית, הסרט, שטוען כי אינו מערבון, (כי כנופת ג'יימס פעלה דווקא באמריקה התיכונה) מנסה להפשיט את האגדה מן הגלימות הזוהרות שלה, ולהחזיר את הסיפור אל מימדיו הריאליסטיים.

אפשר אולי לומר, שבשתי נקודות אלה הסרט מצליח. הפעם אין איש מטיל ספק בעצם היותם של האחים בסיפור אחים של אמת. המאמץ לשחזר את צורת הלבוש, צורת ההתנהגות, וסוג מסויים של אווירה פורקת־עול, שבאה לאחר מילחמת הצפון נגד הדרום, כל אלה קיימים בסרט, ואין־ספק שנועדה להם חשיבות כלשהי.

אלא שזה בעצם כל מה שהסרט מצליח להשיג. כי ואלתר היל, תסריטאי שהפך לבמאי, נופל קורבן לכל הפחים שטמן לעצמו. הוא מתיימר להפריח אגדות, ועם זאת הטיפול השיטחי שהוא מעניק לכל אחת מן הדמויות, וההתייחסות החד־צדדית אליהם, הופכת אותם בהכרח לאגדות, לטוב או לרע. וכאשר הוא צריך לעקוב בעת ובעונה אחת אחרי שבע דמויות שונות, שכל אחת ראוייה לסרט בפני עצמו, ברור שאינו יכול להרשות לעצמו להקדיש תשומת־לב של ממש לאף אחת מהן. הפשטנות השולטת ביחסים שבינם לבין עצמם, בינם לבין הנשים שלהם, ובינם לבין הסביבה, והשרירויות שבה מתפתח הסיפור, הקופץ מדי פעם בפעם ממישפחה אחת לשנייה, יוצרת בסופו של דבר אדישות של הצופה למתרחש על הבד.

ולבסוף, הפיוט. זה נלקח, כמעט לכל אורך הסרט, אבל במיוחד לקראת הסוף, מסם פקינפה (עבורו כתב היל את „הבריחה"). אבל בה בשעה שפקינפה מפרק את האלימות למרכיביה, ומקבל מעין שיר אכזרי בתנועה, היל עושה את אותו הדבר, וכל מה שהוא מקבל זה מרחץ דמים. זה ההבדל בין חיקוי למקור.

ג'יימס וסטייסי קיטש: פראנק וג'סי ג'יימס

הגרמנים באים להולנד בסירטו של מקס פישר „בוכר ברימזל"
קומדיה רומנטית מבלי לפגוע ברצינות המאורעות

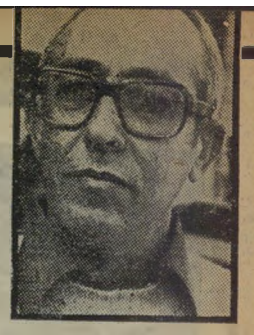

יעקב שרת / איש ממאדים

עורב ישראלי מצוי

יש אולי משום סתירה פנימית בנסיון להאדיר באופן הגיוני את חשיבותה של האי־שפיות שבמעשה הציוני. נסיון ממין זה עשה באחרונה יעקב עורב מבאר־שבע במיכתב ל„הארץ". יש אולי משום סתירה פנימית בנסיון להוכיח באופן הגיוני את האיוולת שבהאדרת האי־שפיות שבמעשה הציוני. נסיון זה אעשה אני.

לא אתפלפל פה על הגדרת „אי־שפיות". לא אביא עד גיחוך את האי־שפיות על־ידי שאראה, שמאחרי כל אי־שפיות יש אי־שפיות קיצונית ממנה — ומי השפוי — או הלא־שפוי — שיחליט: „עד כאן, אי־שפיות שלי, ומכאן ואילך זה באמת שיגעון, שכל באיו לא ישובון?" גם לא אפתח את הטענה, כי מול כך וכך אי־שפויים במחנה ישראל, יימצאו כך וכך אי־שפויים במחנה ערב, לפחות במיספר שיערוב להנצחת האי־שפיות ההדדית, אם לא בלתי־שפוי מזה.

הטענה בדבר האי־שפיות המלווה לא רק את הציונות, אלא את עצם קיומו המתמשך של העם היהודי (יעקב עורב מגיע לתקופה הסלווקית), נשמעת לא אחת מפי עורבים מצויים רבים, ובהם כמה מידידי הטובים ביותר. לדידי היא מלמדת על יאוש תהומי, שכן רק אדם נואש מכל אפשרות של פיתרון הגיוני לבעיה מסוגל להאמין, כי יש לה בנמצא פיתרון לא־הגיוני, כלומר לא שפוי.

אבל ראו זה פלא — אומרים לנו — השיטה האי־שפויה „עובדת": לאורך תולדות העם היהודי והתקופה הציונית נעשו מעשים שלפי כל קנה־מידה הגיוני היו „לא שפויים" — ועינינו הרואות את תפארת מדינת־ישראל!

על זה יש לי להגיד שני דברים:

א) שטירוף אמיתי אינו בהכרח מחלה אנושה הממותתת חיש מהר את הלוקה בה, כן גם האי־שפיות נוסח העורב הישראלי הממוצע. לא מתים מזה מהר. השאלה היא רק לאן זה מוליך. הטירוף האמיתי מוליך את הלוקה בו לבידוד במוסד אישפוזי. האי־שפיות נוסח העובר הישראלי הממוצע מוליכה מדינה שלמה למצב של נידוי בינלאומי, שהוא, אם תחשבו באופן הגיוני אך לרגע, אישפוז־ברמה־עולמית.

ב) כשם שיחיד שאינו שפוי יכול לחיות עד שיבה טובה, כן גם עם לא שפוי יכול להאריך דורות (תוך איבוד נתחים ואברים שלמים מגופו). אני נכון להסכים עם כל עורב ישראלי מצוי, כי העם היהודי אינו שפוי לגמרי. יש לכך יותר מסיבה אחת ולא אפרט הפעם, אלא אתחיל מהסוף: השאלה היא אם קיומו של העם הזה נעשה מותנה בהנצחת האי־שפיות היהודית (ואז כל שפוי וטוב מוכרח להיפרד ממנו), או שמא סופה של האי־שפיות הזאת להביא כליה על הלוקה בה (האין המילה „שואה" מלווה את חייו הלא־שפויים של עמנו בכל דור ודור)? לי נראה, כי הציונות היתה נסיון לחרוג מאי־השפיות של הקיום היהודי ולעצב חיים יהודיים הגיוניים, שבלעדיהם נגזר על קיום זה כרת. עכשיו בא העורב הישראלי המצוי ואומר: לא כי, הציונות היא שיא האי־שיפות המנצחת של העם היהודי — ותחת להסביר את הישגי הציונות עד כה על דרך השיקול ההגיוני, כלומר על־ידי ניתוח מערכות־הכוחות בארץ ובאיזור ובעולם בהשתלשלותן במרוצת הדורות, ולהסיק מסקנות לגבי הצעדים הנכונים והלא נכונים שבעשייה הציונית, מבקש לתלות הכל ב„אי שפיות", כלומר בהיעדר כל אמות־מידה הגיוניות, בנות־הבנה.

העורב המצוי הלא־שפוי, שיודע כי אינו שפוי, ואף מעלה על נס את אי־שפיותו, אין לו תקנה אלא — אולי — בהלם הבא, שברוב אי־שפיותו הוא יודע כי יבוא, אך בוטח משום־מה שהוא לא יהיה אחרון.

היונה המצויה השפויה יודעת, שסיכוייה לשרוד בי ועורבים וניצים, צלבנים ושבתאים, מתנבאים ומשי־חים קלושים ביותר, כה יעזור לה החגיון.

חבל!

ועשיתי תרגום לשיר עמוק ונשגב / על ישות כה סמלית שחוברה לה יחדיו:

האמטי־דאמטי על בד רם ישב,
פתע נפל — והמחץ מה רב!
כל סוסי המלך וכל אנשיו
עמלו לחברו מחדש — אך לשווא!

היורדים לתעלה

את חטאי אני מזכיר היום: הרעיון המהפנט של הפלת מי הים־התיכון אל ים־המלח הנסוג כבשני בשעתו, ואף כתבתי לטובתו כמה מלים במדור זה. נראה לי, כי סוד היפנוטו בפשטותו — המפה פשוט מתחננת לפניך לנצל הפרשי גובה אדירים, מזמינה אותך ב„טבעיות" לרתמם להפקת אנרגיה בזול.

הצרה היא, שמה שמותר להדיוט אסור על האמור להיות מומחה, והאמור להיות מומחה חייב לדעת, כי הרעיון אינו כל כך פשוט, והביצוע על אחת כמה וכמה.

לא אומר, שעמיתו של יובל נאמן מנהיג „התחיה" בראש הוועדה שבדקה את הרעיון, והמליצה על תוואי ביצועו, לא הרעידה בלבי מייד כמה נימי דאגה. האיש עומד בראש קבוצה מקבוצות השוליים המטורפים שלנו — זו אשר אך זה רתמה את אנרגיית הנצח הירושלמית למתן מכת־חשמל רבת מתח ועוצמה ל־תהליך השלום — אבל האיש גם עומד ברום מעלות המדע, וכיוון שידוע כי האדם עשוי מגירות מגירות ולא אחת כמה מהן מסודרות וכמה סתורות, נטיתי להניח כי המדען, לא השולן המטורף, יפסוק בעניין תעלת הימים לגופם של דברים.

נתבדיתי.

מרצע התעלה היובלנאמנית יצא משק חבל־עזה והבהיר חיש מהר, כי מדובר בתעלה פוליטית שנועדה, כמובן, להצדיק את אחיזתה של מדינת־ישראל בחבל זה עולמית. כמובן, אפשר מאוד שאחיזה זו חיונית לעצמה, והיא מן הילחם־ולא־יעבור של מדינת־ישראל המתחדשת, אלא שאם כך, ראוי שאחיזה זו תקובע בצורה נאותה ולא מתוך נוסח ראו גם ראו, תעלה חיונית לנו, ומעשה שטן, פי־ניקתה מונח בחבל עזה, ולפיכך היעלה בדעת, כי חבל זה לא יהיה נתון בריבונותנו המוחלטת?

המשקפיים הישראליות בוררניות מאוד, וזה היה אולי לא כל כך רע, אילמלא המשקפיים הלא־ישראליות, שגם הן בוררניות, היו בוררות בשיטה אחרת לגמרי. ובכן, מה שקרוי „העולם" — ודברים אמורים לאו דווקא בערבים ידידים יותר וידידים פחות, אלא במדי־נות רבות ושונות, לרבות כאלה שמבקשות מאתנו יותר ויותר לסייע להן להיות, נכון יותר להישאר ידידותיות, ומה שחשוב לענייננו המסויים פה, דברים אמורים במוסדות כספיים בינלאומיים ומדינתם ואפילו גורמים כספיים פרטיים, הפועלים בצל אותם מוסדות ואותן מדינות, עד שספק רב אם יעזו לשים כספם על קרן תע־לה שנויה במחלוקת בינלאומית חמורה — אינו מכיר בריבונות ישראל בחבל עזה. אבל זה לא השפיע על ועדת יובל נאמן־„התחיה", והשפעה זאת זרמה ביובל אכזב זה הישר אל נהר הממשלה האיתן, אשר הדליפה לעם ישראל ולעולם כולו את הבשורה המשמחת, כי מאחרי תעלת עזה־מצדה כבר עומדת קבוצת משקיעים מסתורית „משלנו" (ללמדך, כי לא נהיה תלויים בגורם מממן המציב „תנאים פוליטיים"), וזהו זה. הכל יהיה בסדר.

עובר יום, עוברים יומיים, ומה עושה העיתון? מבהיר, כי אותה קבוצת משקיעים „משלנו" אינה נכונה לממן מיפעל שנוי במחלוקת בינלאומית — ועכשיו הכסף מאין יימצא? כלום נותר על „ערוץ 2" ועל „בוקר טוב טלוויזיית גל"ץ לימודית" ועל „קול צבעי הקשת" — ונזרים את החיסכון האדיר הזה לכריית המנהרה בנגב?

אבל לא רק פי־היניקה של תעלת ההגיון הפשוט שנוי במחלוקת בינלאומית, אלא גם פי־הטבעת שלה. מדינה זרה, ריבונית, שולטת בדין במחצית היקפו של ים־המלח (ויש לה טענות לגבי רבע נוסף שלו). היתואר, כי המדינה השותפה השנייה תעשה בים זה צעדים בעלי משמעות של „שינוי מעשי בראשית" (שינוי המפלס; שינוי התכולה הכימית של מי הים) בלא הסכם הדדי תחילה, בשיטת „זבנג ותיעלנו" מעשה שודדי־ימים?

יצחק מודעי, השר בעל בת־הצחוק התת־מודעי, אשר אך זה גרע מישראל את הסיכוי ליהנות מ־90 אחוזי כישוריו המדיניים, הספיק להתייהר לפני כן קבל עם ועולם, והכריז כי ירדן מוזמנת להצטרף למיפעל; תמורת תשלום — הטעים המתפטר־מן־התפקיד־בטרם־הוטל־עליו (תופעה חדשנית בממשלת בגין מאבדת ה־שרים בפועל ובכוח) — ירדן אף תוכל לקבל חשמל מן המיפעל, שכידוע ערכו האנרגטי מועט למדי הן בשיעור מוחלט והן יחסית לסך ההשקעה, השווה להשקעה בתחנת כוח קונוונציונלית הפועלת 24 שעות ביממה ולא 8 או פחות).

האם שחצנות זאת היתה פרי 90 אחוזי הכישורים או עשרת אחוזי הכישולים? במקרה הראשון אנו מת־וודעים אל טיבם של הכישורים ומצווים להגיד „ברוך שפטרנו" מעונש; במקרה השני אין מנוס מלשאול כיצד גברו אחוזי המיעוט הכישולי על אחוזי הרוב הכישורי, וגרמו לשר להפליט מה שהפליט, ומלברך ברכה כפולה ומכופלת על ירידת בעל־החלומות המדי־ניים המודעים והבלתי־מודעים מבמת המדינאות ה־עברית, שכן מה לנו ומי לנו 90 אחוזי כישוריו, שעה שהם מודחקים על־ידי 10 אחוזי כישלוניו?

לגופו של עניין, יש דרכים להידבר עם ירדן — כאשר רוצים או כאשר נאלצים — אם לא ישירות באמצעות מתווך, כפי שהיה בשעתו בפרשת חלוקת המים. אבל הידברות שכזאת אינה יכולה להיות פרי השתחצויות חכמניות חד־צדדיות והצגת עובדות מוג־מרות.

אגב, בתוך זה מתחוור פתאום, שגם לירדנים תוכנית תעלתית משלהם, הלא היא תוכנית תעלת עקבה־צאפיה. אם לישראל זכות למנוע כריית תעלה זאת, במה פחותה זכות ירדן למנוע כריית תעלת עזה־מצדה? ואם אין לישראל זכות מניעה שכזאת, חזקה שייכרו שתי תעלות, ומכיוון שלא מכבר נתגלה במפתיע, כי עומקו השיאי של ים־המלח מתחת פני הים אינו רק יתרון המאפשר ניצול זה אין מים המוזרמים לתוכו יכולים לצאת הימנו „בעצמם", ופירושם של דברים הוא שכמות המים שאפשר להזרים לים זה בלא להעלות את מפילסו מעל רום מסויים מוגבלת — מתבקשת מייד מסקנה, כי הזרמת מי ים־התיכון מזה ומי ים־סוף מזה אל ים־המלח תקטין בדיוק במחצית את הכמות המוזרמת מזה ומזה, ואז מיפעל החשמל שלנו יפיק רק מחצית מהתפוקה הזעירה המיוחלת!

על כל המרעין־בישין הללו מתווסף עניין שינוי התכולה הכימית של מי ים־המלח — זה אוצר המס־אבים היחיד במינו בעולם — עקב הוספת מי הים־התיכון אליהם. נער הייתי וגם זקנתי וכזאת לא עלתה על דעתי עד שבא אחד יוסף אידלברג וכתב בעניין זה דברים הראויים להיקרא („מעריב" 25.8.80), ומאחר שהנ"ל מעיד על עצמו שהיה בשעתו מנהל מיפעל האשלג בסדום אי־אפשר לפטור אותו בשה"י פה"י.

ועדיין אין זה הכל — ראו גם ראו איך הדבר הפשוט כל כך הזה מסתבך והולך ומסתבך באופן לגמרי לא זך, כי הנה בא המדען הנאמן יובל התחייתי ואומר בטל־וויזה הישראלית: עושו חושו, מהרו לעשות ולהשלים את התעלה, שכן אם תתמהמהו שנה־שנתיים מי יודע אם היא תהיה ריווחית, שכן עוד מעט קט ייושמו דרכים חילופיות, זולות, להפקת אנרגיה! השמעו אוזניו של אותו נאמן את שדיבר פיו? בעבור שנים ספורות של כדאיות ראוי להקים מיפעל אדיר שכזה ולהסתבך הסתבכויות שכאלו? מה כאן, ביזבוז נפשע — או השחלת מטרה פוליטית בפי היניקה ובפי הטבעת של מיפעל לא־כלכלי, שנוי במחלוקת בינלאומית, ומה גם עשוי להזיק קשות למיפעלי האשלג העושים נפלאות בסדום!

רק שרים מוכי אימת־בחירות־מתקרבות, המחפשים מיני מפלט פטריוטי, מסוגלים לנפנף כילדים בדגל תעלת הימים, בעוד היא בוסר. שולמן, גם את זה תשלם!

שיעור באלגברה

מדינה x מכריזה ששמי מדינה y סגורים בפני מטוסי מדינה z.

בעיני אזרחי מדינה x זה כמובן בסדר גמור. אבל מה חושבים אזרחי מדינה y וממשלתם? ומה חושבת על כך מדינה z? ומה — כן, גם זו שאלה בימינו ובשמינו הבינלאומיים — חושבות על כך ממשלות a, b, c?

אבל שר־הביטחון בפועל, מרדכי ציפורי, אינו חושב באלגברה. הוא מסתפק בחשבון פשוט, בלי איקסים ושמיקסים. שמי דרום־לבנון סגורים בפני מטוסים סורים, ואם הם יעזו לטוס בהם — אוי ואבוי להם!

ירד איפוא עבדכם ממרומי האלגברה אל שפל הריתמטיקה, ויאמר כי מה שהצהירה ישראל מגרון מרדכי ציפורי קרוי בלשון המדיניות הבינלאומית „צעד מילחמתי".

האם ישראל, במצבה המדיני והכלכלי הנוכחי, ואם תרצו, גם במצבה הסמלי המתגלם לעינינו בירושלים נטולת־השגרירויות (סמל מוחשי מזה לא ידענו זה מכבר, ולו רק מבחינת העידוד העצום שקיבלו בעטיו הערבים הלא־משלימים, שלא לדבר על המורל שלנו, ומורל זה לא סמל אלא נכס יקר מפז — כלום אין החייל מרדכי ציפורי יודע זאת? אגב, ב„ספר השיאים" של ג'ינס עומדים להוסיף במהדורה הבאה במדור רכבות־הדומינו את „דומינו 13 השגרירויות", או שמא במדור המדינאות?), תיבנה מהסלמת המתח הצבאי בגבולה הצפוני? האם מה שדרוש לנו הוא התאמתות התחזית המרנינה, כי הארץ שהוציאה מתוכה את המטורף שאמר „לא ישא גוי אל גוי חרב" תהיה הזירה הבאה בעולם ללוחמה גרעינית?

כל גרגיר האוזל עכשיו בשעון החול שלנו גורע מן האהדה הבסיסית שעוד נותרה בעולם כלפינו. אנא, מרדכי ציפורי, אם מתחשק לך להפיל איזה מטוס סורי, הפל, בשם אלוהי צבאות. אני משער, שלא בחור אחד וטוב השתלהב מההפלה הזאת כשם שהשתלהבו בשעתם בחורים נפלאים מהפלות אחרות, שכידוע, בסופו של דבר, לא מנעו מילחמות ולא הביאונו עדי מנוחה ונחלה — ואוי לעיניים שכך רואות. אבל למה לך להצהיר הצהרות, ולהזהיר, ולאיים, ולהשתחץ? אתה באמת חושב, שכאשר המילחמה תפרוץ לא תיזקק לשמץ אהדה אי־שם בעולם, העומד נדהם, מנוכר, מאויים ונגעל מישראל הארותמטית, שערכי השתחצות ומילחמתיות המירו ערכי חזון ובשורה באיקסים וב־שמיקסים של מישוואתה האלגברית?

קח 3 לילות יפים

כל הנסיעות על חשבוננו.

נופש לישראל

כשהנסיעה והדלק עולים לך יותר מהשהייה בבית מלון, אתה חושב פעמיים. לכן, אגד תיור מציעה לך עסקה יוצאת מן הכלל: אם אתה מזמין נופש ומלון (לתקופה של 3 לילות לפחות - באילת 4 לילות), באמצעות משרדי אגד תיור - אתה נהנה מיתרונות בלעדיים:

- במשך כל תקופת הנופש אתה זוכה לנסיעות חינם בכל קוי אגד. כמה שתרצה. כמה שתצטרך. כולל למקום הנופש ובחזרה. (החסכון - רציני ביותר).
- 20% הנחה בטיולי אגד־תיור הקבועים.
- 10%-15% הנחה במסעדות ובמזנונים שבתחנות אגד.

בחר את מקום הנופש הבא שלך:
אילת, מטולה, אשקלון, חיפה, ירושלים, נתניה, תל אביב ועוד - וסע לשם חינם.
השאר לאגד תיור את הסדורים.
השאר לאגד תיור את האחריות.
ויהיה לך בילוי אמיתי וחסכון כספי ניכר.

"נופש לישראל" של אגד תיור.
רק אגד יכולה להציע לך לנפוש כהוגן, ולנסוע על חשבונה. פרטים והרשמה אך ורק ב-30 משרדי אגד־תיור ברחבי הארץ.

מרכזי הזמנות ראשיים:
ת"א, טל. 03-242132, י־ם, טל. 02-531286, חיפה, טל. 04-643131/2.

אבנת|קרמון|שיפרין|נעמן

פיסול

ההוצאה להורג

קיר אבנים, שמתוכו מבצבצות רגליים כפותות — ההוצאה להורג — ואדם כפות, ללא ראש — הנחקר — הם כמה מפסליו הסמליים ביותר של יוסי בראל. הם מוצגים בתערוכתו, בגלריה הקיבוץ בתל־אביב. הפסלים אינם „נחמדים", ואי־אפשר שלא להתייחס אליהם ולהתרשם מהם. כולם כאחד מבטאים זעקה של אמן צעיר, מלא וגדוש כרימון. הם מביעים מסר חזק, בצד ערכים אסתטיים ברורים.

מהו הסיפור שמאחרי הפסלים, המזכירים כלא ועינויים? לא, יוסי הו, וייעץ לו לעזוב את הציור ולעסוק בפיסול. וכך אכן עשה. הוא המשיך ללמוד בסן־מרטין ב־לונדון, שם השתלם גם ברסטורציה של פסלים ורכש לו שם של מומחה בשטח זה.

מה פשר הקיר שגוף אשה מבצבץ ממנו? זהו ביטוי לדמיונו של אסיר הכלוא בתאו. הפסל המתאר קיר עם חור בגודל גוף אדם, והנקרא בריחה, הוא ברכטיאני ב־יסודו ומרמז על הקשר ההדוק של בראל לתיאטרון. הוא למד תיאטרון באוניברסיטה, והיה תלמידה של נולה צ'לטון. התאורה הבלתי־רגילה־לגלריות בתערוכתו, והמוסיקה של פינק פלויד הבוקעת מתוך הפסלים בפתיחת התערוכה, משתלבים היטב עם זעקת הפסלים, שהיא זעקתו האישית של יוסי בראל.

„הנחקר" של יוסי בראל
סבל פיסי של ממש

פסל ועדיה
תאונת אופנוע

אבן־עור־עץ. בועז הוא רק בן 29 — יליד הארץ דור שלישי — וכבר זכה להציג, אחרי שסיים את לימודיו באבני, בכמה מגלריות היוקרה הניו־יורקיות. לניו־יורק הגיע עם מילגה של קרן תרבות אמריקה ישראל, ולמד שם בפראט אינסטיטוט. שנה לאחר בואו כבר הציג, מבלי שנזקק לפטרונותה של הישראלית ממוצא גרמני היושבת בניו־יורק — ברטה אורדנג.

בעלי הגלריות הבחינו במשהו המקורי, המנצנץ מתוך עבודותיו, ומיהרו להציג אותו בלהיטות. הוא לא חיקה אחרים. להיפך, בפסלים של אמנים ישראליים מבוגרים ממנו, ששמם הולך לפניהם, נראו סימנים לשימוש שלו באבנים ולקומפוזיציות הברורות והמתומצתות שלו, שייחודן בשילוב של אבן־עור־עץ.

חמש שנים עברו על ועדיה בניו־יורק, כשתערוכה רודפת תערוכה, והוא אפילו לא טרח לבקש את הכרטיס־הירוק — רשיון־העבודה, שעליו חולמים המוני הישראלים באמריקה. בועז רואה וחש עצמו כישראלי. עתה חזר על מנת לגור בישראל דרך קבע. אך לא רק מפני שנולד במושב גת־רימון, הוא חש קשר לארץ, אלא משום שכל מהות יצירתו ומקורה הם בארץ.

למרות ההצלחה בשנת 1979 פגעה בו מונית, כשרכב על אופנועו, וידו השמאלית נפגעה קשה. לאחר ניתוח שארך שמונה שעות, העריכו הרופאים את סיכוייו לשוב ולהשתמש ביד שמאל, שבה הוא מחזיק באיזמל, כאפסיים. מכיוון שהוא מתעקש להשתמש בה ולפסל דווקא באבן, כגדולי הפסלים בכל הדורות, רצוף תהליך היצירה בכאבים, והוא נזקק לעוזרים על מנת להרים את האבנים השוקלות טונות. אך דבר לא עוצר בעדו, ותהליך היצירה נמשך.

מהפלמ"ח לאמנות

בגני צהלה, פרבר תל־אביבי מוקף גנים, בפטיו המרהיב ובגן המוריק של יהורה בת, נפתחה גלריה לעבודות קרמיקה. בעלת הגלריה, יהורה, בחרה לפתוח אותה בתערוכת פסליו של גידעון קריא.

קריא, שגר במושב אביחיל מאז היותו בן שבע, הוא חקלאי. דמותו המוצקה והתמירה יאה לפסל כמו לחקלאי. בזכותה הצליח להתגייס לפלמ"ח בגיל 15. את הטבע הוא אוהב, וחי אותו 24 שעות ב־יממה — בלול, במרעה ובמטע. בילדותו, כך הוא מספר, לא היתה תודעת האמנות מפותחת במושב, לכן הגיע ללימודי האמנות באיחור רב, בגיל 29. אז הגיע לעין־הוד, אל הפסל המנוח רודי להמן. רודי היה מרביץ בו תורה, יחד עם דרך־ארץ לישראל. „אין לך צורך לנסוע לחוץ־לארץ," היה אומר לו. „חפש אצל עצמך, כי יש בך הכל." וכך עשה גידעון. הוא השתדל לא לראות תערוכות רבות, כדי שלא להיות מושפע, וכך נותר הטבע היחיד. בפסליו מורגשת השפעתו של רודי להמן. החומריות של הפסלים, פשטות הצורות והרוכה, והוא אפילו לא טרח לבקש את הכרטיס־הירוק — רשיון־העבודה, שעליו חולמים המוני הישראלים באמריקה. בועז רואה וחש עצמו כישראלי. עתה חזר על מנת לגור בישראל דרך קבע. אך לא רק מפני שנולד במושב גת־רימון, הוא חש קשר לארץ, אלא משום שכל מהות יצירתו ומקורה הם בארץ.

למרות ההצלחה בשנת 1979 פגעה בו מונית, כשרכב על אופנועו, וידו השמאלית נפגעה קשה. לאחר ניתוח שארך שמונה שעות, העריכו הרופאים את סיכוייו לשוב ולהשתמש ביד שמאל, שבה הוא מחזיק באיזמל, כאפסיים. מכיוון שהוא מתעקש להשתמש בה ולפסל דווקא באבן, כגדולי הפסלים בכל הדורות, רצוף תהליך היצירה בכאבים, והוא נזקק לעוזרים על מנת להרים את האבנים השוקלות טונות. אך דבר לא עוצר בעדו, ותהליך היצירה נמשך.

מהפלמ"ח לאמנות

בגני צהלה, פרבר תל־אביבי מוקף גנים, בפטיו המרהיב ובגן המוריק של יהורה בת, נפתחה גלריה לעבודות קרמיקה. בעלת הגלריה, יהורה, בחרה לפתוח אותה בתערוכת פסליו של גידעון קריא.

קריא, שגר במושב אביחיל מאז היותו בן שבע, הוא חקלאי. דמותו המוצקה והתמירה יאה לפסל כמו לחקלאי. בזכותה הצליח להתגייס לפלמ"ח בגיל 15. את הטבע הוא אוהב, וחי אותו 24 שעות ביממה — בלול, במרעה ובמטע. בילדותו, כך הוא מספר, לא היתה תודעת האמנות מפותחת במושב, לכן הגיע ללימודי האמנות באיחור רב, בגיל 29. אז הגיע לעין־הוד, אל הפסל המנוח רודי להמן. רודי היה מרביץ בו תורה, יחד עם דרך־ארץ לישראל. „אין לך צורך לנסוע לחוץ־לארץ." היה אומר לו. „חפש אצל עצמך, כי יש בך הכל." וכך עשה גידעון. הוא השתדל לא לראות תערוכות רבות, כדי שלא להיות מושפע, וכך נותר הטבע היחיד. בפסליו מורגשת השפעתו של רודי להמן. החומריות של הפסלים, פשטות הצורות והקמאיות שלהן, הן גדולתם.

צוואתו של רודי. קריא מצליח גם בשטח אמנותי נוסף, שממנו הוא רווה נחת — ריפוי בעיסוק בבתי־חולים לחולי־נפש. יש לו סיפורים רבים על ההצלחה בשיפור מצבם של מוכי יאוש ודיכאון. אחד מסיפוריו נוגע בחולה שהובאה לבית־החולים שלוותה, בגלל חומצה שנשפכה על פניה והשחיתה אותם. היא היתה טיפוס שתלטני ומנהיגת רחוב הירקון. כשראה קריא לראשונה את פניה — נבהל. הוא חשש שלא יוכל ללמד אותה. לאט לאט נתהווה הקשר ביניהם, והיא „נדלקה" על הפיסול. היא השקיעה את כל כולה בפיסול, והביעה מישאלה להמשיך וללמוד לאחר שתצא מבית־החולים. (אליו הובאה למעשה כדי להשתחרר מהתמכרות לסמים).

סיפורה, בניגוד לשאר הסיפורים, הסתיים בצורה טראגית. יום אחד הצליחה לקבל חופשה, שממנה לא חזרה. היא נמצאה מתה, והבדיקה גילתה שלקחה כמות מופרזת של סמים, אליהם כבר לא היחה מורגלת. היא היתה לבושה בבגדי־פאר, אותם הוציאה באיומים מחנות אופנה ידועה. אך לחולים רבים הביא גידעון את המרפא.

מופשטים, עם רמזים על הקשר לטבע, חומריים ומרחפים גם יחד — אלה נושאי יצירותיו של הפסל גידעון קריא. הם מוצבים בחצר גנה של יהורה, בגני צהלה, ויש בהם מעין קיום צוואתו הרוחנית של רודי להמן.

„השער לגיהינום" של ועדיה
יד שמאל היא הכואבת

„זוג בזיווג" של קריא
עם רמזים על הקשר לטבע

העמוד השמאלי

לאולם ההיכל

כשהוזמן בועז ועדיה להציג פסל בג'וּאיש מיוזיאום בניו־יורק והתבקש לתת לו שם — לא היה לו נעים. בדרך כלל אין הוא מעניק שמות לפסליו המופשטים, כדי לא להגביל את הצופה בפירושים. אך מכיוון שלצאת בלא כלום אי־אפשר, חיפש בתורה ומצא, ש־לאולם ההיכל בבית־המיקדש היו שני עמודים. לשמאלי מבין השניים קראו בועז, כשמו. לכן קרא לפסל העמוד השמאלי לאולם ההיכל.

פסליו של ועדיה, שיוצגו בחודש ספטמבר בגלריה ג'ולי מ' בתל־אביב, עשויים כולם מחומרי המקום שבו הוא מציג. חומרים הנחשבים בדרך כלל חסרי־משמעות, כמו אבני־שפה של מידרכות. גרניט ואבן כחולה הם המציתים את דימיונו ומפרים אותו. אם הוא לוקח אבן־שפה ומסתת אותה, ומתיז בה נתזים — הוא מחזיר לה את הכוח הפראי הראשוני שלה. הוא מאמין שיש לזה השפעה חזקה על האדם, הניחן במשיכה לדברים שסובבו אותו אלפי שנים.

ספר מתכונים חינם
מצורף ל"פודלורד"

FoodLord - ל
מנוע עם שרירים

אמין כל כך שאנו מעניקים לו אחריות חינם לשלוש שנים!

ב"פחדלורד" שורה ארוכה של
אביזרים משוכללים:
* מטחנת בשר עם סכיני פלדה.
* שתי קערות עירבול והקצפה בעצוב חדיש ופונקציונלי.
* מקצפים מנירוסטה, ומקצפים מפלסטיק קשיח.
* מלושים מיוחדים מנירוסטה.
* בלנדר מלקסן.
* מסחטת הדר.

אביזרים נוספים:
* מסחטת מיץ גזר.
* קוצץ ירקות.

מיוצר בהשגחת מכון התקנים.

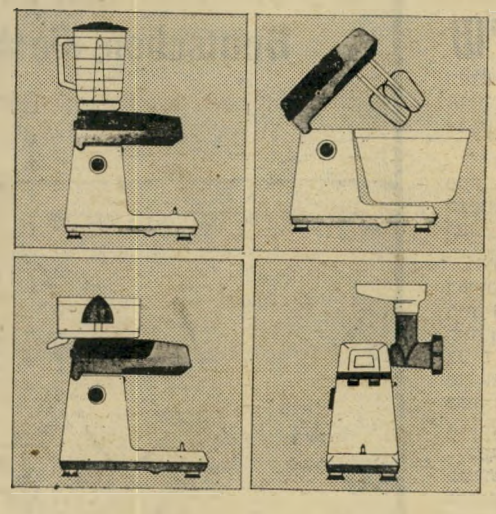

מפיצים **אמפא** וסוחרים מורשים

שרות
אמפא
שרות ללא תחרות

אמקור א טוב להיות בבית.

עלילותיו של האיש שהוגדר כ„גדול הנוכלים הישראלים על אדמות"

ירות, להבות וניירות המאפיה

הוא קנה לשולי חנני שעון פטה־פיליפ ב־7 אלפי דולר בגלל חיוך, והוציא חמישה מיליון מארק על הדוגמנית היפהפיה מוניקה קספרק, רכש עבורה ב־המבורג את מועדון־הלילה ארמון הקיסר ואת הקלאב לונדון. הוא טס במטוסים שכורים והימר בלאס־וגאס ובלונדון ב־מיליוני דולרים. הוא שכר את רוני בושמי כשומר־ראש לשנה, תמורת 120 אלף דו־לר. הוא הואשם על ההונאה הגדולה ביותר בעולם אחרי אי־או־אס, בשותפות עם אחר, על כי הוציא 20 מיליון מארק מגרמנים, ביניהם יון יאר, המו"ל של השבועון שטרן. הוא ניהל משא־ומתן עם התעשייה־הצבאית על יצוא קסדות־פלדה לדרום־אמריקה, והוא החבר הטוב של המיליונר הסעודי עדנאן חאשוקקי. שמו אריה („ליאו") פרום, יליד גרמניה, הנחה־50', כשהיה בן 30, עבר לאמריקה, ובמשך הזמן קיבל אזרחות אמריקאית.

שנותיו בארצות־הברית לוטות ערפל. הוא עסק בקבלנות־בניין, והיה סוכן חב־רות בשיקגו.

ב־1968 הגיע לגרמניה, כנציג חברה אמריקאית בשם רוטאנדה טאון, שמכרה לגרמנים בתים ומיגרשים באמריקה, בעי־קר לבעלי כסף שחור. הוא הכיר את יורן גרימסמן, שניהל קרנות־נאמנות להשקעה בהמבורג.

פרום הציע לגרימסמן להשקיע עבורו במניות בבורסה אמריקאית, והבטיח רווחים חודשיים של 5% עד 8%, רווח אדיר בגרמניה של אז. גרימסמן נתן לפרום, לנסיון, 100 אלף מארק, שהו־ציאם מן הכספת הפרטית שלו, וקיבל תוך

Unglaublich!
Hamburgs größter Betrüger frei gelassen
368193
cg./rud. Hamburg, 8. November
Mindestens 15 Millionen Mark wurden veruntreut — wo die restlichen 45 Millio-
Eine Wiederholung des teu-ren Wirtschaftsprozesses bleibt den Richtern jetzt er-

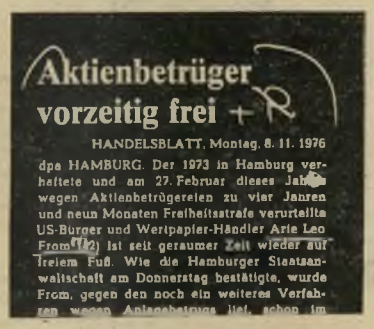
Aktienbetrüger vorzeitig frei
HANDELSBLATT, Montag, 8. 11. 1976
dpa HAMBURG. Der 1973 in Hamburg verhaftete und am 27. Februar dieses Jahres wegen Aktienbetrügereien zu vier Jahren und neun Monaten Freiheitsstrafe verurteilte US-Bürger und Wertpapier-Händler Arie Leo From (42) ist seit geraumer Zeit wieder auf freiem Fuß. Wie die Hamburger Staatsanwaltschaft am Donnerstag bestätigte, wurde From, gegen den noch ein weiteres Verfahren wegen Anlagebetruges lief, schon im

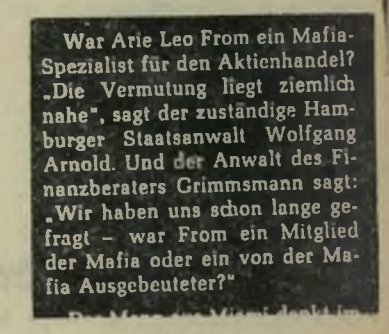
War Arie Leo From ein Mafia-Spezialist für den Aktienhandel? „Die Vermutung liegt ziemlich nahe", sagt der zuständige Hamburger Staatsanwalt Wolfgang Arnold. Und der Anwalt des Finanzberaters Grimmsmann sagt: „Wir haben uns schon lange gefragt – war From ein Mitglied der Mafia oder ein von der Mafia Ausgebeuteter?"

„לא ייאמן!"

הכותרת בעיתון־המיליונים **בילד**, בעל הגישה הפרו־ישראלית. תחת הכותרת „לא ייאמן! גדול הרמאים של האמבורג שוחרר" נאמר: „מאפיה, נערות ומיליונים — את אלה אוהב הישראלי אריה ליאו פרום. הוא מילא תפקיד ראשי ברמאות הכלכלית הגדולה ביותר בתולדות גרמניה."

Ich mag die Deutschen, die lassen sich so einfach ausnehmen
Arie Leo From
Monika Glöckner und Arie Leo From in der »Marina Bar«. Später kaufte sie das Lokal und nannte es »Cäsar Palace«

שיחרור

ידיעה בעיתון כלכלי בהאמבורג: „רמאי־המניות שוחרר בטרם עת." נאמר בה כי אריה ליאו פרום (42), שנדון למאסר של ארבע שנים ותישעה חודשים, שוחרר.

כמה ימים בחזרה את ההשקעה והרווח הצפוי. עוד כמה נסיונות, והכל עבד יפה.

גרימסמן החליט לעניין לקוחות שלו בפרום. הוא ופרום רשמו שורה של חב־רות בינלאומיות לצורכי העיסקות העתי־דיות: בציריך נרשמה חברה לנאמנות בע"מ, בוואדוץ נרשמה חברה בשם המו־סד לערכי שוק בינלאומיים, ובפנמה נר־שמה החברה המאוחדת לערכי שוק בדרום־אמריקה.

כשלרשותו מערך־חברות כזה למניעת תשלומי־מסים, החל גרינסמן מגייס כספי לקוחות, שזרמו בקצב גובר כאשר נפו־צה השמועה בהמבורג על 8% לחודש על־בטוח. רווחי העסק הביאו עד חצי מיליון מארק לחודש, ובין הלקוחות היו יון יאר, נציג המיפלגה הנוצרית בבונ־דסטאג דיטריך רולמאן, וזמרת־הלהיטים דוניה רייטר.

באביב 1972 נעלם פרום לפתע, ועימו 8.8 מיליון דולר מכספי הלקוחות. גרימס־מן הנדהם התחיל לבדוק את סיפרי החב־רה, שנוהלו על־ידי פרום, ומצא כי הרווחים של עד 8% לחודש מהשקעות במניות לא היו ולא נבראו, ומקורם מהשקעות של לקוחות חדשים.

כדורים ליד האוזן

גרימסמן היה במצב נואש. הוא היה רגיל לרמת־חיים גבוהה ביותר. הוא קנה לעצמו וילה ב־4 מיליון מארק, טס

המאפיה

קטע מן הדיווח של שטרן, שבו נשאל: „האם היה אריה ליאו פרום מומחה של המאפיה למיסחר במניות? ...החשד קרוב," לדברי התובע הכללי של העיר האמבורג.

שב כישראלי והנושא דרכון אמריקאי. הוא ישב חמש שנים במעצר בגרמניה, ומששוחרר המשיך במעשיו. הוא יכול למכור מקרר לאסקימוסים, מדינה פלס־טינית לבגין, וחברות במיפלגה הקומו־ניסטית לרונאלד רגן. הוא, אולי, העבריין הישראלי הידוע ביותר בעולם — וביש־ראל לא שמע עליו איש.

8% על־בטוח

אשר נמצא לפני שנתיים מיטען חומר־נפץ במכונית ברחוב מאפו 11 בתל־אביב, חשבו הכל כי מישהו ניסה להתנקש בחיי גיזבר הסוכנות־היהודית, אריה דולצ'ין, ושעה במכונית.

המיטען הונח במכונית של מישפחה אחרת, הגרה בבניין. רק מעטים ידעו כי בני מישפחה זו הם הורין של אריה פרום, שנדרש באותה שעה על־ידי נושים רבים להחזיר חובות במיליוני דולרים. נושים אלה יש להם הוצאה־לפועל משלהם, ומרכזם בארצות־הברית.

כיום נמצא ליאו פרום בלוס־אנג'לס. הוא שותף במיפעל לרהיטי־מיטבח של הישראלי דני קורנפלד (שבדירתו גרה שולי חנני זמן ממושך בלוס־אנג'לס), שיש לו עיסקי־אלקטרוניקה רבים. הוא עצמו נזהר מכל קשר לפשע ועבריינות.

פרום עלה ארצה עם הוריו, גדל בתל־אביב, שבה הכיר ישראלים רבים, השומ־רים עימו על קשר עד היום. בשנות

המאהבת

מוניקה גלוקנר, בחברת אריה ליאו פרום, כפי שהופיעו בדו"ח השבועון **שטרן**. מעל לתמונה מובאה מדיברי פרום: „אני אוהב את הגרמנים, כי אותם אפשר לרמות." כשנטשה מוניקה את פרום, נשרף מועדונה.

Ein Mädchen, drei Männer und die Mafia

Ein Bericht von Jürgen Petschull

»Geld allein macht nicht glücklich«, sagte der Hamburger Finanzberater Jörn Grimmsmann zum STERN und klopfte seine Dunhill-Pfeife aus. Das war vorerst sein letzter Tip — drei Tage später wurde er an seinem Schreibtisch festgenommen. Vier Beamte des Bundeskriminalamtes präsentierten ihm einen Haftbefehl wegen des dringenden Verdachts der »fortgesetzten Untreue« und der »Hehlerei«.

Versorgt mit Zahnpasta und Virginia-Tabak bezog Grimmsmann eine Zelle im Untersuchungsgefängnis Hamburg. Im gleichen Bau sitzen bereits zwei Geschäftsfreunde von ihm: der Israeli Arie Leo From und der Italo-Amerikaner Daniel Salvatore Pepino, beide aus Miami. Die drei Unter-

Jörn Grimmsmann, Finanzberater aus Hamburg. Er wird verdächtigt, gefälschte Wertpapiere abgesetzt zu haben

Arie Leo From, gelernter Schiffsmaschinist aus Miami. Er wird verdächtigt, gestohlene US-Aktien nach Europa gebracht zu haben

Daniel Salvatore Pepino, Kaufmann aus Florida. Er wird verdächtigt, an Schwindelgeschäften mit Aktien beteiligt gewesen zu sein

גריה ליאו פרום

במטוסים שכורים לארוחות־ערב בפאריס או בווגאס. הוא היה מוקף נערות־זוהר שחברתו של פרום, מוניקה קספרק, הביאה לו.

הוא המשיך לנהל את העסקים כאילו לא קרה כלום וקיווה לגמ קרה: ביום אחד הופיע פרום והציע לגרימסמן מוצא: תמורת 2.7 מיליון דולר הוא ימכור לגרימסמן מניות אמריקאיות בשווי של 14 מיליון דולר. אחר־כך התברר כי מקורם בשוד בנמל־התעופה קנדי בניו־יורק, שבו השתלטו השודדים על מניות בשווי של 48 מיליון דולר של חברת אי־סי־אף תעשיות.

גרימסמן הסכים לעיסקה, הפקיד את המניות בבנק לאמפה תמורת אשראי שקיבל, והמשיך לגלגל את הקרנות.

כך המשיך גרימסמן לממן עסקות של פרום. הוא מימן את רכישת המועדונים של מוניקה, וביטח אותם. אחרי שמוניקה נטשה את פרום לטובת מאהב אחר, נשרף אחד ממועדוניה. גרימסמן רצה לממש את הביטוח, שהיה בסך 1.6 מיליון מרקים. לצורך משא־ומתן הובא למועדון שלא נשרף, לונדון, ושם, במהלך שיחה שבה חלפו שני כדורי־אקדח ליד אוזנו הימנית ושלושה ליד אוזנו השמאלית, הסכים לוותר על דמי־הביטוח לטובת מוניקה.

בתחילת 1973 יזם פרום הקמת קאזינו מפואר ומלון בניצה, בשותפות עם מושל מדינת גוואדה, קליפורד ג'ונס. פרום שיכנע את גרימסמן להיכנס כשותף לקאזינו, ולהשקיע 1.3 מיליון דולר. גרימסמן פנה לבנק לאמפה וביקש להגדיל את האשראי שקיבל כנגד המניות שהפקיד בבנק. הבנק החליט לבדוק את המניות, והתגלה כי הן גנובות.

מלכודת בקופנהאגן

כ רגיל, מנסים תחילה להציל את הכסף, ולמישטרה מודיעים רק כשאין ברירה. מנהל הבנק, עורך־הדין של הבנק וגרימסמן טסו לפאריס, שם שהה פרום במלון־היוקרה ג'ורג' החמישי. הוא הציע לבנק 400 אלף דולר במזומן, וכנגד היתר יכניס הבנק שותף בקאזינו.

הבנק הסכים, ונחתם הסכם בבנק אוף סואן בפאריס. גרימסמן טס חזרה לוויסבאדן, ובדרך עשה „חושבים" וראה כי גושל משותפות בקאזינו, כאשר גורל קרנותיה היה בסכנה, וכאשר הבנק גילה שהמניות גנובות.

הוא חשב שאם ימסור הכל למישטרה, יוכל להעביר את כל האשמה על פרום, ומסר עדות מלאה במישטרה. המישטרה הגרמנית רצתה לעצור את פרום, וגרימסמן קבע עימו פגישה בקופנהאגן, שם נעצרו השניים והוסגרו לגרמניה.

פרום ישב במעצר עד 1976, ואז שוחרר. הוא נידון לשנתיים מאסר על החזקת רכוש גנוב (המניות) ואילו גרימסמן נידון לחמש שנות מאסר על מעילה באמון הלקוחות.

כותרת ב„שטרן"

שגם המו"ל שלו נפל קורבן למעשיו של פרום, אומרת: „נערה, שלושה גברים והמאפיה". בתמונות נראים יורן גרמסמן, אריה ליאו פרום (מימין) ודניאל סאלוואטורה פפינו (למטה). על פרום נאמד כי הוא „מכונאי־אוניות ממיאמי, החשוד כי הביא לאירופה מניות אמריקאיות גנובות."

בזמן המעצר שדדו מפרום בכלא יהלום שקנה בשעתו (בזמן רכישת השעון לשולי חנני) ב־250 אלף מארקים. הוא נשאר בלי כסף לשלם לעורך־דינו. על כן פנה למכר שלו מלונדון, רוני בושמי, שהילווה לו 25 אלף מארק לשלם לעורך־הדין.

כאשר השתחרר פרום, החזיר לבושמי את החוב, ושכרו כשומר־ראש ומלווה לשנה תמורת 120 אלף דולר. הוא חזר לאמריקה והחל בעסקים במיאמי, שם היה תחת חסותו של אחד מראשי ההשפעה בדרום־אמריקה ובעולם הפשע, צ'אק דל־מוניקו.

הוא המשיך במעשי־נכלים שונים, כמו נישואין כוזבים עם אמריקאית בת־טובים, ובריחה עם כמה מאות אלפי הדולרים שניתנו כנדוניה, או הונאת יהלומן ישראלי באיטליה ב־300 אלף דולר.

הוא נהג לבוא לישראל, ופעם הגיע להילטון בתל־אביב בליווית ארבעה אמריקאים, וניהל משא־ומתן רציני עם התעשיה־הצבאית על רכישת ציוד צבאי, וביכללו קסדות־פלדה, לדרום־אמריקה.

לפני כשנה וחצי פתח מישרד להשקעות בלאס־וגאס, המקום האהוב עליו בגלל משיכתו החולנית להימורים. הוא נשאר חייב לישראלי בשם ז'וז'ר היפה בלאס־וגאס ולחברתו, שהיא בעלת בוטיק, 30 אלף דולר. לישראלי אחר בשם יציק בלוס־אנג'לס הוא חייב 50 אלף דולר. לאחרים כבר החזיר חובות בסכום הערה על 80 אלף דולר, וגם לרוני בושמי שילם חלק ניכר מהחוב.

בשנותיו הטובות בהמבורג היה פרום מפסיד ומרוויח בלילה אחד מאות אלפי מרקים. פעם, כאשר פתח מנפרד כץ את מיסעדת לה־פמפה המפוארת, הציע פרום לקנותה במקום ב־550 אלף מרקים שהרוויח באותו לילה בהימורים.

מנפרד כץ הוא אחד המעטים שהרוויח מפרום. יום אחד הציע פרום שכץ יתן לו 35 אלף מארק, ושיקבל תוך שבוע 60 אלף מארק בחזרה. כץ נתן וקיבל, אולם סירב לתת לו סכום גדול יותר בפעם השנייה.

כיום מנהל פרום מיפעל־רהיטים סוליד, השאלה היא אם ימשיך בכך מבלי שחיידק ההימורים יתקפו שנית.

יגאל לביב ■

האיש אשר עיתוני גרמניה הגדירו אותו כ„רמאי המיליונים" וכ„מומחה של המאפיה" שוחרר ממעצרו ומחברנס ממיפעל־רהיטים סוליד'

רמאי המיליונים

כותרת בעיתון־בוקר בהאמבורג, תחת הכותרת „רמאי המיליונים קיבל את חרותו במתנה". בידיעה נאמר כי במעשה־חסד של הממונה על עניינים־הכלכלה במישרד התובע שוחרר פרום.

לא לגברים! לא לגברים! לא לגברים! לא לגברים! לא

מיסעדה

הירושלמים באים! הירושלמים באים!

קיבלתי מיכתב דליקטאס, שהיושר המצפוני שלי אומר לי להביאו כלשונו, מבלי לחסר פסיק. אז זה מתחיל ככה: „שרי" (עכשיו אתם מבינים למה לא רציתי לחסר פסיק).

„איפה ירושלים, ואיפה אוכל. ככה, פה ושם, איזה חומוס אוריגינל בשוק מחנה־יהודה, מיזנון הכנסת (רק למי שיש קיבה של פוליטיקאי) וזהו. טעות. טעות. טעות. למה? הנה:

זה שבירושלים הכל הולך לאט, כולם יודעים. ועד שהדיליג'אנס הגיע לק"ק תל־אביב עם הפוסטה, לקח איזה עשר שנים. אבל יש!!! דליקטס לא נורמלי, על טהרת תוצרת עיר הקודש, שכבר הספיק לכבוש את הבירה בסערה. לבן יקיר קוראים „מעורב" או „מעורבים", וזו תערובת של ניתחי עוף והודו עסיסיים ביחד עם שבבי בצל, ועל הכל תבלין סודי מיוחד. כל העסק יושב ומתבשל על פלטת ברזל עבה וחמה בגודל מיגרש טניס ממוצע (כמה וישים זריזים של שפאכטל, הופכים שם לטיגון צד שמאל לול מושבי שלם) אחרי כמה דקות צליה, מקבלים ליד, בתוך שקית, פיתה מלאה שמדיפה ניחוח גן עדן. מה זה מלאה — צריך לתיזהר מקילה. אולי רבע קילו בשר טעים שיגעון, שממלא את הבטן הזללנית ביותר באופן סופי ומוחלט. עם זה הולך אוסף חמוצים ועמבה (רק לעירקים) — כמו חתן וכלה. טוב, מה זה עוזר לנו שירושלים רחוקה, והבטן פה, וליטר דלק עולה טון משכורת? אז הנה זה בא: בצנטרום של פסג' הלונדון מיניסטור, (בסטרייפ של איבן גבירול) יש חור חדש שנקרא המנה הכי גדולה בעיר. בעיצוב סטייל ניוייורק, עם שלט מהבהב, ותמונות הבעל בית טורף פיתה — לרוחב קיר שלם. מרביצים שם „מעורב ירושלמי" גיזעי כמו בסרטים. כל העניין (לא להאמין) עולה רק 140 ל"י למנה, ועובר מפה לאוזן. בתיאבון. חיים ג. תל־חי.

זה־מה־אני־אוהבת. מאז עזבתי את ירושלים הזמן הקהה לי כל כאב. מלבד אחד: קראו לו לבבות בזול בפיתה, מסטקיית מכ"ם. משהו בסיגנון הסיפור הזה. בעיר הקודש ישנו אדם אחד ומיוחד, שבטוח תופס חראדה, איך שהוא שומע את המילים מסטקיית מכ"ם. הסצנות והשעוריות שהייתי עושה לו, כולל טיפוס על הנברשת, ואיומים משם שנישואיו מתפוררים בזה הרגע, אם לא יביא לי לבבות בפיתה, זכורים לי עד היום. עכשיו פה ונכעת, המון תודה על כל הפעמים שכן הביא והציל בכך את נשמתי.

מה אתה עושה בכלל בחוץ! בוא מהר לכתוב אצלנו. יאללה! בפקודה! סיטוו הנדיב — אשר על הקופה — תמורת כרטיסיה ריקה של תלמידים, יתן דמי אוטובוס — כמה שתירצה!

פטנט קטן

חידוד יעיל של שפרונות עיניים

זה עסק לא כל־כך חשוב, ובכל זאת, יכול לפתור המון הרגזות, בייחוד עכשיו, בקיץ. להשתמש בעיפרון קנוי — חדש — מהחנות, זה תענוג. השפיץ זה שפיץ, ומצייר קו מדוייק שיגעון. הזיופים מתחילים אחרי מעט שימוש. קורי העכביש הדקיקים — יפהפיים, שהצלחת להפיק מהעסק, בטוח ועיקבי משנים את טיבעם המעודן, ללא כל כך כזה. הבן אדם עמל־עמל־עמל — ובסוף יוצאת לו תוצרת עבה וגסה, כמו איפור אכזוטי של פאטמה בדואית.

זה שום דבר חושב ואן גוך, צריך רק לחדד. שולף המחדד הדו קני המשוכלל, ומתחיל לסובב בפנים את העסק. שפיץ ראשון שהתחרפן בדרך כל בשר, זה לא נורא. מבלים רק רבע שעה מחורבנת עם סיכה וסבלנות, ומפנים את המחדד הי תפוס בשאריות „שפיץ" תקוע. כשהסיפור מתחיל לחזור על עצמו בפעם הרביעית, זורקים בדרך־כלל את המחדד, ופונים לסכין החדה, או לסכין הגילוח. עוד כמה ניסיונות נפל, ובשעה טובה, ורבע אחרון של עיפרון, הלוויה, יש שפיץ.

אפשר למנוע את כל זה. תוקעים את העיפרון בפריזר לעשרים דקות יסודיות, שיתכווצו לו האטומים, ולא יהיה יותר דביק וחלשלוש. אחר־כך מכניסים אותו

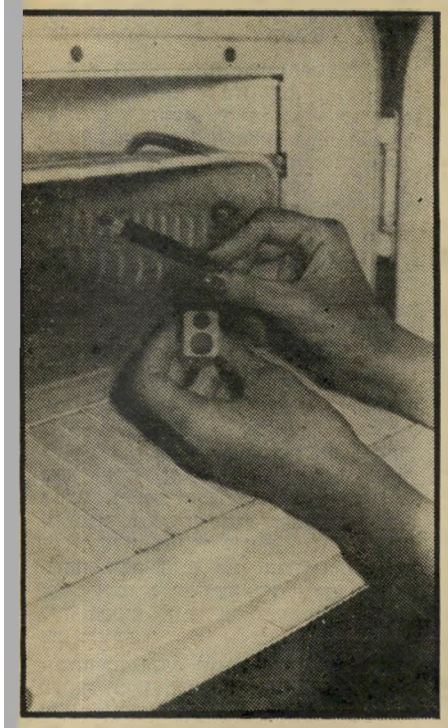

הקפאה קיצרת־מועד
לא להשאר עם רבע־האחרון

מהר למחדד שנישאר בחוץ, ומחדדים ב־המון רגש, לא יותר מדי, סנגולה בדוקה נגד ברוכים. קשה נורא ללכת ערום בעיניים, אני יודעת. אבל עשרים דקות הכי רחיות, להיפרד מעיפרון, זה זמן סביר. כך שלא להוציא את זה קודם!

כוה חדש בקלושמרל

החשובה הישראלית

לפילדלפיה

קרים צ'יז

בשביל כל מיני מפונקים חזק, מייבאים לארץ את פילדלפיה קרים צ'יז, גבינה לבנה אמריקאית כלילת שומן, די טעימה,

גבינת שמנת
תחליף מקומי מוצלח

אבל לא מספיק טעימה בעד חמש מאות לירות לקקילה קטן, או השד יודע לכמה

טעם החיים

כאריסה גרנדיוסה - אוצר ברחובות

טיילתי יום אחד עם דנה בצ'כונה, ולפתע קלטו עיני מבין עפאי גדר חיה, מן פירות אדומים יפהפיים. קפצתי עליהם בכיף. נשכתי קצת, ראיתי משגע. נשכתי עוד קצת, ראיתי עוד יותר משגע. נראי־תי כנראה נהנית באופן מוגזם, כיוון שהקטנה שלי התחילה לצרוח, ולקפוץ מהעגלה בניסיונות נואשים לתלוש לי

כאריסה גרנדיוסה
איך מוצאים ואיך אוכלים

כבר הגיע התעריף. מי שמת על הגבינה האמריקאית הזו — וזו לא אני רבותי — במקום לחפש אותה במדניות, ולהשליש עבורה מחיר כמו חשיש — קנו את הגבי־נת שמנת של תנובה, שטעמה זהה לחלו־טין לחלוטין, ואפילו מרקמה יותר עדין מהפילדלפיה דנן. זו עולה רק ארבעים ושש לירות, ובאמת דומה. מגל לחובין, אנין גבינות עם קבלות שמעתי על העסק. טעמתי פעם אחת — טעמתי פעם שנייה, ומה אומר, הבחור מאה אחוז צודק. זה — זה!

מהפה קצת מהשזיפים האלה. חזירות אגו־איסטית אינה מהתופעות שדעתה סובלת. כשראתה זאת עין בעין אצל אמה הורתה, ידעה לתפקד מצויין. קירטועי העגלה שלה הגיעו למטר באוויר, ואני קטפתי גם לה. הפרי הזה נראה כמו ענבה גדולה, שסק כזה, בצבע אדום כתום ובורדו, מתוק חמצמץ, בשום במין פרפיום שמימי, וכל ביס מרסק לתוך חלל האף ניחוח מט־ריף. נפלנו על שיח טוב. וותיק בשנים, ערירי מבעלים, עם פירות גדולים יפים. התנחלנו לידו לאיזה חצי שעה מיוחדת, של גירגור ומציצה, טחינה וגריסה מרוכזת — מדוייקת — ודמומה. מפה לשם קירחנו את העסק, והתחיל להיות מאוחר. פנינו הביתה. בדרך, היות והמיקצוע שלי זה להיות אשמה, התחילו יסורי המצפון. יה אמא לא אחראית אחת! כמה עוד תגזימי עם הנייצ'ר סטוץ שלך? ואם הפירות האלה מורעלים? אבל ראיתי איך הקטנה אכלה באושר! עניתי לעצמי — ממש סימן! התמוגג המצפון בלעג — את בטח חושבת שנפט ואמה הם שותים ב־אומללות הא? פתאום ניזכרתי. אבל אני! נתתי לעצמי טיעון חזק — אני אכלתי בכיף! את? פסק לי החמור הזה שבתוכי — את תאכלי כל דבר! כל דבר שבעולם אם יש על זה מעט סוכר! מה יכולתי לע־נות לו? לא נכון? זה כן נכון.

הקיצר, ברגע השיא, כשבחדר המיון כבר התרוצצו האחיות להציל את שתי המורעלות, ודימיוני שעט בלי רסן, צילי־צלתי לחבר בוטניקאי. דיר בלק שלך הודעתי לו. תארוז את עצמך ותבוא פה מייד, זה עניין של חיים ומוות. — „יש לך עוגה?" עוד התעניין החזיר לדעת אם כדאי לו, לפני שבא. איך שהגיע, הר־איתי לו את שני הג'ולים שקטפתי למיש־מרת, יחד עם ענף קטן, על כל מקרה חירום. תגיד־תגיד־מהר שאלתי. מה זה — מה זה — מה זה? — „זה?" תפס את הראיות האחרונות שלי, את הקשר היחידי שלנו עם החיים, ובילע אותם ישר לגרון בבולמוס מטורף — „זה כ־אריסה גרנדיוסה, פרי שמוצאו מדרום אפריקה, ובארץ חמורים גדולים לא מכי־רים אותו בכלל, למרות שמשתמשים ב־שיח שמגדל אותו בכל פינה כגדר חיה יוצאת מן הכלל יעילה. גם קוצנית, גם צפופה, גם פורחת בניחוח יסמין. הוי אלוהים איזה בושם" נאנק והמיץ נזל על סנטרו. — תפסת שיח זקן לא נורמלי. אני מת על הפרי הזה. איפה איפה זה נמצא?" עזוב אותך עכשיו מזה ביקשתי. מחר נלך. מחר הלכנו, ובאמצע הקטיף, עבר נחיל ילדים. „תגיד" צעקו לי כולם. — „אוכלים את זה?" — „חס ושלום!" שמעתי את הוד מדעתותו עונה, נחנק עם פרי גדול — „חס ושלום!"

סוריאליזם

„אני יוצא מדעתי," התוודה השתיין המועד באוזני המוזג, במיסבאה הקבועה שלו.

„ערב ערב אני בא לכאן, לוגם שתיים, שלוש, ארבע, חמש, שש, שבע, כוסיות, ואחר כך אני רואה כל מיני דברים משונים."

„איזה דברים משונים?" שאל המוזג בשיממון של אדם שראה כבר הכל.

„תחילה אני רואה פיל ורוד," געה השיכור, „אחר־כך קנגורו ירוק, ושני נחשים אדומים. כל ערב אותו הדבר. פיל ורוד, קנגורו ירוק, ושני נחשים אדומים!"

המוזג פיהק, ומשך כתפיו באדישות.

למחרת, אך נפתחה המיסבאה, דידו לתוכה באלגנטיות פיל ורוד, קנגורו ירוק על עקבים גבוהים, ושני נחשים אדומים עם סיגר.

המוזג הציץ בשעונו.

„הקדמתם הערב, בחורים," אמר, „הוא לא בא עדיין."

פטנטים

הפקח מים עצמית מצמחים, באמצע המידבר

את העסק הזה מצאתי בביטאון של החברה־להגנת־הטבע, וקפצתי על זה כי־מוצאת שלל רב. להוציא מים מסלע, עדיין לא יודעים, אבל מתוך צמחים, כבר יש שיטה.

הציוד הדרוש לחליבת הצמח ממימיו הוא: את חפירה, יריעת פוליאתילן (יעני ניילון) בקוטר מטר וחצי, כלי קיבול כל־שהו — סיר, ספל, או משהו כזה, ורצוי מאוד גם איזו צינורית או קש שתייה למציצה, יובן גם למה בהמשך.

אז ככה. חופרים בור, שקוטרו חצי מטר עד מטר אחד, ועומקו גם כן חצי מטר עד מטר אחד. (אין משמעות לדיוק, ובל־בד שהאדמה לא תהיה חולית, ולא יהיו בה חלוקי נחל סופגי רטיבות.) בתחתית הבור שמים צמחים וענפים ירקים עד חציו, ובמרכז הבור מעמידים כלי פח או פלסטיק שישמש לאגירת המים. (זה הכלי קיבול כלשהו — סיר, ספל או משהו כזה. מרשימת הציוד הדרוש לחליבה). את הבור מכסים ביריעת הפלסטיק, ואוטמים את כל קפלי הופתחיה היטב, מסביב, בעזרת אבנים. במרכז היריעה שמים אבן לא גדולה, אבל שמישקלה ייצור חרוט, שקע כזה, שה„שפיץ" שלו יהיה כ־5 ס"מ מעל הכלי קיבול.

הבור וכיסוי הפלסטיק שלו מהווים כעין חממה. האוויר בפנים יתחיל להתחמם,

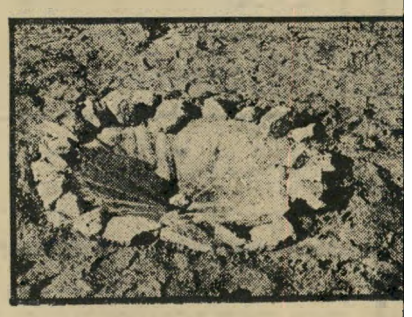

מים בישימון
איך להפיק אותם

ואיתו גם הצמחים שבתוכו. האוויר בתוך הבור הרבה יותר חם מהאוויר החיצוני. עובדה זו גורמת למים שבתוך הצמחים להתאדות. כאשר מגיע האוויר החם שב־תוך הבור־חממה הזה לנקודת רוויה, זאת אומרת יהיה מקסימום רטוב שאפשר להיות עדיין בתור אוויר, אדי המים יתחילו להתעבות על פני יריעת הניילון, שחומה הוא „רק" כחום האוויר החיצוני, שאמנם חם מאוד, אבל לא כמו אוויר הבור. טיפות המים מתעבות על הניילון מבפנים; גולשות בעזרת כוח הכובד עד קצה ה„שפיץ" מבפנים, (שפיץ שנוצר כזכור מהנחת אבן במרכז יריעת הניילון מבחוץ) והיות ושמנו את כלי הקיבול 5 ס"מ בלבד מקצה השפיץ הזה, כל הטיפות הזולגות בשיפוע הזה, הופלה, יכנסו ויטפו ישר לכלי שלנו.

בצורה זו אפשר לאסוף כליטר וחצי ליום מבור אחד. חשוב לזכור שצמחים, המוגנים יותר בדרך הטבע מפני אידוי הודות לאפידרמיס העמיד שלהם, יזדקקו לעיבוד מיוחד — כדאי לדרוך עליהם ולפצוע את גיבעוליהם לפני שמכניסים אותם לבור. גיבעולי צבר, רצוי לחתוך לפרוסות דקות.

אם רוצים לשתות במשך היום, רצוי להכניס צינורית מחור זעיר שיוצרים מתחת לאבן שבמרכז יריעת הפלסטיק, ואותו אוטמים מהר עם נילון קטנטן אחר לפני שמחזירים את האבן למקום. לא כדאי לפתוח כל פעם את היריעה, כי האוויר בתוך המערכת יתקרר. האוויר מגיע לרוויה, ומתחיל העיבוי, רק שעה אחרי אטימה.

יש להיזהר לבל תגע היריעה בקרקע או בצימחיה שבבור, כי המים הניקווים מהצד הפנימי של הניילון, עלולים להתלכלך. כמו כן עלול להיגרם אובדן מיותר של מים שיגלשו בנקודות מגע אלה. מצל־צל פשוט להפליא. אם רוצים פייסטה של מים, פשוט חופרים יותר בורות, צמחים אפשר להזמין בטלפון, וגם יריעות נילון, וגם כלי קיבול. אדמה לא חולית, ובלי הלוקי נהל מזמינים אצל הקבלן, וסיפוק רובינזון קרוזו זה כלב לעומת מה שנכון לחופר הצעיר. אני יכולה לצחוק כיוון שאני מחוברת לי לכל הנוחיות, אבל ב־אמצע ישימון, לא הייתי רוצה להיתקע, בלי לדעת את העסק הזה בעל פה.

פאריס ובשמים

יותר זולים מדיוטי־פרי

אומרים לי שאוגוסט איננו חודש טוב, לנסוע לפאריס. אף אחד איננו שם, והכל סגור. מה אתם יודעים. שרק ינסו אותי. אין, לגבי דידי לא קיים חודש שאינו מספיק טוב בכדי להיות שם. כמה בנאלי, פיכס כמה לא מקורי מצידי, אבל אני חולה על העיר הזו. לו לפחות היו לי סיבות, אבל אין לי. אף פעם לא קרה לי שום דבר שאמור היה לקרות בפאריס. לא התאהבתי שם אף פעם בשום אהבה מסוכנת נוגעת בלשד העצמות והרסנית, משוררים מתאבדים לא קראו לי שירה. לא נאפתי שם עם פרטנרים אסורים, ב־בתי־הקפה לא שמעתי פילוסופיה שתבגר לי את הקיום ותאירו, לא רעבתי שם יותר מדקה, לא יצרתי, לא הכרתי אף פעם את „פאריס האמיתית". את חושי לא אי־בדתי, אפילו — אוי איזו בושה, אפילו על האוכל לא נטרפתי, כי לא ידעתי מה ואיך. את חיי הלילה שלא לתיירים לא הכרתי, לא כאבתי, לא שמחתי, לא הרגשתי שום דבר עד כלות הנשמה, ובכל זאת, גם אחת מכל אלה, לי לא יקלקלו את המקום. כשאני נושמת לריאות את האוויר שם, בדרך עלומה ומיסתורית, שהיא מעבר לחושים ולעובדות, כל אלה הם שלי.

חסיד שוטה? בטוח!

או אלוהים, כמה נסחפתי. ממה התחלתי את כל זה? נו בטח. מפאריס. עמוס קינן זה סופר ספץ בלתאר פאריס של נשמה. אני אוכל לתת לכם פאריס של כיס בלבד. עצוב לי שזה ככה, אבל בתור אדם שנעל חלומית משל זיורדן לפני שנים — גם זה כבר לא מה שהיה — זה זיכרון הכי מרטיט שלי מכל העסק, אז זהו מה שיש. ולפני שאתחיל לבכות כמו נשמה רוסית שתוייה, על מה שיש, ומה שלא עשיתי, הנה המימצאים. זהבה גל, הדינאמו המזמר האופראי שלנו בערב, נתנה לי את הכתובת. זו פרפומריה פרדי ברו אובר 10, יוצא סביבת הגלרי לפאריש, Freddy 10 Rue Auber. מוצאים שם בשמים נהדרים, ולפי ה־מחקר של הגברת הצעירה, שכל חייה נאלצת לטוס בעולם, ועל כרחה מבלה מדיוטי פרי אחד למישנהו, זה המקום הכי זול! ואם בבשמים עסקינן, הרי בשנז אליזה, ישנו פסג' קלרידג'. בפנים ישנה חנות בגדים ונעליים משגעות משל קסאדי האיטלקי, הנמכרות תחת התווית קאזנובה. בחנות הזו בלבד, ניתן להשיג בושם פאנ־טסטי. מטריף חושים זו לא מילה. מיוצר עבור הפירמה בלבד. קאזנובה שמו.

איזה ניחוח עשיר מלא וחושני, מבלי להיות מתוק וכבד. כל חיי אני מחפשת בבשמים את הבושם הנדיר, האחד והמיוחד, שיהיה ראוי להיכנס לקולקציה, ויהיה „דבר אחר".

הקאזנובה הזה, הוא ממש דבר אחר.

ועוד עצה פצצה. אם בא לכם לבדוק בשמים, ולא לצאת אחר כך מהחנות עם תערובת ניחוחות מיפלצתית כמו בורדל מהלך, אל תשפריצו את הבושם מהטסטר על העור. גם אל תריחו בבפנוכו, כי זה לא אמין. הריחו את הפקק, ממרחק עשרה סנטימטר מהאף. אם הבקבוק חדש, התיזו בושם לתוך הפקק, וחכו מעט לפני שאי־בת הריח הגדולה. עזבו אותי מהשטויות של בושם מתמזג עם עור, לבדיקה אמינה. שעות עוברות בטרם זה קורה, וכאשר ה־פלא מתרחש, הבושם מתגדף כבר. אלא אם כן מדובר בבשמים אמריקאיים, ש־אליהם צריך היה להוסיף מפרק כימי בכדי להסירם. הריחו את הפקק רבותי. ישר בפקק.

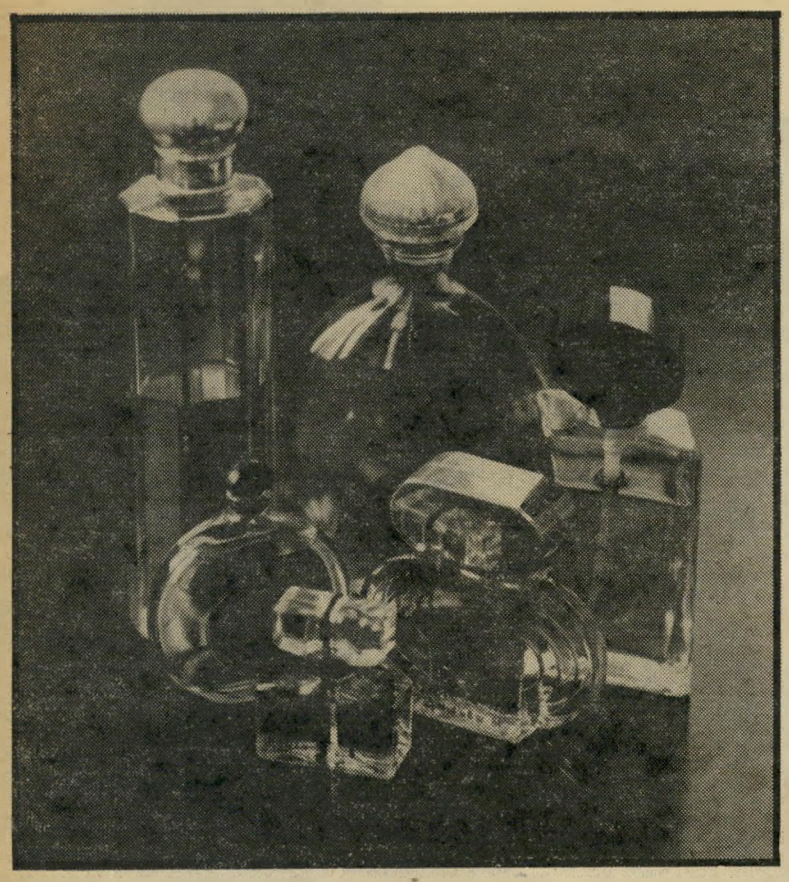

בשמים פריסאיים
קולקציה מרהיבה

עצבים

אל הרופא מגיע בוקר אחד ברנש, מתנשם ומתנשף, כולו מגיר ריר של ציפייה, מעיף כובעו בעליצות לשמיים.

— „ד"ר" הוא מבקש בשימחה. „— קבעתי הערב פגישה עם שתי בחורות, ואני רוצה שתתן לי תרופה, שתעשה אותי בכושר טוב. יש לך כזו סחורה?"

הסתכל הד"ר על הז'לוב, וחשב ל־עצמו שהחרמן הזה כל־כך חם, שגם בלי תרופה הוא יפוץ ויטמינים, אבל אם מבקש קליינט שלו תרופה, מה'כפת לו לרשום.

— „תראה" אמר הד"ר. — „יש לי כאן תרופה חזקה, שתאפשר לך ביצועים מהקירקס, של שבע פעמים, עם כל אחת מסרייה של חמש נשים. ע'אייך?"

— „תביא!!!" חטף חבקבוקון, בלע אותו בפעם אחת.

אחרי יומיים, פוגש אותו הד"ר בטעמי, עם יד ימין בגבס־גודל־בית.

„מין־מה זה הגבס, מין־מה?" מתעניין הרופא.

הז'לוב גומר לנגב עם פיתה את הצלחת, ומאוד מבוייש, בפה מלא חומוס מסביר.

— „זוכר יה ד"ר את היום שקבעתי עם שתיים?

— „נו־נו־נו־נו־נו־נו־נו?" נמתח הרופא.

— „אל ת'צאל! ד"ר. אל ת'צאל. אף אחת לא באה."

כוויות של שמש תיזכורת

לפני הרבה גיליונות סיפרתי איך עליתי על פטנט עולמי להקלה מיידית אדירה של כאב־נפיחות — משך זמן ריפוי של כוויה בעזרת מיץ לימון טרי מלימון החתוך לחצי, ומועבר בעדינות עם בשרו החתוך מעל הכוויה. זה באמת עוזר. ראשית, זה מנטרל את הכאב. וזו לא סוגסטייה. זה על אמת. שנית, זה באמת מקצר לחצי את משך זמן הריפוי, ולא מותיר צלקת. כוויה של שמש, היא כמו כוויה של אש, אז שימו לימון רבותי. שימו מיץ טרי סחוט, ותראו מה זו הקלת פלאים.

אסתר ויעקב סרוסי (מימין) הם הזוג הקשיש ביותר בארץ שתביעת הגירושין שלו נדונה עתה בבית־משפט. פרקליטתו של הבעל, עורכת־הדין דינה קר (למטה) ביקשה שיוצא צו האוסר על אסתר להיכנס אל הדירה שבה מתגורר בעלה

בבית־חולים לחולי־נפש בגהה, ואובחנה אצלה מחלת־עצבים קשה. לאחר ארבע שנים שוחררה, ועתה אושפזה שוב בגלל נסיון ההתאבדות שלה.

יעקב סרוסי עלה ארצה מטריפולי יחד עם אשתו הראשונה לפני שנים רבות. במהלך הייהם המשותפים נולדו להם שבעה ילדים. את אסתר נשא יעקב לאשה שנים אחדות לאחר מות אשתו הראשונה.

„בגילי," התוודה יעקב, הצמוד כל העת לכסא הגלגלים שלו, „הבן־אדם לא רוצה להתעסק עם תביעות גירושין ובתי־משפט, אבל מאז שנשאתי את אסתר לאשה הפכו חיי לגיהינום. הילדים שלי הפסיקו לבוא לבקר אותי, ואני לא יכול לבקר אותם. קשה לי ללכת בגלל המחלה שלי ברגליים."

עורכת־הדין קר
הדיון באוקטובר

הדיון בתביעת הגירושין של בני הזוג הישישים נקבע לאמצע חודש אוקטובר, אבל ספק אם זה יסתיים בהקדם. שכן מצבה הנפשי של אסתר מעורער ואין כלל ביטחון שתוכל להופיע בעצמה בבית־המישפט.

לרגע נדמה שחוט מחשבתו של יעקב ניתק. הוא נראה מהורהר. לפתע השמיע מישפטים שבהם ניסה לסכם את הלקח: „אני לא יודע אם אסתר ניסתה להתאבד או שסתם נפלה מן הגג — בתאונה. אבל דבר אחד אני יודע, שרק בסוף חיי למדתי עד כמה רעים יכולים להיות חיי נישואין ואיזה סבל יכולים שני אנשים זקנים להסב זה לזה..."

זוג המתגרשים אסתר ויעקב סרוסי ביום חתונתם
קשה לחיות לבד, אבל יותר קשה לחיות עם אסתר

קינאת הדקן

„ה יים אני הורגת אותך, זה הערב האחרון שלך בחיים. אם תעלה הביתה, אגמור איתך!" צווחה אסתר סרוסי בת ה־62 על בעלה, יעקב, בן ה־80.

היו אלה מילותיה האחרונות של אסתר, לפני שעלתה על גג הבית וקפצה ממנו, במטרה לשלוח־יד בנפשה. היא אושפזה בבית־החולים, ומשם נשלחה להסתכלות.

לפני שבע שנים נישאו יעקב ואסתר ביוזמת הרב המקומי, ששידך ביניהם. הוא קיווה ששני אנשים זקנים ובודדים יטיבו לחיות בצוותא. היו אלה נישואיו השניים של יעקב, המתגורר בדירת חדר עלובה, ברחוב אצ"ל שברמת־עמידר.

„לקנות יין ולעשות חיים"

„כ שעמדנו לחינשא", סיפר יעקב, המרותק לכיסאו בשל מחלה ברגליו, „הרב אמר לי שאסתר חולה במחלת הנפילה, אבל אף אחד לא ידע לספר לי שאסתר משוגעת. היא היתה מתעללת בי, מכה אותי ודורשת כסף, ולי אין כסף. בקושי אני גומר את החודש. „היה לה חבר, והיא היתה לוקחת ממני כסף והולכת איתו לקנות יין ולעשות חיים. הם היו באים הביתה בלי בושה, ולפעמים היא היתה נעלמת ולא חוזרת ימים שלמים. האמת היא ששמחתי כשלא היתה בבית. אבל איפוא הכבוד?! היא לא מילאה חובותיה כאשה. לא טרחה לנקות את הבית ואף לא בישלה. הכל אני עשיתי בעצמי. בגיל שלי קשה לחיות לבד, אבל הרבה יותר קשה היה לחיות עם אסתר.

„בפעם האחרונה שבאה לבקש כסף, נתתי לה 200 לירות, והיא התרגזה והגיפה כסא על ראשי. אז החלטתי לפנות לעורך־דין. היא פשוט סיכנה את חיי."

לפני כמה שבועות פנה יעקב סרוסי לעורכת־הדין הצעירה דינה קר, וביקש ממנה לפתוח בהליכי גירושין. בשלב ראשון ביקש להוציא צו־מניעה, שיאסור על אסתר להיכנס לביתם.

„חיי הפכו גיהינום"

„כ סף, כסף! כל הזמן דרשה כסף," המשיך יעקב. במשך השנים שבהן היינו נשואים, פנתה אסתר ארבע פעמים לבית־המישפט, בתביעה לדמי מזונות. כל בקשותיה נדחו בגלל ההכנסה הקבועה שקיבלה מדמי ה־ביטוח־הלאומי ומדמי־השכירות של דירתה הישנה."

בתביעה שהגישה עורכת־הדין תוארה אסתר כחולת־נפש. היא אושפזה לראשונה אחרי שנעצרה על־ידי שוטרים. הם הוזעקו למקום מגוריה מפני שהטרידה עוברים ושבים ברחוב כשהיא עירומה לחלוטין. אסתר אושפזה

...איזה פחד היה לעמוד שם.
מעניין, אף פעם לא שמתי לב לספינה שם למטה באגם.

"ראה כמה היא קטנה ורחוקה. ממש כמו נקודה..."
אנחנו באגפא השקענו מאמצים. הצבנו לעצמנו אתגר לייצר סרט שישמר לך כל פרט ופרט בחדות מפליאה.
חדות שרק הטכנולוגיה המתקדמת ביותר בעולם יכולה להעניק לך.
ידענו שככל שהסרט דק יותר, רגישותו לפרטים גבוהה יותר.
התוצאה — סרטי CNS — 25% דק יותר.
אגפא תופס את הפרטים שהאחרים מחמיצים.

עם אגפא זה מצליח.

כששניכם בספיד אתם אף פעם לא יודעים
איך המשחק יסתיים.
בספיד-נעל הספורט המהפכנית החדשה-
אתם מרגישים אחרת.
אתם נראים אחרת.
כי ספיד היא המילה האחרונה
בעיצוב נעלי ספורט.
דגמי הזמש והעור, הגזרה החדשנית
ושלל הגוונים-פרי עיצוב
של הטובים בין מעצבי הנעלים בארץ ובחו"ל-
יעשו לכם משהו.
כי ספיד תוכננה להעניק לכם תחושה אחרת
מהדריכה הראשונה.
הכנסו לספיד ותרגישו.
ספיד-המגפר נעלי ירושלים בע"מ.
ספיד נקשרת באהבה

צה"ל בשנות ה־80

כתבה שלישית בסידרה.

בבסיסי ההדרכה של צה"ל

אין מדיניות קבועה לגבי היחס לטירון

ההדרכה והטירטור

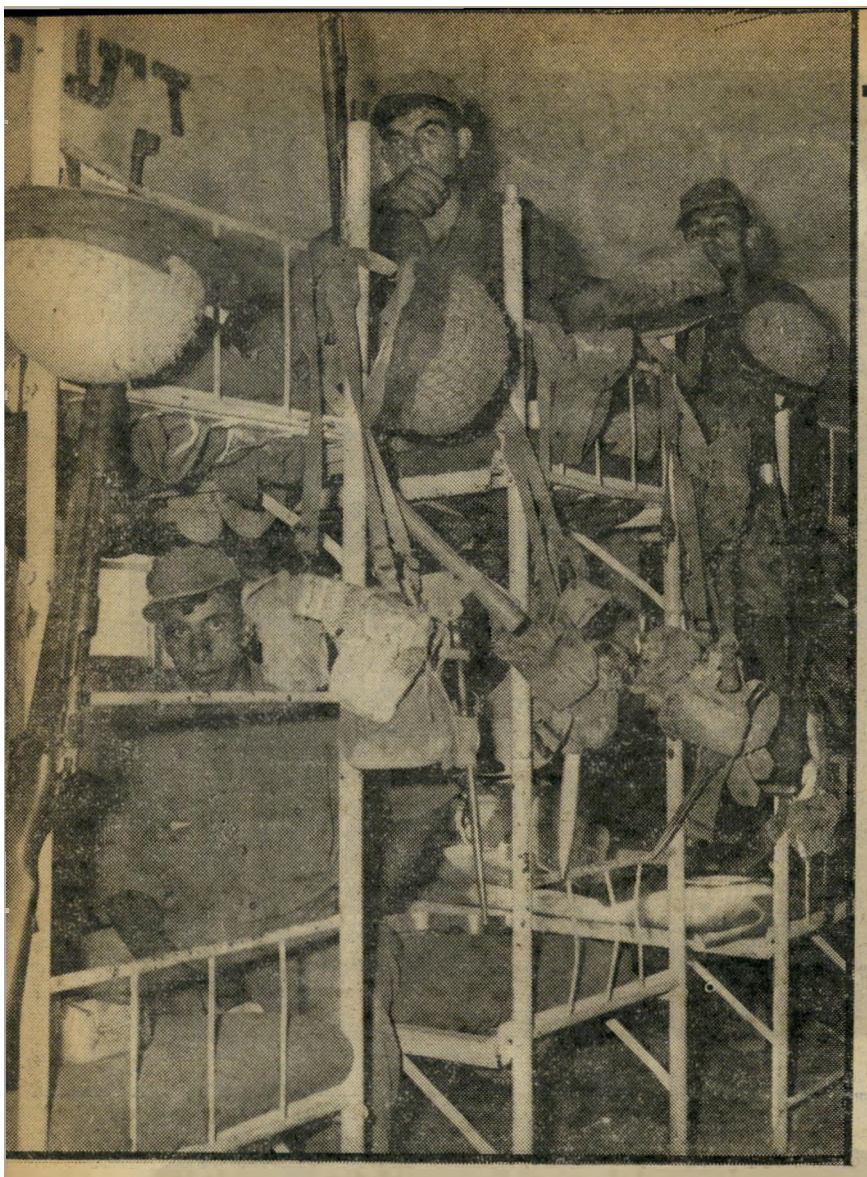

מגורי חיילים בבסיס הטירונים
חשש מהבלתי־ידוע

שוש תכונות יסודיות מאפיינות את האלוף אמיר דרורי, ראש מה"ד — מחלקת ההדרכה של צה"ל. דרורי הוא מפקד מעולה, הידוע בצבא כאיש ישר כמו סרגל, עיקש בצורה המעוררת לעיתים מורא או גיחוך, נוקשה, ודורש הרבה מהסובבים אותו. תכונות אלה של המדריך הראשי של צה"ל, קובעות במידה רבה את אופיה של כל מערכת־ההדרכה, אחת המערכות הצבאיות החשובות ביותר בשנות ה־80.

דרורי, בן ה־43, התבלט לראשונה כאיש צבא כשהיה חניך מצטיין במחזור הראשון של הפנימיה־הצבאית. אז היה מי ששם עליו עין. בשלב מוקדם ביותר בקאריירה הצבאית שלו נכנס דרורי לאותה חבורה של קצינים צעירים ומוכשרים שצה"ל גידל לקראת התפקיד העליון: הרמטכ"לות. איש אינו מפקפק היום בכישוריו הצבאיים, באומץ־ליבו ובעברו הקרבי המפואר.

מסלול הקידום של דרורי היה בגולני. במילחמת ששת־הימים היה סמג"ד בחטיבה זו, ובמילחמת ההתשה — מג"ד בגולני. עוד קודם לכן קיבל דרורי צל"ש על לחימתו בפעולת צה"ל בתאופיק. במילחמת יום־הכיפורים כיהן דרורי כמפקד חטיבת־גולני. הוא לחם בצפון, והרמטכ"ל של היום, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן, היה מפקדו הישיר. במילחמה הוא נפצע קשה בראותיו ופונה לבית־החולים. אך אחרי שלושה שבועות של טיפולים הסתלק משם וחזר למילחמה.

צעיר אלמוני מטבריה, שהתגלה אחרכך כעבריין, נחשב בעיני הציבור כזה שטבע את הביטוי „העיניים של המדינה", בהתכוונו לחרמון. אך לאמיתו של דבר היה זה דרורי שהפך את החרמון לדגל ולסמל בגולני. פעמיים במהלך מילחמת־יום־הכיפורים הוא לחם על החרמון, והחליט לכבוש אותו בציר רגלי. בפעם הראשונה נסוג גולני, כשהוא סופג אבידות גדולות. בפעם השנייה החליט דרורי לכבוש את החרמון בדיוק באותו ציר, ובפעם זו הצליח. גולני ליקקה את פצעיה.

ראש מה"ד דרורי
לוחמה ונוקשות

על גבול הטירטור

איפיון של דרורי קובע במידה רבה את אופי ההדרכה בצה"ל. דרורי אחראי על בסיסי־הטירונים, גם כשאלה כפופים לחילות השונים, ועל הקניית תורת־הלחימה של צה"ל.

יש הטוענים שמאז תקופת הטירטורים הגדולה, של לפני חמש שנים, לא ידע צה"ל נוקשות כה רבה בבסיסי ההדרכה שלו. הסובלים העיקריים הם, כמובן, בסיסי הטירונים. יתכן שהמישטר הנהוג בבסיסים אלה נוקשה כמו בבסיסי ההדרכה האחרים, אך הטירונים, מעצם היותם חדשים בצה"ל, חשופים הרבה יותר ליחס הנוקשה ולמישטר.

דרורי הוא שומר מאין כמוהו של החוק הכתוב, ואינו סוטה ממנו ימינה ושמאלה. על־פי פקודות מטכ"ל: אין לטרטר, ואין להתעלל בחייל. גם נציב קבילות החיילים משמש בלם בפני הטירטור. אך, לעיתים־קרובות, קשה לערוך אבחנה מדויקת בין נוקשות, אימון וחישול הטירון לבין הטירטור. על־פי התרשמות קצינים בצה"ל, ביניהם כאלה שפיקדו על בסיסי טירונים, נראה שיש הקפדה מוחלטת שלא לעבור על החוק בנושאים אלה, בתוך בסיסי הטירונים. אך המישמעת והיחס לחייל הם קשים ביותר, ונמצאים ממש על הגבול של הטירטור האסור.

לצה"ל יש שני בסיסי טירונים מרכזיים, ועוד בסיסי טירונים חיליים. בסיס הטירונים המרכזי לחיילים הוא בה"ד 4, הנמצא ליד בית־אל, ובסיס הטירונים היחיד לחיילות הוא בה"ד 12, הנמצא בתוך מחנה צריפין. יחסן של דרורי לבה"ד 4 הוא מיוחד במינו. דרורי, איש החי"ר, אינו

קצינת־חן רז
כבוד ואיכפתיות

מהמעריצים הגדולים של החיילים העוברים אחרי הטירונות להיות בתפקידי עורף ומינהלה.

סיפר השבוע מי שסיים לפני שבועות אחדים את הטירונות שלו בבה"ד 4: „אני יודע מאחי הבכור שביקר אותי כאן, ומחברים שלו, שהבסיס לא היה אף פעם במצב כל־כך טוב. הסדר והגיקיון שוליים בכל. המישמעת כאן היא קשה. חברים שלי, שהתגייסו לפני, יודעים לספר

(המשך בעמוד 64)

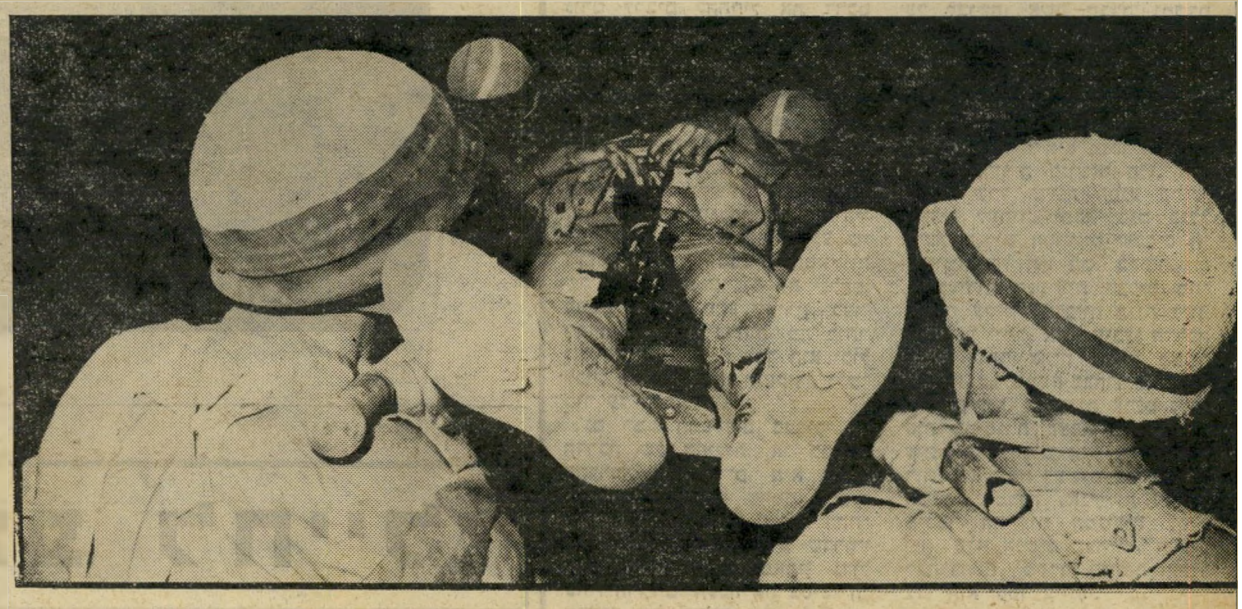

אימון טירונים בנשיאת פצוע
קשה אך סביר

נשים של יום רביעי

apropo

נהנות מ־15% על חשבון הבית.

כל יום רביעי באפרופו. (...כי לאפרופו יש יומהולדת.) גברתי זיכרי ארוחת בוקר או ארוחת צהרים תעלה לך פחות...כל יום רביעי באפרופו, מ־9.00 בבקר עד 3.00 אחה"צ.

*גברים יהנו מהנ"ל, בפרט ובכלל, כל יום ראשון.

גן־קפה אפרופו,

ב"גן־יעקב", בין "היכל התרבות" ל"הבימה", פתוח כל יום מ־9.00 בבקר עד 2.00 בלילה.
טלפון: 03־280143.

נפגש באפרופו.

גברים של יום ראשון

apropo

נהנים מ־15% על חשבון הבית.

כל יום ראשון באפרופו. (... כי לאפרופו יש יומהולדת.) גבר, זכור, ארוחת בוקר או ארוחת צהרים תעלה לך פחות כל יום ראשון באפרופו, מ־9.00 בבקר עד 3.00 אחה"צ.

* נשים תהנינה מהנ"ל, בפרט ובכלל, כל יום רביעי.

גן־קפה אפרופו,

ב"גן־יעקב", בין "היכל התרבות" ל"הבימה", פתוח כל יום מ־9.00 בבקר עד 2.00 בלילה.
טלפון: 03־280143.

נפגש באפרופו.

תן טרמפ לחייל

הדרכה ומירטור

(המשך מעמוד 63)

שגם ביחידות שלהם, יחידות הידועות כנוקשות ביותר מבחינת המישמעת, אין מישמעת כה חמורה כמו אצלנו. כשנדמה למ"מ שאני לא מסתכל עליו ביראת־כבוד מספקת, הוא גומר איתי חשבונות. אין אצלנו עוד את כריית־הבור והקבורה של בדל הסיגריה, אבל יש מיסדרים, ומיסדרים חוזרים, בשעות הכי משונות תלונות.

ביותר מראש. שלילת חופשה היא עניין כמעט קבוע. הריצה עניין של יום יום, בלי מישפט, בלי שניתן אפילו לחניך להסביר את עצמו, הוא מקבל עונש של ריצה. העונש קשה במיוחד כיוון שרוב הפעילות הקבועה של הטירונות נעשית בריצה, אבל אף אחד לא יכול להגיד שום דבר.

„רמת המ"כים שלנו נמוכה. שולחים הנה את בוגרי קורס ה־מ"כים הפחות טובים. את הטובים יותר שולחים לחילות המובחרים ביותר בצבא, ויש הטוענים כי זה בא על־חשבון בסיסי הדרכה אחרים.

אחד הבסיסים שבו המישמעת אינה כה נוקשה הוא בית־הספר לשיריון. לפני כשנתיים רעשה הארץ מהידיעות על כמה מיקרי התאבדות, שהיו תוצאה של המישמעת הקשה, וסיגנון הטירטורים שהיו נהוגים בבסיס זה. הוקמה ועדת־חקירה, והוסקו מסקנות נגד מפקדים מסויימים, ולקחים נגד השיטה. כיום אין יותר ניסיונות התאבדות בבית־הספר לשיריון. כמה קציני שיריון ותיקים טוענים שבוגרי בית־הספר של היום חסינים פחות מבוגרי בית־הספר לשיריון של פעם.

אנשי הדרכה בצה"ל מודעים לאפשרות

טירוניות מתעמלות בסירה
המפקדת לשומת האמא

והההתנדבותיים. ככל שרמת ה־מ"כים נמוכה, כן המישמעת קשה יותר. הם יודעים שכוחם העיקרי הוא בהטלת מרות, ולא בהדרכה או חינוך, וכדי להצליח הם צריכים להיות נוקשים."

אין התאבדויות

אחוז העריקות הנפקדות מבה"ד 4 אינו גבוה. החיילים הטירונים יודעים שזו רק תחנת־מעבר, ממנה הם עוברים לחילות בהם ישרתו, ומקווים שגם המישמעת לא תהיה כה נוקשה. למרות זאת יש מיקרים של נפקדות או עריקה. היחס הקשה כלפי מי שהתגייס רק לפני כמה ימים לצבא, גורם לרבים להתחיל את דרכם בצבא ברגל שמאל — עם מישפטים ולונות.

בבסיסי ההדרכה האחרים המצב שונה. הטירונות שעוברים חיילי הצנחנים, או אפילו חיילי התותחנים, היא בנושאים מסויימים בעלת אותו אופי, אך עם כבוד רב יותר לחייל. הקשיים הם אותם קשיים, אך ההווי החילי או היחידתי, אליו נכנס הטירון ברגע שרגליו דורכות בבסיס הטירונות של החיל שלו, עושים את שלהם. בבסיסים אלה ידוע לטירון, בצורה הרבה יותר ברורה, מה מותר ומה אסור, בהתאם לכך הוא יכול לכוון את התנהגותו ותפקודו, ולשמור על כבודו־העצמי.

גם רמת המפקדים בבסיסי ההדרכה של החילות, או בבסיסי ההדרכה המקצועיים, היא הרבה יותר גבוהה. ככל שרמת המפקדים גבוהה יותר כן פחותה ההתעללות בחיילים. העובדה שדרורי הוא מעריץ נלהב ומאמין גדול בחיל־הרגלים, הפכה את בסיסי ההדרכה של חילות אלה למעולים שחיילים עלולים להישבר במישטר הנוקשה בעיקר בגלל העובדה שהם עדיין לא עברו את שלב המעבר מסינר האמא למישטר הצבאי.

מצב אחר לגמרי שורר בבסיס הטירוניות של צה"ל, בה"ד 12. הבסיס נמצא באחריות משותפת של מה"ד ושל מיפקדת קצינת ח"ן ראשית, אולם לפחות מאז נכנס דרורי לתפקידו, הוא הותיר את רוב המלאכה לקצינת ח"ן ראשית, אלוף־מישנה דליה רז.

רז, קצינה צעירה, הנחשבת לאחת מקצינות הח"ן הטובות שידע צה"ל, משרתת בתפקידה כבר זמן רב, יותר זמן מכל קצינת ח"ן ראשית אחרת לפניה. רז היא אשה נאה, נמוכת־קומה, מקפידה על לבושה, אשת חברה נמרצת ביותר. הקרובים לרז יודעים שהיא מתכננת לעצמה עתיד פוליטי אחרי שתיאלץ לפרוש מצה"ל, וכי תקופת הפיקוד שלה היא קרש קפיצה לתפקיד זה.

כדי להצליח היא מנסה להימנע מכל שערוריה בנושאי ח"ן. היא יודעת שכל חריגה תפגע בתוכניותיה לעתיד. יתכן, שגם בגלל סיבה זו, יש הטוענים שבסיס הטירונות של ח"ן הוא בדיחה.

הצעירות המגיעות לבסיס מתקבלות על־ידי מ"כיות בנות גילן, פחות או יותר, אשר קיבלו הדרכה להיות יותר אחות גדולה מאשר מפקדת. המישמעת בבה"ד 12 כמעט שלא קיימת. הצעירות אמנם נמצאות במיסגרת הצבאית, אך יוצאות, אחרי ימים אחדים של שירות, שאין מה לעשות להן אם הן פשוט תאמרנה „אני לא רוצה." מיספר החיילות המגיעות לכלא 400, כלא הנשים הצה"לי, הסמוך לבה"ד 12, מקרב חניכות בה"ד 12, הוא קטן ביותר.

ההוכחה להתפרקות המישמעת

הזמן כבר עכשיו
נוקום לגליון
ראש השנה
המוגדל והחגיגי של
העולם הזה
שיופיע ב־8.9.80

בריזה
מוסיקפה
הרברט סמואל 80 טל 656992
בלוז, פולק,
ג'ז, רוק
פתוח כל יום כולל יום א׳ משעה 21.00

גזור — ושמור
חתום על
מידע
העתון שלנו בארה"ב
אל תסתפק בשמועות — השאר מעודכן.
הבטח קבלת „מידע" לביתך מדי חודש.
שלח המחאה ע"ס —.10$ (מנוי שנתי)
בצירוף שמך וכתובתך אל:
MAIDA, P.O.Box 833, Havertown, Pa. 19083
עורך ומו"ל: רוני צפריר, 5038־649(215)
מידע — העתון לאלה שרוצים לדעת יותר

בית ספר לקוסמטיקה
„ליזיקה"
מודיע!
החלה ההרשמה לקורס בוקר לקוסמטיקה
אוקטובר 1980
הקורס יתנהל פעמיים בשבוע בימי א׳ וד׳
בין השעות 11—9 לפנה"צ
למסיימות תוענק דיפלומה רשמית של בי"ס
INTERNATIONAL PARIS
מספר המשתתפות מוגבל ביותר
ליזיקה רח׳ דיזנגוף 177 ת"א.
טל. 237457.

תן טרמפ לחייל

טכס השבעת טירוני הצנחנים ליד הכותל
המתנדבים מתחרטים לפעמים

בבה"ד 12 היא הכניסה, הכמעט חופשית, של גברים, חיילים או אזרחים לבסיס. סיפורים על צעירים שבילו את הלילה עם ה־חברה הטירונית שלהם.

לאחרונה גם התפרסם על אנס ש־

טירונים מגוזזי כחפפקה בתרגיל
קשה לא רק למתנדבים

הסתובב חופשי בבה"ד 12, והיה למורא הצעירות בנות ה־18.

איש בצה"ל, כולל דרורי, אינו מתייחס ברצינות לתקופת הטירו־נות של החיילות.

האלוף הורד לדרגת טוראי

ע ל מצב זה בכל מערכת ה־הדרכה של צה"ל מופקד ו־אחראי אותו אדם שעלה על החר־מון פעמיים באותו מסלול. מה"ד נחשבת למחלקה החשובה ביותר באגף המטה הכללי, ומאז הקמתו של צה"ל עברה מחלקה זו שינויים אחדים, כשכימעט כל שינוי בה פירושו הרחבת סמכויות, והרחבת שטחים עליהם מופקדת המחלקה. גם בתקופה שבה היתה דרגתו של ראש מה"ד אלוף־מישנה, היה הוא משתתף בפורום מטכ"ל, ובעל מע־מד בכיר יותר מאשר אלופי־המיש־נה האחרים.

המפקד הראשון של מה"ד היה האלוף אליהו בן־חור (כהן). בן־חור התפרסם בשנות החמישים כמי שעמד בראש מרד־הגנראלים נגד שר־הביטחון דאז דויד בן־גור־יון. הוא האלוף היחיד בצה"ל ש־הורד לדרגת טוראי. בן־חור התי־גייס חזרה לצבא, אחרי שנשללה ממנו דרגתו, והיה נהג בחיל־

התותחנים. ברבות השנים הוחזרה לבן־חור דרגתו, בעיקר מטעמי פנסיה. שלושת מפקדי מה"ד ש־באו אחרי בן־חור היו: מי שהיום נציב קבילות החיילים, הלוחם מיס־פר אחד נגד הטירטורים בבסיסי ההדרכה, הרמטכ"ל לשעבר חיים

עטרת האלוף. אחרי מילחמת־ששת־הימים שוב נעשה שינוי ב־מהות מה"ד. אז היה ראש מה"ד האלוף אריק שרון, ובאותו זמן הוקמה מיפקדת קציץ־חיל־רגלים־וצנחנים־ראשי. ראש מה"ד — חי"ר, שהיה אז במעמד שווה ל־קציץ־חיל־רגלים־וצנחנים ראשי, הפך להיות פקודו של קציץ־חיל־רגלים־וצנחנים־ראשי.

אחרי מילחמת יום־הכיפורים גדלו סמכויותיו של ראש מה"ד בצורה ניכרת. בראש מה"ד הוע־מד האלוף מנחם („מנדי") מרון, איש שריון, ומי שנחשב לאחד מ־אבות תורת־הלחימה של השיר־יון הישראלי. על מה"ד הוטל גם לחקור וללמוד את תורת־הלחימה של השיריון הישראלי. על מה"ד הוטל גם לחקור וללמוד את תורת־הלחימה של האוייב, וליישם את התשובות בחומר הלימודי בהדרכה ובאימונים של צה"ל.

כיום תפקידו של דרורי הוא אחד המורכבים בצה"ל. דרורי זו־כה להערצה של מפקדים בצה"ל, ולהערכה רבה מצידו של ה־רמטכ"ל, כלוחם ללא חת, וכאיש ישר. אולם יש הטוענים, ועל אלה נמנים גם ידידיו של דרורי, ש־

טירוניות בערב יחידה בבה"ד 12
בבסיס במקום בבית

לסקוב, האלוף (מיל') מאיר זורע, מי שפרש מצה"ל בטריקת דלת, ולפני כשנתיים גם פרש מהכנסת בטריקת דלת, ומי שהיה הרמטכ"ל, ח"כ יצחק רבין.

ערב מילחמת קדש חל פיחות במעמד ראש מה"ד, ודרגתו נקבעה כאלוף־מישנה, אך בתחילת שנות השישים, כשהאלוף צבי זמיר קי־בל את התפקיד, הוחזרה למה"ד

התפקיד, שבחלקו הרב הוא עיוני, אינו לפי מידותיו, ואינו לפי ה־רקע והאופי שלו.

האלוף דרורי ואלוף־מישנה דליה רז סירבו להשיב על שאלות העו־לם הזה, שהתעוררו עם הכנת כת־בה זו, וכן סירבו לאפשר לצוות העולם הזה לבקר בבסיסי ההדרכה שבפיקודם.

יוסי יגאי ■

„כדי להיות

הוא היא האו האו

הכלב השדכן

לסמבו האיירדיש־סטר של אווה (במרכז) חייב חברה משה (משמאל) תודה מיוחדת. לפני שנה הגיעה אווה מאוסטריה לארץ עם סמבו. לסמבו אירעה תאונה ומשה עזר לאווה לטפל בו. בינתיים עברה שנה ואווה ומשה עדיין מטפלים בסמבו. הכלב הוליד לשידון, וכיום עוזר משה לאווה להשתקע בארץ.

„כ המחזרים בורחים ממני בגלל השניים האלה,״ אומרת ליאת, כשהיא מלטפת את ראשם של ג׳סי ויופי בחיבה. „אני בת 28 ועדיין לא פגשתי בגבר שיסכים לקבל אותי עם שניים אלה. מהם אני לא נפרדת.״

ליאת ג׳סי ויופי הגיעו לגני־התערוכה בתל־אביב ביום הרביעי שעבר. כמוהם הגיעו למקום מאות צעירים, צעירות ובעיקר כלבים שהתאספו על הדשא כדי להשתתף בתחרות־הכלבים.

„המירשם להפוך כלב למאושר הוא פשוט ביותר,״ מספרת חלי מרמת־גן, שהיא ושני כלבי היורקשייר־טרייר שלה התקשטו בקוקיות לכבוד התחרות. „מעט אוכל, הרבה אהבה ותשומת־לב לכל אחד

הדוברמן הנועז

אחד מהמועמדים לזכייה ב־ תחרות הוא הדוברמן ה־ יחידי שהופיע באירוע. הוא הפגין זריזות ועוז, המאפיינים לגזעו.

הזאב המזנק

רוקי הוא אחד הכלבים שאולפו באגודה הישראלית לאילוף כלבים. בעליו של רוקי, לידו בתמונה, משך אליו את תשומת־הלב.

געגועים

הכלבה מקסי באה לתחרות כדי למ־ צוא את אחותה, שנגנבה באיזור תל־ברוך.

חתיכה אמיתית צריך לרכוש כלב!"

הבלונדית דורה היפהפיה הסבירה, כי כלב צמוד מגדיל את מיספר השורקים אחריה.

מהם בנפרד. החיים במחיצתו של כלב אינם משעממים לעולם. יש לי שישה כלבים בבית, וכל אחד מהם הוא אישיות בפני עצמה."

לאווה אירישׂ־סטר, בן שנה, בשם סמבו. חברה, משה, חייב לו תודה מיוחדת. לפני שנה הגיעה אווה לארץ מאוסטריה עם סמבו. לכלב ארעה תאונה, ומשה עזר לאווה לטפל בו. בינתיים עברה שנה, ואווה ומשה עדיין מטפלים בסמבו, ובאירגון השתקעותה של אווה בתל־אביב.

הכלב מזן ברנר זנגהונר, שבעליו מכנים אותו בארי, קרן כולו מהתלהבות. „אין פלא," סיפר אורן גור בן ה־11 „בארי חזר אתמול מפנסיון מיוחד לכלבים במשמר־השבעה. להיות מטופל בידיה המיומנות של שרה, המנהלת את המקום, זוהי התפנקות אמיתית." שרה, בת ה־47, הגיעה לתחרות עם שלושת נכדיה, שלכל אחד מהם כלב משלו.

הרבה חילופי כתובות רצו על הדשא בגני־התערוכה, ולאו דווקא בין הכלבים. טלי הבלונדית משכה את תשומת־ליבו של ירום מתל־ברוך. רקס הרוטווילר של יריב רבץ ביניהם. „רקס בכלל לא מביע דעתו על חתיכות, אני חושב שהוא משחק את מישחק הגבר הקשוקח," צחק ירום.

„שילוב של ימני גזעי וכלב גזעי קונה את ליבה של כל נערה," טען בחיוך ישראל שאובי מתל־אביב: „מה גם ש־סטאר, הרועה הבלגי, הוא אלוף ההגנה וההצלה בישראל."

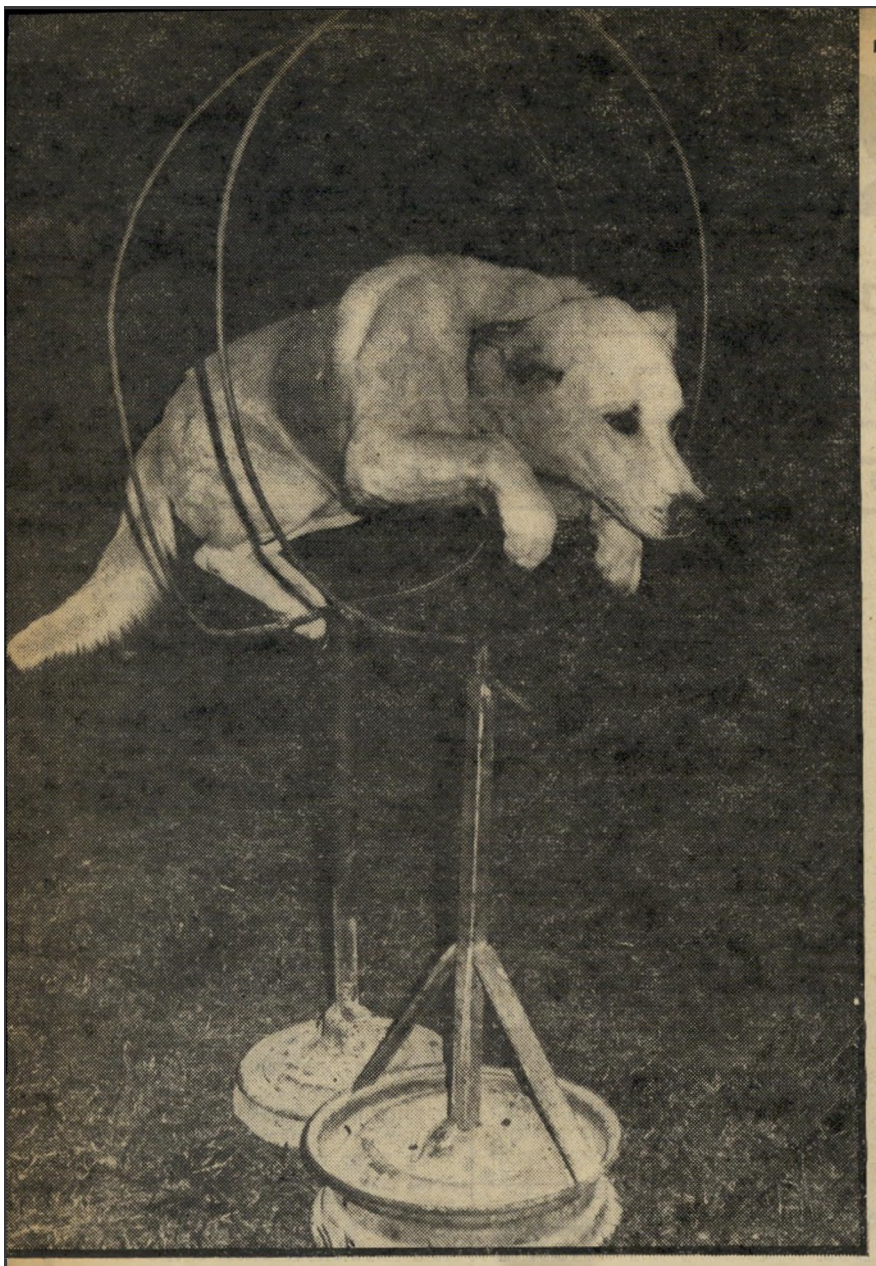

רצח בעיניים כלב זאב מדגים על רוני, שידו עטופה בשרוול הגנה, תרגיל תקיפה. במהלך התחרות התפתחו קרבות גם בין הכלבים. בתמונה מימין נראים כלב בוקסר וזאב, חושפים שיניים אחד לרעהו.

ריחוף באוויר

במרכז התחרות עמד מיפגן ראווה של זינוקי־כלבים דרך חישוקים. בתמונה מפגין אחד הכלבים המבוגרים ביותר שהשתתפו בתחרות, כי כוחו עדיין במותניו. הוא מרחף באוויר מבעד לחישוק.

יש עם מי לרכל

בתחרות עצמה הוצגו תרגילי מישמעת, אילוף והגנה שבוצעו בסדר מופתי. קשה היה להבחין מי התרגש יותר, הכלבים או בעליהם. מפחנפש נורא נחל טל, בן השש, שכלבו מגזע הרועים הבלגי לא זכה בתחרות מרי־ישראל. „אבל הוא הכי יפה פה," יבב.

לחיה זהבי אין אף פעם בעייה של עם מי לרכל. „יש לי את רוקי הפודלית, בת השנה וחצי, והיא שמחה לשמוע על כל התפתחות מעניינת."

היה בתצוגת הכלבים גם סיפור עצוב על כלבה ושמה מקסי, אפגנית יפהפיה, שהסתובבה בעיניים עצובות, וחיפשה את אחותה, ליידי, שאבדה לפני שבוע באזור תל־ברוך. היה גם זוג צעיר שהציע לכורים להקים בית־קברות לכלבים.

דורה היא יפהפיה, בלונדית וגבוהה, שהסבירה שכדי להיות חתיכה אמיתית עלייך לרכוש כלב. „זה מגביר פי כמה את כמות השורקים אחרייך ברחוב, ופותר את הבעייה של לחזור בלילה חשוך לבד הביתה."

את בעיות השגת השמרטף פתרו לעצמם ההורים של הגר, בת ה־5, ואורן, בן ה־9, על־ידי מינויו של דון, הבוקסר בן השנתיים, שחרק שיניו לעבר כל זר שהעז להתקרב אל הגר הקטנה.

משה אנגלברג, ראש האגודה־הארצית לאילוף כלבים, הנחה את התחרות. הוא הציג בפני הקהל הרחב תעשה כלבים, שאותם אילף בעצמו. הכלבים הציגו תרגילי ראווה והגנה על בעליהם. הם נשמעו להוראות מאמנם במהירות ובסדר מופתי.

מר ישראל הכלב סער של אורן בן ה־11 זכה בתחרות בפארק בתואר מר־ישראל.

נמר של עיר

האתנן הבנקאי של קרן הלשון העברית (קל"ע) ✶

הבנאי שמינה עצמו ל„דמות מרכזית בשירה העברית" ✶

ירח־דבש בחלל ✶ יהודה עמיחי במלקחי הביקורת

תולעי תרבות

הדיסקונטאים

באקדמיה ללשון העברית, מייסודו של ועד הלשון, יש מיספר מקומות מצומצם לבלשנים, סופרים ושאר יודעי־עברית, המאמינים שיש בכוחם לשפר את השפה שבפי העם בישראל.

כאשר התברר, שאין באקדמיה די כיסאות לכל אותם החפצים להימנות על חבריה, התכנסו כמה ממתוסכלי הלשון העברית והחליטו להקים אגודה ציבורית בשם „קרן הלשון העברית". בין המייסדים בולטים תאומי־המיכתבים־למערכת, **חרצל ובלפור חקק**, הפיזמונאית **נעמי שמר**, המתורגמן **אהרון אמיר** וכתב כלכלי בשם **משה אטר**.

תאומי־המיכתבים־למערכת, הפיזמונאית והמתורגמן העניקו את „המימד הציבורי" לגוף הקרוי קל"ע, בעוד שהכתב־הכלכלי ניצל את קשריו הכלכליים כדי לממן את פעולותיה של הקרן, המנסה לפסוע בנתיבים שאותם מפלסת האקדמיה. אגב, האקדמיה לא מצאה לנכון לצרף לשורותיה את מייסדי קל"ע.

אלא שקל"ע הוא מוסד המתחזה למוסד ציבורי, בעוד שהכתב־הכלכלי, משה אטר, הקדישו לזכר אביו, **דויד אטינגר**, מי שחיבר בימי המנדט את אחד המילונים המצחיקים ביותר — מילון בצירורים. כותרת המישנה של קל"ע היא: קרן הלשון העברית ע"ש דויד אטינגר ולא ע"ש **אליעזר בן־יהודה** או **יצחק אבינרי**, או בלשן מן הבלשנים שתרמו תרומה משמעותית לחידושה ושיכלולה של העברית במשך שנות דור.

המשורר וחוקר הלשון **משה הנעמי־זינגר**, שנקלע לקרבות מתישים עם תאומי־המיכתבים־למערכת חקק, שהציעו להקים בירושלים מישמרות־מחאה ליד מיפעלים בעלי שמות לועזיים, מצא, בדרך מיקרה, עלון מלא־שיבושים של קל"ע, שהוצא לאור בחסות בנק דיסקונט, שהוא, כידוע, מוסד בעל שם עברי טהור.

כאשר עורר זינגר־הנעמי שאלה זו ב־מיכתב אל אטר, נהג האטר כמטהר ממזרים, וכתב בתשובתו, בין השאר: „**בנק דיסקונט זכה בחברות כבוד בקל"ע משום שחרף שמו הלועזי הוא מצטיין לשובח מכל שאר הבנקים בארץ ביחסו לשפתנו הלאומית ולאגודתנו המבקשת לחזק את מעמדה...**" וכך חסך הבנק מעצמו הפגנות סוערות של תאומי־המיכתבים־למערכת בפתחי סניפיו, ביחד עם הכתב־הכלכלי אטר והפיזמונאית שמר, (זאת משום ש־„חרף שמו הלועזי הוא מצטיין לטובה מכל שאר הבנקים בארץ ביחסו לשפתנו הלאומית...").

כמה ירושלמים החרדים באמת לגורל העברית, הציעו לקרוא לתאומי־המיכתבים־למערכת, הרצל ובלפור חקק, בשם העברי הטהור „דיסקונטאים".

שירה

חנקן

„**תנו לי סוס אציל / חזק רגליים ומאוכף / אדהר איתו לבית...**" אינו מזכיר כלל את הסצנה בריצ'ארד השלישי של **ויליאם שקספיר**. ובכלל, מיהו שיקספיר זה, ליד דור חרוזי החרוזים, המתפתח בשנים האחרונות כרימה ותולעה, הניזונים מדמם של משוררים בטרם מתו.

טפיל תרבותי מסוג זה הוא חרזן אלמוני בשם **פרץ בנאי**, שפירסם בימים אלה קובץ צנום של חרוזים בשם חמצן * ויאה לו יותר השם חנקן. אלא שהכרת ערך עצמו של הבנאי הנ"ל עוברת כל גבול, והוא אף טורח לציין בשער־האחורי של פמפלט החרוזים שלו, כי הוא „**דמות מרכזית בשירה העברית הצעירה...**"

קובץ חרוזיו של הבנאי הנ"ל הוא בבחינת ניסיון לשחזר את ההצלחה של החריזה הפולקלוריסטית, בנוסח **ארז ביטון**. ניסיון שיחזור זה: רצוף חרוזים כמו: „**בוקר מאוחר, אולי צהריים / המולת כובסות בגדות נהר / רשתות דייגים בכיס... סומק ממותק מפולח כאב־מיה / כבש פועה תינוק צורח...**" ועוד מעשי־חרזנות שטוחים למדי. ניסיון זה מתחזק בתיאורים פולקלוריסטים כמו: „**כף יד מוזהבת / נגד עין הרע. וחרוזים כחולים / לגירוש השד. כמותם נמצא / בקירבת תרנגולת שחוטה וכשרה...**" ועוד סמלים פולקלוריסטים, שבשנים האחרונות נעשה ניסיון מכוון להפוך אותם לסמלים תרבותיים.

פרץ בנאי
סומק ממותק

חרוזיו של בנאי הינם דוגמה לתיסמונת פולקלוריסטית מסויימת, שהביאה בימים אלה את מלך מרוקאי אל קרשי התיאטרון הלאומי, מבלי שיהיה ראוי להיות מוצג אפילו בתיאטרון שכונתי. אלא שבעוד מלך מרוקאי בהבימה ניצל על־ידי להקת הברירה הטבעית **ושלמה בר**, קשה היה להכניס את הברירה הטבעית לחמצן.

אלא שמסתבר כי היו לחרזן בנאי מורים ומדריכים, שחמצו להפוך אותו למה ש־מכונה בעגת המשוררים „משורר מודרני". פיסגת קליטתו המודרנית היא בצירופים לשוניים כמו: „**נקודת השיא התמוטה...**", „**הרים ספוגים...**" „**עינולים תלוליך ושחורים...**" ושאר אי־הבנות מחורזות.

בדיקה מעט־קפדנית של קובץ כהה זה מגלה, כי מר בנאי עיין הרבה בשירת **יהודה עמיחי**, והעיון העניק לחרוזיו צירופים בנוסח: „**בקצות אצבעיתי ה־גשם המאומן...**" או „**אלף שנות מצוקה פרמו אותנו...**" ושאר דימויים עמיחאיים, שכל משורר ערכי בארץ הזאת עובר בשלבי התניכה שלו, ורק המוכשרים מצליחים להתנתק מהם. מר בנאי לא היה מוכשר דיו כדי להתנתק מהם.

הבנקים טוענים שהם „החמצן של המדינה", אך אין ספק כי חוברת החרוזים חמצן של פרץ בנאי היא החנקן של השירה העברית בראשית שנות השמונים.

* פרץ בנאי — **חמצן**: הוצאת סתם, 67 עמודים (כריכה רכה).

מדע בידיוני

קהל עצום?

ז'אקלין סוזאן, מחברת נודעת של רבי־מכר, נולדה בשנת 1930 ונפטרה בהיותה בת 42 (1972) ממחלה ממארת. היא נמנית על הפופולארים שבמחברי כל הזמנים, וספריה, עמק הבובות, מכונת האהבה, דולורס ואחרים, נמכרו במיליוני עותקים, ותורגמו למרבית לשונות תבל — כדי לספק את צרכיהן של עקרות־הבית מכל התרבויות.

לאחר מותה של סוזאן נתגלה בין ניירותיה כתב־יד של ספר בתוליה, שהמחברת סירבה לפרסמו בחייה — יארגו *. אלא שסופרים מתים אינם מסוגלים למנוע את פירסום כתביהם, מפראנץ קאפקא ועד ז'אקלין סוזאן.

יארגו הוא סיפורה של מזכירה אמריקאית טיפוסית העומדת להינשא. בטרם נישואיה היא יוצאת לחופשה באחד מחופי האמריקאיים, שם היא נחטפת בידי חללית מן החלל החיצון, ומגיעה לעולם אחר. בעולם זה שוררים ערכים מיניים אחרים. לבה הולך שבי אחרי מנהיגו של עולם זה, והוא משלחה לכדור־הארץ, מתחרט, חוטפה מחדש ומוביל לסוף טוב.

סיפרה של סוזאן המנוחה הוא ספר חניכה בסיגנון המדע הבידיוני. חושיה של המחברת מנעו את פירסומו, ויעידו על כך פריטים בנוסח סוזאן: „**ביארגו, לא היה זה דבר בלתי־נפוץ למצוא אדם מומחה של ממש במתימטיקה, ועם זאת בעל ידיעות קלושות בשפה ובאמנות. הוא לא גונה בשל כך; שיבחהו על הידע שברשותו ויעודדו אותו להעמיקו... הנשים, שלא עוד כרעו תחת העול של לידה וגידול ילדים, של טיפול בבעלים ושל רדיפה אחר יופי אישי, היו חופשיות באותה מידה להמשיך בחיפוש הידע שלהן. כיוון שהחמין עצמו גם הוא גורם מושני, עברו הגברים והנשים שכם אחד בהרמוניה מלאה, בלי כל יסודות המטרים את הדעת...**" במילים אחרות: עמק הבובות בחלל. כאן המקום להעיר, כי שני ציטוטים אלה הינם הקטעים העמוקים ביותר של יארגו.

אין ספק שהגב' סוזאן שאפה בצעירותה להיות מחברת של ספרי מדע־בידיוני. אלא שניסיונה במהלך כתיבת יארגו הוביל אותה למסקנה אחת ברורה: אין לה עתיד מזהיר בז'אנר כתיבה זה. לכן העבירה את כשרונותיה לעמק הבובות ולמכונת האהבה. לא ברור מה הביא את הוצאת כתר לכתוב על דש הספר: „**מיפור אהבה גדול וכובש, המתרחש בין כמה עולמות, המשקף את רחשי ליבם**

* ז'אקלין סוזאן — יארגו: עברית: תמר עמית; הוצאת כתר; 191 עמודים (כריכה רכה).

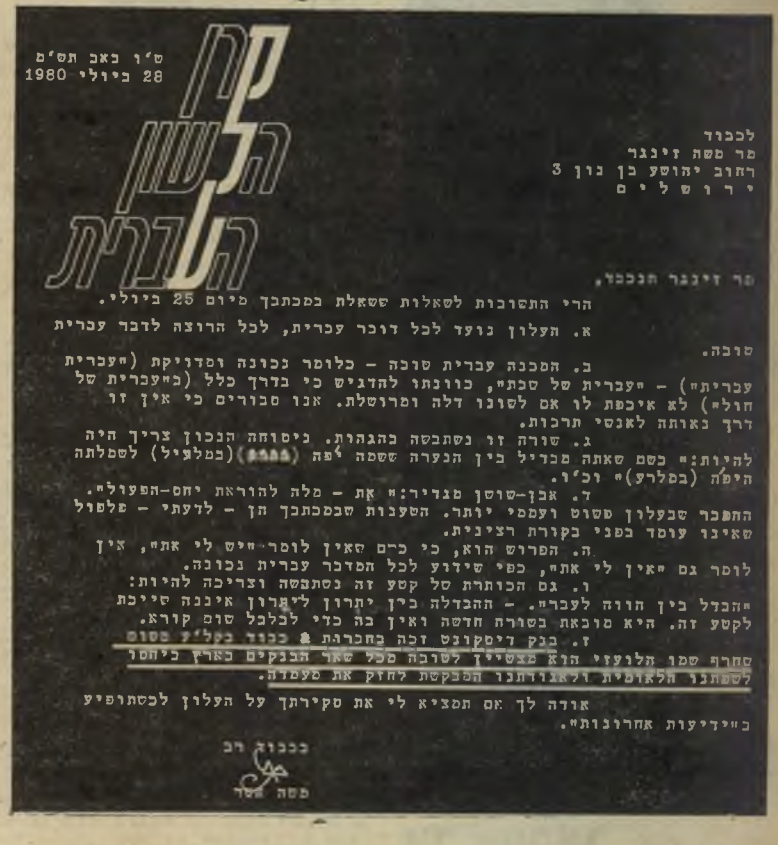

בקרן הלשון העברית מטהרים ממזרים
חרף שמו הלועזי הוא מצטיין לטובה

של האוהבים בני כל הזמנים. סיפור העתיד למצוא לו קהל עצום ורב.״ הרי אין זה סיפור ״המשקף את רחשי ליבם של האוהבים בני כל הזמנים״ וספק אם הסיפור עתיד למצוא לעצמו ״קהל עצום ורב״.

כתבי־עת

הספרות

חוברת 29 של כתב־העת למדע הספרות * אינה נופלת מקודמותיה, והיא בוחנת וסוקרת עמדות ונוויות־ראייה שונות של הספרות העולמית והספרות הישראלית. הפרופסור **גרשון שקד** מגדיר את מאמרו ציפיות ומימושן כ״ניפיון לתיאור סינכרוני (או למעין תמצית סינכרונית) של תהליכים דיאכרוניים...״ לנושא הרצאה פשטני, רב ציטוטים, חסר קונספציה מרכזית, המגמד את הסיפורת העברית בארץ־ישראל. מאמרו/הרצאתו של שקד היא דוגמה מחרידה של איבוד הטעם והרגישות בפיענוח סיפורות, גדושה ניסוחים מדעיים ואקדמיים.

לעומת מאמרו/הרצאתו של שקד, הבולט ביובש ובעומס הציטוטים, הרי שרשימתה של **זהר שביט** על התפתחותם של החיים הספרותיים בארץ־ישראל מלאת חיוניות ויכולת תיאורית רבה, עד שמת־

יהודה עמיחי
נטפלים ליוצרים מעולים וניזונים מדמם

עורר הרושם, שהבנתה של הגב׳ שביט בתהליכים של הספרות הארצישראלית עולה עשרת מונים על הבנתו של שקד. גם ניספחיה של שביט, הכוללים את השיר יסעורים של **אברהם שלונסקי** (״מאורי קובנר המגודף עד יוסף־חיים טרוף הפחד / אחת הדרך המחורלת בין כרמי עמי״), הם הוכחה נוספת להבנתה את הנושא.

דבריו של מנחם ברינקר על עמי־דתו של ברנר בפני קוראיו הם מעולים ומציגים מיכולו של היבטים עקרוניים על הספרות הארצישראלית. אין ספק שברינקר הוא בעל רגישות לכמה מהדב־רים אותם ייצג ברנר בכתיבתו.

רשימתה של זיוה בן־פורת, הופעת יפת באוהל שם, **מביאה מיכלול של רמי־זות והתייחסויות לטכסטים בשירה העב־רית, משלונסקי ועד ימינו, המשופעים בסמלים הלקוחים מתוך הספרות האירו־פית. מחקרה של בן־פורת הוא ענייני,**

* **הספרות,** בעריכת איתמר אבן־זוהר, מרכז מערכת: גדעון טורי, חברי המע־רכת: בנימין הרושובסקי ומנחם פרי, הוצאה לאור של אוניברסיטת תל־אביב, 161 עמודים.

מייצג כמה מהתהליכים שהשפיעו רבות על השירה הארצישראלית והישראלית. חסרונו של המחקר בכך, שהוא אינו מגיע ״עד ימינו״, כך שהקורא אינו מגלה השפעות זרות וחזקות מעבר למותר, בכמה משיריהם של המשוררים בני הארבעים מינוס, שנתפרסמו בשנים האחרונות.

הרשימה מלים ׳שלא מכאן ולא מעכשיו׳ הינם חלק מתוך ספר בכתובים של מר **בועז ערפלי,** העוסק בשירת עמיחי. הוא חוטא למשורר וחוטא לא פחות למדע־הספרות, בהיותו חסר־חושים ללחש האמיתי של המשורר ושל השירה. מאמרו של ערפלי, שהוא חלק מעבודת דוקטוראט באוניברסיטת תל־אביב, היא קטע ממית־קפה של כמה מאנשי הקאמפוס האוניבר־סיטאי על שירת עמיחי; מיתקפה ששור־שיה אינם אקדמים, אינם שיריים, ואינם ״סובלים״ מהגינות אקדמית. קראתי את הדוקטוראט של ערפלי, וגיליתי שחוקר זה לוקה בחוסר רגישות מינימאלית לנו־שא עבודתו ולשירת המשורר שבו עסק, רשימתו זו, כרשימות קודמות שלו על

אורי צבי גרינברג
כתב או לא כתב

שירת עמיחי, סובלות מגודש של תיאור־יות של תורת הספרות וממעט הבנה של השיר כמשמעו. מעשה המוליך לסירבול הפרשנות לכדי כשל בהבנת היצירה. כמה מצער לקרוא חוקרים המקדישים שנות מחקר לנושא שהם עצמם אינם אוהבים אותו. מתוך מניעים השמורים עימם, הם נטפלים ליוצרים מעולים וניזונים מדמם היצירתי, כמעשה שעשה בועז ערפלי לשירת עמיחי.

רשימה מרתקת היא רשימתו של **דן בן־עמוס** (ולא אמוץ, כפי שטעה אחד המבקרים) תחת הכותרת ברנר ועגנון: שני סופרים ויחסם לפולקלור. הרשימה מציגה היבט מקורי יחסי של יצירותיהם של שני הסופרים. מר בן־עמוס ערך מיון מעניין ומרתק למדי של מרכיבים פולק־לוריסטים רבים, השזורים בעבודותיהם של שני סופרים ענקיים אלה.

רשימה מפתיעה היא הרשימה ראשית התיאטרון העברי בארץ־ישראל — ניתוח הרפרטואר של השנים 1914—1980. זו מגלה עולם כמעט בלתי־ידוע של תיאט־רון וניסיונות תיאטרון שהתרחשו בארץ, בימים שקדמו למילחמת־העולם הראשונה. רשימה זו של **פרדי רוקם** היא בבחינת תגלית, המוציאה מן האלמוניות פרק מר־תק של ראשית העשייה התרבותית בארץ.

פרק מאלף הוא המאמר יצירתו של אורי צבי גרינברג ביידיש בארץ־ישראל ובפו־לין בסוף שנות העשרים ובשנות השלו־שים, מאת חוקר ספרות האידיש **חנא שמרוק** החושף צד מאוד בלתי ידוע ביצירתו של גרינברג. נושא המאמר סותר את הכתוב בלכסיקון הספרות העברית בדורות האחרונים, הטוען כי אצ״ג ״עלה ארצה ב־1924(...) בארץ חזר לעב־רית ולא שב עוד ליידיש עד למחצית השניה של שנות החמישים״, דבר שאינו נכון. איש הרדיו **שמואל הופרט** כותב על בחינת הגלות ומורשתה בשירתו הארץ־ישראלית של אודי צבי גרינברג (תרפ״ד—תש״ה).

ביטוי עברי קדום שב ועולה מתוך מאמרם של **יאיר זקוביץ ואביגדור שנאן** ותפול מעל הגמל (בראשית כ״ד, 64). הכוונה לביטוי ״מוכת עץ״, שהוא ביטוי מישפטי־טכני המכוון לנערה ש־איבדה את בתוליה בתאונה והריהי נישאת כשבתוליה אינם עמה. שני החוקרים בו־חנים את משמעותן של הפרשנויות וה־מסורות הסיפוריות לפסוק ״ותשא ריבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפול מעל הגמל״. מאמרו של **מאיר שטרנבג,** בין האמת לכל האמת בסיפור המקראי — נקודת התצפית ועיצוב חיי הנפש בחדירה סיכומית ובמונולוג הפנימי, בוחן את הסיפור המקראי בכלים של הספרות המודרנית, זהו מאמר מרתק, בעל ראייה חדשה של כמה מפרקי ספר הספרים.

לסיכום, חוברת זו של הספרות היא מן המעולות שפורסמו עד כה, ולו רק בשל ההתמקדות באות העברית וביצירה העב־רית.

מיידע

הספריה

כל מי שמסתובב באולמות הספריה הלאומית בירושלים, ובעיקר במחלקת ה־קיטלוג, תמה למראה הסטודנטים שאינם יודעים מה לעשות, וכיצד למצוא ולאתר את מבוקשם בין הקטלוגים הרבים. בעוד שמקצוע זה נלמד במרבית מדינות התר־בות כמיקצוע חובה (ההנחה היא שאיתור מקורות מידע הוא יתרון שאין דומה לו בעולם המודרני), הרי שמערכת החינוך בישראל עדיין מעדיפה על פניו את שיעורי החקלאות.

בימים אלה ראה אור בהוצאת מרכז ההדרכה לספריות ציבורית ספר מקצועי מאת **אליה סטנצ׳יו**: הקורא הקריאה והספריה.*

הקורא הקריאה והספריה מציג את בחי־נת הקריאה במרוצת הזמן, בעיות של תהליך הקריאה, מהירויות הקריאה, קשיים וליקויים בקריאה ועוד. חלקו השני של הספר מתייחס למתח צרכני הקריאה. הפרק השלישי, שהוא החשוב מכולם, עוסק בספריה. והוא מפרט את חשיבות מרכיבי הספריה, תולדותיהם, תהליך ה־קיטלוג, סדרים, שיחזורים ועוד.

אין ספק שספר זה הוא בבחינת התחלה של פיתוח וטיפוח הצד המיקצועי של הקורא, הקריאה והספריה. התוצאות עשר־יות לשפר ולהועיל, לכל מי שנזקק ל־ספריות.

* אליה סטנצ׳יו — **הקורא הקריאה והספריה**: הוצאת מרכז ההדרכה לספ־ריות ציבוריות, בשיתוף פעולה עם בית־הספר לספרנות ולארכיונאות, האוניברסי־טה העברית ירושלים; 203 עמודים (כרי־כה קשה).

בחטף

העוף המישטרתי טורף * הקרב

בין תופיק אל־חכים לבין יוסוף אידריס

* יגאל תומרקין ב״דבר״ על אמנון ברזל

●● המכון לתירגום ספרות עברית בתל־אביב עומד לפרסם בקרוב ביבליוגרפיה רחבה שתקיף יותר מאלף ערכים של תירגומי ספרות עברית לערבית בארצות ערב השונות. בין הפירסומים בביבליוגרפיה זו מצויים גם תרגומים שראו אור בפירסומים רשמיים של אש״ף. עורך ומלקט הביבליוגרפיה הוא **אמנון ציבין**

●● במיסגרת המסע לקיצוץ התקציב של מישטרת־ישראל, הזמינה מישטרת ירושלים, את שני האמנים העולים והמאוד בינוניים, **מיכאיל גרובמן ושמואל אקרמן** לצייר ציור ענקי על קיר המישטרה. הציור מכיל שד רוסי דמוי ציפור בעלת כנפיים וציפורגיים חדות, בנוסח ציורי גרובמבן, בברית־המועצות. עמיתו אקרמן הוסיף לעוף דורסני זה עוד ציפור, בעלת כנפיים רבות ●● מחזהו של **חנוך לוין** יעקובי וליידנטאל זכה באחד הפרסים הראשונים בפסטיבל התיאטרון של אדינבורו, הנחשב לאחד הפסטיבלים החשובים שבעולם התיאטרון ●● הספרים בשירות הוד מלכותו של **דויד שחר** ועשהאל של **אהרון מגד** עומדים לראות אור בתרגום לאנגלית בארצות־הברית ●● שניים מבכירי הסופרים של מצריים, **תופרק אל־חכים ויוסף אידריס,** אוחזים באחרונה בעט סופרים כדי להטיח גידופים איש ברעהו. הסיבה לסיכסוך בין השנים: הזמנתו של הסופר אידריס להשתתף בוועידה של אונסק״ו. אל־חכים, המכהן כיו״ר אגודת הסופרים המצריים (מישרה מקבילה למישרתו של **ישראל כוהן** האלמוני בישראל) תקף את עמיתו, על ״שניצל את ההזמנה לפירסומת אישית...״ תגובתו של אידריס היתה, כי לא התכוון לעשות ״הון אישי״. שני הסופרים הפכו את הסיכסוך שביניהם לנחלת הכלל, כאשר ניהלו חילופי איגרות חריפות מעל דפי המוסף הספרותי של היומון המצרי אל אח׳באר ●● לפני שבועיים מת בבית־החולים של באזל, שוויץ, אוטו פראנק (91), אביה של **אנה פראנק,** הנערה היהודיה שנרצחה בידי הנאצים ואשר יומנה תורגם ל־50 לשונות. יומנה של אנה פראנק זכה לשתי גירסות מומחזות. האחת, זו שהוצגה, והשניה, פרי־עטו של הסופר המתגורר בישראל **מאיר לוין,** שלא הועלתה על קרשי הבמה בגלל התנגדותו של האב ●● הסופרת והמשוררת הגרמניה החשובה **כריסטה וולף** זכתה בפרס הספרותי החשוב ביותר של מערב־גרמניה ״פרס בוכנר״ ●● הכבוד האבוד של חתן פרס נובל לספרות, **היינריך בל,** הושב לו לאחר מאבק מישפטי שנמשך יותר משש שנים. העילה למאבק היתה שידור שישידר הפרשן השמרן של רדיו ברלין, **מתיאס וולדן,** שציטט שלא כהלכה דברים של היינריך בל. לאחר מאבק מישפטי, שהגיע אל בית־המישפט העליון של הריפובליקה הפדרלית, ניקבע במפורש: ״ציטטה לא מדוייקת אינה מכוסה על־ידי העיקרון של חופש־הביטוי, המעוגן בחוקה הגרמנית״ ●● השמצה מדהימה על מבקר האמנות לשעבר ו״אוצר״ אמנות מטעם עצמו בהווה, **אמנון ברזל,** השמיע האמן **יגאל תומרקין** ברשימה בדבר: ״כל אותם רעיונות חבוטים ששיעממו אותנו מלפני תריסר שנים בגולה, אתם מורחים על הגליל היפה רק בשביל לספק עוד ׳אגו־טרים׳ לאוצר הברזל. אמנון, פויה! ברזל־הקוסם דמוי הזיקית, שהיה יועץ עיריית תל־אביב להצבת פסלה של פסלת המרפקים ״הגברת מול הים״. זה קרה לא מזמן. אחר הפך להיות שופרו של **(דני) קרוואן** לענייני שלום ולא הוציא שנה וכבר היה לסרסורו של **(מנשה) קדישמן** בענייני מרעה וכבשים. אוואנגארד מגורז וצרוף, אם אלה הם מליצי היושר לאמנות־ישראל שם בצפון, בתל־חי, איך באמת אמר **יוסף טרומפלדור**: ״יוב...״ ●●

העולם הזה

„העולם הזה 934
תאריך: 8.9.1955

זה היה העולם הזה שלפני 25 שנה

לפני 25 שנה

בגיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פורסמה כתבת־שער, על פעולת צה"ל בחאן־יונים. הראשונה בסידרת הכתבות, „המות בא אל הרצועה", תיארה ישראלים שנפגעי פעולות הפידאיון המצריים, בישובים כפית־קובד ו־מעברת קוביכה. הכתבה השניה — „פוצצנו את מבצר חאן־יונים" — תיארה, בנוסח של יומן־קרב את פעולת־התגמול של צה"ל במישטרת חאן־יונים. כתבה שלישית בשם „וואמפייר 0147 מבקר בכרמיה" תיארה את הפלתו של ממזם מצרי בקיבוץ כרמיה, שבגבול רצועת־עזה. הבתבה „בגיזרת נירים אין כל חדש" תיארה את לילות המיקלטים של הקיבוץ, והכתבה „הפידאין ממזל" תיארה את הצד השני של הנבול ואת אימוני הפלסטינים במיסגרות של הצבא המצרי.

השבוע לפני 25 שנה המשיך „העולם הזה" לחשוף את השחיתויות בעיריית חיפה, במיסגרת הסידרה הנודעת „חושים־תאון"; השבוע התמקדה השחיתות בכרטיסי־קולנוע שזויפו, בתאריכי מיסמכים ששונו, ובכספי־מיסים שנעלמו.

בשער הגיליון: ציור שער של צייר המערכת, שמואל בק (ברתור), הממחיש את הקרב שהתנהל ברצועת עזה.

פעולות צה"ל בחאן־יונים ✶ אלוהים, החזיר, הדתיים

דויד בן־גוריון ✶ האיש שישב על כיסא ראש־הממשלה

מדיניות

הסיבוב האחד־עחצי

(ראה שער)

לפני שנה והצי ערכו כוחות צה"ל את הפשיטה הגדולה ליד עזה. אותה שעה תמהו כל המומחים נוכח התגובה המתונה של המצרים. עבד־אל־נאצר לא ענה בפעור־לה, והסתפק באיומים.

השבוע נתברר פשר השתיקה המוזרה. אחרי עזה התכנסו ראשי המישטר והצבא במצריים לישיבה סודית, והחליטו מה הדרך היעילה ביותר לפגוע בישראלים אם יתחדד המצב החדש. הכל הבינו שמילחמה אינה כדאית.

לעומת זאת הבינו הקצינים המצריים שאפשר, במחיר זול בדם ובכסף, להפוך את החיים הסדירים בישראל לגיהינום. לשם כך לא היה צורך אלא בחוליות מע־טות של לוחמים מאומנים היטב, שיפעלו לפי דרכי־הקרב של פגיעה, נסיגה, ופגי־עה נוספת במקום בלתי־צפוי.

התוכניות הוכנו. הלוחמים גוייסו ואומ־נו. כשכבשו לפני שבועיים כוחות צה"ל שני מישלטים מצריים ליד משק מפלסים, ניתן האות והסיבוב האחד־וחצי התחיל.

?עמוד באמצע הנהר. האיסטרטגיה המצרית הפתיעה את ישראל. ותיקי חזית־הדרום זכרו, כי המצרים אומנם היו תמיד חיילים טובים בהגנה, אולם הצטיינו ב־פחד מיסתורי מפני הלילה, ולא פעלו מעולם אחרי רדת החשיכה. הפידאיון גילמו אופי חדש של לוחם מצרי. בעלי דיעה צלולה הבינו, שיש רק שתי דר־כים להפסקת הלוחמה הזעירה: להיכנע למצרים, או לכבוש את רצועת־עזה.

לפני כמה חודשים ביקר דויד בן־גוריון באחד ממשקי השומר־הצעיר מול עזה. בשיחה חופשית שהתפתחה בין האר־רח למארחיו למודי־הקרבות, ביקש בן־גוריון לשכנע את המתיישבים שגם הם, אנשי מפ"ם נאמנים, אינם יכולים אלא לרצות בחיסול הרצועה המאיימת על ביתם.

אנשי המשק לא רצו להסכים לדיעה זו. לפי מיטב השקפתם, אין פיתרון צבאי אמיתי למילחמה הישראלית־ערבית. אולם גם הם נאלצו להודות בפני עצמם, שאח־רי שבן־גוריון עצמו גרם במרוצת השנים למצב הנוכחי, שוב אין מנוס מחיסול רצועת־עזה. הירהר אחד מהם אחר כך: „בשעתו היה ויכוח. אנחנו הצענו ללכת בדרך אחת *. מפא"י החליטה בדרך אח־רת. עכשיו, אחרי שהגיעו לאמצע הנהר, הוויכוח הישן שוב אינו לעניין. עכשיו אי־אפשר לעצור. מוכרחים להגיע לגדה השנייה!"

הוא ביטא בגלוי את אשר חשבו רוב רובם המכריע של תושבי ישראל השבוע: שיש צורך לכבוש את רצועת־עזה.

האמריקאים לא ירשו. אולם לפתע נתברר כי דברי בן־גוריון לא היו רצי־ניים. ממשלת־ישראל חששה מפני סי־בוב שני לא פחות מאשר ממשלת מצ־ריים. את הביסוס הרעיוני סיפק באופן מפתיע ראש המטה הכללי, רב־אלוף משה דיין, בנאום שנמסר לפירסום העיתונים. דיין, הדמות הצעירה החזקה היחידה ב־מחנה, נחשב תמיד לאדם קיצוני. עתה הסביר דיין: פעולות הפידאיון אינן אלא המשך ההתנפלויות של הכנופיות הערביות, ולכן דרושות פעולות־תגמול, כדי לשכ־נע את הממשלות הערביות לרסן. היתה זאת ההערכה המוסמכת של ממשלת־ישראל. הי־תה זאת גם טעות פני־טסטית בהערכת המצב לאמיתו — עדות נא־מנה כי המישטר הקיים בישראל לא שכח דבר ולא למד דבר מאז מעורעות 1921.

או — או. פעולות הפידאיון אינן מילחמה פרטית של כמה אנשי כנופיות. זוהי מערכה צבאית מהוכננת, למען מטרות פוליטיות מוב־הקות. לא חשוב מי התחיל לפני שבועיים בסיבוב האחד־וחצי, מה היו מטרותיו הגלויות או הנסתרות, החיצו־ניות או הפנימיות. חצי־הסיבוב הטיל אור על המסקנה שאין מנוס ממנה: בפני ישראל עומדת הברירה של או — או.

• מדינה דו־לאומית בכל תחומי ארץ־ישר־אל.

תאונות

סופו של נידון למוות

„בית־הדין מוצא את שני הנאשמים חייבים באשמה הראשונה — יריות על הצבא, באשמה השלישית — זריקת פצצה, ובשישית — גניבת מכונת־ירייה... בית־הדין דן את יוסף שימחון להיתלות בצווארו עד צאת נשמתו. בית־הדין דן את מיכאל אשבל להיתלות בצווארו עד צאת נשמתו..."

בכיים של בני מישפחת שימחון ושאר הנוכחים באולם בית־הדין, שהתמזג בשיר־רת התיקווה של הנידונים, בא תשע שנים קודם זמנו.

שלמה שימחון, אחיו של הנידון, מיהר לערוך, בתוקף תפקיד שהוטל עליו, פעו־לת עיקוב אחר תנועותיהם של הקצינים הבריטיים ששכנו במלון הירקון בתל־אביב. חמישה ימים לאחר־מכן חטפו אנשי אצ"ל מאותו מלון חמישה קצינים גבוהים בריי־טיים, והודיעו בתחנת־השידור החשאית שלהם: „אל תתלו את חיילינו השבויים, חי האלוהים, כי שבור נשבור את עמו־די התלייה שלכם. על גרדום — בגרדום נשיב!"

כעבור שבועיים, נאלץ סיר אלן קניג־הם, הנציב העליון לפלשתינה (א"י), לחון בפעם הראשונה נידוני־מחתרת. שימחון פשט את מדי המוות האדומים, ולבש תח־תם את הסרבל של אסירי־עולם.

כשם ששימחון לא השלים עם זכות השיפוט של הבריטים, הוא לא השלים עם חובת המאסר. כעבור שנה וחצי ברח עם כמה מחבריו דרך מנהרה שחפרו מתא הכלא לתעלת ביוב ירושלמית *, ויצאו מחופשים כפועלי ביוב, חצו את איזור הביטחון הבריטי מבלי שיבחינו בהם.

בלי כל תמיכה. בכך לא נסתיימו פעולותיו של שימחון. אותה שעה פשטה מילחמת־השיחרור, והוא מצא את מקו־מו בין מגיני ירושלים, ומאוחר יותר ב־יחידת הפשיטה שבפיקודו של יצחק שדה.

בשלהי 1949, כשנשא לאשה את דבורה לדרברג, האחראית לשידורי קול ציון הלוחמת בירושלים ופצועת המחתרת, שוב לא נכונו להם חיים קלים. תשעה חו־דשים לאחר הנישואין נתקפה דבורה, כתוצאה מפציעתה, בשיתוק שפגע בחצי גופה התחתון. כל מאמצי הרופאים לא הועילו. שימחון, במסירות ובנאמנות ש־איפיינו אותו, לא חסך כל מאמץ לצורך הריפוי. הוא סירב לקבל כל תמיכה שהיא, והחליט להתמודד בכוחות עצמו. גם נסיעתם לארצות־הברית ב־1952 לא הבי־אה שינוי לטובה במצבה של דבורה. שימחון לא ברר עבודות. הוא עבד ביום ושמר בלילה, עד שנתקבל לחברת המים, ומשם עבר לעבודה בקידוחי הנפט של חברת סטנדרד־קונטיננטל האמריקאית. שימ־חון ירד לערבה.

---

* בין הנמלטים מתתיהו שמואלביץ, כיום מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה.

אנשים

● בתשובה לדרישת המיפלגות הד־תיות לחוקק חוק נגד גידול החזיר, השיב המיועד לראשות־הממשלה, **דויד בן־גוריון**: „אלוהים ברא את החזיר ואחר־כך פקד על נוח להכניס חזירים לתיבתו, כדי שלא יישמדו ויעברו מן העולם. ומי אני שאחסל את החזיר?"

● כוח ההרגל פעל מן הסתם על דויד בן־גוריון, שנכנס השבוע לאולם המליאה בכנסת והתיישב על כורסת ראש־הממ־שלה, שהיתה פנויה באותו הרגע מיוש־בה הקבוע, **משה שרת**. מזכיר הממ־שלה, **זאב שרף**, ראה הכרח להעיר לו על כך בלחישה.

● נוסח מיוחד מצא ראש־הממשלה משה שרת כשהציג את חבר בית־הנב־חרים האמריקאי **עמנואל סלר** בפני אשתו, **ציפורה שרת**: „הכירי נא, זהו הבסט־סלר שלנו..."

סיפר חברו לעבודה: „שימחון היה אחראי מאין כמוהו. יכולתי לומר לו בשתיים בלילה שחסר לי פועל, והוא היה נוסע לתל־אביב ומביא משם פועל כעבור שעתיים."

איש לא ידע. בעומק 2600 מטר בתוך האדמה נתקעו הצינורות בשעת ה־קידוח. בגובה 30 מטר מעל פני האדמה, במרומי מיגדל הקידוח, עמד יוסף שימ־חון. המכונאי האמריקאי שעמד למרגלות המגדל, החליט לחלץ את הצינורות התקו־עים. מבלי להודיע לשימחון לרדת תחי־לה מן המיגדל, כנדרש, המשיך בניסיו־נות אלה שבע פעמים ללא הועיל. בפעם השמינית נמשכו הצינורות התקועים, ה־מחוברים בכבלים, אל ראש המיגדל בכוח רב, והמיגדל נמעך על פניו לקרקע, התי־קפל כמו מפוחית.

על אחת המיטות בבית־החולים בבאר־שבע היה מוטל חזה חשוף, שעיר וגברי להפליא. היה זה חזהו של שימחון, ששכב קטוע רגל ומחוץ איברים. איש מאנשי החברה האמריקאית לא מצא לנכון להודיע על המיקרה. תחת זאת דאגו מייד להעלמת האחראי להזנחה הפושעת, החו־זרת זו הפעם השנייה. ואילו הפצוע, ש־שכב מחוסר־הכרה, לא יכול היה לקרוא אליו את בני מישפחתו ואת ידידיו. רק כעבור יומיים, כשנודע הדבר בדרכי עקי־פין, מיהרו אל מיטתו בני המישפחה וידי־דים, וביניהם ח"כ מנחם בגין, שהזעיק את טובי הרופאים והמנתחים בארץ לעזרת שימחון הגוסס.

דיחוי תשע שנים. שלושה ימים נאבק שימחון עם המוות, תשע שנים לאחר היום שנקבע להריגתו בתלייה, עד שיצאה נשמתו. כשבא מנחם בגין לקחת את האם להלוויה במכוניתו, אמרה: „אינני ראויה לכבוד זה, אולי יוסף היה ראוי לו." אך הפעם היה בכייה של האם למר־דת־היסורים בכי תמרורים, על דם בנה שנגאל ממיגדל הגרדום ונשפך במיגדל הקידוח.

פני המעוותים של טייס מצרי שנפל עם מטוסו בקיבוץ כרמיה. תצ־לום מזעזע ובילעדי של טייס מצרי, שמטוסו הופל בשדות קיבוץ כרמיה. בתצלום של צלם **העולם הזה** נראים בבירור השערות, האוזן, העין והפה, שנדבקו בלחץ לשימשה במטוס.

מכבי. בירה בינלאומית.

העולם הזה
72 עמודים
מיספר 2244
כ"ב אלול תש"ם, 3.9.1980
המחיר: 6.5 שקלים (כולל מע"מ)

בתו של העולה שהתאבד בחיפה:

הסוכנות רצחה את אבי

אינה זיצרמן